Escacs de mort

Marcel Fité Argerich

ESCACS DE MORT

PRÒLEG

Ja fa molts anys —quan encara estudiava filologia a la Universitat de Barcelona— vaig descobrir a la biblioteca d'aquell centre un article que em va cridar molt l'atenció. Era al primer volum (pàg. 413-440) d'una revista que duia per títol *Bibliofília. Recull d'estudis, observacions, comentaris i notícies sobre llibres en general i sobre qüestions de llengua i literatura catalanes en particular*. L'autor de l'escrit era el conegut bibliòfil Ramon Miquel i Planas i havia estat publicat l'any 1914.

L'article duia per títol «***Escacs d'Amor, poema inèdit del segle XV***» i el seu autor, en una breu introducció, informava de l'existència a l'arxiu de la Reial Capella del Palau d'un «text manuscrit del qual avui se'n fa en aquestes columnes la primera publicació».

Tot seguit, descrivia les característiques del quadernet, feia una breu ressenya de l'estructura del text, n'enumerava els autors i oferia unes pinzellades sobre la qualitat literària («una de les produccions qui més honor fan a la traça literaria de sos autors») i lingüística («una prova la més alta de la perfecció ab que era manejada la nostra llengua») de l'obra.

A continuació, Ramon Miquel i Planas transcrivia els 576 versos de què es compon el poema, acompanyats de 22 diagrames en els quals es representava un tauler d'escacs amb les peces corresponents; un en què s'oferia la «posició inicial del joc y dels noms de les peces», i 21 més, amb el desplegament de les 20 jugades dobles i la del mat. Al costat d'aquests diagrames, Miquel i Planas hi va incloure la traducció al castellà del poema.

A més a més de publicar l'obra, Ramon Miquel i Planas va tenir la providencial precaució de fotografiar-la, fet que ha permès que —juntament amb la descripció que en féu— actualment puguem saber com era el manuscrit original, atès que aquest va desaparèixer en

el període de la guerra de 1936-1939. L'autor va incloure algunes d'aquestes fotografies —si més no, jo només en disposo d'algunes en les fotocòpies que guardo d'aquell temps— en l'edició de 1914. La reproducció fotogràfica completa es guarda a la Biblioteca de Catalunya.

Escacs d'Amor havia estat descobert a la Reial Capella del Palau, l'any 1905, pel jesuïta Ignasi Casanovas, nou anys abans que Ramon Miquel i Planas n'emprengués la publicació. Malgrat que la difusió i el coneixement d'aquesta obra ha estat molt escàs —sobretot tenint en compte l'excepcional interès i la importància que el text es mereixeria tenir— alguns estudiosos de la historiografia del món dels escacs (J. Paluzie, H. Murray, J. Ganzo) s'hi han referit en les seves obres.

Pel que fa als estudis literaris, Martí de Riquer i Antoni Comas en van parlar a la seva coneguda *Història de la Literatura Catalana*. I estudiosos com Ricardo Calvo i José Antonio Garzón han publicat en llengua castellana alguns estudis específics del text. Desconec, per altra banda, si hi ha algun altre treball o tesi referit a aquesta obra.

Escacs d'Amor, de fet, és el bressol dels escacs moderns. Aquesta obra —amb tota certesa anterior a 1490— és la primera que expressa per escrit el pas dels escacs àrabs als actuals, la més gran transformació que es coneix en el món dels escacs, al llarg de la història. L'alfil, per exemple, que fins aleshores tenia únicament la capacitat de saltar tres caselles en diagonal, adquirí a partir d'aleshores la seva mobilitat actual. Un canvi semblant experimentà la reina, que, de només defensar una casella en diagonal, passà a ser una peça amb les característiques i les capacitats que avui coneixem. Tota l'obra, de fet, és un compendi de la normativa actual del joc d'escacs.

Amb aquest text es rebla amb brillantor àuria la importància dels escacs a les nostres terres. És prou conegut que els escacs arribaren al cor d'Europa a través de les fondalades i de les valls pirinenques catalanes. El mot «escacs», a més, (procedent a través de l'àrab del mot persa *xah,* 'rei', 'sobirà') és un mot molt matiner a la nostra llengua —alguns autors

asseguren que és la primera en què apareix— i el trobem en nombrosos documents a partir ja de l'any 1008 i en una llarga successió d'obres i autors posteriors, com ara Ramon Llull, Joanot Martorell, Jaume Roig, etcètera.

L'audàcia, la perfecció i la bellesa narrativa del poema *Escacs d'Amor*, en què la requesta amorosa d'origen mitològic es combinava amb el joc d'una partida d'escacs, em va enlluernar. Que el poema i la partida que hi va aparellada contingués la primera versió que es coneix de les regles modernes de jugar a escacs, em va fascinar. Que aquest poema s'hagués mantingut amagat i inèdit durant tants anys em va reafirmar en la convicció que la nostra llengua i la nostra cultura, sotmeses des de fa tants anys, es troben encara en un estat de letargia i de prostració alarmants.

«Si algun dia disposo d'un mínim de temps —em vaig dir— em plauria moltíssim de donar-lo a conèixer, de divulgar-lo». I això és el que intento fer, encara que només sigui per mitjà de la novel·la —de 22 capítols— que tot seguit els presento.

Agraïments

Vull agrair a Josep Espunyes, Francesc Fité i Isabel Naya la lectura atenta d'aquesta novel·la i els suggeriments que m'hi han fet abans de publicar-la.

Plaça d'Herenni (Barcelona), 2 de novembre del 2010, dimarts al matí

En Miquel Trilla, un antic mosso d'esquadra, apartat del cos policial per motius que no havien transcendit a l'opinió pública, i ara provisionalment contractat per a «una missió molt delicada», aquell matí esmorzava famolenc —torrada amb pa amb tomàquet, llonza de pernil i cafè fumejant al costat—, davant d'un televisor que transmetia una abrandada tertúlia matinal. Faltava poc menys de dues setmanes perquè comencés la campanya electoral i l'ambient polític ja bullia com una olla de pressió.

A ell, els debats polítics en aquell moment li interessaven molt poc. De fet, mirava la televisió només intermitentment i, encara, per raons professionals. Estava atent sobretot a les notícies del dia que de tant en tant repetien i, molt especialment, a les que es referien a l'àmbit del crim i la delinqüència. Sabia que, a mesura que s'acostaven les eleccions, la probabilitat que esclatés una onada mediàtica sobre l'horrible cas en què ell treballava no parava d'incrementar-se. La ciutat de Barcelona estava commocionada. Un maníac sexual —i criminal en sèrie, per a més dades— hi campava alegrement, es reia de la policia i hi jugava una diabòlica partida d'escacs amb la mateixa astúcia i tranquil·litat que ho faria un gat amb un ratolinet. Per més que ho neguessin en públic, els partits polítics ja feia dies que s'esmolaven les ungles, disposats a treure uns quants grapats de vots d'aquells assassinats tan esgarrifosos i de la «lentitud» amb què els Mossos —i, de rebot, el conseller de Governació i amb ell tot el Govern— eren capaços de resoldre'ls. El bombardeig informatiu sobre el cas, per tant, s'intuïa que estava a punt de començar. Fins aquell moment, i atesa la gravetat de l'assumpte, l'equip operatiu de la policia havia aconseguit mantenir les seves relacions amb la premsa en un punt dolç de col·laboració raonable, però la imminent campanya electoral ben segur que faria saltar en mil bocins aquella fràgil situació d'estabilitat.

En Miquel acabava de passar un pont de tres dies —el pont de Tots Sants— interrogant sospitosos, seguint possibles pistes, llegint informes i resums, relacionant dades i provant d'interpretar indicis que l'ajudessin a resoldre el cas que tenia entre mans. Les notícies de la televisió i les hipòtesis que intentava formular a partir dels fets que havia anat esbrinant se li barrejaven al cap com l'aire i la pols en un dia de vent.

A mig esmorzar va sonar el timbre de l'escala.

—Miquel Trilla? —es va sentir que preguntava una veu masculina, envoltada dels sorolls d'unes obres, a través de l'intèrfon.

«Quan dimonis s'acabarà la remodelació d'aquesta maleïda plaça?», —es va preguntar en Miquel Trilla, abans de contestar.

—Sí?

—Soc el carter, em pot obrir? —va cridar la mateixa veu, intentant sobreposar-se al martelleig trepidant d'una barrina pneumàtica que s'acabava de posar en funcionament en aquell moment.

—Endavant. Ara l'obro…

—Perdoni, avui té un paquetet que no passa per la bústia. Si és tan amable de baixar…

—Un paquetet! —es va repetir en Miquel mentalment, assegurant-se que ho havia entès bé.

A l'instant, al Miquel Trilla li va fer un salt el cor. Sense tenir temps de pensar-ho, es va posar la bata amb una esgarrapada i va començar a baixar l'escala, estreta i tortuosa, saltant els graons de tres en tres.

El carter li va lliurar el paquet. Era de dimensions reduïdes, de la mida aproximada d'una capsa de botons, curosament embolicat i lligat.

En tornar a ser al pis, en Miquel Trilla es va posar uns guants de goma i començà a obrir el paquet amb la màxima cura. Convenia no deixar cap empremta que pogués enterbolir la posterior investigació que duria a terme la policia científica.

Al paquet hi havia una fitxa d'escacs, concretament un alfil de color verd, net i brillant, polit. Devia ser nou. En Miquel Trilla se'l mirà uns instants i, tot seguit, el va girar cap per avall. A la base, exactament al lloc

on la fitxa tocaria amb el tauler, en cas de jugar-se una partida, hi havia les paraules «DOLÇ ESGUARD» escrites en lletres majúscules. La lletra, de color negre, feta segurament amb un retolador, era regular i diàfana, segura.

A més de l'alfil verd, a l'interior de la capseta hi havia un paper amb una nota, escrita amb una lletra de les mateixes característiques:

MES FONCH PACTAT — QUELS *REYS*, ON SE POSENTA
VALER TANT GRAN, — SOBRELS ALTRES NO SALTEN.

En Miquel Trilla, que temps enrere havia fet un curs sobre interpretació de textos antics, s'ho va traduir ell mateix mentalment: «Mes fou pactat que els *reis* en qui s'aposenta un tan gran valor, no han de saltar per damunt dels altres».»

Es va quedar pensatiu uns instants. Tot seguit, va decidir procedir amb mètode i no deixar-se portar per les primeres impressions, que era el que probablement pretenia la ment assassina que li havia fet arribar aquell paquet.

Del que no hi havia cap dubte era que la simple presència d'aquella petita capsa confirmava la pitjor de les hipòtesis. Volia dir que el criminal que perseguien coneixia la responsabilitat que ell tenia en la investigació, i que d'una manera o una altra ho tenia tot controlat. Però, sobretot, allò volia dir que aquell assassí en sèrie desafiava la policia de nou i estava a punt de tornar a actuar. La possibilitat que els crims anteriors tanquessin definitivament el repertori, tal com algun col·lega de l'equip havia aventurat, quedava totalment descartada…

Aquell alfil verd amb aquella nota tenien un significat inequívoc: el criminal en sèrie que mantenia aterrit l'Eixample, alarmada la ciutat de Barcelona i en una tensió d'infart el món del turisme i del comerç de tot el país, estava a punt de tornar a actuar. I allò, el contingut misteriós d'aquella capseta, volia dir encara moltes més coses. Entre altres, que aviat hi hauria una altra persona brutalment assassinada, degollada, mutilada, vexada… Que el cadàver apareixeria amb una altra fitxa

d'escacs a la boca en algun lloc desconegut de l'Eixample, cercant de crear la màxima expectació als mitjans de comunicació. Que la víctima segurament seria un…

En Miquel Trilla, corprès per les imatges que li revenien al cap, no es va ni poder acabar l'esmorzar. De sobte se li n'havia anat la gana… Va portar els plats a l'aigüera i els va rentar en un moment.

Què podia fer? Si es produïa aquell nou crim, a menys de quinze dies de la campanya electoral, l'onada mediàtica que —ara amb tota certesa— els cauria a sobre seria d'unes dimensions incalculables, devastadores.

Va tornar a intentar asserenar-se. Va tancar el televisor enfonsant el dit al botó amb força, gairebé amb fúria… Al cap d'uns instants, va decidir trucar al Joan Deulofeu, el responsable oficial de la investigació dels dos crims que ja hi havia hagut fins aquell moment.

—Joan?

—Sí, digues.

—M'ha arribat un paquet.

—Un paquet? És el paquetet que ens temíem?

—Sí.

—Què conté?

—Més o menys, continua el ritual dels dos casos anteriors: una fitxa d'escacs, una expressió a la base i un text escrit en català antic.

En Joan Deulofeu restà en silenci uns instants. Després, com si de sobte s'hagués desvetllat, va preguntar:

—La fitxa, és un alfil de color verd?

—Sí…, tal com ens esperàvem.

—I l'expressió a la base i el text…

—De l'estil i la forma dels anteriors… L'expressió és «Dolç esguard». Però jo potser em quedaria amb la frase del text que diu «Els reis no han de saltar per damunt dels altres»». Si la sabéssim llegir adequadament, podria ser una pista important…

—Sens dubte…

En Joan Deulofeu es va quedar uns instants en silenci, repetint mentalment la frase que li havia dit en Miquel. «Els reis no han de saltar

per damunt dels altres…»... De sobte va reaccionar amb un esglai, com si l'hagués picat un escurçó.

—Hòstia! Això vol dir que tornem a tenir un crim espantós a la vista… I a dues setmanes de l'inici de la campanya electoral!

—Sí…

—No em vull ni imaginar com es posaran el fiscal i el comissari. Els hi va el càrrec… Hem de pensar què podem fer. Les eleccions són el dia 28 d'aquest mes!

—El més urgent serà reunir l'equip operatiu…

—Sí, és clar… Però aquesta vegada haurà de ser al meu despatx de la plaça d'Espanya.

—Al teu despatx?

—Sí. A les dotze tothom allà. I, sobretot, discreció absoluta: que no hi hagi la més mínima filtració a la premsa. Seria fatal que es conegués la notícia.

Al Miquel no li feia cap gràcia anar al despatx del Joan. Detestava el món dels despatxos i dels espais burocràtics, tancats i rutinaris. Considerava que d'aquells llocs, amb atmosferes tan carregades de tensions i d'enveges, no en podia sortir cap idea nova, cap pensament mínimament creatiu. I detestava especialment els despatxos de tot el que fes olor de Mossos d'Esquadra… Però aquella vegada no s'hi podia negar. S'havia compromès amb el cas i calia acceptar les regles del joc.

—Entesos, fins a les dotze.

Calonge (Baix Empordà), 16 d'octubre del 2010, dissabte

El dia s'havia aixecat sense núvols i amb una temperatura agradable. En Miquel Trilla es va llevar, es va posar el xandall i les sabatilles d'esport i, com cada matí d'ençà que vivia a l'Empordà, va sortir a fer fúting. Tot pujant cap al mas Mont es va recordar de la Clàudia. Aquell migdia el vindria a veure i ell ja tenia preparat el peix, el marisc i tots els ingredients que calien per cuinar una bona paella. Sempre que el visitava, la Clàudia volia menjar paella. L'única condició que hi posava era que cada vegada fos diferent. «Com les coses que més m'agraden», solia dir-li amb el seu somriure irònic, provocatiu.

En arribar a la cruïlla de camins que hi ha al cap de la pujada, després de deixar el mas Mont a l'esquerra, va agafar el camí que porta a la masia enrunada de can Margarit de Dalt i es va dirigir, planejant la carena del front de les Gavarres, cap a la Creu de Castellar. En arribar-hi va alentir el pas uns instants. Es va adonar que panteixava i suava a raig fet.

Ara series al poliesportiu de l'Espanya Industrial, fent estiraments i parlant de futbol amb els amics. No series aquí, en aquest lloc solitari i sense cap companyia, si aquella nit no haguessis perdut els estreps. «Però els vas perdre de debò? Ho sabràs algun dia?», es diu en veu alta. De sobte, els seus ulls desenfocats veuen una pugna entre dues ombres que es disputen una bicicleta; la imatge brillant de la fulla d'un ganivet que s'enlaira sota la llum d'un fanal; un cos que cau i es dessagna. Es veu a si mateix corrent al costat d'un company seu, que es queda atenent la víctima. I ell continua corrent fins que atrapa el delinqüent de la navalla i se li tira a sobre. Intenta immobilitzar-lo i, per evitar que li mossegui, li endinya un parell de cops de puny a la cara. Però el delinqüent comença immediatament a donar-se cops de cap a terra, a autolesionar-se…

En Miquel intentà treure's del cap aquelles imatges que no podia evitar que de tant en tant li reapareguessin. Va aprofitar per fer un cop d'ull a la vista que tenia als seus peus, sense deixar de moure's i saltironar. Les alzines sureres i els pins s'estenien entre les urbanitzacions com

un mantell rebregat de tornassols verdosos fins a arribar al perímetre dels primers sembrats. A l'esquerra, la vila de Calonge, enroscada a l'entorn del seu campanar, semblava que encara dormís, com un gat arraulit quan badalla mandrós poc abans de desvetllar-se. Més cap al fons, la badia que va de Palamós a Torre Valentina, amb el seu collaret esdentegat de blocs d'apartaments, encerclava un mar llis, lluminós, comprimit, completament immòbil sota el pes intangible dels núvols que suraven com pinzellades vaporoses sobre la línia difusa de l'horitzó. A en Miquel, aquell paisatge el tenia captivat. Al cap d'uns instants, va respirar fondo, deixant que l'olor intensa dels romanins i dels espígols li omplís els pulmons, i va reprendre la marxa en direcció a casa seva. Ara el camí feia baixada i ell va intensificar el ritme. Tenia ganes d'arribar-hi en poc temps i de posar-se sota la dutxa.

Quan ja s'hi acostava, però, es va adonar que, just a la porta, hi havia aturat un cotxe dels Mossos d'Esquadra. Allò li va fer mala espina. Instintivament, va començar a afluixar prudentment el pas.

En arribar a prop del cotxe, en van sortir dos mossos, perfectament uniformats. En Miquel se'ls mirà arrugant el front.

—T'estàvem esperant —el saludà un dels mossos, tocant-se lleugerament el vermell de la gorra.

En Miquel, en sentir-li la veu, de seguida el va conèixer.

—Hola, Joan! Que us heu perdut, per aquí?

—Volem parlar amb tu.

En Miquel se'ls va mirar expectant.

—Amb mi?

—Sí. No et preocupis. No és res contra teu. Però et volem comentar un tema delicat… Si vols, primer dutxa't, i després ja en parlarem.

En Miquel els va fer passar a la terrassa de l'entrada.

—Seieu. No trigaré gaire a sortir —els va dir, assenyalant unes cadires blanques de plàstic que hi havia al voltant d'una taula rodona.

Poc després de dutxar-se, en Miquel va preparar cafè i en va posar tres tasses a taula.

—Hi voleu llet? —va preguntar, amb un pot de Tetra Brik a la mà.

En Joan se'n va posar una mica.

—Des d'aquí, hi tens una vista esplèndida —va dir mentre remenava el cafè amb llet.

—Us agrada?

—Això de veure el mar cada matí, així que et lleves, deu ser fabulós ——va comentar el company d'en Joan.

—Perdoneu, no us he presentat —es va excusar en Joan—. Miquel, es diu Jònatan, Jònatan Ruiz. Va entrar als Mossos poc després que tu… Que tu deixessis el cos.

—Encantat, Jònatan. Doncs, sí, veure el mar cada matí pot ser una experiència meravellosa, sobretot els primers dies. A mi em resultava fins i tot sedant… Però suposo que no heu vingut pas a parlar del paisatge…

Es va produir un silenci.

—El comissari et vol veure —va dir finalment en Joan, mirant en Miquel de fit a fit.

—Ah, si? I per quin motiu?

En Joan se'l va mirar interrogatiu, com si dubtés de l'oportunitat del que li anava a dir. Finalment, va decidir agafar el toro per les banyes.

—Pels crims que s'han produït darrerament a l'Eixample. Encara que visquis aquí, aïllat, suposo que n'has sentit a parlar.

—Sí, és clar… Però… Què voleu de mi?

—Miquel, et seré molt clar; aquest cas està començant a crear alarma social. La premsa ja l'ha batejat com els crims del Gaixample, per la zona on s'han produït, en ple centre de la ciutat, a pocs metres de distància, i per les característiques dels morts. Hi ha manifestacions convocades en diverses poblacions contra la violència i contra l'homofòbia… Ja deus saber que es tracta de dos professors universitaris. Tots dos homosexuals. Tots dos brutalment assassinats i mutilats en una mateixa illa de cases. Les crítiques estan a punt de començar-nos a ploure per totes bandes. Alguns mitjans ja parlen de l'Illa de la Mort, fent un símil negatiu amb la de la Discòrdia. La Barcelona oberta, tolerant, capital de l'orgull gai i totes aquestes coses que es diuen, està amenaçada. El turisme, que és el darrer capital de la ciutat, perilla. I encara pitjor: els polítics estan

nerviosos, molt nerviosos. S'acosten les eleccions, m'entens?

—Me'n faig una idea. Però no sé què hi pinto, jo, en tot això.

En Joan el va tornar a escodrinyar amb la mirada, com si volgués llegir-li el pensament.

—El comissari vol proposar-te que et reincorporis als Mossos i agafis la responsabilitat del cas —li va etzibar finalment.

—El comissari?

—Sí, el comissari i tota la plana major del Departament de Governació.

—Au, va, no em facis riure, Joan.

—Tal com ho sents. Per a ells és urgent que et reincorporis al cos.

—Reincorporar-me, jo? Però si estic de baixa definitiva per alienació mental i no sé quantes coses més. Que s'han begut l'enteniment?

—Miquel, no em facis parlar més del compte. Tots sabem com va anar tot allò. Ara tens una magnífica ocasió per tornar a entrar per la porta gran al cos dels Mossos. Pensa-hi una mica. Pitjor va ser el que em va passar a mi i, ja ho veus… Aquí als Mossos he pogut refer la meva vida. I com aquell que no diu res, l'any vinent em jubilo amb un full de serveis que molts ja voldrien… (En aquell instant, en Joan es va interrompre; segurament acabava de ficar la pota en esmentar davant el seu amic l'expressió *full de serveis*).

En Miquel restà uns moments en silenci. Finalment, amb un somriure comprensiu, li va replicar.

—Comprenc el que em dius, Joan. Però no tinc cap intenció de reincorporar-me. Per mi el que va passar, va passar.

—El cas, ja t'ho he dit, és molt delicat i, a més, s'ha d'actuar urgentment. El que s'ha fet fins ara no ha donat cap resultat. Cal algú amb experiència i molta preparació.

—I aquesta persona seria jo? Aquesta sí que és bona! Mira, Joan, al cos hi ha molta gent preparada. Continuo sense entendre res.

—Podria tractar-se d'un assassí en sèrie, i tu d'això en saps una mica. Mata pel plaer de matar i va deixant pistes que cada dia tenen més desconcertades les persones que duen el cas.

—Deixa pistes? D'això no n'han dit res els diaris.

—No. Ni jo tampoc no te'n diré gran cosa. De fet, el que t'acabo de

comentar és tot el que en sé. Secret de sumari, m'entens? El comissari controla tota la informació. Només ell podria ampliar-te-la.

—Però aquest cas em pensava que ja el portava en Serrat, oi?

—Veig que no vius tan aïllat com fan córrer; continues estant al dia del que passa per Barcelona. Sí, el portava en Serrat… Però diguem que ha hagut de deixar-lo…, més exactament, de tenir-ne la responsabilitat… Ara, en tot cas, com a molt serà un membre més de l'equip operatiu. Hi ha un excés de feina i també ha de fer altres coses. La corrupció, la delinqüència… Ja m'entens, eh? No te'n puc dir res més.

En Miquel es va quedar pensatiu, no sabia com interpretar aquelles evasives i autocensures del seu amic; finalment, en Joan va tornar a trencar el silenci.

—Per part meva, ja ho saps, m'agradaria molt que et tornessis a incorporar al cos… Sincerament, et trobem molt a faltar.

En Miquel va deixar anar una mitja rialla que més aviat semblava una ganyota. Es va sentir tocat.

—Gràcies, Joan. Em sembla que no tindré altre remei que pensar-hi una mica.

—Com a mínim, accepta de parlar-ne amb el comissari. No hi tens res a perdre —va insistir en Joan.

Per una banda, en Miquel tenia unes ganes boges d'engegar a pastar fang el comissari, en Serrat i tots els caps de la Conselleria de Governació. Però per una altra, se sentia cada vegada més intrigat per aquell cas i, sobretot, per conèixer els motius que havien fet que l'anessin a buscar a ell per resoldre'l. A què era degut, realment, tant d'interès? Era alguna altra trampa? En Miquel, de fet, no era cap expert en assassinats en sèrie. A tot estirar, tenia al seu haver un crèdit de criminologia que havia escollit en un postgrau i quatre lectures disperses. El que sabia sobre el tema era més una conseqüència de la seva incorregible tafaneria que no pas de la seva formació. Potser era per aquesta tafaneria que ara l'astut comissari li posava l'esquer a la boca.

—Bé, doncs digues al comissari que si vol parlar amb mi, que vingui. Que estic obert a parlar-hi —va deixar anar, finalment—. Però també que no em comprometo a res per endavant, naturalment.

—Ah, sí? Collonut! Ell m'ha suggerit que et proposi una trobada a mig camí, en un lloc com si diguéssim neutral.

—A mig camí?

—Sí. Ha preferit que fos jo qui vingués a casa teva per veure com estaven les coses. Sap que som amics, no ens hem pas d'enganyar. I jo m'he deixat utilitzar ben a gust. Però la trobada voldria fer-la en un lloc equidistant. Què et semblaria al bar de l'àrea del Montseny, la de l'autopista?

En Miquel va rumiar uns segons.

—Quan?

—No ho sé. Caldria concretar-ho. Jo aquesta tarda mateix el veuré.

—Aquesta tarda mateix? Avui és dissabte!

—Sí. Però el tema et torno a dir que és molt urgent, urgentíssim. El comissari té por que qualsevol dia hi hagi un nou assassinat. Ja et pots imaginar que està molt pressionat. Ja saps que és un home amb aspiracions. I a més, ens hi va el prestigi. La premsa, els polítics, ja saps com van, aquestes coses…

—Bé —va accedir finalment en Miquel—. No tinc cap inconvenient que ens trobem al bar de l'àrea del Montseny. Digues al comissari que proposi una data. Jo les tinc gairebé totes lliures…

Al Joan se li va il·luminar la cara. La seva missió estava a punt de tenir un èxit més fàcil i ràpid del que s'esperava. Però encara quedava un petit detall.

—Quan sàpiga la data, que segurament serà aquesta mateixa tarda, com t'ho puc fer saber? Calonge m'agrada molt, però no voldria haver de tornar a pujar només per això, ni tenim temps per comunicar-t'ho per carta… —li va engaltar en un to burleta.

Des de feia un cert temps, en Miquel vivia en aquella urbanització del peu de la serralada de les Gavarres, a un parell o tres de quilòmetres del poble. Hi vivia sol, sense mòbil, sense telèfon, sense tele, sense ràdio i sense diaris. Els únics contactes que tenia amb la realitat, eren la poca premsa que fullejava algunes tardes quan baixava al bar Calç a jugar a la botifarra i les coses que li explicava la Clàudia quan li escrivia i les vegades que el venia a veure.

—Si vols, pots telefonar-me al mòbil de la Clàudia. Precisament arriba avui al migdia amb la intenció de passar uns dies aquí. Té, apunta-te'l.

En Joan Deulofeu i Ventura havia nascut en ple franquisme, a final dels anys quaranta del segle passat, en una masia de la part més esquerpa, solitària i pobra del Pirineu. Era fill únic. Els seus pares feien de masovers d'un dels darrers propietaris «feudals» que aleshores encara quedaven per aquelles muntanyes. Fins als dotze anys s'havia estat a casa, aprenent les feines de pagès i guardant el ramat. No sabia de llegir ni d'escriure. Però a mesura que s'anava fent gran li venien ganes de saber-ne. Aquell noi tenia sortides que deixaven els seus pares desconcertats. «Vull ser un noi com els altres, com els que viuen al poble, sense guardar el ramat els diumenges», va arribar a dir un dia, davant l'estupefacció dels seus pares que ja s'havien acostumat a disposar de la vida del fill i que, fins i tot, ja acaronaven la idea d'ampliar el ramat. Però el noi no s'avenia a raons i cada dia es mostrava més esquerp, malhumorat i fins i tot agressiu. Va començar a aprimar-se, a fer ulleres i a fer malament coses que dominava a la perfecció. Una tarda es va deixar una part del ramat abandonat a la muntanya. Una altra vegada se li van esbalçar sis ovelles perquè el gos les va acorralar d'una manera tan incomprensible que semblava feta expressament. Però el que va fer vessar el got fou quan un llenyataire va fer córrer que havia vist «el noi de cal Borda» empaitant una de les cabres joves del ramat, amb unes intencions «més pròpies d'un boc que no pas d'un home».

Va ser aleshores que el van enviar a Vilareny, un poblet proper d'un centenar de cases arraïmades al cap d'un turó, amb una escola de nois i una altra de noies. A la de nois, hi havia un sol mestre, molt sever, i una cinquantena llarga d'alumnes. El primer que li va cridar l'atenció d'aquell mestre va ser la mirada. Fins aleshores ell coneixia la mirada misteriosa dels gats; la mirada penetrant dels aligots, dels astors i d'altres aus de presa; la mirada amenaçadora i impertèrrita dels ocells nocturns; però la mirada d'aquell mestre era una mirada diferent de totes les que coneixia. Era una mirada freda, sostinguda, penetrant; amb unes pupil·les que et

llegien els pensaments, t'escodrinyaven els desitjos més amagats i et feien sentir totalment despullat davant seu. Una mirada, a més, directa i descarada, només permesa a les persones que tenien molt de poder.

Quan en Joan va arribar a l'escola no sabia ni un borrall de castellà ni res del que allà s'hi ensenyava. No entenia res. Sabia —perquè ho havia vist fer a casa— com se sembrava el blat, com se segava, com es batia, com es molia, com es feia el pa… Però no sabia que el blat i el «trigo» eren una mateixa cosa. Des d'un bon principi, en Joan es va sentir rebutjat i maltractat. Era de «huerca»[1] i això es pagava.

El mestre, a més a més, li pegava per qualsevol cosa. Fins i tot per la mà amb què agafava el llapis. En Joan era esquerrà i el mestre el volia fer tornar dretà a còpia de garrotades, mastegots i cops de regle. I quan acabava el mestre, començaven els companys. Els més grans se li'n reien i li feien la guitza tant com podien. Seguint les petjades del mestre, van començar a humiliar-lo i a pegar-li quan sortia d'escola. Ell, tot i que era forçut, al principi no gosava tornar-s'hi. No estava acostumat a veure's envoltat de joves com ell i no entenia perquè li volien tant mal.

Va començar a sentir-se culpable de ser un tros de soca, de no ser com els altres; i va detestar els seus pares per haver-lo mantingut tants anys allunyat de la societat i dels joves com ell. Tot i això, un dia, sense saber com, va plantar cara a la situació. Era al cor de l'hivern; alguns nois l'havien esperat en una raconada fosca i solitària del camí que duia a la dispesa on parava. Quan en Joan hi va arribar, van començar a encerclar-lo i a insultar-lo. Dels insults van passar a les empentes. En Joan anava d'una banda del carrer a l'altra, com un ninot de carnestoltes. Dels insults i de les empentes van passar a les mans i van començar a pegar-li al clatell i a les galtes. «Tens fred? Doncs, llenya pel ruc!» Aquella colla de salvatges el tenien voltat i no paraven de riure i de donar-li cops. Ell, primer, va intentar passar per entremig i deixar-los enrere, com altres vegades havia fet, però ells es rellevaven i li anaven pegant i barrant el pas a mesura que avançava. Picant-se la boca amb una mà, cridaven «Uh, Uh, Uh», mentre que amb l'altra li clavaven clatellots i patacades.

1 Despectivament, fill d'alguna masia o població minúscula dels voltants del poble.

«Abegot, abegot, endevina qui t'ha pegat!» L'excitació i la crueltat d'aquells brètols anava augmentant a mesura que passaven els minuts. Aleshores, algú li va entaforar el nus escorredor d'una corda pel coll. «Portem el Boc a l'escorxador!» —va cridar. «El Boc a l'escorxador!» «El Boc a l'escorxador!» —van repetir els altres, bramant com energúmens, estirant la corda i donant-li més cops i empentes. Fins aleshores en Joan no va reaccionar de debò. Potser va ser per la corda que li oprimia el coll. O potser va ser en sentir el malnom de Boc, que tant l'indignava. El cas és que, de sobte, en Joan es va encendre com mai no ho havia fet i va esclatar amb tota la ràbia i la fúria que durant tot aquell temps havia mantingut reprimides. Va treure una força enorme, inesperada, i deslligant-se irat la corda del coll, potser arrencant-se-la, va començar a donar cops de puny a tort i a dret.

A un li va trencar una costella, a un altre el llavi i a un altre li va fer saltar dos queixals. Aquella colla de valents, en veure la seva reacció, es van escapar foscor enllà com un vol de ratapinyades. Ell se'n va anar a la pensió amb la cara plena de blaus.

De resultes d'això, en Joan va haver de canviar d'escola. El van dur a una d'especial a la capital de la comarca. Era una escola per a nois difícils on podria «aprendre un ofici i ser un home de profit», va dir el mestre als pares del Joan el dia que el van anar a veure. Però en aquella, encara més allunyada del seu món i de la seva cultura, hi va tornar a fracassar.

En tornar a casa, l'únic que sabia del cert era que no volia fer de pagès ni, encara molt menys, haver de quedar-se a viure per sempre més a la masia guardant el ramat del matí a la nit.

Per resoldre el tema dels diners, es va posar a fer de paquetaire. De tant en tant (quan el seu estat físic i mental li ho permetia), amb els seus companys de barrila, feien una escapada a Andorra i en tornaven amb farcells de contraban a l'esquena. El «fardo» solia ser sempre el mateix: tabac ros americà, cigars Rössli i Toscano, whisky, mitges de *nylon*…

Caminaven de nit i coneixien molt bé els viaranys més amagats i inaccessibles. Tenien la convicció que caminant en hores intempestives

i per les serralades més agrestes i rocalloses podrien esquivar indefinidament els controls itinerants de la Guàrdia Civil de fronteres. Un de la colla, en Camil, a més, deia que disposava d'informació dels dies que hi havia més guàrdies a la carretera, dies que, segons ell, les vigilàncies als camins de muntanya eren més escadusseres.

Una nit, però, les seves previsions se n'anaren enlaire. Els carrabiners els havien preparat una emboscada al canal de les Grases, a tocar de Montanissell. Aquella vegada en Joan anava amb tres joves més. Quan els van cridar l'alto, els seus companys van deixar anar els farcells i es van escapar a córrer costa avall entre els matolls i les alzineres. Sabien que actuant d'aquella manera era més difícil que els perseguissin o els disparessin amb la idea de tocar-los. En aquells casos la Guàrdia Civil solia conformar-se amb la requisició del contraban com a mesura dissuasiva.

Aquella nit, en Joan, en un acte de temeritat suïcida, només explicable pel pànic que produeix la sensació d'haver estat enxampat per primera vegada, no va seguir la norma no escrita de llençar el farcell i va arrencar a córrer canal avall mantenint-lo subjectat a l'esquena. Amb la força de les seves cames va començar a saltar antics marges, a esllavissar-se per les tarteres i a encofurnar-se dins els aspres i inhòspits matolls del sotabosc amb la mateixa decisió i energia que ho hauria fet qualsevol salvatgina. Quan es pensava que ja havia trencat el cercle dels guàrdies civils i que ja podia alenar més tranquil, li'n van sortir dos que hi havia parapetats rere una de les roques situades a la sortida d'aquella vall acanalada. Tan bon punt va descobrir la lluentor nocturna dels seus tricornis ja els tenia a pocs metres de distància, apuntant-lo amb les seves armes.

—Soc home mort! —es va dir.

«*¡Alto*, *alto!*» —va sentir com una fuetada, espetegant-li a dins del cap.

El pànic, el terror, l'abisme, es van tornar a apoderar de la seva voluntat i dels músculs del seu cos. Per algun punt del seu cervell hi va passar la idea de deixar anar el farcell i mirar de salvar la vida. Però el contingut d'aquell farcell el va sentir també com la prova del delicte, com la noció d'una culpa que l'esgarrifava d'una manera irracional. Incapaç de prendre cap altra decisió, es va llançar a córrer tartera avall, com un cavall esverat.

Immediatament, es van sentir alguns trets que van treure guspires de les pedres, a poca distància dels seus peus. Però ell va continuar corrent, precipitant-se, entre els roquissars i els matolls, amb el farcell a l'esquena i el cor encongit i recargolat com un pinyol de préssec.

No el van tocar. O potser *no el van voler tocar*.

Quan al cap d'una estona es va reunir amb els altres companys paquetaires, el van escridassar de mala manera per no haver llençat el farcell.

—Aquest vegada t'has salvat —li va dir el més veterà—. Pel motiu que sigui t'han perdonat la vida. Però vigila! la Guàrdia Civil no avisa dues vegades.

Calonge (Baix Empordà), 16 d'octubre del 2010, tarda de dissabte

Una mica abans de migdia, la Clàudia va aturar el seu Ford Focus vermell al davant de la casa d'en Miquel. Va agafar una bossa de mà, un paquet pla i rodó, que probablement era un tortell, i es va dirigir cap a la terrassa on seia en Miquel. Aquest es va aixecar al mateix moment que ella li estampava un petó a cada galta.

—Has tingut visita? —li va preguntar, assenyalant les tasses de cafè de sobre la taula.

En Miquel la va convidar a seure i li va explicar la conversa que havia tingut amb els dos mossos, en Joan i en Jònatan.

—Això vol dir que potser hauràs de tornar a Barcelona! —va exclamar, entre sorpresa i divertida, obrint uns ulls com unes taronges.

—No ho sé… la seva proposta m'ha sorprès molt. Primer hem acordat que parlaré amb el comissari; de moment no m'he compromès a res més. La veritat, però, és que en tot això hi ha algunes qüestions que m'intriguen.

—Bé, en tot cas, ja saps que si et puc ajudar… Precisament ara torno a viure sola. Si et fa falta et podria allotjar uns dies, almenys fins que trobis pis.

—Ha marxat de casa definitivament, la teva filla?

—Sí. La Jèssica només em ve a veure de tant en tant. A dormir, no s'hi queda mai. Va tot el dia amunt i avall amb aquella colla de joves del barri que volen canviar el món. Saps qui vull dir, oi?

En Miquel va assentir amb el cap.

—Té feina?

—Treballa del que li surt. Els que es llicencien ara no és com fa uns anys. Bé, què te n'he de dir, d'això, a tu? Tu també hi vas passar, no?

En Miquel va tornar a assentir, somrient.

—Et ve de gust un vermut, abans de començar a fer la paella? —li va preguntar, canviant de conversa, en el moment que començava a enretirar les tasses de cafè.

—Primer posaré això a la nevera. És un tortell de can Vives. Te'n

recordes? —va dir maquinalment la Clàudia, abans de continuar parlant—. Un vermut? Jo m'estimaria més anar a fer un tomb vora el mar. Podríem anar una estoneta al passeig de ronda de Torre Valentina. Necessito veure el mar de prop, escoltar-lo des de la pineda. Ja saps com m'agrada sentir el so de les ones mentre passejo.

Encara que se'ls fes una mica tard, en Miquel va trobar irrebatibles les raons de la Clàudia.

—D'acord. Farem el vermut en una terrassa de la platja.

—Txin-txin! —va assentir la Clàudia, fent el gest de brindar.

A la tornada del passeig, en Miquel es va quedar a la cuina preparant el brou de peix. La Clàudia va posar un bon raig d'oli d'oliva en una paella de dues anses i la va portar a la barbacoa del jardí. Ella, com sempre, s'encarregaria del sofregit. D'anar-hi afegint els ingredients i de remenar-los. «La clau d'una bona paella és el sofregit», no es cansava de recordar. Però abans li calia encendre el foc.

—Miquel, no tens cap full de diari?

—Ho sento, Clàudia. Ja saps que no en gasto… Agafa un parell de fulls d'algun llibre de la prestatgeria.

La Clàudia es va dirigir a l'habitació on en Miquel tenia els llibres.

—De quin llibre…? Va bé aquest que es diu *Inés del alma mía*?

—El de la Isabel Allende? No, que aquesta és una de les millors novel·les d'aquesta autora i tinc ganes de tornar-la a llegir.

—Vols que agafi aquest de *La Vall de Calonge*?

—El d'en Pere Caner? No! Ni parlar-ne, que en aquest hi ha les millors històries i els millors itineraris de tots aquests voltants.

—I aquest altre que es diu *La plaça del Diamant*?

—El de la Rodoreda? Ui! Aquest tampoc, que aquesta escriptora està enterrada molt prop d'aquí, al cap d'aquella serra de la carretera de Romanyà.

—Nano!!! Doncs quin vols que agafi?

—Vés-ne dient. Jo ara tinc les mans ocupades i no et puc ajudar.

—A veure… I aquest que es diu *Un seient a la llotja*?

—*Un seient a la llotja*? Ah, sí. Aquest és un que parla del Barça de

l'època d'en Núñez. Aquest sí. Aquest ja el pots cremar.

La Clàudia en va esquinçar uns quants fulls i els va acostar als branquillons de llenya, que es van encendre d'una flamarada. Al cap d'uns instants, l'oli va començar a espetegar. Just en aquell moment va arribar en Miquel amb un plat de gambes grosses i fresques, de tonalitats carnoses i vives sota les escames.

—Semblen acabades de pescar! D'on les has tretes? —va preguntar la Clàudia, mentre les posava a la paella per donar gust a l'oli.

—Són de Palamós. Les he comprades a cal Quim, les pesca ell mateix.

Mentre s'anava fent la paella, van parar taula al costat d'un llimoner, en un recer de la terrassa. El sol de la tarda hi tocava de ple i ja encenia el groc incipient de les llimones.

Al cap d'uns minuts, en Miquel va posar la paella sobre els estalvis i en va servir dos plats.

—Mmm! Em sembla que ha quedat al punt —va dir en Miquel, fent el gest d'olorar-la.

La Clàudia la va tastar.

—Sí. I el socarradet és perfecte. Rosset i cruixent com a mi m'agrada… Aquest punt de cocció només s'aconsegueix amb el foc de llenya —va asseverar.

En Miquel va destapar una ampolla de vi i en va omplir dos gots.

—Què és això? —va exclamar la Clàudia, incrèdula, assenyalant l'etiqueta del vi.

En Miquel va somriure.

—Vi de Calonge. Un *Clos d'Agon* blanc del 2004.

La Clàudia va obrir els seus ullassos verds de bat a bat.

—Tant dona la paga que t'ha quedat dels Mossos?

—No, no és això. Només en bec en circumstàncies molt especials. Ja saps que normalment bec el de can Molla, que és molt natural, bastant més barat i també boníssim, excel·lent. Si t'he de dir la veritat, és el que més m'agrada.

La Clàudia va somriure i li va mirar als ulls; en Miquel també li hi mirava.

—I avui penses que és una d'aquestes circumstàncies «molt especials», oi?

—Sí… Brindem?

—Salut!

—Salut!

Van dinar gairebé en silenci. En un silenci farcit de complicitats i mirades curtes. En Miquel encara conservava tota la força del sol de l'estiu a la pell dels braços i de la cara. La Clàudia, amb la seva cabellera negra estarrufada, que li lliscava per les espatlles brunes i sedoses fins a mitja esquena, estava radiant. En Miquel no va poder evitar recordar la Clàudia en l'època que es van conèixer, ja feia molts anys, al bar Tijuana del carrer d'en Robador, al centre de l'antic barri *Xino* barceloní. Aquest record va fer més espès el silenci i la comunicació es tallà uns instants.

—En què penses? Estàs molt distret…

—Pensava en tu. Recordava els dies que ens vam conèixer.

La Clàudia va somriure.

—Han passat molts anys. Massa. I hem sobreviscut a tantes coses!

Era veritat. La Clàudia ja feia molts anys que havia deixat el món de la prostitució i de qualsevol activitat remunerada que s'hi pogués relacionar. Ara treballava de venedora de pisos en una empresa immobiliària i sobrevivia a la crisi incipient a còpia de fer jornades inacabables. Del seu antic ofici no volia ni sentir-ne a parlar. Al contrari. Lluitadora i radical com era, ara s'havia fet d'una associació que defensava multar el client com a única via per erradicar el problema.

Després de les postres —l'excel·lent tortell de can Vives, i una mousse de gerds i nabius que en Miquel havia preparat per a l'ocasió— van prendre cafè.

—M'encanta l'olor d'aquestes llimones! —va sospirar la Clàudia, estirant l'esquena cap enrere i enlairant els braços en la mateixa direcció.

En Miquel, en silenci, se la mirava amb un mig somriure. Estava content de veure la Clàudia feliç, satisfeta, amb aquelles inseparables medalles dringant-li per entre els seus pits generosos, d'una maduresa esplèndida, lleugerament clivellats per les inclemències del temps i de la vida, però encara turgents… Van tornar a venir-li al cap les increïbles

històries de com la Clàudia havia aconseguit aquells antics penjolls de joies i, sense adonar-se'n, va començar a accentuar el seu somriure.

—De què rius?

—De res. No té importància. De coses velles… M'ha vingut una mica de son. Deu ser aquest vi…

La Clàudia se'l va mirar amb picardia, una mica incrèdula, clavant-li la verdor intensa dels seus ulls a la mirada. Tot seguit va allargar la cama per sota la taula i li va posar el peu, descalç, entre les cuixes. Van passar uns moments així.

—Anem a l'habitació? —li va dir finalment.

El mòbil va sonar insistentment cap a quarts de nou del vespre. La Clàudia, tot deixondint-se, va allargar el braç cap a la tauleta de nit i el va agafar. Era en Joan.

Es van saludar breument.

—Vols parlar amb en Miquel, oi? —li va preguntar, poc abans de passar l'aparell al Miquel.

En Joan va començar a parlar amb la veu excitada. Panteixava.

—El comissari ha dit que vol parlar amb tu… de seguida.

—De seguida?

—Sí. Vol que la trobada sigui demà mateix!

—Demà? Demà és diumenge, no? —va contestar en Miquel, encara mig adormit.

—No hi fa res. Ja t'he advertit que aquí hi ha molts nervis. Primer volia quedar a les nou del matí! I ja saps que ell és més aviat poc matiner. Finalment s'ha adonat que pitjar massa l'accelerador podia ser contraproduent i ha decidit que fos a les onze… Estàs al cas del que et dic?

—Demà a les onze? —va repetir, badallant, en Miquel.

—Exactament. He intentat dir-li que tot plegat encara era massa precipitat. Però ja saps com és, el comissari, quan el collen una mica.

En Miquel es va quedar rumiant uns instants. La Clàudia, inclinada sobre un colze, se'l mirava amb uns ulls oberts de bat a bat, inquisidors.

—Bé —va dir finalment en Miquel—, de fet tant és demà com d'aquí

a quatre dies… Aquesta vegada potser sí que té raó el comissari… Com més aviat sortim de dubtes millor…

La Clàudia, cada vegada més astorada, li va engrapar el braç pel canell. En Miquel li va contestar amb un somriure que difuminava un gest de resignació.

—Li dic que sí, doncs? —es va impacientar en Joan.

—I quin remei! D'acord, digues al comissari que sí. Que ens veurem demà a les onze. Tu també hi seràs, oi?

—I tant que sí. Encara no sé què volen de mi, però ja m'han avançat que hi hauré de ser… Bé, fins demà a les onze. Al bar de l'àrea del Montseny, en direcció a Barcelona. D'acord?

—D'acord.

La Clàudia es va mirar en Miquel posant cara d'ofesa.

—Demà teníem el dia per a nosaltres —es va queixar.

En Miquel la va abraçar i va començar a acaronar-la. Ella a poc a poc va anar renunciant a qualsevol intent de discussió i, finalment, es va abraonar als seus llavis.

—Ho sento. Haurem d'aprofitar cada instant de la nit —va mussitar en Miquel.

Als pobles i els llogarrets de muntanya les males notícies són les primeres que arriben. No va trigar que els pares d'en Joan es van assabentar de la greu situació en què s'havia trobat el seu fill. Els va portar la nova aquell masià dels voltants que, una vegada més, s'havia «sentit obligat» a alertar-los de les trifulgues «d'aquest vostre fill».

Els pares, cada vegada més trasbalsats per una situació que no sabien com encarar, es van alarmar.

—I si no t'agrada la terra, què has pensat fer, Joan? —es va decidir a preguntar un dia el seu pare.

En Joan va trigar una estona a contestar.

—No ho sé, pare… Però no m'agrada de treballar i molt menys aquí, en aquesta casa solitària, deixada de la mà de Déu.

El pare, en sentir-ho, es va quedar garratibat. Aquell fill seu, definitivament, desafiava la seva ancestral manera de ser i d'entendre la

vida, transmesa de pares a fills d'ençà que el món era món.

Finalment, després de dies i hores de deliberar entre ells, els pares d'en Joan van decidir que parlarien amb l'amo, amb l'amo de les terres que menaven. «Sempre ens ha aconsellat bé» —va dir el pare a la mare intentant animar-la. I, dit i fet, van anar a parlar amb l'amo.

El senyor Pere Remolins, propietari de vuit masos —amb les seves respectives finques— disseminats per la contrada, vivia en una gran casa pairal que s'havia fet arreglar, a tocar del poble de Vilareny. Era un home pragmàtic, acostumat a resoldre els problemes per la via més ràpida i directa, sobretot quan es dirigia als qui considerava els seus subordinats que, de fet, eren els seus esclaus. Aquell dia va fer honor a la seva fama.

—El vostre fill és orc! —els va engaltar el vell cacic, després d'escoltar-se'ls una estona no gaire llarga.

—Orc? Mare de Déu, Jesús! —es va exclamar la mare, fortament compungida, tapant-se la boca amb les mans i sense gosar alçar la mirada.

—Sí, orc! —va assentir contundentment el cacic, mirant-se'ls de fit a fit com un Pantocràtor, i acusant-los sense paraules d'haver dut al món una criatura tan diabòlica com aquella.

Els pares del Joan es van esglaiar. «Què devem haver fet malament?» Tot seguit, potser volent consolar-los, el senyor Remolins va suavitzar el seu to.

—Ja sabeu que de tant en tant, per aquests racons de muntanya, a moltes famílies els en surt algun, de fill així. D'orcs sempre n'hi ha hagut i n'hi haurà, mentre el món sigui món. Aquesta vegada, la desgràcia us ha tocat a vosaltres. I en aquests casos, ja ho veieu, no hi ha escola que valgui.

Els pares del Joan es van quedar blancs com la cera.

—I què podrem fer, pobres de nosaltres? —va suplicar algun dels dos cònjuges.

En Pere Remolins va rumiar uns instants. Finalment, amb uns ulls que li sortien del cap i el dit índex estirat amb l'actitud de dictar una

sentència definitiva, va emetre el seu veredicte.

—Si no vol treballar, que es faci guàrdia civil! O contrabandista o guàrdia civil! No hi veig cap més sortida!

—O contrabandista o guàrdia civil? —van exclamar, esmaperduts, aixafats, enfonsats, desfets, amb el cap cot, el pare i la mare alhora.

—No volent treballar, no se m'acut res més… Pel seu bé, aconselleu-lo que es faci carrabiner. Allà li trauran l'orqueria de sobre i l'ensenyaran a ser un home com cal! I si no és així —sentencià l'amo agitant altre cop el dit, com si hi netegés l'aire—, qualsevol dia el recollireu mort amb una bala al clatell al fons d'algun barranc.

Desconcertats per aquella resposta tan inesperada de l'amo, els pares del noi van deixar el tema aturat durant una temporada. Una temporada en què en Joan no va fer sinó empitjorar cada dia que passava. A poc a poc —sense que els seus pares gosessin dur-li la contrària per por de provocar-li algun esclat d'ira— va entrar en un estat d'abúlia i decadència alarmants. Jeia fins a mitja tarda, es llevava malhumorat, feia un mos, i se'n tornava cap als cafès dels pobles de la rodalia, fins a altes hores de la matinada. Quan per fi tornava a la masia, feia un tuf de tabac i d'alcohol que ho empudegava tot. El caràcter, a més, cada dia se li tornava més tancat, més agre i esquerp. Degué ser per totes aquestes coses que un dia els seus pares, temorosos, es van decidir a comentar-li la conversa que havien tingut amb l'amo. Ho van fer amb peus de plom, preparats per sortir amb la cua entre cames en el cas més que probable que el noi els respongués de mala manera.

Però no va pas anar així. «Gguàrdia civil?» —es va limitar a preguntar, indiferent, sense cap mena d'enuig ni gairebé de sorpresa.

Al cap d'un parell o tres de dies i uns quants gots d'alcohol, els va comunicar que estava disposat a posar-se el tricorni. «D'aquesta manera podré abandonar aquests roquissars endimoniats, que ni les cabres no hi volen viure».»

—Ai, fill meu! —va exclamar la seva mare poc abans d'esclatar en plors, qui sap si de tristesa o d'alegria.

Calonge i àrea del Montseny, 17 d'octubre del 2010, diumenge

Pels volts de les onze, en Miquel va aparcar el Ford de la Clàudia davant del bar de l'àrea del Montseny. A l'interior només hi havia dues taules ocupades per famílies que esmorzaven. Un parell o tres de criatures jugaven a empaitar-se entre les cadires i a rebolcar-se per terra. Al fons del taulell de l'autoservei que hi havia a la banda esquerra, una caixera, amb cara de son, pàl·lida i un posat d'absència absoluta, feia esforços per no adormir-se. En Miquel agafà un suc de taronja, un entrepà de pernil, un cafè i es va dirigir a la caixa.

La caixera, que reprimia matusserament un badall amb el revés de la mà, se'l va mirar forçant la vista, com si els separés un núvol de boira.

—És vostè el senyor Miquel Trilla? —deixà anar, mormolant, finalment.

—Sí.

—Aquí darrere —li va indicar la noia assenyalant una vidriera translúcida que feia de separador— hi ha uns senyors que l'esperen.

Just en aquell moment va sortir en Joan per una porta de la vidriera, amb cara expectant, vestit de paisà.

—T'estàvem esperant. Aquí dins podrem parlar més tranquils. Passa.

Al fons, sota una tele encesa que no mirava ningú, asseguts al voltant d'una taula amb tasses de cafè i les restes de l'esmorzar, hi havia el comissari Furriol i una altra persona. Es van aixecar a saludar-lo.

—El cap de la Comissió d'Ètica dels Mossos, Miquel —va presentar el comissari, assenyalant l'home que tenia al costat.

En Miquel va remugar uns sons inintel·ligibles abans d'asseure's i començar a desembolicar un entrepà. La presència del cap de la Comissió d'Ètica dels Mossos d'Esquadra el trasbalsà uns instants. Inesperadament, els seus ulls es van desenfocar i tornaren a veure com un flaix una pugna entre dues ombres que es disputaven una bicicleta; la fulla brillant d'un ganivet que s'enlairava en la nit; un cos que queia i es dessagnava. Es tornà a veure a si mateix atrapant el delinqüent; immobilitzant-lo; pegant-li dos cops de puny a la cara. El delinqüent autolesionant-se. El judici; la premsa; la cara morada; el cop baix d'un company en qui confiava… «Ha perdut el control i s'ha excedit en les

seves funcions». A ningú no importava que la víctima hagués mort degollada com un xai; que el delinqüent, amb l'honor convenientment preservat sota les inicials M. Z. M., tingués incomptables antecedents per robatori amb violència… «Ha perdut el control i s'ha excedit en les seves funcions».»

El comissari, com si hagués volgut treure'l de la seva abstracció, va trencar el foc.

—Estem molt contents que hagis vingut.

En Miquel es va mirar el comissari amb un punt d'ironia a la mirada. Es va asseure bé a la cadira i va posar una cama sobre l'altra.

—Bé, vosaltres direu —va dir finalment, instants abans de fer la primera mossegada a l'entrepà.

—En Joan em sembla que ja te'n va parlar una mica, oi?

—Sí, però no sé exactament què voleu.

—Volem que et reincorporis i agafis el cas d'aquests dos crims que s'han produït a l'Eixample.

En Miquel va rumiar uns instants.

—Per quin motiu voleu que sigui jo la persona que porti aquest cas?

—Pensem que el teu perfil és el més idoni. Ets llicenciat en sociologia i coneixes el món de l'hampa i el dels crims per motius sexuals millor que ningú.

—No veig què pot tenir a veure aquest perfil que m'atribuïu amb la mena de crims que hi ha hagut. De perfils com el meu n'hi ha a dotzenes, i també de bastant millors. Ser llicenciat en sociologia, haver viscut alguns anys al Raval i haver fet un crèdit de criminologia no crec que sigui una raó suficient.

—No es tracta només d'això, Miquel —va contestar, persuasiu, el comissari—. També hi ha l'empenta, l'amor propi i la perseverança amb què t'agafes els temes, allò que en aquella ocasió tan malament se't va tenir en compte… Però encara hi ha més. Ens consta que vas fer també estudis de filologia, oi?

En Miquel va arquejar les celles i va tirar el cap enrere. «Segur que això els ho ha dit en Joan», —va pensar.

—Ja pots comptar, un simple postgrau d'interpretació de textos, per

pura curiositat personal. Però què hi té a veure la filologia amb aquest tema?

El comissari el continuava mirant fixament, per anar calibrant l'efecte que li produïen cada una de les informacions que li anava facilitant.

—Les dues víctimes eren professors de filologia… Sospitem que caldrà llegir i desxifrar més d'un text especialitzat que hi podria estar relacionat. Aquesta serà una altra de les vies que ens sembla que caldrà obrir amb urgència.

En Miquel es va remoure uns instants a la cadira. Va fer un glop del suc de taronja.

—Sabeu que no em penso reincorporar —va deixar anar finalment.

Es va produir un silenci que el comissari Furriol i el cap de la Comissió d'Ètica dels Mossos van aprofitar per intercanviar una mirada de complicitat.

—Sí. Ja ens ho va advertir en Joan. Però volíem que quedés clar que mantenim la nostra oferta. Per això he volgut que fos present a la conversa el senyor González Vilaseca, cap de la Comissió d'Ètica dels Mossos —aquest va fer un lleuger gest d'assentiment, mentre en Miquel se'l mirava amb una desconfiança mal dissimulada—. De tota manera, si no et vols reincorporar, tenim un pla B.

—Ah, sí? I quin és aquest pla B —va respondre en Miquel, amb to irònic.

El comissari va comprendre que calia escar millor l'ham, si volia que en Miquel s'hi agafés.

—Te'l direm de seguida. Però abans deixa'ns que t'expliquem alguns detalls dels crims. Sense això no entendries perquè t'hem vingut a buscar. Volem ser molt clars des de bon principi.

Es va produir un silenci expectant.

En Miquel va recordar el que li havia dit en Joan. Que les víctimes eren professors universitaris. Homosexuals. Que havien estat mutilats. Que l'assassí deixava pistes. Per a ell això no era res de nou. Res que no haguessin dit els diaris i els altres mitjans.

El comissari se'l mirava escodrinyador, com si li llegís el pensament; ja feia molt temps que el coneixia. Al cap d'uns segons va continuar el seu

discurs, deixant anar les paraules lentament, d'una en una, com si fossin bales perfectament calculades i dirigides a un únic objectiu: vèncer la resistència que encara niava a l'interior d'en Miquel.

—La mutilació de què ha parlat la premsa presenta uns detalls esgarrifosos… Hem decidit mantenir-los en secret per no fer el joc a l'assassí. Aquesta mena de gent, com saps molt bé, se sol alimentar de la notorietat que els dona l'aparatositat i la crueltat amb què posen els seus crims en escena.

—Detalls esgarrifosos?

—Sí. La mort, en tots dos casos, es va produir a l'Eixample i per arma blanca. Tots dos apunyalats amb un coltell potent i esmolat, segurament deuria ser alguna mena de ganivet com els que fan servir els carnissers per desossar la carn. Tot seguit, l'assassí —tenim raons per pensar que era un de sol, possiblement un maníac— va seccionar el pubis a les seves víctimes, els va tallar els òrgans genitals i els els va entaforar a la boca, juntament amb una fitxa d'escacs. Un espectacle horrorós. Repugnant. Entens ara per què hem intentat evitar donar-li publicitat?

—Ja… Penseu que això és el que busca aquest individu, que el ressò mediàtic seria l'autèntic mòbil dels seus crims, oi?

—Probablement. Aquests maníacs necessiten afirmar-se creant pànic social i, de passada, tocant els collons a la policia. I no els importen les víctimes que van deixant al seu pas. Per a ells tot això és un joc. Un simple joc, però macabre. Com una partida d'escacs duta a terme per una ment perversa i amb persones en lloc de fitxes.

—Parles tota l'estona d'un assassí. Teniu proves que es tracti d'un home, d'un home sol?

—Sí. Comptem amb testimonis solvents. Ara no te n'explicaré els detalls, en tot cas tu ja els acabaràs de conèixer… Si acceptes el nostre encàrrec, és clar —va contestar el comissari amb un aire de complicitat que al Miquel li evocà les guineus de les faules—. Per aquests testimonis i les investigacions dutes a terme —continuà el comissari—, sabem que es tracta d'un home. D'un home que actua sol, amb cabells llargs i rogencs, que no descartem que siguin els d'una perruca. Va disfressat matusserament de dona, però es mou i gesticula clarament com un

home. En això tothom hi ha coincidit. Una disfressa tan barroera podria tenir alguna finalitat o significat que ignorem. Amb la meticulositat que prepara i executa els seus crims, dubto que descuidi un detall com aquest. En Serrat al principi va sospitar d'una dona —la primera de les víctimes, tot i ser gai, era casat, i en Serrat sospitava de la dona d'aquest— però ara més aviat opina que es tracta d'un transvestit o transsexual embogit per alguna qüestió de gelosia… Una hipòtesi que a mi em sembla molt poc consistent, encara que no sigui rebutjable del tot. Nosaltres més aviat sospitem que amb tota aquesta parafernàlia el que pretén l'assassí és cridar l'atenció dels mitjans i, potser, donar pistes falses. Per això hem decidit mantenir una part del sumari sota secret.

—Teniu alguna sospita, algun altre indici? —va preguntar en Miquel, acostant-se la tassa de cafè als llavis.

—No; de moment, com ja saps, s'encarregava del cas en Serrat i nosaltres no hem anat més enllà dels seus informes, però volem reestructurar l'equip operatiu i canviar d'estratègia. Per això hem pensat en tu.

—?

—En Serrat havia arribat a un carreró sense sortida. Tot i la seva professionalitat, ens hem adonat que la seva homofòbia l'encega, l'incapacita per dur a bon terme la investigació. La seva hipòtesi era que es tractava de casos de gelosies, ressentiments, venjances o, com a molt, algun tipus de demència… Era incapaç d'anar més enllà del món gai i dels seus propis prejudicis. Francament, encara que no t'ho pugui assegurar, perquè després de més de cinc setmanes, anem completament a les palpentes, penso que hem perdut un temps d'or.

Aquella confessió del comissari reblava el grau de desesperació en què es trobava i no deixava cap dubte de per quins motius s'havien rebaixat a demanar-li que s'involucrés en el cas. En Miquel va decidir continuar preguntant.

—Has dit que juntament amb els òrgans sexuals l'assassí havia introduït a la boca de les víctimes una fitxa d'escacs. Era sempre la mateixa?

—Bé… Ara aquest detall no el recordo exactament. Ja t'he dit que

el cas el duia en Serrat… El que sí que recordo és que cada fitxa duia escrites algunes paraules a sota, a la base.

—Algunes paraules?

—Sí. No recordo exactament quines eren… Eren paraules referides a emocions, em sembla —va dir el comissari tot mirant de reüll el cap de la Comissió d'Ètica dels Mossos que, com el Joan, havia decidit fer de convidat de pedra a la conversa. El cap de la Comissió d'Ètica dels Mossos es va limitar a assentir amb un gest discret de complicitat.

—Però encara hi ha més coses —va afegir-hi el comissari després de fer un lleuger sospir—. L'assassí, poc abans de cada crim, ens ha fet arribar una nota amb un fragment de text antic a comissaria, acompanyada també d'una altra fitxa d'escacs.

—Una nota, amb un fragment antic i una altra fitxa?

—Sí. Però ara no em preguntis què deia el text ni de quines fitxes d'escacs es tractava. No ho recordo… I tampoc no crec que sigui ara el moment d'entrar més en detalls… Suposo que ho entens, oi?

Es va produir un nou silenci en què els interlocutors va semblar que es prenguessin les mides. En Miquel es va regirar a la cadira. Evidentment, no es va empassar els «oblits» del comissari ni les mirades còmplices dels acompanyants. Tot allò havia estat dissenyat. Els molt murris el coneixien prou bé. Va estar a punt d'engegar-los a fer punyetes i d'anar-se'n a prendre el sol amb la Clàudia. Però, tal com els seus interlocutors esperaven, la seva incorregible tafaneria el va perdre i, lentament, va anar entrant a la teranyina que ells li havien teixit des d'algun dels seus despatxos. Al que no estava disposat, però, era a reincorporar-se als Mossos.

—I el pla B que heu dissenyat, en què consisteix? —va decidir preguntar finalment.

El comissari, fins aleshores expectant, va respirar alleugerit. Abans de parlar va mirar al Joan, que en aquest moment de la conversa, amb els ulls a punt de sortir-li del cap, semblava afectat per una forta tensió. La tensió originada pel fet de poder viure l'oportunitat de la seva vida, probablement l'última de la seva vida professional.

—El nostre pla B seria donar el cas al Joan.

—Al Joan?

—Sí. Sempre que pogués comptar amb el teu ajut i assessorament. Generalment us havíeu entès molt bé, vosaltres. La teva feina seria exterior al cos, sense horaris, sense reunions obligatòries, només aniries a les que tu decidissis participar lliurement; al teu aire en tot, m'explico? Únicament hauries de contactar amb en Joan, i col·laborar-hi de la manera que convinguéssiu. Series el seu assessor. El seu assessor extern.

—Sí, però en Joan se'n pot sortir perfectament sense mi.

—Nosaltres també ho pensem —va replicar immediatament el comissari—. En Joan ens mereix tota la confiança. Però el cas és complicat i s'adiu al teu estil, a les teves característiques. No oblidis que tenim molta pressa a resoldre'l. Per a nosaltres no ens és fàcil trobar en tan poc temps un investigador amb la teva experiència i formació, que, a més, sigui capaç d'interpretar textos antics. L'alarma social que estan generant aquests crims i els inevitables interessos polítics ens estalonen cada dia que passa amb més força. A més a més, ha estat el mateix Joan qui ha posat aquesta condició…, innegociable.

En Miquel va veure com en Joan assentia amb la mirada, un pèl brillant. Una vegada més, va sentir-se tocat per l'estima que el seu company li mostrava...

—I com ho penseu organitzar, tot això?

—Et refereixes al finançament? Comptem amb uns fons reservats per a assessoraments —va dir el comissari, mirant de reüll al cap de la Comissió d'Ètica, que fou qui assentí aquesta vegada—. 4.500 euros al mes i una prima de 12.000 si trobeu el criminal abans de les properes eleccions. Tot net, i les despeses a part, és clar.

En Miquel es va acaronar la barba. 4.500 euros nets al mes eren prou euros. No sabia ben bé per què però veia que els tenia agafats i ben agafats. Si hagués volgut negociar, segur que encara hauria pogut apujar la xifra. Però ell no havia estat mai un pesseter. Li anaven bé els calés, com a tothom. Però en aquest cas hi havia més elements a tenir en compte. Tornar a treballar amb el seu amic Joan. El repte de treure l'entrellat d'aquells crims tan repugnants i enigmàtics. Demostrar que

s'havien equivocat amb ell…

—Necessitaré un avançament. El canvi de domicili comporta certes despeses…

—Per descomptat —va dir el comissari, allargant-li un sobre que ja duia preparat.

De tornada cap a Calonge, en Miquel va intentar posar ordre als pensaments que l'entrevista i la seva decisió de formar part de la investigació li havien produït. Entenia que el que li havien explicat era només la punta de l'iceberg del que coneixien. El començament, el pròleg, d'una pel·lícula truculenta i cruel amb un argument imprevisible. El problema era que la pel·lícula era real i que ell, aparcant velles històries, havia decidit implicar-s'hi, amb el compromís d'intentar precipitar-ne el final com més aviat millor.

Per molt que s'esforçava a pensar amb un cert mètode, no podia evitar que un munt de preguntes sense resposta esclatessin al seu cervell com una pira de focs d'artifici. El fet que les dues víctimes dels crims fossin homosexuals, sens dubte havia de tenir algun significat. Però, quin? I el fet que tots dos fossin professors universitaris, de la facultat de filologia per a més dades, quines vies d'investigació podia obrir? Quina relació podia tenir tot plegat amb el macabre ritual dels assassinats?…

Va començar a intuir que, primer de tot, calia saber davant de quina mena de criminal es trobaven. Es tractava d'un psicòpata, d'un homicida llunàtic, d'un malalt mental amb traumes infantils i tota la pesca, o bé d'algú que coneixia la manera com actuen aquest individus i estava intentant fer creure a tothom que tot plegat era obra d'un trastornat? Quins interessos, quines passions, podia haver-hi, en aquest cas, darrere d'aquells nauseabunds crims? I les fitxes d'escacs, entaforades juntament amb els òrgans sexuals a la boca de les víctimes, amb misterioses emocions escrites a la base, formaven part d'un joc execrable, d'un ritual repulsiu o tenien algun significat?

No recordava on havia llegit que quan un assassí en sèrie deixava aquesta mena de petjades solia fer-ho perquè ell mateix, en alguna part atrofiada de la seva ment, del seu jo, encara no corrompuda del tot,

sentia fàstic i cansament de la seva actuació criminal. De fet, més enllà de la necessitat narcisista de cridar l'atenció, els rastres minuciosament elaborats que aquesta mena d'individus solen deixar són la seva manera deformada de demanar que els enxampin i que tota la brutalitat i el salvatgisme provocats per la seva acció malaltissa s'acabin com més aviat millor. Era aquest el cas de la persona amb qui s'enfrontaven? Es tractava realment d'un malalt amb la personalitat esquinçada i amb ganes inconscients de ser agafat o era algú que per obscures raons volia donar aquesta imatge i provocar de passada una immediata precipitació dels esdeveniments?

D'altra banda, tampoc no calia descartar que tot plegat no fos més que una estratagema per despistar la policia i reforçar la idea que l'autor dels crims era algú que tenia una personalitat trastornada. Algú amb molta sang freda, capaç de cometre actes cruels i horrorosos com els de les morboses mutilacions descrites pel comissari i, en canvi, mostrar un patrons de pensament i de conducta social completament irreprotxables…

Però, amb quina finalitat? Per quins motius?

Realment, el que de moment sabia del cas era molt poc per bastir qualsevol hipòtesi. Primer de tot hauria d'estudiar les víctimes i els seus entorns. Li calia conèixer tots els detalls dels seus assassinats. Els llocs, les hores, els possibles testimonis… Saber de quines fitxes d'escacs es tractava i a quines emocions feien referència les paraules que duien escrites a sota. Aviat seria a Barcelona i, per tant, no trigaria a poder anar-ho esbrinant. Ja en començava a tenir ganes. A partir d'aleshores podria treballar amb dades concretes. Fins aquell moment, tot el que la seva ment pogués cavil·lar eren pures especulacions.

Quan el cotxe va arribar a l'alçada de l'Alou, es va recordar de la Clàudia. Abans de marxar havien quedat que es trobarien a Roques Planes, aquell bocí de costa que tant els agradava a tots dos, amb pins que es despengen per les tarteres i es vinclen com desmais eixarreïts sobre les plataformes granítiques que, polides per l'onatge, afloren arran d'aigua entre Sant Antoni i Platja d'Aro.

La variant de la costa estava en obres, amb la clàssica caravana dels

diumenges, tant per anar com per tornar. Per evitar-la, un cop passat l'hotel Big Roc, en Miquel es va desviar cap a la carretera vella, a tocar del mar, en direcció a la Torre Valentina. En arribar-hi, va aparcar el cotxe. Va agafar el camí de Ronda i, unes quantes cales més enllà, va arribar a Roques Planes. Sobre el mar verd-blau d'aquell paratge, el sol tardorenc refulgia en les ones amb una intensitat i una nitidesa primaverals. La badia de Palamós, vista des del poc que encara queda de l'antigament ufanosa pineda que un dia fou propietat de la musa de joventut d'Alfred Hitchcock, l'actriu Madeleine Carrol, oferia un panorama visual obert i radiant, festiu, com d'estiu interminable. L'airet, que ja començava a arrissar la mar, encara mantenia un punt de calidesa agradable. Minúscules veles blanques corrien esperitades d'una banda a l'altra, com sabaters de riera, jugant amb la força del vent. L'arc suau de la costa, vorejat per construccions altes i mitjanes —apartaments i hotels— i per un passeig atapeït de banderoles que circumda la platja, era la viva estampa d'aquells paradisos artificials que s'anuncien per a turistes delerosos de passar una setmana o quinze dies a «primera línia de mar». Al fons de tot, Palamós i el seu port, un pèl difuminats per la calitja, es reflectien tremolosos sobre la superfície de l'aigua, com un retrat d'aquarel·la en cinemascop.

En Miquel va respirar fondo.

—Durant la investigació, per relaxar-me, hi hauré de venir més d'un dia, aquí —es va dir.

Justament aleshores va veure la Clàudia, que des d'una d'aquelles plataformes rocoses, encara daurades pels darrers raigs del sol, li feia senyals amb la mà.

—Com ha anat? —li va preguntar tan bon punt ell va ser al seu costat.

—Bé… Ja t'ho explicaré. Si et sembla, podríem anar a dinar. T'agradaria anar a can Tià?

—Per mi, perfecte.

—Doncs, som-hi!

La Clàudia no s'ho va fer dir dues vegades. Va recollir la tovallola i la bossa, es va posar una túnica sobre el biquini i es va penjar al braç d'en Miquel. Ja estava cansada de prendre el sol, tenia gana i es moria de ganes de saber de què havien parlat.

Barri d'Hostafrancs (Barcelona), 18 d'octubre del 2010, dilluns

A tres quarts de deu del matí, en Miquel va agafar el metro a l'estació d'Hostafrancs, en direcció a la d'Universitat. Es va mirar al vidre d'una de les finestres del vagó: feia cara de son i no s'havia afaitat. Va fer un badall llarg i profund que amb prou feines va intentar dissimular amb els dits de la mà.

La nit abans havien arribat a Barcelona tocada la una i a sobre els va costar molt aparcar el cotxe i pujar les maletes i les bosses fins al pis —sense ascensor— de la Clàudia. «Ara entenc perquè els veïns de la zona en diuen el *Rockefeller Center,* d'aquest edifici», havia pensat en Miquel, tot traginant les seves coses per l'estreta i inacabable escala.

Va sortir a la parada d'Universitat i es va dirigir a la porta central de l'antic edifici que dona nom a la plaça. Tot semblava continuar gairebé igual que quan ell hi va passar un temps estudiant. El taulell de consergeria, els conserges llegint el diari, les grans escales del Rectorat amb la seva catifa vermella…

En Miquel es va dirigir cap al bar.

En Joan ja l'esperava en una de les taules, amb un entrepà de *bacon*, una Moritz i un cafè.

Després de saludar-se, en Miquel va demanar el seu esmorzar; entrepà de sobrassada calenta, cervesa i cafè.

En Joan tenia al costat de la taula una carpeta gruixuda plena de documents. «Són els resultats de la investigació. Te'ls he fet copiar perquè vagis entrant en el tema»,—li va dir, mentre s'eixugava els llavis amb un minúscul tovalló de paper.

En Miquel va fer el gest d'assentir.

—Me'ls miraré…

—Hi ha informacions sobre els dos professors assassinats, les dates, els llocs, molts detalls que t'interessa conèixer…

—Heu trobat punts de coincidència, de confluència, de rivalitat, entre un cas i l'altre? —va preguntar, vacil·lant, encara mig adormit.

—Hi ha força paral·lelismes. Tots dos, com ja saps, feien classe a la universitat. Treballaven al mateix departament i tots dos eren experts

en llengua i en literatura. És normal que coincidissin en moltes circumstàncies; en jurats de premis literaris, en col·laboracions, en tribunals d'oposicions… Sí, com podràs comprovar, ho hem investigat tot a fons. Trobaràs els seus currículums detallats als informes… —En Joan s'aturà un instant i va fer un glop de cervesa—. Pel que fa a rivalitats personals o professionals no se'n va detectar cap d'especial. Eren companys de feina i prou. Cadascun, a més de la docència universitària, feia la seva vida i tenia les seves activitats, diguem que creatives.

En Miquel va arquejar les celles.

—Sí, en Narcís Espina, la primera víctima, per exemple, era crític literari i escrivia, amb un estil provocador, en alguns diaris i revistes. A còpia de temps, el seu to agosarat i jocós li havia donat un cert prestigi entre alguns estudiants. N'hi havia que el veneraven, però d'altres, segons les males llengües, el titllaven d'inconsistent i d'estrafolari. En Mateu Guillamet, la segona víctima, era un professor complidor i discret. Tot i això, tenia el seu vessant sorprenent, fins i tot també provocador, en l'ambient en què es movia. Com l'Espina, també escrivia en diaris i altres publicacions, però els seus temes no solien estar mai relacionats amb la literatura o la llengua. La seva passió eren els toros. La crítica taurina i, secundàriament, l'esportiva.

—Has dit que era aficionat als toros?

—Sí. Durant el debat parlamentari sobre la prohibició de les curses va tenir alguns problemes amb els alumnes, la majoria antitaurins, és clar, però la sang no va arribar al riu… A més a més d'això, dirigia una col·lecció de poesia medieval a l'editorial Pergamí, que és propietat d'uns familiars seus. Tot el que t'explico ho tens als informes —reblà en Joan, assenyalant-los amb el dit.

En Miquel, que se l'escoltava en silenci mentre s'anava acabant l'entrepà de sobrassada, féu que sí amb el cap, invitant-lo a continuar. Els informes, prèviament explicats, fan de més bon passar.

—Al departament dels Mossos estem acabant de perfilar l'equip operatiu que ens donarà suport. De moment som nosaltres dos i en Serrat, que és qui ha anat recopilant i redactant aquests informes que t'he donat. I estem pendents d'incorporar-hi dues persones més. Potser

demà, quan ens tornem a trobar, ja hi haurà novetats.

En Miquel se'l va mirar amb ulls escèptics, però no va dir res.

A la porta de la universitat es van acomiadar.

En Miquel va tornar a agafar el metro. Era prop de la una. En arribar al davant del mercat d'Hostafrancs, hi va entrar. La Clàudia venia a dinar amb el temps just i seria qüestió d'espavilar-se. Era dilluns i la nevera estava més buida que uns esclops. Amanida russa preparada. Costelles de la parada de la Mari Carme. Taronges de la Mercè del Prat. Pa integral. Una ampolla de vi. Cafè molt.

El pas d'en Joan pel cos de la Guàrdia Civil havia estat breu, però curull d'incidents i experiències. Va superar sense problemes les proves físiques per accedir al cos i, encara que hi va tenir algunes dificultats, va aconseguir passar també les psicotècniques i de nivell. El seu coratge, la seva agilitat i la seva resistència en les llargues caminades i en els diversos exercicis de supervivència en situacions de tota mena, van fer que acabés sent molt ben considerat pels seus instructors. «*Acabarás siendo un gran número*» —li va assegurar un dia el sergent Temprano, l'home que li feia de tutor i conseller. «*Solo te falta* —li va dir un altre dia— *mejorar en la disciplina. No basta con obedecer. Hay que aprender a obedecer ciegamente las órdenes de un superior; sin murmurar ni discutir, tal como establece el Decálogo de nuestro Caudillo. Las órdenes hay que acatarlas y cumplirlas a rajatabla. ¡A ra-ja-ta-bla! Aquí, la disciplina y la lealtad lo son todo*».»

Disciplina i *lealtad*. En Joan va quedar fascinat per la sonoritat i la riquesa conceptual que s'amagava darrere d'aquelles dues paraules que ell amb prou feines havia sentit mai pronunciar.

A la primeria es va agafar la possibilitat d'emprendre la nova feina amb força empenta, fins i tot amb il·lusió. Els discursos teòrics i força retòrics dels formadors van aconseguir donar un cert sentit a la seva ànima rústica i desconcertada. El dia que va aprovar el curs de preparació ho va celebrar amb els nous companys i després fins i tot amb els seus pares, que van matar un corder i el van coure a l'era de casa, sencer, rostit

i farcit de cebes i alls. En Joan, en justa correspondència, els va recitar de memòria el «*Decálogo del Caudillo*», que havia après a l'acadèmia. Els seus pares no el van entendre —entre altres motius perquè era en castellà—, però els va causar una profunda impressió.

Havent dinat, la mare li va fer posar l'uniforme per escurçar-li les mànigues i fer-li els baixos dels pantalons i li va enllustrar el corretjam. En acabar el dia en Joan ja tenia tota la vestimenta ajustada a la seva mida; tot a punt i polit per debutar en la seva nova destinació.

En Miquel es va passar una bona part de la tarda llegint els informes que li havia facilitat en Joan. El pis de la Clàudia donava al sol ponent, un sol de rovell d'ou (d'ou dels d'abans, és clar) que ja s'arrossegava decrèpit per sobre les teulades de l'altre costat de la plaça d'Herenni. Pels finestrons entrava una lluminositat tèbiament ataronjada, esmorteïda, que donava, però, una certa vida a l'habitació tota empaperada on en Miquel es disposava a treballar sota la il·luminació llànguida d'un llum de llàgrimes que hauria fet les delícies de qualsevol antiquari.

Després de més de tres hores llargues de lectura de documents i més documents, i de prendre nombroses notes, en Miquel va decidir resumir els aspectes essencials de tota la informació que li havia fet arribar en Joan.

Notes sobre el primer assassinat

S'havia produït el dia 11 de setembre, dissabte, a les 18 hores i 22 minuts, a la sauna Leonardo del carrer Mallorca, cantonada Enric Granados.

La víctima es deia Narcís Espina. Era catedràtic de literatura i havia nascut a Barcelona el 13 de juliol de 1953. En el moment de morir tenia, doncs, 57 anys.

Era fill de Felip Espina, empresari i constructor, ja difunt, i de Ramona Francistorra, professora d'institut jubilada.

Estava casat i tenia una filla amb Montserrat Gavarró, llicenciada en Filosofia i Lletres i empresària. L'inspector Serrat hi havia parlat un parell de vegades. Destacava que tenia un físic ben proporcionat, fort, atlètic,

«amb trets masculins» i que mantenia amb el seu marit una «relació complicada». No especificava, però, els motius per què qualificava la relació de complicada.

La mort s'havia produït per l'acció d'un objecte tallant, clavat al pit i a l'abdomen fins a set vegades. A més, li havia estat seccionada la gola i presentava un profunda ferida al pubis: li havien extret els genitals i els hi havien col·locat entre les mandíbules.

A part dels genitals, a la cavitat bucal li havia estat entaforada una fitxa d'escacs, concretament un peó de color verd, amb la paraula «CORTESIES» escrita a mà, a la base. Les lletres, escrites probablement amb un retolador de cedés sense marca, de color negre, eren —segons la policia científica— «majúscules, clares, harmòniques i fetes amb un pols segur i enèrgic».

Quatre dies abans, el dimarts dia 7, s'havia rebut en un minúscul paquet un peó, aquesta vegada, vermell, a comissaria, amb la paraula «SERVEIS» escrita a la base. El tipus de lletra i de tinta era el mateix que en el cas del peó verd. Anava acompanyat del següent escrit, també fet a mà, amb lletres majúscules i amb el mateix retolador:

«ARDIMENT I FOLLIA
EN CASCUN FET,
PUYS FET ES, FET SE SIA»

Segons va interpretar en Miquel, aquell text devia voler dir: «En cada acció cal ardiment i follia, bogeria. I el que és fet, fet sia!»

Havia estat un crim curosament executat, sense cap mena de petjada ni rastre de l'assassí. Possiblement, l'assassí hauria actuat totalment protegit, amb guants, fundes per als peus i alguna mena de protecció impermeable per al cos.

Es descartava també el mòbil econòmic: el rellotge i l'anell de la víctima —tots dos d'or— estaven intactes al seu braç esquerre, i a la cartera s'hi van trobar 360 euros i diverses targetes.

L'inspector Serrat havia visitat la sauna i s'havia entrevistat amb el responsable d'atendre la clientela en aquella hora de la tarda. Tot i la

manca d'empremtes, n'havia obtingut algunes dades rellevants. En Narcís Espina era un client assidu de la sauna. Una vegada o dues l'havia visitada amb la seva dona. L'assassí, que s'havia fet passar per un client, era —sempre segons la versió de l'inspector Serrat— una dona pèl-roja amb trets masculins, «probablement un transvestit». Semblava ja gran, d'uns «seixanta anys pel cap baix» i duia bastó de puny.

—En què quedem, era una dona o un home? —va remugar en Miquel.

Notes sobre el segon assassinat

S'havia produït el dia 9 d'octubre, dissabte, cap a un quart de tres de la tarda, al lavabo del restaurant Sembrant Flors del carrer Aribau, cantonada València, a la mateixa illa de cases que el primer assassinat, però a l'extrem oposat.

La víctima es deia Mateu Guillamet. Era professor associat de llengua i literatura i havia nascut a Barcelona el 18 de març de 1948. En el moment de morir, tenia 62 anys.

Era fill de Tomàs Guillamet, propietari rural, i de Felipa Ubach, mestressa de casa, tots dos ja difunts.

Vivia en parella des de feia anys amb el poeta Eric Horn, d'ascendència holandesa. Feia cosa de tres mesos, però, s'havien separat sense posar-se d'acord en el repartiment dels béns que tenien en comú. L'inspector Serrat s'havia entrevistat amb l'Eric Horn i li havia detectat un gran ressentiment envers en Mateu Guillamet. «Semblava —deia— com si la tràgica mort del qui havia estat la seva parella l'hagués deixat, pel cap baix, indiferent. Potser alliberat».»

La mort, com en el cas anterior, s'havia produït per l'acció d'un objecte tallant, clavat també al pit i a l'abdomen fins a set vegades. Probablement abans, però, li havia estat seccionada la jugular i presentava una profunda ferida al pubis, feta igualment per extreure els genitals a la víctima i entaforar-los-hi a la boca.

A més dels genitals, a la cavitat bucal li havien introduït un peó, ara vermell, amb la paraula «SERVEIS» escrita a la base. La lletra i la tinta coincidien amb les del cas anterior.

Quatre dies abans, el dimarts dia 5 d'octubre, s'havia rebut un

paquetet amb la fitxa d'una reina de color verd a comissaria. A la base hi duia escrita la paraula «BELLESA», amb la mateixa lletra i la mateixa tinta. Anava acompanyada també d'una nota de les mateixes característiques:

«LO QUI EMPRÈN, MIRAR DEU, ANS QUE EMPRENGA,
PERQUÈ LA FI —DEL QUE FA NO EL REPRENGA»

Segons va tornar a interpretar en Miquel, el significat del fragment hauria estat: «Aquell qui actua, abans ha de reflexionar, perquè el resultat no el reprengui».»

També es tractava d'un crim absolutament net de petjades i de rastres. Una vegada més, calia suposar que l'assassí hauria actuat totalment protegit, amb guants, fundes als peus i algun impermeable per protegir el cos.

En tots dos casos, el metge forense havia fet una feina metòdica i meticulosa, amb anàlisis de la brutícia de sota les ungles de les víctimes —a la recerca de restes de pell de l'assassí o de pèls que, mitjançant les arrels, permetessin conèixer l'ADN del seu propietari—. Però tot havia resultat inútil i semblava indicar que ens trobàvem davant d'uns crims d'una execució impecable.

I, una vegada més, sense cap mena de mòbil econòmic: ni el rellotge, ni l'anell, ni una cadena —tot d'or— ni la cartera (amb 140 euros i un devessall de targetes) no havien cridat l'atenció del presumpte assassí.

Com en el cas anterior, l'inspector Serrat havia visitat el restaurant Sembrant Flors i havia parlat amb el cambrer. En aquest cas, però, en Mateu Guillamet no era client de l'establiment. De fet, el cambrer no recordava haver-l'hi vist mai abans. L'assassí era, amb tota seguretat, un home o una dona que havia quedat per dinar amb ell. «Segurament era un home mal disfressat de dona, amb una perruca pèl-roja i un bastó de puny. Potser coixejava una mica, no n'estic segur. Però recordo que caminava força àgil i amb molta energia». El cambrer deia que no s'hi havia pogut fixar gaire i es veia incapaç de precisar-ne l'edat. «Ni el sexe»,—es va dir, tornant a remugar, en Miquel.

Una vegada acabats els resums, en Miquel va mirar un moment per la finestra. Es va adonar que s'havia fet de nit. El campanar de l'alcaldia, amb els seus ulls de rellotge il·luminats destacava sobre la resta d'edificis com un mussol nocturn a la capçada d'un arbre.

En aquell moment va trucar la Clàudia per telèfon. Uns clients l'havien fet entretenir més del compte. Li trucava des del centre de la ciutat, concretament des del capdamunt de la Rambla, davant de la font de Canaletes. «Vols que fem un entrepà aquí al centre? Podríem menjar alguna cosa al Zurich i anar al teatre. Al Poliorama fan una obra que es veu que està molt bé…»

—*El mètode Grönholm*?

—Justa la fusta, paio! M'han dit que és molt divertida!

En Miquel no s'ho va pensar gens. Tenia el cap carregat i li convenia desconnectar.

—D'acord, espera'm al costat de la font.

Al Miquel li va costar de concentrar-se en l'obra. Només asseure's a la butaca, el seu pensament es va veure irremissiblement envaït pel ressò dels informes que havia resumit aquell vespre. Poques vegades s'havia enfrontat amb uns crims tan esgarrifosos i alhora tan minuciosament planejats i executats. Estava segur que darrere els dos crims hi havia un grapat de missatges per interpretar. El problema era saber quins. Què els estava dient, l'assassí? O més ben dit, què era el que volia que pensessin, que entenguessin, que fessin? Va intentar concentrar-se en l'argument d'*El mètode Grönholm* i deixar el problema per a l'endemà, però li fou impossible. La brutalitat d'aquelles morts i la manera neta i precisa en què havien estat dutes a terme, sense cap empremta, sense cap pista sòlida, el tenien obsessionat i no el deixaven pensar en res més.

De fet, en Miquel no reaccionà fins que la Clàudia, aprofitant un silenci de l'obra, li engaltà:

—Miquel, avui m'han acomiadat de la feina. Ens han fet un ERO.

En Miquel es va mirar incrèdul la Clàudia, amb els seus ullassos verds i brillants, la seva cabellera morena, el seu somriure trencat pel disgust, potser pel desengany…

Aleshores es va adonar que l'obra que havien anat a veure plantejava precisament la situació tragicòmica de quatre candidats que s'enfronten a un procés de selecció per entrar a treballar a una empresa multinacional. La Clàudia sense feina…? Precisament ara que havia completat la seva reinserció a la societat? En Miquel no sabia què dir-li ni quina cara fer-hi. Estava massa indignat.

—No fotis, Bea! (En Miquel, en moments molt especials anomenava la Clàudia pel seu nom de pila). Com ha estat?

Montjuïc (Barcelona), 19 d'octubre del 2010, dimarts

L'endemà, en Miquel es va llevar d'hora, es va posar el xandall i les sabates d'esport i va sortir a córrer en direcció a Montjuïc. Feia temps que en Miquel no corria per aquells verals i ara li venia de gust de tornar a trepitjar-los, de fer-se'ls seus per uns instants. A l'alçada de les piscines Picornell, va fer una llambregada panoràmica a la ciutat. Tot just tocada pel sol, semblava una gran maqueta de guix, lleugerament cendrós, fumat, amb suaus tonalitats daurades. Entre el Tibidabo i el mar, l'estructura arquitectònica de l'Eixample teixia una xarxa vital, quadrangular, gairebé geomètrica, entre la Ciutat Vella i les antigues viles, esdevingudes barris d'anatomia confusa i desproporcionada, a la perifèria.

Mentre anava corrent i llambregant el paisatge, s'anava fent un resum mental del que diria a la trobada que tindria al cap d'una estona. Proposaria que s'investigués amb les dades de què disposaven la psicologia del criminal que empaitaven. Calia proposar també un pla de treball, amb una bona distribució de les tasques. S'hauria de començar estudiant l'historial de les víctimes i els seus entorns laborals i familiars. També era urgent investigar les característiques precises i detallades de la manera com s'havien produït els assassinats. I els llocs i les persones relacionades amb aquests llocs… Decidir i coordinar la relació amb la premsa… Però abans que res, necessitava saber amb quins efectius comptarien i quina disposició i preferències manifestaria cada membre de l'equip.

En arribar al brollador que hi ha davant de l'Hotel Miramar va afluixar el pas i es va fer baixar la cremallera de la jaqueta del xandall. Havia entrat en calor i, tot i la fresca que corria, estava a punt de suar. Ara, ja caminant, es va dirigir a la barana que mira cap al port i les platges. Tan sols feia un dia que no veia el mar i ja el trobava a faltar. La vista del litoral barceloní, tot i que coneguda, el va tornar a captivar… Com es podia assassinar, fredament, calculadament, cruelment, en una terra amb una llum i un paisatge com aquells?

A mesura que s'acostava l'hora, en Miquel sentia cada vegada més expectació i inquietud per saber com aniria la reunió de l'equip. Els assignarien algun nou efectiu de reforç? Hi assistiria, en Serrat? No tenia ganes de remoure velles històries, però pensava que la presència de l'ara inspector Serrat podia resultar difícil de gestionar. Com es prendria que l'haguessin desplaçat de la direcció del cas?

«Caldrà estar molt a l'aguait —es va dir—. A partir de la trobada d'avui, sabrem amb qui podem comptar i quina serà la implicació de cadascun dels components de l'equip.»

En Miquel va mirar el rellotge. Faltava molt poc per a les deu. Es va dirigir cap al bar de l'Hotel Miramar.

El sol aleshores ja començava a escalfar i no li hauria fet res de quedar-se a la terrassa, però la feina que havien de dur a terme aquell matí requeria una certa concentració i, sobretot, discreció. Després d'anar al lavabo, va fer un cop d'ull a la clientela de la sala. Hi havia quatre taules ocupades per turistes que esmorzaven. Alguns aprofitaven el moment per resseguir amb el dit els carrers d'un mapa que tenien estès. Devien estar programant els itineraris de la jornada per la ciutat. En Miquel es va asseure al costat d'una taula del racó, suficientment separada de les que estaven ocupades, i va demanar un entrepà de botifarra blanca, una cervesa i l'ineludible cafè, que li van servir acompanyat de tres petites magdalenes de colors i una minúscula presa de xocolata negra.

A les deu en punt va arribar en Joan, acompanyat d'una noia i d'en Jònatan Ruiz. Anaven tots tres de paisà.

—Hola, Miquel! Et presento la Núria Coll, la nova companya. En Jònatan ja el coneixes. També s'incorporarà a l'equip.

En Miquel els va saludar.

—Hola, soc en Miquel, en Miquel Trilla. Em plau molt que sigueu aquí. Que ja us hagin enviat vol dir que realment hi ha interès en el cas! Generalment, abans, els reforços no acabaven mai d'arribar. Celebro que aquesta vegada no hagi estat així… Heu esmorzat?

Van demanar entrepans, pastes i cafès i al cap de molt poc es van posar a treballar.

Quan tot just començaven, va arribar l'inspector Serrat, també de paisà. De seguida va saludar en Joan, deixant clar que sabia qui era el responsable de l'equip. Després va saludar la resta de membres de l'operatiu. La salutació amb en Miquel va ser freda, més o menys com en Miquel ja s'esperava. A la Núria Coll se la va mirar de dalt a baix, interessant-se principalment pel seu físic, com avaluant-ne les proporcions.

En Joan va desplegar un ampli dossier que portava i va reprendre la feina. Va decidir començar des de bon principi, emmarcant a grans trets la situació d'urgència en què creia que es trobaven.

Segons les estadístiques que va mostrar, des del dia primer de gener d'aquell any en curs, a Catalunya havien mort assassinades 76 persones, aproximadament una cada quatre dies. D'aquests assassinats, un 80 per cent havien estat resolts, amb els sospitosos detinguts i empresonats, però el 20 per cent restant encara campaven al seu aire, sense que la policia els hagués pogut enxampar. Tot i això, al recull de premsa que portava en Joan, el que més hi destacava era la pressió que des dels mitjans de comunicació i des dels centres econòmics es feia sobre la policia pels dos crims esdevinguts a l'illa de l'Eixample. Un dels diaris obria la portada amb aquest titular: «Sense notícies de l'esbudellador de l'Illa de la Mort». Un altre posava l'accent en el possible mòbil de l'homofòbia: «L'homofòbia es bat sobre el Gaixample». Un altre recordava les pèrdues econòmiques derivades del cas: «Els crims del Gaixample amenacen l'economia dels establiments de la zona», i subratllava el malestar que «existeix entre els comerciants i els veïns del districte». En un altre, es parlava de la preocupació que hi havia al sector del turisme: «El turisme gai cau un 14 % en dues setmanes». La ràdio i la televisió també n'anaven plenes dia sí, dia també.

Des de la Conselleria d'Interior, en canvi, es parlava d'un immediat increment dels «mitjans i dels dispositius per atendre el cas», i encara s'hi afegia que no hi havia «motius per crear alarma social, perquè la situació no trigaria a estar sota control».

—Hem de ser conscients, doncs, de la transcendència mediàtica que té aquest cas i saber que treballarem contra rellotge, amb els mitjans de comunicació estalonant-nos constantment. Una de les primeres

coses que haurem d'aprendre, per tant, és a treballar sota pressió. Quan ens coneguem millor, serà imprescindible, també, que nomeni algun responsable de parlar amb la premsa, algú que alliberi la resta d'aquesta càrrega… I ara, si us sembla bé, l'inspector Serrat ens podria informar del que ha anat investigant, durant el temps que ha portat personalment el cas.

En Serrat va obrir una carpeta i en va treure uns apunts; va fer un glopet de cafè abans de començar a parlar. Per a ell aquell era «un cas clar de gelosies malaltisses, amb ganes d'embolicar la troca, és a dir, de despistar la policia». Quan es va produir el primer crim, va continuar explicant, la primera persona que havia entrevistat havia estat la vídua de l'Espina. «És una dona rica i intel·ligent, casada amb un home presumptament bisexual, a qui només interessaven els nois joves, la fama literària i els diners. Tot i així, vivien junts des de feia una pila d'anys, més de vint. Per si això no fos prou, segons algunes llengües viperines del món universitari, el marit, que sempre anava curt d'armilla, hauria fet xantatge a la dona. Però aquest darrer aspecte ella me'l va negar i jo no he pogut trobar cap font fiable que m'ho confirmés». Era «evident que aquest còctel —digué, amb una ganyota de fàstic als llavis— no podia acabar bé». Els primers dies, la vídua d'en Narcís Espina, l'empresària Montserrat Gavarró, li va semblar la principal sospitosa de «cometre o induir a cometre» el crim del seu difunt marit.

Però la cosa s'havia complicat en produir-se el segon assassinat. En el segon cas, el mòbil hauria pogut ser també la gelosia, potenciada per un fort sentiment de despit. En Mateu Guillamet havia abandonat el seu company, el poeta Eric Horn, després de molts anys de conviure plegats. Aquesta separació —abandó, en deia l'Eric— havia perjudicat molt el poeta, que era la part econòmicament més feble de la parella. Ell era qui s'encarregava d'anar a comprar, de fer el menjar, d'administrar la casa, de totes les feines domèstiques, mentre que en Mateu Guillamet feia classes a la universitat, editava poesia, escrivia ressenyes als diaris i feia sortides pedagògiques amb alguns dels seus «joves alumnes més privilegiats; bé, vosaltres ja m'enteneu, oi?»..... Amb l'inesperat trencament de relacions, tot el món d'en Mateu Guillamet li havia estat vedat de cop

i volta. Les amistats universitàries, les editorials, les estades al mas de Mont Albí, propietat d'en Mateu… Fins i tot l'edició de la seva pròpia obra poètica, d'una difusió molt minoritària i supeditada a la influència que en Mateu Guillamet tenia al món editorial, perillava…

«A partir del segon crim —va continuar en Serrat— la meva intuïció de l'autoria del primer va començar a trontollar. Els paral·lelismes i les coincidències entre els dos casos m'obligaven a replantejar-me el cas des d'una perspectiva més àmplia, més complexa… Al sumari hi teniu un resum dels punts més rellevants de les converses que he mantingut amb les dues parelles de les víctimes».»

En Serrat va fer una pausa i es va mirar els seus companys, probablement per comprovar el grau d'atenció i d'interès amb què el seguien.

«El segon crim va desmuntar la seva línia d'investigació, però no ens diu si en va obrir un altra»,—va pensar en Miquel.

—Per tot plegat, vaig mantenir el mòbil de la gelosia com a desencadenant dels fets —continuà explicant en Serrat—, però la presència en tots dos assassinats del ritual repugnant de la mutilació dels cossos, de les fitxes d'escacs, etcètera, etcètera, m'obligaven a descartar la hipòtesi d'una possible coincidència casual. Era evident que hi havia d'haver una connexió directa entre ambdós crims. Una ment que els hagués programat mil·limètricament. Però, quina podria ser, aquesta connexió?

En Serrat va fer una nova pausa.

—Podria tractar-se d'un assassí en sèrie, però per experiència —va continuar dient—, prefereixo pensar en mòbils més passionals o pragmàtics, com ara la gelosia o els interessos econòmics, que no pas en presumptes assassins en sèrie corsecats per possibles repressions paternes patides durant la infantesa. Uns crims d'aquesta mena em sonarien massa a literatura freudiana, a cinema negre del anys trenta. Descartat el mòbil econòmic, només em queda pensar en la hipòtesi de la gelosia… Per a mi, el significat de tots aquest ritual és molt clar: algú ha volgut passar comptes i venjar-se del comportament sexual aberrant d'aquests dos desgraciats. Els òrgans sexuals, brutalment seccionats i

introduïts a les seves boques ens ho indiquen. I aquest algú, sens dubte, ha de ser alguna persona del seu entorn, ja sigui familiar o professional. Algú que, per raons de gelosia o per despit, ha volgut venjar-se de la manera frívola i inconsistent en què aquesta *mena de gent* solen dur a terme la seva desenfrenada vida sexual.

La Núria Coll, visiblement indignada amb les afirmacions homòfobes d'en Serrat, es va avançar a intervenir.

—Malgrat el ritual que coneixem, amb dues persones homosexuals brutalment assassinades, amb els òrgans sexuals seccionats i entaforats a la boca, les peces d'escacs, les notes, etcètera, etcètera, no consideres que podria tractar-se d'uns crims ocasionats per l'odi irracional, per l'homofòbia. La veritat és que no ho acabo d'entendre.

—Ho comprenc. El cas és realment molt complex. El que us vull fer veure és que tot plegat és massa explícit, massa de manual. És com si l'assassí ens volgués portar a agafar-nos a aquesta línia d'investigació de l'odi homòfob per despistar-nos i amagar totes les altres possibles pistes.

—Segons els indicis de què disposem, podria ser que tinguessis raó. Però no hem d'oblidar que la ment d'alguns criminals en sèrie és molt complicada. Em sembla que el més convenient seria mantenir totes les línies obertes —va objectar en Miquel.

La intervenció d'en Miquel va posar visiblement tens en Serrat.

—Literatura, us ho torno a dir. Tot això no és res més que literatura. L'assassí el que realment vol és despistar els seus perseguidors, esbarriar totes les petjades i continuar cometent els seus crims amb impunitat.

—Bé. Jo ara no faria una discussió d'aquest tema —va intervenir posant pau i ordre en Joan—. Tant la hipòtesi de l'homofòbia com la de la gelosia em sembla que és de sentit comú que les situem en un lloc destacat de la investigació. El ritual macabre dels crims parla per si sol. És veritat que és un ritual molt cridaner, *sospitosament cridaner*. Però sembla evident que, de totes les pistes de què disposem, aquestes són les més raonables de tenir en compte. Tot i això, no seran ni de bon tros les úniques que considerarem, naturalment. Encara és massa d'hora per descartar res d'una manera definitiva. D'altra banda, Serrat, en què et

bases per prescindir del mòbil econòmic? —li va preguntar en Joan.

Sense dissimular en l'expressió que l'explicació d'en Joan no l'havia convençut, en Serrat es va veure empès a parlar.

—Com sabeu, d'entrada ningú no en va tocar ni cinc a cap de les dues víctimes assassinades. Això ja ens descartaria la hipòtesi d'un simple furt com a motiu dels crims. Des d'un altre punt de vista, des del punt de vista de les herències, la vídua d'en Narcís Espina no hi guanyava res, amb la mort del seu home. Ella és riquíssima i el seu marit, que també era d'una antiga bona família, però vinguda a menys, a més a més havia estat desheretat pel seu pare, una home molt recte que mai no va admetre les seves… les seves… diguem-ne tendències sexuals. El xantatge de què parlen alguns, si és que existia, vindria per qüestions relacionades amb l'origen de la fortuna de la família Gavarró, que ell coneixia molt bé; però aquest serà un tema que haureu d'acabar d'investigar vosaltres, jo no he tingut prou temps de dedicar-m'hi. En el cas de l'Eric Horn, la situació encara és més clara. Un cop fetes les particions legals derivades de la separació de la parella, tota la resta de l'herència d'en Mateu Guillamet ha quedat, segons consta al testament, en mans dels seus nebots de Mont Albí.…

—I descartat el criminal en sèrie i el mòbil econòmic, és quan tu situes la gelosia en el punt de mira… —va pensar en veu alta la Núria Coll.

—Sí, aquesta és la meva hipòtesi…

—Però…, i les connexions i les coincidències entre els dos crims, a què creus que obeeixen? —preguntà en Jònatan.

—Ho desconec, naturalment. L'única explicació que se m'acut és que tot el ritual que uneix els dos assassinats no és res més que una estratègia per desconcertar-nos, per tapar un crim amb un altre… El problema aleshores seria saber quin tapa quin. Van assassinar en Mateu Guillamet per emmascarar el crim d'en Narcís Espina o van assassinar en Narcís Espina per emmascarar el d'en Mateu Guillamet?

Després d'aquesta explicació d'en Serrat, es van tornar a produir uns moments de silenci.

«Els seus arguments cada vegada em semblen més inconsistents. El cas l'ha desbordat, però ell es nega a acceptar-ho»,—va pensar en

Miquel.

Finalment, davant les ombres de desconcert que va detectar en algunes cares, en Joan va prendre la paraula.

—Bé, doncs ara el que toca és treballar. Analitzarem totes les propostes, tots els indicis, seguirem totes les pistes raonables que ens puguin conduir a la detenció de l'assassí… I si en algun cas arribem a un carrer sense sortida, girarem cua i tornarem a començar. El que no ens podem permetre en aquest cas tan laberíntic i cruel és deixar ni un cap sense lligar, cap corriol sense trepitjar.

—Hi estic d'acord —assentí en Miquel—. Estic segur que ens trobem davant una ment criminal que, —sigui quin sigui el seu objectiu,— deixa molt poques coses a l'atzar i, per tant, haurem de tenir en compte totes les pistes.

—I què proposaries? Com penses que hauríem d'actuar? —va preguntar en Joan.

—Ja sé que el que us diré és una resposta una mica gastada, però opino que hauríem de procedir amb mètode. Investigar totes les dades, tots els detalls, totes les relacions, totes les contradiccions i tots els interessos, que segur que s'amaguen rere aquest cas. Personalment, no tinc cap dubte que cada crim va acompanyat d'un missatge que el criminal ens envia perquè l'interpretem d'una determinada manera. Potser simplement per jugar, com el gat juga amb la rata abans de matar-la. En aquest cas ens trobaríem clarament davant un pertorbat mental, davant d'un autèntic criminal en sèrie. Però també podria ser, com ja s'ha dit, que el que l'assassí pretengués fos confondre'ns, enganyar-nos, fer-nos agafar el camí equivocat… No tenim més remei, doncs, que considerar totes les possibles pistes, analitzar-les minuciosament i críticament, l'una darrere de l'altra, fins a arribar a la que ens porti al desllorigador del cas. Això pot resultar lent i feixuc, però si treballem com un autèntic equip i ens distribuïm bé les feines, segur que no ho serà tant i un dia no gaire llunyà en veurem els resultats.

—Penso que és una bona idea. Per mi, podem començar quan vulgueu —va estar d'acord la Núria Coll.

La resta, tret d'en Serrat, que amb gest escèptic es mantingué hieràtic

com una estàtua, van fer el gest d'assentir.

En Miquel, aleshores, va continuar ampliant alguns detalls del pla de treball que proposava.

—Les fitxes d'escacs, les notes, el ritual dels dos assassinats —amb la mateixa mutilació i les mateixes set ganivetades—, les semblances en els perfils de les víctimes i dels llocs, són elements que obeeixen a la lògica formal d'un assassí en sèrie. Per descomptat que aquests signes no constitueixen motius suficients i irrefutables per pensar que ens trobem davant un monstre d'aquesta mena, però de moment entenc que hem d'actuar com si fos així; sense tancar la porta, és clar, a la possibilitat que es tracti d'algú que per obscures i incomprensibles raons simuli ser un degenerat d'aquest calibre. Hem d'actuar, doncs, com si ens trobéssim davant d'un ésser d'aquestes característiques, davant d'algú malaltissament perfeccionista i minuciós, potser relacionat amb el món de les lletres i, segurament, assedegat d'odi, de sang. Davant d'algú que busca una notorietat que ara nosaltres no som capaços de comprendre…

En Serrat va fer un gest de desacord.

—Tot plegat és massa rebuscat, massa artificiós, massa precís, per ser obra d'un criminal en sèrie. Això només passa a les novel·les i al cinema. La realitat és sempre molt diferent, molt més senzilla…

—Tant de bo tinguis raó, Serrat —va intentar arbitrar en Joan—. Però ara com ara ens veiem obligats a tenir en compte la hipòtesi que aquest individu podria ser un criminal en sèrie i, per tant, continuar assassinant.

En Serrat, visiblement contrariat, va encongir les espatlles i, tot seguit, va agafar la gavardina i, acomiadant-se, va excusar la seva continuïtat a la reunió.

—A la una he de ser a la comissaria de la plaça d'Espanya per un tema urgent. Per avui ja no m'és possible de dedicar-hi més temps.

En quedar sols la resta de l'equip, van acabar de perfilar les línies de treball. La Núria Coll, que a més de criminòloga era llicenciada en humanitats, es va responsabilitzar d'investigar a fons l'origen i els possibles significats dels textos enviats per l'assassí, a part dels temes de

projecció personal (relacions amb el món mediàtic, editorial, etc.) dels dos professors.

En Jònatan faria d'enllaç amb els membres de la policia científica i estudiaria els punts de contacte i de possible rivalitat entre els dos professors en l'àmbit acadèmic i professional, les seves relacions al departament, possibles coincidències en jurats, en tribunals d'oposicions, etcètera.

En Joan, a més de coordinar l'equip i fer d'enllaç amb el comissari i el fiscal, provisionalment centralitzaria les relacions amb la premsa.

En Miquel visitaria els llocs on s'havien produït els crims i s'entrevistaria amb els testimonis més immediats i amb els familiars de les víctimes.

Amb en Serrat ja sabien que podrien comptar-hi molt poc.

Acabada la reunió, els membres de l'equip es van acomiadar i es dirigiren als seus vehicles. En Miquel va tornar a casa a peu; ara pel camí vell de Montjuïc, aquell que voreja la muntanya a pocs metres de les darreres cases del Poble Sec.

Tot baixant, en Miquel va rememorar el seu retrobament amb en Serrat. Deixant de banda la seva impresentable homofòbia, es va interrogar sobre la funció que faria a l'equip. No volia ser malpensat, però no li estranyaria gens que a partir d'aquell dia en Serrat estigués més preocupat de controlar-los a ells que no pas de cercar l'assassí. Cada vegada estava més segur que en Serrat era el contrapès que el comissari i el fiscal havien introduït a l'equip per tal de controlar-lo a ell. En el fons, el necessitaven, però continuaven sense fiar-se'n.

De tota manera, la persona que més va ocupar el pensament d'en Miquel durant el descens de Montjuïc va ser el seu amic Joan, ara responsable del cas. Semblava mentida que aquell Joan fos el mateix que molts anys enrere havia estat enviat al control de contrabandistes del Pas de la Guineu.

El Pas de la Guineu és un dels llocs més feréstecs i perduts del Pirineu català. En aquella època hi feien guàrdies permanents una dotzena

llarga de carrabiners, a les ordres d'un «primera» i un sergent. La majoria s'estaven (dir que *hi vivien* seria dir massa) en un enclavament al fons d'una vall propera, envoltada per una anella de cims verticals i rocallosos, pelats i polits per l'acció de l'aigua, del gel i del vent.

Es tractava d'un antic poblet gris i tristíssim, compost per una vintena de cases de pedra fosca, amb teulades de llosa encara més fosca, gairebé negra. S'anomenava les Corneres i fora d'una parella d'una seixantena d'anys, que es dedicava a la cria de vedells i tenia els tres fills treballant a ciutat, i d'una vella pastora que feia formatge de cabra i brossat, ja no hi quedava ningú més de la seva població originària.

El sergent i algun altre guàrdia civil que tenien família i vehicle propi vivien a la Seu o a Martinet. Els carrabiners, però, en general s'estimaven més quedar-se a les Corneres, que era el lloc més proper al control del Pas de la Guineu i, de passada, s'estalviaven haver de fer els quaranta inacabables quilòmetres de pista forestal que hi havia fins a aquelles poblacions.

Al Joan no li va resultar gens senzill, d'adaptar-se a aquell lloc. Ell que tant odiava la solitud dels roquissars, ara n'estava envoltat… Però havia pres una decisió i estava disposat a dur-la a terme fins al final…

En Miquel va dinar amb la Clàudia. Una amanida i una fideuada amb botifarra de ceba de Vilareny, que ella guardava a la nevera perquè sabia que al Miquel li agradava molt. Durant el dinar, en Miquel li va preguntar sobre el seu acomiadament. La Clàudia no tenia gens de ganes de parlar-ne. De fet, dubtava si podia explicar-li el que realment li havia passat. El director l'havia perseguida sexualment, gairebé violant-la, però ella l'havia rebutjat amb contundència i, en revenja, ell l'havia fet fora de la feina. Tot allò, en aquell moment en què en Miquel estava en plena investigació dels dos crims, era massa fort per explicar-li-ho. «El desconcentraria i acabarien perdent bous i esquelles», es deia. A més, va pensar que si li ho deia, no solament li afegiria un problema, sinó que a més n'endarreriria la solució. «Jo tinc els meus propis mètodes i recursos, prou acreditats i eficaços», es deia, autoconvencent-se de la decisió que pensava prendre. Finalment va optar per transmetre-li una mitja veritat

i seguir el seu camí. «Quan tot hagi passat, ja li ho explicaré. Ara seria contraproduent».»

—Tot ha estat a causa de la crisi del món de la construcció. A la «bombolla immobiliària», que diuen ara… Una injustícia, però no et preocupis que me'n sortiré.

En Miquel coneixia la Clàudia i no va voler insistir.

Aquella tarda van sortir a passejar pel carrer de la Creu Coberta. A ell també li convenia desconnectar una estona.

Aguantant el somriure burleta de la Clàudia, es va comprar un mòbil en una botiga. «No deies que no et feia falta, a tu?» Després van anar a comprar unes cortines a can Llanes. Poc o molt, aïllarien el pis de l'inacabable soroll de les obres de la plaça. Finalment van passar per l'Abacus del Mercat d'Hostafrancs on van regirar tots els llibres sobre l'Eixample que hi havia. En Miquel es va encapritxar d'un parell i els va comprar.

La Clàudia se'l va mirar, escèptica.

—Tu creus que aquests llibres t'ajudaran a resoldre els crims?

En Miquel li va somriure i es va arronsar d'espatlles.

—No se sap mai…

Sauna Leonardo, 20 d'octubre del 2010, dimecres al matí.

La nit d'aquell dimarts, en Miquel es va estar llegint fins a la matinada. Les dues obres que havia comprat relacionades amb l'Eixample i la seva història el van enganxar com si es tractés d'una novel·la d'intriga. Com més llegia sobre el tema, més paradoxal i difícil d'entendre se li feia que en aquell espai virtuós s'hi haguessin pogut produir els crims que investigava…

L'endemà va agafar l'autobús 56, disposat a visitar el lloc on s'havia produït el primer assassinat. A la Gran Via, passada la plaça d'Espanya, des de la finestra del bus, va mirar cap a les façanes de la banda esquerra, la de muntanya. Les branques dels majestuosos plataners de l'estiu ara ja estaven gairebé del tot despullades i deixaven entreveure les superbes cases que un atapeït fullam ocultava fins feia poc. A Barcelona, aquella metamorfosi de la natura feia possible l'alternança de protagonismes entre la verda ufanor botànica de la primavera i de l'estiu i l'exuberància arquitectònica i ornamental de la pedra tallada que cada tardor retornava com un cicle geològic més. A les cruïlles, algunes cantonades, totalment lliures de qualsevol entrebanc visual, oferien una imatge realment espectacular, impactant; era com un catàleg que s'anava desplegant al pas del bus en una constant i inesgotable projecció de joies arquitectòniques. En general, eren cases que havia vist una infinitat de vegades, però ara les redescobria il·luminades per la lectura de la nit abans, amb uns nous ulls i uns perfils més nets, i ben dibuixats. La casa de la Lactància, amb la seva rajoleta blava; la casa Golferics, amb les seves finestres de punta d'ametlla i aquell aire de caseta encantada, de casa de xocolata… La majoria eren edificis de pedra que un dia havia estat blanca, segurament extreta de la pedrera de Montjuïc, però que ara estaven coberts per un tel de color grisós, enfosquit, com d'orella d'elefant, degut als fums dels cotxes i a la contaminació en general. Tot i això, aquella successió d'edificis d'una altura mitjana, tèbiament amorosits pel toc de color ataronjat, daurat, com d'aigua de camamilla, que el sol els proporcionava en aquella hora del matí, al Miquel li va semblar un gran fris, com un immens amfiteatre ple de columnes, d'arcs,

de galeries misterioses, de tribunes amb magnífics vitralls de colors, de balconades amb ferros forjats i de motius decoratius diversos. «Algun dia agafaré un bus turístic d'aquests que ara n'hi ha tants i em faré ensenyar la ciutat a mitja altura»,—es va dir.

«Com era possible —es preguntà una altra vegada en Miquel— que en un lloc tan bellament i minuciosament dissenyat per a la vida social com ho era aquell s'hi haguessin produït uns crims tan espantosos i repugnants com els que estaven investigant?»

Quan en Miquel va arribar a la parada de davant de la universitat, el rellotge d'una de les torres assenyalava les onze. Va mirar cap a les taules de l'ampla vorera del bar Estudiantil. La majoria eren buides. De seguida va distingir en Joan en una d'elles.

—Fa molt que t'esperes?

—Molt poc. És l'hora que havíem quedat, no?

En Miquel va assentir i va cridar el cambrer.

—Un cafè, si us plau!

Vista des del carrer i a primer cop d'ull, la cantonada on hi havia la sauna Leonardo era una cantonada com la majoria de les que hi ha a l'Eixample. El primer que hi van veure en acostar-s'hi va ser una entrada amb una portalada de ferro d'unes dimensions notables, amb vidrieres protegides per barrots metàl·lics, que donava accés al vestíbul de l'edifici. Allà, rere un taulell esquifit que hi havia a tocar d'un vell ascensor, els va rebre el porter.

—La Sauna Leonardo? —va preguntar en Joan.

El porter se'ls va mirar amb un punt de curiositat mal dissimulada. En aquella hora del matí, la presència d'aquells dos individus més aviat madurs va desvetllar-li un seguit d'interrogants interns. Es tractava de clients? Eren més policies? I si es tractava de maníacs com el que havia esbudellat aquell professor i que ara buscava la policia? Els fets que havien ocorregut en aquell local del costat l'havien trasbalsat i ara sospitava de tot i de tothom. Finalment va optar per limitar-se a contestar

al que li preguntaven.

—És per la porta del costat. Sortint a la dreta —els va dir, fent un gest amb la mà.

En Miquel i en Joan van tornar a sortir al carrer. Des d'allà van veure una porta semblant a la principal, però no tan ampla, segurament una antiga porta de les que es destinaven al servei. Aquesta donava pas a una minúscula entrada i a una nova porta, aquesta de fusta, amb un discret rètol on hi havia un reproducció reduïda del dibuix de Leonardo da Vinci, l'*Home de Vitruvi*, amb la paraula SAUNA a sota.

En Joan va tocar el timbre.

Al cap d'uns moments un noi jove, discretament amanerat, els va obrir.

—Bon dia. Veniu junts?, —els va preguntar, amb una expressió de complicitat picardiosa a la mirada i convidant-los a passar al vestíbul.

En Joan li va mostrar la placa. En veure-la, el jove va canviar la fesomia a l'instant.

—Mossos d'esquadra! Estem investigant l'assassinat d'en Narcís Espina. Voldríem parlar amb el responsable que hi havia al local el dia del crim.

El jove va posar cara de cansament resignat.

—Doncs tenen sort —va dir finalment—. Jo soc l'encarregat de la sauna i la persona que va viure els espantosos fets del dia que va morir el pobre Narcís. Però de debò que he de tornar a explicar-ho? Cada vegada que ho faig em poso malalt!

En Miquel i en Joan sabien que abans d'ells havien passat per allà en Serrat i els de la científica. Era natural que aquell encarregat estigués cansat de respondre preguntes a la policia.

—A partir d'ara portarem nosaltres el cas. Voldríem fer-li unes quantes preguntes per ampliar les dades de què disposem i visitar el local —va continuar el Joan.

—Vostès manen. Passin, passin. Són a casa seva —va respondre l'encarregat, amb un punt de sornegueria.

El local, a més del vestíbul on els havia rebut l'encarregat, estava

format per un llarg passadís, amb diverses habitacions a la banda dreta, i dues saunes humides i una de seca, bastant espaioses, al fons. En Miquel i en Joan ho van examinar tot detingudament.

—Aquesta és l'habitació on va ser assassinat en Narcís —va dir l'encarregat en obrir-ne una de prop de les saunes—. Encara que res no ens impedeix de tornar a ocupar-la, perquè la policia científica ja va enllestir la seva feina i se'n va endur tot el que va creure convenient, l'hem mantinguda tancada tot aquest temps. Ens fa una mica de cosa de fer-hi passar algun client. Què volen que els digui, en Narcís per a nosaltres era com de la família…

—Venia gaire sovint? —va preguntar en Miquel, mentre tornaven en direcció al vestíbul.

L'encarregat, com que ja s'imaginava el que li preguntarien, va engegar el seu discurs, gairebé de memòria.

—En Narcís venia cada dissabte a la mateixa hora i acostumava a fer sempre el mateix recorregut. Començava fent-se una bona sauna, després li agradava de relaxar-se, i agafava una habitació per descansar. Cap al voltant de les set baixava al Jacuzzi i a la piscina. Alguns dies acabava l'estada amb un massatge.

—Venia sempre sol? —va continuar en Miquel.

L'encarregat va vacil·lar uns instants i es va escurar la gola abans de contestar.

—Bé… Sí… Un parell de vegades sembla que havia vingut amb la seva senyora, la senyora Gavarró —va dir finalment, subratllant el cognom Gavarró, com si es tractés d'algun personatge famós que ells haguessin de conèixer—. Pel que es veu, li va ensenyar el local i van prendre una sauna junts… Això és, si més no, el que em va explicar l'anterior encarregat. Però a ella no li degué agradar gaire perquè, fora d'aquestes dues ocasions, no em consta que hagi tornat a venir… Jo, de fet, no l'he vista mai per aquí.

—Això vol dir que la seva dona podria estar al corrent de la vida que ell portava… —va quasi mormolar en Joan.

—Sí, és clar… Si és veritat el que em va explicar l'anterior encarregat, sí.

Es va produir un breu silenci que en Miquel va trencar.

—Fou vostè qui va obrir la porta a l'assassí?

—Naturalment. Com ara els l'he oberta a vostès. Obrir la porta forma part de la meva feina.

—Què en recorda? —va continuar en Miquel.

—Ui! Ja ho he explicat un munt de vegades! Segur que els seus companys ho tenen escrit en algun lloc. Però, en fi, si amb això els puc ajudar… Si hagués estat un client normal no en recordaria gairebé res, perquè tot just el vaig saludar al vestíbul, tal com sempre acostumo a fer. Però aquell era un client especial. D'entrada recordo que era un home alt i bastant fort. Anava vestit de dona, amb faldilles, vull dir. Portava unes faldilles llargues, de quadres escocesos fent-li pengim-penjam. La veritat és que anava transvestit amb molt poca gràcia. Duia la cara maquillada molt barroerament i els cabells llargs fins a sobre les espatlles. Els tenia de color pèl-roig, encara que probablement no eren seus, sinó d'una perruca. Anava amb un bastó de puny i potser coixejava una mica. Jo diria que ja era un home una mica gran, d'una seixantena d'anys…

—I què va dir, en entrar?

—Va dir que es volia fer un massatge, però que abans volia veure els massatgistes. En aquest ambient és bastant normal que els clients vulguin conèixer els nois abans d'entrar a l'habitació…

—I vostè, què va fer? —va continuar en Miquel.

—El vaig convidar a seure —va explicar l'encarregat assenyalant un sofà que hi havia al vestíbul— i li vaig demanar que s'esperés un momentet. Després vaig baixar al soterrani per avisar els nois que hi havia un client i havien de fer una desfilada.

—I després?

—Mentre els nois es vestien i es donaven uns tocs de maquillatge, l'individu aquell es degué esmunyir cap a les habitacions. Quan els nois van pujar al replà i no el van veure van girar cua, altre cop cap al soterrani. Es van pensar que a l'últim moment se n'havia penedit o havia canviat d'opinió i se n'havia tornat al carrer. No era pas la primera vegada que ens passava una cosa així. En aquest món hi ha molts cagadubtes i tocats del bolet. A mi, a més, tampoc no em va estranyar gaire que hagués

tocat el dos sense veure els nois. Amb aquell aspecte tan estrafolari semblava ben bé alguna cosa estranya, un maníac, un psicòpata o una cosa així. No sé pas com no me'n vaig adonar. Però és que en aquests llocs de vegades hi ve gent tan, tan, tan… complicada… Ara, qui s'ho podia imaginar que faria una barbaritat com aquella? I més en un local tan seriós com aquest. Mai no havíem tingut cap problema, fins ara. Li ho puc assegurar.

—Per tant l'assassí va disposar d'un temps per actuar tranquil·lament i en solitari… No van sentir res, des del soterrani?

—No, són dos mons aïllats. A part de la porta que els separa, al soterrani hi ha l'espai d'animació, amb el bar, el Jacuzzi i la piscina, mentre que el replà el tenim pensat per a la relaxació i la tranquil·litat.

—Hi havia algun altre client a les habitacions?

—En aquella hora, no. En Narcís solia venir cada dissabte a les sis perquè era una hora tranquil·la. Li agradava molt de passar estones tot sol, a ell.

—Van sentir sortir el qui ens pensem que va ser l'assassí?

—No vam sentir absolutament res. Suposo que degué actuar molt sigil·losament. Però, a més, ja li he dit que el soterrani i la planta baixa són dos espais completament aïllats.

—Com van descobrir el cadàver? —s'interessà en Joan.

—Va ser cap allà a dos quarts de vuit. Quan vam veure que no baixava com solia fer, jo mateix vaig pujar cap a l'habitació del pobre Narcís i vaig fer dos trucs a la porta. I, és clar, no va respondre ningú. Potser dorm, vaig pensar. Aleshores jo vaig dir «Narcís, Narcís», així, fluixet… i tampoc no vaig obtenir cap resposta. Vaig dubtar uns instants. Abans d'obrir la porta encara vaig tornar a cridar-lo, ara ja amb més força «Narcíiís!, Narcíiís!» Però res, silenci total. Aleshores vaig decidir entrar i em vaig trobar amb el que em vaig trobar… No m'ho podia creure! Només de pensar-hi em poso malalt! El Narcís mort, gairebé esquarterat, destrossat… Encara ara no em puc treure del cap el que vaig veure… Vaig baixar l'escala com vaig poder i vaig aconseguir dir que havia passat una cosa espantosa, horrible, però vaig tenir l'encert —el seu company policia així m'ho va reconèixer— d'ordenar que ningú no pugés a dalt. Tot seguit vaig trucar

al 112… La resta em sembla que ja la saben…

—Aquest personatge transvestit de la perruca, era la primera vegada que venia al local?

L'encarregat va arrugar el front, com si s'interrogués ell mateix amb la mirada.

—Fa de mal dir. Anava tan disfressat… Tot i això, alguns trets de la seva fesomia diria que no em són del tot estranys…

Abans d'abandonar el local, en Miquel i en Joan van voler fer un cop d'ull al soterrani. Guiats per l'encarregat, van baixar per l'escala que hi havia al costat esquerre del vestíbul. Era una escala que davallava a través d'una gran obertura rectangular feta al replà i protegida per una magnífica balustrada de fusta de roure. Al peu de l'escala hi havia una porta, també de roure massís, amb una altra reproducció reduïda del dibuix de Leonardo da Vinci, l'*Home de Vitruvi*.

L'espai del soterrani estava estructurat al voltant d'un passadís sinuós que conduïa a la terrassa d'un bar. A la banda esquerra hi havia dues piscines de formes dalinianes, no gaire grans, il·luminades amb tons blavosos. A continuació, ja molt a prop de la terrassa del bar, es podia veure una reproducció bastant aconseguida d'un estany natural, un salt d'aigua amb llum platejada que s'escolava entre un llit de pedres i plantes artificials, estratègicament col·locades. A la banda dreta hi havia un parell de Jacuzzis, també il·luminats amb unes tonalitats més esblanqueïdes, i unes quantes hamaques als voltants. Al fons de tot, rere uns finestrals que donaven al celobert d'un pati interior, una colla de plantes filtraven una llum verda i refrescant al recinte. Dos nois joves i prims seien en tamborets al costat del taulell i discutien entre rialles amb el cambrer; un altre, vestit amb un simple barnús, es prenia una beguda amb una palla en una de les taules de la terrassa; un parell més es relaxaven en un dels Jacuzzis, i un altre jugava en una de les piscines amb un home de mitjana edat i panxa prominent, que devia ser un client matiner.

En arribar al final del passadís, hi havia una porta presidida per un rètol on hi deia *dark room*.

—I aquí què hi ha? —va preguntar en Joan.

—Una *dark room*… No saben què és? —va preguntar rialler l'encarregat en veure la cara de sorpresa d'en Joan i en Miquel—. A la *dark room* hi fem festes cada nit. Són festes molt alegres, molt alliberades, per passar-s'ho bé, sense gaires compromisos ni preocupacions. Tenen molt d'èxit i les normes són molt senzilles! El dilluns hi ha d'entrar tothom sense roba ni res, de pèl a pèl (aquesta expressió és que m'encanta!); el dimarts, únicament amb polseres fosforescents; el dimecres…

—Prou, no cal que continuï. Ens en fem una idea —el va tallar en Miquel.

—Jo els informava per si els interessava —es va lamentar l'encarregat—. És una experiència increïble. Gairebé tothom qui la prova una vegada hi torna a venir…

—Gràcies, però per ara ja tenim la informació que volíem —va reblar en Miquel.

L'encarregat va entendre que la seva col·laboració publicitària amb aquell parell d'investigadors s'estava acabant. Abans, però, els va fer encara una darrera oferta.

—Bé, si no voleu veure la *dark room*, això és tot el que hi ha al local. Ara, abans d'anar-vos-en, si us vingués de gust un massatge… —els va engaltar, mostrant-los el repertori de possibilitats joves, alegres i esveltes que oferia la casa.

—Potser un altre dia. Avui estem de servei —va somriure el Miquel, abans que l'encarregat els acompanyés escales amunt cap a la porta de sortida.

En sortir del local, en Miquel va trucar a la Clàudia per dir-li que no aniria a dinar.

—Farem un mos al mercat de la Boqueria. Tenim alguns temes per tancar amb en Joan i aprofitarem l'hora de dinar per parlar-ne.

La Clàudia va rondinar lleugerament.

—Temes per tancar… El que teniu és ganes d'anar al Pinotxo, vosaltres. En fi, que dineu de gust… Petons! —va dir finalment.

Amb quatre gambades van deixar enrere l'Eixample, van agafar el carrer de Pelai i es van plantar a la Rambla. Un cop allà, després d'esquivar dues o tres aglomeracions de turistes que s'agombolaven davant alguna de les estàtues, van arribar a la porta de la Boqueria.

Entre parades de fruites exòtiques, artísticament col·locades; oloroses rengleres de pernils penjats; batuts de fruites de mil colors, i més corrues de turistes amb càmeres penjades al coll i cara d'Alícia al país de les Meravelles, van trobar dos tamborets buits en una parada del fons on hi feien menjars.

—En què els puc servir?

Van demanar dues amanides de la casa i una plata de peix i marisc a la graella, amb molta salsa romesco i vi blanc del Penedès.

—No has notat res d'estrany en la manera com ha parlat de la dona de l'Espina, l'encarregat? —va preguntar el Joan.

—Diu que no l'ha vista mai, però semblava com si la conegués d'alguna cosa, que no ens ha explicat… L'ha anomenada la «senyora» amb una certa afectació, sí. I és normal que sabés el seu nom? Potser el seu difunt marit en parlava alguna vegada.

—Potser… —va deixar caure en Joan, gens convençut.

—Ara no em diràs que t'apuntes a la tesi d'en Serrat, que el mòbil dels crims va ser la gelosia…

—No, és clar. És massa d'hora per formular cap hipòtesi mínimament consistent. Però també ho és per descartar-ne cap, no et sembla?

En Miquel va assentir amb el cap.

Com per un pacte tàcit consolidat després de molts anys d'haver treballat junts, a partir que els van servir les amanides i la graellada, pràcticament es van mantenir en silenci, intentant gaudir d'aquells plats suculents, tot i que els seus pensaments continuessin donant tombs a l'assumpte.

En arribar els cafès, potser inspirats per la gràcia evanescent d'una ampolla de vi que havia estat buidada en benefici d'una millor i més gustosa deglució del peix i del marisc, van començar a intercanviar conclusions.

—El que sembla evident —va apuntar en Joan—, és que de la manera que van anar els fets, l'assassí havia estat abans a la sauna.

En Miquel hi va estar d'acord.

—Sí. Havia de ser algú que, a més, conegués molt bé els hàbits de

l'Espina. Que sabés que hi anava en dissabte, a l'hora que hi anava, l'itinerari que solia seguir… I havia de conèixer també l'estructura de l'edifici… encara que això no és pas gaire difícil, n'hi deu haver prou havent-hi estat un parell de vegades.

—D'altra banda —va continuar en Joan—, sabem que no hi ha hagut un mòbil econòmic, almenys immediat: ni diners, ni targetes, ni joies… Tot estava intacte, incloent-hi l'anell i el rellotge de la víctima.

—D'acord amb els treballs dels de la científica, també podem estar segurs que l'assassí no va deixar cap petjada: ni empremtes, ni sang —tret de la de la víctima— ni cabells o saliva… Degué actuar amb guants i potser fins i tot amb alguna màscara… Això vol dir que va tenir prou temps per actuar fredament, sense presses, ni entrebancs de cap mena.

—Tenir-ho tot molt ben calculat, va ser decisiu.

—Sí —va ratificar en Miquel—. El criminal ho duia tot perfectament estudiat. Mentre l'encarregat anava a avisar els nois, ell es degué esmunyir cap a alguna de les habitacions. Allà degué esperar que pugessin els massatgistes i que se'n tornessin en no veure'l. Després, un cop va sentir que la porta del soterrani es tancava, es va disposar a actuar. Va tenir temps de triar el moment més idoni i de preparar-se minuciosament: posar-se els guants, preparar el ganivet, col·locar-se probablement una màscara… Després, el factor sorpresa facilitaria la resta: degué entrar a l'habitació on jeia la víctima com una exhalació, sense donar-li temps a reaccionar…

—Hauríem de prendre nota de tot el que hem dit i resumir-ho al sumari. Si et sembla ho puc fer jo mateix. Aquesta tarda tinc guàrdia i segur que em vagarà algun moment.

En Miquel es va quedar uns moments rumiant.

—D'acord. Jo ho aprofitaré per fer una visita.

Ara va ser en Joan qui va arrufar les celles i es va quedar uns instants intentant esbrinar les intencions d'en Miquel. Els anys treballats junts temps enrere van tornar a ser decisius.

—A la senyora Gavarró? —va preguntar finalment, amb un somriure.

—Com ho has endevinat?

Romanyà de la Selva, 20 d'octubre del 2010, dimecres a la tarda

En Miquel va llogar un cotxe i es dirigí cap a l'autopista de la Costa. Conduint entre els suaus turons de la banda esquerra —esquitxats per les casetes blanques de les urbanitzacions i apedaçats pels múltiples conreus que des de temps immemorial es disputen el territori amb les bellíssimes pinedes mediterrànies— i una mar platejada i llisa que banyava les poblacions costaneres de la banda dreta, li va venir al cap la imatge del Joan. Admirava la manera com redactava els informes i els resums, amb tanta claredat, amb tanta precisió terminològica, amb tant de rigor professional, després de les peripècies educatives i vitals de què havia estat víctima.

Tan bon punt s'havia instal·lat a les Corneres, en Joan havia agafat una habitació a la «casa dels Civils», l'antiga cal Moliner de sempre.

Qui portava la veu cantant a la nova casa era un caporal «primera» que es deia Torcuato i tenia fama de ser molt autoritari i geniüt.

Supervisava i controlava les hores de les guàrdies, passava revista visual als uniformes i a les armes, i estava al cas de tot, amb una diligència increïble. El sergent, més gran i pragmàtic, es passava els dies a la Seu, fent gestions confuses i inacabables i bevent vasos de vi a la cantina del Passeig.

Aquell caporal «primera», en Torcuato, al Joan li va recordar el mestre que havia tingut a Vilareny. Tots dos eren molt autoritaris, i posseïen una mirada inquietant. La d'en Torcuato era una mirada ambigua i canviant. Podia passar de ser càlida i acollidora a convertir-se en una mirada glacial i molt arrogant. Sobretot quan es tractava de qüestions de disciplina, podia adquirir una duresa metàl·lica, tallant com un ganivet, en qüestió de segons. Allò el va posar en guàrdia. No volia tornar a fracassar. Va decidir complir cegament les seves ordres, més enllà i tot del que li havien inculcat a l'acadèmia.

En Miquel ja feia una estona que havia deixat l'autopista de la Costa quan va agafar el trencall de Bell-lloc d'Aro. La carretera s'havia fet

estreta i tortuosa de cop i volta i estava envoltada d'alzines sureres, amb les seves soques retorçudes, asproses i eixarreïdes.

En arribar a la cruïlla de Romanyà, tombà a la dreta i es dirigí per un camí de sauló cap a una gran mansió entaforada al bell mig de la sureda.

El recinte estava totalment aïllat per una paret d'uns dos metres d'altura amb una tanca de filat metàl·lic a sobre. Rere aquest filat una altra tanca de xiprer, perfectament igualada per la mà d'algun jardiner, protegia l'espai interior de qualsevol mirada indiscreta.

En Miquel va trucar al timbre del videoporter que hi havia al costat de la portalada. Al cap d'un moments una veu de dona li va contestar.

—Qui és?

—Hola, soc en Miquel Trilla i estic investigant la mort del senyor Narcís Espina. Voldria parlar amb la seva vídua, la senyora Montserrat Gavarró.

—Un moment, si us plau.

Al cap d'uns quants minuts va aparèixer una dona d'uns cinquanta anys. Vestia un xandall gris clar amb unes ratlles blaves i grogues a l'alçada de les espatlles i duia sabatilles d'esport.

—Acompanyi'm, si us plau.

Per un camí perfectament empedrat amb antigues llambordes urbanes reciclades, van travessar un espai enjardinat, frondós, amb una multitud de rosers, palmeres, baladres, lantanes, buguenvíl·lies i tota mena de plantes i flors exòtiques. Aquí i allà, se sentia la remor de l'aigua de les diverses fonts artificials que s'escolava entre la rocalla i formava uns minúsculs rierols que anaven a parar a un magnífic estany cobert de nenúfars grocs. El contrast amb l'àrida i anàrquica monotonia del bosc d'alzines de fora era acusadíssim. A continuació, van pujar per una escalinata de marbre rosat, amb una sòlida barana a cada costat, que donava a un replà que precedia l'entrada de la casa. La dona del xandall gris va obrir la porta i, seguida d'en Miquel, es va dirigir a una sala llarga i espaiosa, il·luminada per uns grans finestrals de vidres enfosquits, marronosos. Allà, asseguda en un sofà, els esperava una dona de cabells rogencs que en veure'ls es va posar dreta, sense dissimular gens el tedi que aquella situació li provocava.

Devia tenir també una cinquantena d'anys i, com la que l'havia acompanyat, duia també un xandall clar, i unes sabatilles d'estar per casa. Era una dona alta, esvelta i ben proporcionada. Encara que la folgança del xandall ho esborrés una mica, es notava que practicava esport —«tennis al matí, piscina a la tarda», va pensar en Miquel—, i que per sota de les sinuositats de la roba hi havia un cos àgil i ben musculat. Tenia una mirada viva i oberta, una mica traïda, però, per un punt imprecís de desconfiança. Els trets restants de la fisonomia, potser un pèl masculins, mantenien la guspira d'una antiga bellesa juvenil ben mantinguda i madurada; reflectien però un cert llanguiment.

—Sempre es presenta així, sense avisar, senyor Trilla?

El retret, en part raonable, era també la manera com la Montserrat Gavarró marcava el seu territori de dona rica i poderosa i situava la conversa a la distància que li semblava més convenient. En Miquel el va encaixar amb un somriure.

—Només quan la urgència d'un cas m'ho exigeix. O m'interessa agafar desprevingut l'adversari, és clar.

—I ara suposo que és la suma de les dues coses: té molta pressa i jo he esdevingut l'adversària a qui cal agafar desprevinguda… —li va dir assenyalant-li el sofà de davant seu perquè s'assegués.

Es van asseure davant per davant.

—En certa manera, sí…

—Bé, doncs vostè dirà: encara no m'ha preguntat on era el dia 11 de setembre, a les 18 hores i 22 minuts, quan el meu marit va morir brutalment assassinat… —va continuar ella, amb el seu to sarcàstic, distanciador.

—No li ho he preguntat perquè suposo que em donarà la mateixa resposta que va donar a l'inspector Serrat quan va parlar amb vostè: estava sola al seu pis de Barcelona, llegint una novel·la d'aquell autor suec de moda… Com es deia? Ara no em ve a la memòria.

—No es preocupi, ens sol passar a tothom. Es deia Larsson, Stieg Larsson. Veig que com a mínim s'ha llegit l'informe del seu company. Una mica impertinent, per cert.

—Ah, sí, Larsson… Bé. Així, segons vostè, es va passar una bona part

de la tarda llegint la novel·la d'aquest tal Larsson.

—Exactament. Generalment els caps de setmana acostumo a sortir de Barcelona. Solc venir aquí, a Romanyà. S'hi respira millor —va dir, acompanyant les seves paraules amb un gest que assenyalava en direcció als finestrals—. Però aquell dia em vaig quedar a la ciutat.

En Miquel va mirar cap a l'exterior. Al costat dret, el sol es ponia sobre els turons desgastats de la serralada. Era un sol d'una lluminositat sangonosa, esbravada, embetumada pel to com de castanya de les vidrieres. Al davant i al costat esquerre, rere la tanca de savina, les capçades de les sureres formaven una catifa fosca i ondulada que es perdia en la llunyania.

—Com és que es va quedar a Barcelona, aquell dia?

—Era el dia 11 de setembre, no ho oblidi. I jo aquest dia cada any m'hi quedo.

—Suposo que entén que quedar-se a casa sola llegint una novel·la és una coartada sense gaire consistència.

—Sí, ja ho sé. No és cap coartada. Simplement és el que va passar. Però per què pensa que hauria pogut voler matar el meu marit?

—Aquests dies he furgat una mica en la seva biografia.

—Ah, sí? Que interessant! I què ha descobert?

—Força coses… Per exemple, sé que vostè posseeix una de les grans fortunes de Barcelona.

—I això ja em fa sospitosa?

—No, és clar. Però conec també els orígens de la seva riquesa. Els seus pares, molt religiosos, per cert, havien estat propietaris de nombrosos *meublés* i prostíbuls.

La Montserrat Gavarró va endurir la mirada.

—I… què em vol dir, amb això?

—Si no vaig errat, el seu difunt marit jugava amb aquest punt feble del seu currículum. Li retreia l'origen de la seva fortuna, fet que a vostè la molestava bastant**.** Fins i tot hi ha qui afirma que li feia xantatge…

La mirada de la Gavarró es va endurir encara més.

—Això també forma part de les notes que li ha deixat aquell inspector…, com es deia…? Serrat? Ah, sí, Serrat. Miri, això no és cert. En Narcís i jo vam estudiar junts a la universitat. Tots dos érem fills de

bones famílies —diguem-ho així— i contestataris. Allà ens vam conèixer i ens vam enamorar. Junts vam somiar canviar el món. Primer, com tots els joves d'aquells temps, volíem construir un món més just i igualitari, sense opressors ni oprimits, a l'estil dels paradisos que ens deien que hi havia als països comunistes. Més endavant, a partir que vam anar coneixent les contradiccions del món soviètic, vam apostar per convertir aquest país en una Suècia del sud. Vam descobrir Willy Brandt, Olof Palme, Bruno Kresky, i vam pensar que el camí bo era aquest. Però a poc a poc les coses es van anar complicant.

—En quin sentit?

—Va arribar un dia que en Narcís i jo ens vam casar. No crèiem en el matrimoni, però ens vam casar.

—I…?

—Miri, jo soc filla única i, per tant, l'hereva universal dels béns de la família. Però els meus pares van considerar que, essent una dona, no era la persona més indicada per gestionar la mena de negocis que posseïen. El món de la prostitució, tan present en tots els racons del país, és una de les moltes hipocresies socials que no ens atrevim a mirar cara a cara. Van considerar que tot allò no feia per a una noia de bona família, llicenciada en Filosofia i Lletres i acabada de casar. La meva missió a la vida era tenir fills i ser una bona mare i esposa. A mesura que es van anar fent grans, els meus pares van anar cedint les seves responsabilitats en la direcció dels negocis al Narcís que, encara que tenia la meva mateixa formació universitària, era un home, l'home…

—I en Narcís va acceptar l'encàrrec.

—Poc o molt s'hi va veure obligat.

—Obligat, diu?

—Sí. Quan m'hi vaig casar, el pare d'en Narcís era un home ric i molt influent. Havia estat regidor municipal durant el franquisme, empresari, constructor… En una de les moltes crisis que constantment sacsegen aquest sector del totxo, però, ho va perdre gairebé tot de la nit al dia. A partir d'aleshores, ell i la seva esposa van poder mantenir una posició social més o menys digna, però sense el poder ni els diners que fins aleshores havien tingut… Devia ser en aquella època que els meus

pares, que ja eren molt grans i no podien més, van proposar al Narcís que portés els seus negocis.

—I ell, aleshores, no va tenir altre remei que acceptar-ho…

—Per la seva formació i expectatives, potser no li feia gràcia del tot, però, efectivament, va acabar trobant convenient d'acceptar-ho… En Narcís, al principi, va dur a terme la seva feina diguem que amb eficiència i responsabilitat. A partir de la mort dels meus pares, no obstant, va començar a perdre el món de vista. Amb l'excusa de supervisar els locals sortia gairebé cada nit i arribava a casa de matinada. Aviat va començar a fer noves inversions i a ampliar el negoci envers les noves oportunitats que l'obertura democràtica i la liberalització més o menys encoberta del comerç sexual oferien. Entre altres innovacions, va muntar dues *sex-shop* i una sauna gai.

—Per tant, des del punt de vista econòmic, va resultar un bon gestor…

—No li diré que no, però hi havia un problema. Més ben dit, dos problemes. Per un costat, aquella orientació dels negocis familiars a mi em repugnava. I per un altre, en Narcís com més es ficava en aquest món, més enganxat s'hi quedava.

—Expliqui's.

—El que jo volia era liquidar els negocis bruts de la meva família i transformar-los en hotels, botigues, centres esportius, comerços, etcètera, cosa que he acabat fent.

—I en Narcís s'hi oposava?

—En Narcís ja li he dit que es va enganxar al món de la nit i del sexe. Va sofrir una gran transformació personal. Va descobrir unes necessitats i uns desigs sexuals que mai no s'hauria ni tan sols pogut imaginar. Per a ell, tot allò es va convertir en una addicció camuflada per la feina. Jo vaig intentar entendre'l i fins i tot ajudar-lo, però després d'alguns anys de fer aquella vida, en Narcís ja era una altra persona.

—Em sembla que l'entenc. Sap si hi va arribar a tenir alguna relació estable, alguna parella fixa, el seu marit, en aquell món?

—Jo diria que no. En Narcís sempre va ser molt lleial, en aquest sentit. No li diré que alguna vegada no s'hagués encapritxat d'algun d'aquells

nois, però en general la cosa durava molt poc. Segurament era ell mateix el qui se'n cansava. Darrerament s'havia tornat molt inconstant, li agradava variar, anar de flor en flor com una papallona… Però a mi aquest fet concret em preocupava molt poc. La meva generació vam vèncer alguns dels tabús que la religió i la família ens havien intentat inocular, com ara el de la monogàmia, la fidelitat i totes aquestes coses. Mai no n'he estat partidària, jo.

—I com els sap tots aquests detalls, de la vida del seu marit?

—Com es pot imaginar, sempre he disposat de molt bons informadors.

—D'acord. Anem a un altre tema… Li faria res d'explicar-me de quina manera va recuperar el control dels seus negocis?

—Hi va haver algunes tensions. Però la propietària era jo —va puntualitzar, contundent, la Gavarró— i, a poc a poc, vaig anar liquidant tot allò que no m'interessava.

—Tot?

—Bé, tot no. La sauna Leonardo, que en part havia estat creada per en Narcís a partir d'un antic pàrquing dels meus pares, la vaig mantenir. L'autèntica propietària encara en soc jo. Però ell es va negar a vendre-la o traspassar-la. No hi volia renunciar de cap manera. Deia que era el refugi de les tensions familiars, empresarials i, més tard, de les classes a la facultat. En realitat, però, hi estava enganxat, no en podia prescindir. Ja li he dit que sé perfectament el que hi feia i també com abusava del fet de ser el darrer responsable del local, però si m'ho permet li n'estalviaré els detalls. Per a ell era com la joia de la corona d'un antic imperi. Per a mi es va convertir en una corona d'espines que em recordava un passat que maldava per deixar enrere. Vaig acceptar de viure amb aquesta realitat. Després de tot, en Narcís no tenia pas la culpa de com havien anat les coses… Però mai no em podia imaginar que hi acabaria passant el que hi va passar, en aquella maleïda sauna —va concloure amb un deix de lament gairebé imperceptible.

Es va produir un moment de silenci. En Miquel va recordar el to circumspecte amb què l'encarregat s'havia referit aquell matí a la «senyora».

—Li ve de gust prendre un gintònic? —li va preguntar de sobte la

Montserrat Gavarró.

En Miquel va dir que s'estimava més un cafè. El dia havia estat dur i en aquella hora baixa de la tarda començava a necessitar un estimulant per mantenir-se amb tots els seus cinc sentits. Al cap d'uns minuts, la dona que li havia obert la porta els portà les begudes.

—Des de la mort d'en Narcís, encara que després del que li he dit potser li costi d'entendre-ho, em sento una mica sola. El gintònic he comprovat que m'ajuda, fa que em senti millor.

—És ben normal, em sembla que la comprenc perfectament. I ara si m'ho permet, voldria tornar al tema que m'ha portat fins aquí. Segons el que m'ha anat explicant, l'únic que actualment la relacionaria amb un passat que no li agrada seria precisament la sauna Leonardo…

—Sí… No penso pas enganyar-lo; justament aquests dies estic fent gestions per traspassar-la. Miri, la meva vida ha canviat molt, respecte a la dels meus pares. Jo ara soc professora a Bellaterra, treballo desinteressadament per a una institució benèfica, escric en diaris, dirigeixo els meus negocis…

—Per tant, la mort del seu marit hauria estat en certa manera un alliberament per a vostè.

La Gavarró va tornar a endurir la mirada.

—Vostè ho creu així? No pensa que si me'n volia apartar, n'hauria tingut prou divorciant-me'n? No li dic que, malgrat tot, el trobo a faltar?

—El divorci no hauria evitat que ell parlés i expliqués la procedència dels seus diners.

—Ja. I per tant, segons vostè, hauria decidit eliminar-lo. Em sembla increïble que pugui pensar una cosa així de mi!

—Això d'eliminar-lo ho ha dit vostè. Miri, anem pas a pas. A canvi de què va deixar que continués *gestionant* la sauna, el seu marit?

La Gavarró es va desconcertar una mica.

—En Narcís havia treballat molt. No m'hi podia negar.

—Perdoni, però em sembla que no em diu tota la veritat. Vostè no s'hi podia negar, és cert. Però no pas perquè el seu marit hagués treballat tant. Hi ha d'haver algun altre motiu…

—D'acord. De fet, va ser pels canvis que es van produir en l'evolució

personal de cadascun de nosaltres. Tal com li deia, jo m'estava creant una imatge pública que em costava molt d'aconseguir. A poc a poc havia estat admesa en cercles dels quals els meus pares sempre havien estat exclosos. Els patronats de les fundacions m'obrien les portes. Els partit polítics em convidaven als seus actes. En algun fins i tot sé que es va parlar de posar-me a les seves llistes…

—Ah, sí?

—Sí, però ara això no té cap mena d'importància… En Narcís, pel seu costat, havia entrat també a la universitat i havia anat agafant un cert prestigi intel·lectual, com a mínim havia aconseguit ser conegut. Les seves classes resultaven innovadores i no va trigar gaire a publicar llibres i a escriure als diaris… Amb el que sabia de mi i de la meva família, tenia prou relacions i plataformes de poder per fer malbé la meva imatge o enlairar-la, m'entén?

—Per tant, la teoria del xantatge…

—No em faci riure, Trilla. No hi va haver mai tal xantatge. El que en realitat va existir, després de la mort dels meus pares i una vegada superades les tensions inicials, fou un nou equilibri de forces, un acord tàcit. Tu et quedes la sauna i jo el teu silenci… Per què l'hauria hagut de voler trencar, aquest equilibri? De cara enfora érem un matrimoni normal i corrent. Celebràvem junts el dia de Nadal i totes les festes familiars, religiosament. Fins i tot diria que ens necessitàvem… A més, en Narcís i jo havíem passat temps prou feliços. Sense oblidar que compartíem una filla —que actualment treballa als Estats Units— i es pot dir que, a la nostra manera, ens estimàvem; però cadascú defensava el seu territori, la seva llibertat.

—Francament, no sé si s'estimaven o si s'odiaven…

La Gavarró va esclafir una riallada.

—És clar que també hi havia moments que ens odiàvem. En totes les parelles suposo que deu passar. Però en el nostre cas, es tractava sempre d'un odi cordial, com el que es professen els companys d'una feina que lluiten per un lloc de treball, per un determinat grau de poder.

A en Miquel li van venir per un instant vells records a la memòria. De la seva relació amb l'inspector Serrat, de la seva sortida del cos dels

Mossos d'Esquadra. Però se'ls va treure del cap amb una nova pregunta.

—Com ho va fer, en Narcís, per entrar a la universitat, després d'uns quants anys d'haver abandonat el món acadèmic?

—La manera exacta, la desconec. El que sí que sé, és que es va servir d'alguna influència familiar.

S'havia fet fosc i la conversa va començar a declinar com els darrers reflexos de la llum del crepuscle. En Miquel ja tenia totes les dades que necessitava i a poc a poc va anar abandonant l'estil interrogador que fins aleshores havia imprès al diàleg. La Montserrat Gavarró, aleshores, també es va anar mostrant més propera i personal. Li va explicar que darrerament passava llargues temporades a la seva masia de Romanyà.

—De fet, d'ençà de la mort d'en Narcís, són comptadíssims els dies que he estat a Barcelona. Únicament quan hi he de fer alguna gestió…

Després encara li va confessar que li havia dit coses que no havia dit a en Serrat.

—No sé per què, però m'inspires confiança.

A en Miquel no li va passar per alt que havia començat a tutejar-lo. Es va adonar que havia arribat el moment de marxar.

Ella li llegí el pensament.

—És molt tard per anar per aquestes carreteres. Si et vols quedar a sopar, la Lena ens en prepararà per a tots dos. Seria millor que sortissis demà al matí, amb la llum del dia, no ho creus? —li va dir en el mateix moment que li allargava el seu peu descalç cap a l'entrecuix i li hi iniciava un suau massatge.

En Miquel es va desconcertar. De seguida va notar que el membre se li havia posat erecte i que el desig anava apoderant-se de totes les cèl·lules del seu cos. La Gavarró se'l mirava amb un lleu somriure insinuant, dominador, potser també desitjós.

—Demano un parell de gintònics o t'estimes més un altre cafè? —va preguntar, amb una certa sornegueria.

En Miquel va vacil·lar uns instants… Finalment, sense saber gaire bé per què va rebutjar l'oferiment.

—Ho sento. Estic de servei —es va excusar.

Baixant cap a la variant de Platja d'Aro, en Miquel es va adonar que aquella resposta era la segona vegada que la donava en un dia. «Definitivament, he fet tard per a certes oportunitats que ens brinda la vida moderna», es va lamentar.

Poc abans d'arribar a la variant va tenir una trucada. Era de la Núria Coll. Tan aviat com va poder aparcar el cotxe va escoltar el contestador. «He descobert que en Narcís Espina i en Mateu Guillamet van ser membres d'un jurat literari que va resultar molt polèmic. Sembla que el premi el guanyà immerescudament un recomanat d'en Narcís Espina. Un dels aspirants al premi es va indignar moltíssim. Aquest, un dia es va trobar l'Espina pel carrer i es van discutir mol fort. El concursant el va amenaçar que el mataria. Demà en parlem».»

Mentre anava conduint, en Miquel va rememorar els trets més significatius de la conversa. En Narcís Espina havia aconseguit mantenir un cert control de la sauna Leonardo, però n'havia perdut tot el poder de decisió i l'econòmic. Aquell traspàs de poders familiar devia haver estat més difícil i cruent del que la Montserrat Gavarró havia pintat. Ella, finalment, havia aconseguit reconvertir el negoci, amb grans inversions a la costa.

D'altra banda, que la Montserrat Gavarró fos la propietària de la sauna Leonardo explicava —almenys en part— que l'hagués visitada un parell de vegades. Tot i això, aquest fet no la descartava pas com a sospitosa. Coneixia l'estructura de l'edifici, condició indispensable per cometre el crim. Sabia els hàbits de la víctima, una altra condició important… El seu físic, a més, amb una mica de teatralització, podia encaixar perfectament amb el de l'assassí. Per si no fos prou, amb la mort de l'Espina, l'hereva dels Gavarró es desfeia d'un marit problemàtic en molts sentits; és a dir: el crim la beneficiava clarament… Hi podria haver encara un tema de gelosia, com sospitava en Serrat, però això al Trilla li semblava un tema gairebé descartable.

De sobte, en Miquel es va tornar a recordar de la Clàudia. Es va adonar que, amb l'obsessió per la investigació dels crims, la tenia massa

abandonada. No sabia si havia prestat prou atenció al problema del seu acomiadament, tot i la importància que per a ella tenia el fet de disposar d'una feina estable. L'explicació que li havia donat i la manera com ho havia fet tampoc no el convencien. Estava segur que per algun motiu que desconeixia li amagava alguna cosa. Va veure una àrea de descans de l'autopista i s'hi dirigí amb la intenció d'aturar el cotxe i telefonar-li.

Va marcar el número un parell de vegades, però ella no va respondre. Tenia el mòbil desconnectat.

Quan va arribar a casa, la porta de l'habitació de la Clàudia era ajustada. Li va estranyar perquè solia dormir amb la porta tancada. La va empènyer una mica: la Clàudia no hi era. Va mirar a la taula del menjador, per si li havia deixat alguna nota, però no n'hi va veure cap. En Miquel es va sentir intranquil. «Absurdament intranquil»,—va pensar. Estaven convivint només durant uns quants dies i cadascun tenia dret a fer la seva vida, sense donar cap explicació a l'altre, com si continuessin vivint sols.

Va destapar una cervesa i decidí preparar-se alguna cosa per sopar. Estava cansat i no tenia ganes de cuinar. Es va fer una amanida i va sucar dues llesques de pa amb tomàquet que va cobrir amb unes llenques fines de pernil. Mentre ho anava preparant, però, l'absència de la Clàudia va continuar ocupant el seu pensament. Potser se n'havia anat a airejar-se. Per què l'hauria hagut d'esperar, a ell?

«De tota manera, almenys podia haver-me deixat una nota»,—es va lamentar.

Aquella nit li va costar d'adormir-se i va donar tombs al llit fins a la matinada. Tot i això, no va sentir arribar la Clàudia.

Restaurant Sembrant Flors, 21 d'octubre del 2010, dijous al matí

L'endemà la porta de la cambra de la Clàudia era tancada. Devia haver arribat a trenc d'alba o qui sap a quina hora. En Miquel, però, se sentí més tranquil. Interiorment s'esforçava a no voler-ho reconèixer, però, amb la Clàudia a casa se sentia més tranquil. Devien ser restes de la seva educació masclista, va pensar.

Encara mig adormit, es va fer un suc de taronja, procurant no fer soroll amb l'espremedora.

Mentre se'l prenia, va recordar que tenia una trucada de la Núria Coll al contestador. Es va acabar el suc sense presses. Va fer un badall per deixondir-se i li va trucar.

—Núria?

—Hola, Miquel. Vas sentir la meva trucada?

—Sí.

—El que t'hi deia podria ser important. Totes dues víctimes havien estat membres d'un jurat que va provocar un gran escàndol en el món de la cultura. El guanyador del premi era un exalumne d'en Narcís Espina. Les males llengües dels ambients literaris van fer córrer que es tractava d'un amant seu. El cert, però, és que l'obra guanyadora —una novel·la— va resultar un fiasco, un nyap del tot il·legible. La crítica la va destrossar. En una revista que es publicava aleshores hi va aparèixer un article sobre els mals de l'amiguisme i les capelletes que va tenir molt ressò. Però el que és més significatiu: un dels aspirants al premi va insultar públicament l'Espina i el va amenaçar de mort.

—Saps com es diu, aquest aspirant?

—Sí, Màrius Calafell. El tinc localitzat. Fa classes en un institut de l'Hospitalet de Llobregat.

—Aniria bé que hi parlessis.

—Pensava fer-ho aquest matí mateix. En Jònatan m'hi acompanyarà.

—D'acord. Mantén-me'n informat.

—Ho faré. Fins després.

—Fins després.

En Miquel va tornar a badallar. No hi havia cap dubte que havia

dormit poc i malament.

Va decidir preparar-se una tassa de cafè ben carregat. No tenia gana i un bon cafè l'ajudaria a desvetllar-se. Es va disposar a assaborir-lo lentament, fent-ne petits xarrupets i deixant que la seva acció i el seu aroma anessin impregnant de vigor les xarxes i els dispositius interns del seu cos. Eren uns minuts que necessitava concedir-se si volia començar el dia amb un mínim d'ordre mental i d'energia.

Aquell líquid negre i perfumat aviat va començar a produir el seu màgic efecte revitalitzador. En Miquel es va adonar aleshores que tenia un munt de coses per fer. Havia de parlar amb en Joan i explicar-li com havia anat l'entrevista amb la Montserrat Gavarró. Havia de visitar l'escenari del segon crim, entrevistar-se amb el poeta Eric Horn, la parella d'en Mateu Guillamet… Decididament, havia arribat l'hora de passar a l'acció.

Marcà el número d'en Joan. Van quedar per prendre alguna cosa a l'orxateria La Valenciana del carrer Aribau. Allà li explicaria com havia anat l'entrevista amb la Montserrat Gavarró i estarien a molt poques travessies del lloc on s'havia comès el segon crim, el restaurant Sembrant Flors.

Quan va sortir de casa, la Clàudia encara dormia.

La Clàudia havia entrat a treballar com a venedora de pisos en ple boom de la construcció. L'empresa era petita. El director, i propietari, era un home calb i rabassut que ratllava la seixantena. Es deia Daniel Borges i tenia el títol d'administrador de finques, però no n'exercia per alguns problemes que havia tingut en el passat. A més, a l'empresa hi treballaven un venedor, dues venedores i dues secretàries que feien de tot, i que quan convenia també ensenyaven pisos.

El dia que la van contractar, la Clàudia es va estar ben bé vint minuts al replà de l'entresol on hi havia l'agència en què acabaria treballant. No és pas que tingués por o vergonya. La Clàudia aquestes coses no sabia què eren. La seva vida havia estat una lluita constant per ser ella mateixa i per tirar endavant la formació de la seva filla. Sabia perfectament què era superar adversitats i prescindir de convencionalismes.

Tot i això, entrar a demanar feina en aquell local per a ella era com fer un salt al buit. Per fi, però, després d'una estona interminable de mirar fixament el rètol de Fincas Borges, va respirar fondo i es va decidir a pitjar el botó.

Una de les secretàries va obrir la porta i se la va mirar encuriosida. Tan aviat com va saber el que pretenia, la curiositat es va convertir en sorpresa. Com si la Clàudia fos una extraterrestre i ja li estigués fent una preavaluació no gaire optimista de les seves possibilitats. La Clàudia, però, no s'immutà.

—De quin tema es tracta? —li va dir, amb una mitja rialla sota el nas.

—Busco feina. Vinc per l'anunci de *La Vanguardia*.

—Un moment.

La secretària es va introduir en una garita de fusta envernissada que hi havia al fons del despatx. Per la persiana entreoberta d'una de les vidrieres, la Clàudia va veure com un home calb i llardós estirava el coll d'una manera còmica i se la mirava per sobre de les ulleres. «Que passi», —li va llegir als llavis.

—El senyor Borges ha dit que passi —li va dir al cap d'un moment la secretària, fent un somriure irònic i acompanyant-la a la porta de la garita.

En Daniel Borges es va fer baixar les ulleres nas avall i se la va mirar de cap a peus, amb la boca badada i uns ulls com un mussol, a punt de sortir-li del cap.

La Clàudia havia entès que per demanar feina havia de vestir-se com en les millors ocasions i s'havia creat una imatge espectacular, encara que potser no fos la més adequada per a una entrevista de feina. Els seus ulls grossos, verdosos i clars, contrastaven amb la morenor de la pell i la negror tintada del rímel de les pestanyes. Duia la seva llarga cabellera negra i ondulada deixada anar flonjament sobre l'escot d'una esquena que tot just la cobrien dos tirantets que sortien de la seva armilla negra de cuir. Els pantalons, també de cuir negre, molt ajustats i turgents, duien les dues costures exteriors reblades per una renglera de lluentons platejats que semblaven xinxetes…

En Daniel Borges es va empassar la saliva i es va humitejar els llavis amb la punta de la llengua.

—Vostè dirà…

—Em dic Beatriu Bonaventura, però molta gent em diu Clàudia. De fet el meu nom de treball era Clàudia. A mi m'importa poc com em diguin. Jo el que necessito és tenir una feina. Vostès busquen una venedora de pisos, oi?

—Sí… L'envia algú?

—Vinc per l'anunci de *La Vanguardia*.

—Porta algun currículum?

—No senyor. Però l'hi puc explicar personalment.

—Té experiència, en vendes?

—Segons com es miri, sí. Estic acostumada a tractar amb clients, jo.

—On havia treballat, abans?

—Primer, al bar Tijuana, i després per compte propi.

—Ah, sí? I quines feines feia?

La Clàudia no va poder evitar vacil·lar uns instants, però a l'acte es va refer d'una escomesa que ja s'esperava i va contestar amb decisió.

—Servidora era puta.

En Borges va arrufar el nas i va fer un gest d'estranyesa; com si no hagués entès bé el que acabava de sentir. La Clàudia es va veure obligada a repetir el nom del seu ofici.

—Servidora era *llumí*; prostituta, si li agrada més. Quan van tancar el bar on treballava, em vaig posar pel meu compte, però allà només hi llogava habitacions per hores.

En Borges se la va mirar bocabadat. Aquella dona havia estat puta, prostituta, i ho deia amb aquella naturalitat, amb aquella punta de seguretat, d'energia…

En Borges es va tornar a llepar els llavis. «Aquesta dona serà una venedora tot terreny…»

—Quant vol guanyar?

El local del restaurant Sembrant Flors tenia l'estructura característica de molts establiments de l'Eixample. La porta d'entrada, ampla i d'una

grandària considerable, era de vidre. El sostre, bastant elevat. A la banda esquerra hi havia el taulell del bar, amb alguns clients que esmorzaven i llegien diaris asseguts als tamborets del davant. En aquella hora del matí, dos cambrers, bastant joves, atenien l'espai i servien les taules. Al costat dret, presidit per un televisor engegat que no mirava ningú, hi havia el passadís d'entrada i una renglera de taules arrambades a la paret, la majoria ocupades. A continuació, el local s'eixamplava en una sala bastant gran, que al migdia devia fer de menjador. A mitja altura de la paret del fons d'aquesta sala, al costat esquerre, hi havia un altre televisor, aquest apagat. Al costat dret, una porta discretament situada indicava amb el rètol WC el lloc on hi havia els lavabos.

En Miquel i en Joan van saludar els cambrers i s'hi van presentar com a investigadors del crim esdevingut en aquell restaurant. En Joan els ensenyà la placa acreditativa i els explicà què volien.

Només un dels dos cambrers era al local a l'hora del crim, perquè l'altre havia hagut d'anar al metge i en aquella hora encara no havia arribat.

El que havia viscut els fets semblava un noi força despert i amb ganes de col·laborar. Van demanar de parlar-hi, a la qual cosa s'avingué sense fer escarafalls ni queixar-se per haver d'explicar una vegada més aquell tema. Es va treure el davantal d'una revolada , s'eixugà les mans i va deixar tota la feina a càrrec del seu company. Aquest l'acomiadà resignat, tocant-se dues o tres vegades la cara amb el palmell de la mà, com dient quines galtes!

Es van asseure a una de les taules del menjador.

El noi, que es deia Saïd, recordava vivament els fets d'aquell dia. En Joan va gravar la conversa.

—Això va ser el dissabte, dia 9 d'octubre. No ho oblidaré mentre visqui. Poc abans de les dues del migdia va entrar un home al bar. Bé no estic segur si era un home, perquè anava vestit de dona. Portava els llavis pintats de vermell, la cara empolvorada, els cabells llargs i tenyits d'un color també vermellós, però a mi em va semblar un home per la manera com es movia, per la forma del cos i per l'alçada que tenia. Potser es tractava d'un transvestit, no ho sé. Portava un bastó i diria que

coixejava una mica, encara que caminava amb força energia. Devia tenir uns cinquanta-cinc o seixanta anys. Només entrar, va demanar per anar al lavabo. A mi això encara em va reforçar més la idea que es tractava d'un home. Un prostàtic, vaig pensar.

—Recorda com anava vestit, exactament? —li va preguntar en Miquel.

—Duia jaqueta fosca i faldilles. Les faldilles li anaven llargues i eren d'aquestes amples, amb molts plecs petits, com els de la manxa d'un acordió (segurament volia dir prisades, però no sabia com dir-ho). Em sembla que eren de quadres. Però no em vaig fixar en els colors. En tot cas eren també d'un color tirant bastant a fosc.

—Era la primera vegada que el veia, al restaurant?

—Se'm fa difícil d'assegurar-ho. Pensi en la manera com anava vestit… Era com una disfressa… A més, per aquí hi circula tanta gent…

—I després què més va passar?

—Aquell home es devia quedar una estona al lavabo, però jo aleshores estava atrafegat preparant les coses del migdia i ni me'n vaig adonar. El meu company tenia hora al metge i encara no havia tornat. Es veu que va haver de fer molta cua…

—I què més recorda?

—Pels volts de les dues va arribar un altre home, que vestia normal, i es va asseure en una taula de les de l'entrada. Jo diria que era la primera vegada que el veia al restaurant. Com a mínim, la seva cara no em sonava de res. Tal com fem sempre, li vaig portar la carta amb el menú. Ell ho va agafar i s'ho va llegir una mica. En acabar, recordo que va mirar el rellotge com si esperés algú, i també se'n va anar al lavabo, suposo que a rentar-se les mans o a fer el que li convingués. M'entenen?

—Sí. I què més va passar, aleshores? —va continuar preguntant en Miquel.

—Al cap d'una mica, no li sabria dir exactament el temps que va passar, potser un quart o vint minuts, va sortir del lavabo aquell home o dona del bastó i les faldilles de quadres. Jo ja ni em recordava que hi fos. Va travessar veloç el passadís, sense donar les gràcies ni dir tan sols adéu. A mi aquella actitud em va semblar desdenyosa i em va fer molta ràbia.

Li vaig etzibar un «passi-ho bé!» sorollós. Ja que no havia pres res, com a mínim no li costava gens de ser una mica educat, vaig pensar. Però el que no em podia imaginar era que aquell espantall estrafolari hagués comès un crim tan horrorós com el que no trigaríem a descobrir.

—Com va saber el que havia passat?

—Va ser quan un altre client, al cap d'una estona, va anar al lavabo. Tan bon punt hi va entrar, en va tornar a sortir amb cara d'espant i molt alarmat. Va dir que a la pica del lavabo hi havia esquitxos de sang i que a terra n'hi havia un gran toll. Jo vaig córrer a mirar-ho i vaig veure que la sang s'estenia cap a sota la porta d'un dels wàters. Vaig obrir la porta i em vaig quedar esgarrifat, petrificat, pel que vaig veure. Un cadàver ensangonat, mutilat, mig despullat, fet un manyoc recargolat i tirat de qualsevol manera sobre la tassa del wàter… Va ser horrorós. Encara hi ha nits que hi somio…

—Ens en fem càrrec. Devia ser espantós —va assentir, comprensiu, en Miquel, deixant que el cambrer recuperés l'alè.

En Saïd va aprofitar aquell respir en la conversa per saber si hi havia alguna cosa nova al voltant del cas.

—A hores d'ara, suposo que ja deuen tenir alguna idea sobre quina mena de criminal es tracta. Aquí la clientela no para de preguntar. Que si un maníac sexual, que si un criminal en sèrie… Jo no comento res amb ningú, perquè els Mossos ja em van advertir que aquest cas estava sota secret de sumari, però la gent ja saben com és. Es munta cada pel·lícula…

—És lògic —va contestar en Miquel—. Els crims que hi ha hagut en aquesta zona han estat horribles i és normal que la gent estigui alarmada i pregunti. Per part nostra, l'únic que li podem dir és que hi estem treballant intensament. Però encara és d'hora per afirmar res amb certesa… Ara, si no li importa, voldríem veure el lavabo on es va cometre l'assassinat.

—I tant! Vinguin amb mi.

Era un lavabo normal i corrent. Al costat dret hi havia dues piques per rentar-se les mans, arrenglerades una a la vora de l'altra, amb les aixetes i els miralls corresponents. A la banda esquerra hi havia els vàters individuals, que també eren dos. En Saïd va obrir la porta del primer.

—Va ser en aquest —va exclamar, encara amb una certa vacil·lació a la veu—. Ara ja no s'hi nota res, perquè el vam netejar i el vam tornar a pintar. Però ho vam haver de mantenir tot tal com l'assassí ho havia deixat durant prop d'una setmana, fins que els de la científica van haver acabat la seva feina. I total per a res. Sembla, pel que va comentar una d'aquelles noies de la científica, que l'assassí hauria actuat amb guants de plàstic, protecció per als peus i algun impermeable posat al cos que, en acabar la seva acció criminal, devia guardar en una bossa que ja portava preparada per a l'ocasió. Bé, però això ho deuen saber vostès millor que no pas jo…

En Joan i en Miquel es van mirar uns instants. Tots dos estaven reconstruint mentalment el crim. L'assassí havia entrat al lavabo i s'havia tancat al primer vàter. Al cap d'una mica havia entrat la víctima, en Mateu Guillamet, i s'havia posat a rentar-se les mans. En aquell moment, l'assassí li hauria sortit inesperadament per l'esquena i li hauria seccionat la jugular, fent entrar el cos de la víctima cap a dins del vàter. D'aquí la taca de sang i els esquitxos que van trobar davant de la pica del lavabo i a la pica mateix. Després, tancat a dins del wàter, l'assassí hauria rematat tranquil·lament la seva macabra actuació.

Però en tot allò hi havia moltes coses que no lligaven.

—A quina hora soleu començar a servir dinars? —es va avançar a preguntar en Joan, just en el moment que en Miquel anava a fer la mateixa pregunta.

—Comencem a les dues, que és l'hora que tanquen els comerços i les oficines de la zona. Però la gent sol arribar a partir d'un o dos quarts de tres, el temps que es tarda en venir de les feines. Abans d'aquesta hora rarament entra ningú, i els dissabtes encara menys. Nosaltres solem alternar-nos i ho aprofitem per fer gestions de papers, anar al metge…

Amb aquella resposta, en Miquel i en Joan va semblar que ja havien satisfet els dubtes que els havien portat a aquell lloc.

—Vols saber alguna altra cosa, Miquel? —li va preguntar en Joan, amb el dit a punt de tancar l'aparell de gravació.

—No. De moment em sembla que ja en tindrem prou.

En Joan va aturar l'aparell. Van donar les gràcies a en Saïd per les

seves informacions i se'n van acomiadar.

Tot baixant pel carrer Aribau, van acordar tornar a dinar junts. Tenien moltes coses sobre el cas de què parlar. Aquesta vegada, en Joan va suggerir que ho fessin en un autoservei vegetarià que hi havia al carrer de Santa Anna.

En arribar-hi, en Miquel va fer una trucada a la Clàudia, però el seu mòbil tornava a estar desconnectat. «Potser encara dorm»,—va pensar.

En Joan va triar gaspatxo, empedrat de cigrons, albergínia farcida i menjar blanc per postres. En Miquel va escollir el mateix, tret dels cigrons empedrats i el menjar blanc, que va substituir per un estofat de soia i un batut de garrofa, respectivament.

Havent dinat, van començar a treure conclusions de la visita.

Analitzant la manera de procedir de l'assassí del restaurant Sembrant Flors, van coincidir en el fet de considerar que aquell homicidi era obra, sense cap mena de dubte, de la mateixa ment i mà criminal que havia perpetrat el de la sauna Leonardo. Més enllà de la manera freda i brutal de cometre els crims, amb tot el ritual de mutilacions, fitxes d'escacs entaforades a la boca i notes escrites en llengua antiga, hi havia la manera minuciosa com aquell monstre de la natura preparava els seus crims i n'estudiava tots els detalls. En aquest cas, com en l'anterior, estaven davant d'algú que coneixia perfectament l'arquitectura de l'establiment, és a dir, del restaurant i dels lavabos. Davant d'algú que sabia les hores en què el restaurant estava ple i les que no hi havia feina. Davant d'algú, per tant, que havia d'haver estat com a mínim una vegada al local, més enllà que hi hagués passat diverses vegades pel davant, fent tasques d'observació.

Tampoc no tenien cap dubte que l'assassí havia citat la seva víctima a una hora determinada al restaurant i que, per tant, era força probable que es coneguessin i fins i tot que fossin amics. Aquesta segona possibilitat, en cas de ser certa, els podria obrir moltes portes, però els calia ser molt cautelosos: el fet que haguessin quedat per dinar junts no implicava pas que fossin amics i, ni tan sols, la certesa que es coneguessin d'abans.

El que sí estava clar, en canvi, era que l'assassí havia preparat minuciosament una trampa a la víctima. Havia triat un local adequat per dur a terme les seves intencions perverses. Havia escollit una hora en què encara no hi havia clients, cosa que refermava la hipòtesi que havia observat el funcionament d'aquell bar-restaurant, si és que no el coneixia. Després, el dia del crim, l'assassí s'havia avançat uns minuts i havia esperat pacientment, tancat al lavabo, que arribés la seva víctima, tal com un caçador esperaria una presa… I la resta havia funcionat de la manera que ell havia previst: la víctima, en Mateu Guillamet, en arribar i no veure'l, s'havia pensat que el seu company de dinar encara no havia arribat i ho havia aprofitat per consultar la carta i anar al lavabo a rentar-se les mans…

Després de parlar una estona sobre el tema, van anar a prendre un cafè a la Rambla i es van acomiadar. En Joan es volia quedar a la comissaria transcrivint la gravació que havia fet aquell matí i preparant la reunió de l'equip operatiu per a l'endemà.

En Miquel va tornar a llogar un cotxe.

Sitges, 21 d'octubre del 2010, dijous a la tarda

Després d'uns quants quilòmetres d'autopista i de travessar un parell de túnels, la imponent blancor de les cases de Sitges, accentuada per la diàfana llum que caracteritza la vila, el va sorprendre de nou. En Miquel va aparcar el cotxe i es va dirigir al carrer del Primer de maig, més conegut com el carrer del Pecat, l'epicentre de l'ambient nocturn de la vila.

Allà, havia quedat que es trobaria en un bar amb el qui havia estat el company d'en Mateu Guillamet, el poeta holandès Eric Horn.

En Miquel localitzà el bar i hi entrà.

En aquella hora encara estava gairebé buit. En una taula hi havia un noi i una noia que es prenien alguna beguda i parlaven de tant en tant. En una altra de més al fons hi havia dos nois que feien si fa no fa el mateix. En Miquel s'acostà al taulell i va demanar un cafè.

El cambrer, un home d'uns quaranta anys, alt i prim, se'l va mirar com si li anés a preguntar alguna cosa. «Ara em dirà si el vull sol o amb llet»,— es va dir, bromejant amb si mateix, en Miquel.

La pregunta, però, va ser una altra.

—Sou en Miquel Trilla?

—Sí.

—Espereu un moment. Ara avisaré l'Eric.

Al cap d'una estona no gaire llarga va aparèixer un home de cabells rossos i llargs, els ulls clars, la pell llisa i colrada, potser una mica estirada, i un aire entre juvenil i atlètic; segurament més juvenil del que corresponia a l'edat que devia tenir realment. En Miquel li va fer una cinquantena d'anys, pel cap baix.

Duia unes ulleres negres de sol pujades a l'alçada del front, i vestia uns texans desgastats amb una camisa de quadres i un jersei beix, tirat informalment sobre les espatlles, amb les mànigues fent-li pengim-penjam.

Li va allargar la mà al mateix moment que al Miquel li arribava l'efluvi penetrant d'un perfum.

—El senyor Trilla?

Dolce & Gabbana,—es va dir en Miquel abans de contestar.

—Sí. I vostè deu ser el senyor Eric Horn, oi?

—En efecte. Vostè dirà…

—Vinc a verificar unes dades que ja li va prendre un company.

—Sí, aquell inspector tan… tan obstinat. Com es deia?

En Miquel l'ajudà a recordar.

—Es refereix a en Serrat?

—Això, sí. Serrat. Es deia Serrat. L'han apartat del cas, oi?

—No exactament. Per què ho diu?

—Ho he llegit en algun diari digital. Deia que l'havien apartat per homòfob. No m'estranya gens.

—Aquests dies es diuen moltes coses. Li aconsello que no faci cas de tot el que es diu. Diguem que s'ha ampliat l'equip i que s'han redistribuït les responsabilitats… En Serrat, a més, a part d'aquest assumpte, en porta alguns altres. D'aquí ve que jo avui sigui aquí. Què li sembla si comencem?

—Pregunti. Em té completament a la seva disposició.

En Miquel va decidir anar al gra.

—Per quin motiu el va deixar, en Mateu Guillamet, després de tants anys de viure junts?

—És molt senzill. La nostra relació, com sol passar en aquests casos, es va anar deteriorant.

—Es van cansar l'un de l'altre?

—No més del que m'imagino que es pot cansar qualsevol parella que faci més de quinze anys que conviuen. Jo diria que aquest no era pas el principal problema.

—Ah, no?

—No. Miri, tant en Mateu com jo gaudíem de les nostres esferes de llibertat personal, del nostre cercle de relacions, i més o menys ens ho respectàvem. Aquest fet, lluny d'apagar el desig, l'interès de l'un per l'altre, jo crec que si no l'avivava, com a mínim el mantenia.

—Expliqui's una mica.

—En Mateu tenia el seu món universitari i editorial. No li faltaven amics i possibilitats de relació, més enllà de tot allò que compartia amb mi. I en

el meu cas, jo també gaudia dels meus propis espais i tenia ocasions de sobres per dur una vida emocionalment intensa i activa. M'entén, ara?

En Miquel va assentir movent el cap amunt i avall. Però hi havia coses que no li acabaven de lligar.

—Em sembla que sí, però, aleshores, on era el problema?

L'Eric va deixar passar uns instants abans de contestar.

—Jo diria que en la seva actitud.

—En la seva actitud?

—Miri, en Mateu en el fons era una persona molt reprimida i conservadora, tancada. Fins i tot una mica estranya. De fet, no es va acceptar mai a si mateix de la manera com realment era. Les seves relacions fora de la parella van estar sempre envoltades de secretisme i eren furtives. Fins i tot la seva relació amb mi, la va amagar tant com va ser-ne capaç. Els seus pares no la van arribar a conèixer mai, si més no, per boca d'ell. Fins que es van morir, no em va dur al seu mas de Mont Albí. Però tot i els seus esforços per mantenir-la en secret, no va poder evitar que, a poc a poc, la nostra relació s'anés coneixent i comentant, únicament que magnificada, amanida amb tota classe de rumors i de mitges veritats. El món de la cultura pot arribar a ser molt cruel, de vegades.

—I aquest fet, aquesta actitud seva, per quin motiu va deteriorar la seva relació?

—Jo sempre he estat un defensor i en certa manera un lluitador pels drets dels homosexuals. Amb en Mateu al principi vaig tenir molta paciència i tolerància, ho he de reconèixer, però va arribar un moment que ja no podia més.

—Sap quin va ser, aquest moment?

—Sí, a partir que la nostra situació, la situació del col·lectiu homosexual, va entrar en vies de normalització. Aleshores jo li vaig insistir que féssim pública la nostra relació, que ens caséssim, que adoptéssim un fill… Però ell no en volia ni sentir a parlar.

—No obstant aquestes diferències, em consta que ell l'havia ajudat a promocionar la seva obra poètica i que fins i tot l'havia presentat a algun editor.

—Sí, però això havia estat bastant abans. En un parell d'ocasions, és veritat, va promoure la presentació de dos reculls dels meus poemes entre el món universitari. També és cert que la primera vegada que vaig publicar va ser a través de la seva influència en el món editorial i que ell em va presentar a l'editor. Però en tot el que feia, jo era un poeta i traductor holandès que coneixia, mai la persona amb qui convivia, la seva parella…

—Per tot el que em diu, sembla com si fos vostè el qui l'hagués deixat a ell…

—No, em va deixar ell, i de la manera més mesquina i vergonyosa, gairebé abandonat al carrer. Però tal com ja li he dit, després d'una llarga temporada de tenir una relació que primer era distant, amb algunes tensions, i que finalment es deteriorà completament.

—I aleshores, quan ell el deixà, vostè es va enfadar. Per què?

—Enfadar és poc. Em vaig indignar, enfurismar! Ho vaig fer per la manera deslleial com va dur les coses. Va lluitar al màxim i va posar tots els entrebancs, tots els pals a les rodes que va poder perquè jo em quedés sense quasi res. En la nostra relació, la persona que més s'havia sacrificat, vivint sempre a l'ombra, en un segon pla, havia estat jo. I ell, aleshores, m'ho pagava fent-me travetes pertot arreu. La veritat és que es va comportar com un miserable.

—Per què creu que va actuar d'aquesta manera?

—En Mateu era molt orgullós i egoista. No li diré que al seu dia no m'hagués estimat i que potser encara, a la seva manera, no m'estimés una mica; però no podia admetre que li exigís que féssim visible que vivíem una vida compartida, que sortíssim a passejar junts, que ens caséssim, que tinguéssim fills… Ell es considerava massa important per jugar-se el prestigi social i universitari amb aquestes «minúcies». Em volia continuar tenint, com havia fet durant tants anys, amagat a sota la catifa, submís i quasi sotmès. Era incapaç d'entendre que les coses havien canviat. Que les lleis ja no eren tan restrictives com ho havien estat. Que la mentalitat de la gent havia avançat. Que de vegades a la vida hi ha moments en què cal jugar-se-la…

—Em sembla que entenc el conflicte. Permeti'm ara que li faci una

altra pregunta que potser no té gaire a veure amb el que dèiem. O potser sí. Quan en Mateu el deixà, vostè ja tenia algú altre amb qui conviure, suposo.

L'Eric va arrufar les celles davant aquell gir en la conversa. Allò no era cap pregunta, allò era una presumpció capciosa, potser culpabilitzadora. Amb els policies calia no abaixar mai la guàrdia.

—Es refereix a l'Alfred? —va preguntar finalment.

—No sé si es diu així. Em refereixo al noi que serveix al taulell, sí.

—Què li ho ha fet pensar?

—Res d'especial. He vist la manera com el mira de tant en tant. Està completament pendent de vostè i de la nostra conversa. Sembla com si ens volgués llegir els llavis.

—Bé, no tinc res a amagar. Sempre he tingut la sort de tenir molt bons amics. Els darrers temps que vaig conviure amb en Mateu, l'Alfred i jo vam intensificar la nostra relació i, quan aquell ingrat em va abandonar, me'n vaig venir a viure aquí, al pis que l'Alfred té sobre del bar. D'aquesta manera, quan hi ha molta feina l'ajudo i poc o molt el compenso per l'estada que em facilita.

—Viu exclusivament d'ajudar-lo?

—D'ajudar-lo, i de les traduccions que em surten. A mi el que m'agradaria seria viure de la poesia. Però de la poesia no en trec ni per agafar el tren.

—I no té altres entrades econòmiques?

—Bé…, sí. A partir de la nostra separació, en Mateu va haver de passar-me una petita paga.

—Que ara amb la seva mort, es podria haver modificat substancialment a favor seu.

—Vol dir? Que els déus l'escoltin! L'única cosa que sé és que va deixar tota l'herència a la seva família. Potser en pugui reclamar una part; no ho sé. La veritat és que jo de tot això no hi entenc gens. Encara no he començat ni a mirar-ho. Em fa tanta angúnia, tot plegat… El crim d'en Mateu, com el d'aquell altre professor, va ser realment tan espantós…

—Sí, té raó. Van ser dos crims repulsius, abominables… Però ara hem d'intentar aparcar aquest tema i continuar la nostra conversa. Encara li

he de fer algunes preguntes importants.

—Engegui-les. Estic impacient per sentir-les.

En Trilla mirà l'Eric de fit a fit. Tenia una mirada clara i tranquil·la, impertorbable, fins i tot un pèl sorneguera.

—On era, Eric, el dia nou d'octubre a les dues i quinze minuts de la tarda?

L'Eric li va mantenir la mirada, ara ja decididament sorneguera, sense perdre gens la seva impassibilitat.

—Oh, senyor Trilla, sí que ha tardat a fer-me aquesta pregunta! Era aquí, a Sitges, concretament a la platja. Recordo que era dissabte i feia molt bon temps. Ho vaig voler aprofitar per fer una de les darreres remullades de l'any.

—A quina hora hi va anar?

—No li ho podria dir exactament, però devia ser cap a les dotze del migdia.

—I fins a quina hora s'hi va estar?

—M'hi vaig quedar fins ben bé a mitja tarda o potser fins més tard i tot. S'hi estava tan bé! A la gent que tenim la pell tan blanca, el sol, el mar i la sorra ens encanten, ens tornen bojos…

—En té testimonis?

—Que fos a la platja, no, perquè hi vaig anar sol. Però l'Alfred podria testificar que era a Sitges. Ell mateix em va preparar els entrepans del dinar.

—Hum... no sé si el seu testimoni valdria, ni si ens serviria de res… I el dia onze de setembre, a les divuit hores i vint-i-dos minuts, recorda on era?

—Sí, no en tinc cap dubte. Vaig anar a la manifestació de Barcelona. Cada any hi vaig, jo! En canvi, en Mateu, no hi volia anar mai. Les multituds deia que li feien basarda. Però tot això, ara que hi penso, ja ho vaig explicar al seu company… com es deia?

—Serrat.

—Això, Serrat, com el cantant. No sé per què, però aquest cognom sempre se m'oblida!

Quan en Miquel va agafar el cotxe per tornar cap a Barcelona encara

s'hi veia una mica. Una vegada més, discrepava mentalment de l'opinió d'en Serrat. A ell no li havia semblat que fos una persona gelosa, i tampoc no li havia notat que estigués tan ressentit contra en Mateu Guillamet com ell feia constar al seu informe, on parlava d'«altes dosis de ressentiment» acumulades. L'Eric s'havia indignat per la manera com havia anat la seva separació, però no semblava una persona corsecada per cap estat emocional de ressentiment irreductible.

Pel que feia al seu perfil psicològic, el veia molt allunyat de ser algú «sotmès i submís» a la seva parella, com ell mateix pregonava. De fet, en Serrat l'havia catalogat d'aquesta manera, com una persona completament subordinada a en Mateu Guillamet. L'amant clandestí i discret que, a més, s'encarregava d'anar a comprar, de fer el menjar, d'administrar la llar…

En Serrat podia ser que de vegades es deixés portar pels seus prejudicis i que formulés hipòtesis més que discutibles, però solia ser bastant rigorós en la descripció dels fets i en les apreciacions personals. Era possible, per tant, que l'Eric hagués canviat d'actitud a partir dels darrers esdeveniments: la seva separació, la mort d'en Mateu Guillamet, l'inici d'una nova relació sense les limitacions asfixiants de l'anterior. O també que estigués intentant donar una nova imatge, una mica més favorable als seus interessos.

Físicament, tant ell com la Montserrat Gavarró presentaven un perfil força semblant. Tots dos eren alts, àgils i esportius. Però amb una bona caracterització i un cert entrenament per simular la coixesa, qualsevol dels dos hauria pogut ficar-se a la pell de l'assassí.

A la pell, sí. Però a la ment, ja no ho veia tan clar. La clau de tot era a la ment. *Quin ésser humà era capaç de conviure amb una ment pertorbada com la que cometia aquells crims tan horripilants?*

Un dia que en Joan mirava com els seus companys feien una partida; el «primera del bigoti», en Torcuato, de cop i volta li va dir, amb el rostre seriós, la mirada trepanadora i el to de qui profereix una ordre:

—Juan, ves arriba a mi habitación y bájame la chaqueta. Tengo un poco de frío.

En Joan primer es va quedar desconcertat. Va veure que el «primera»

el mirava fixament, intensament, desafiadorament, amb cara de *aquí mando yo*. La resta de guàrdies civils van emmudir, a l'expectativa de la seva reacció. Una cosa era la disciplina i la lleialtat que li havia inculcat el sergent Temprano a l'acadèmia i una altra el servilisme i l'esclavitud. Va tenir ganes de dir que ell no era cap assistent ni cap criat, que era un guàrdia civil i que no tenia per què obeir aquella ordre que no tenia res a veure amb les seves obligacions. Però no ho va gosar fer, no va saber dir que no, i es va rendir a la mirada seca, perforadora i imperiosa del seu superior. Amb la indignació mal continguda dins del pit, i amb una ira contra ell mateix que l'abrusava, en Joan va agafar l'escala i va anar a buscar la jaqueta d'en Torcuato. Tot pujant els graons va sentir el xiuxiueig i les rialles dels seus nous camarades.

—*Al final conseguirás domesticarlo* —va fer burla algun d'ells.

En Miquel va arribar a davant de casa pels volts de les deu. De la plaça estant va veure que hi havia llum a la finestra, i se sentí reconfortat.

Quan va ser a dalt al pis, hi va trobar la Clàudia que sopava. S'havia fet un gaspatxo i una truita amb patata i ceba.

En Miquel la va saludar.

—Bona nit, Clàudia. Com estàs?

—Ja pots comptar, bastant cansada. Dormo molt poc, darrerament. I tu, com estàs?

Se la veia preocupada i una mica nerviosa, sense gaires ganes de parlar. Era com si el seu acomiadament de la feina l'hagués deixada desactivada, aixafada. Havia perdut una bona part de la seva alegria i de l'energia que la caracteritzava. Potser era també per la son que devia dur endarrerida.

—Doncs jo tinc una mica de gana. L'oloreta d'aquesta truita m'ha fet recordar que encara no he sopat.

—Si en vols, n'hi ha més a la cuina. Ja deu ser freda, però encara no l'he ficada a la nevera.

En Miquel es va servir un tassó de gaspatxo i es va escalfar una mica de truita.

—T'he trucat unes quantes vegades.

—Ja ho sé. Tenia desconnectat el telèfon**.** Aquests dies he anat molt de bòlit.

—És pel tema de la teva feina?

—És clar.

—Com ho tens, ara?

—Hi estem treballant. Espero que aviat es resolgui tot.

—Hi *esteu* treballant? Has anat a parlar amb algun sindicat?

—Un sindicat? No em facis riure!

—No et vull fer riure, Clàudia: els sindicats són per a aquests casos. Ells et podrien orientar, dir-te si l'acomiadament és just o no ho és, a quant puja la liquidació…

La Clàudia estava totalment convençuda que el seu acomiadament havia estat injust —una *corriola* (un delicte), deia ella— però el que li havia passat era massa fort i no pensava resoldre el tema pels canals convencionals.

—Estic lluitant per la meva readmissió. Ja te n'aniré informant.

—Com vulguis, Clàudia. Ja saps que si et puc ajudar…

La Clàudia se'l va mirar, entre burleta i escèptica.

—Gràcies, però ara com ara em sembla que me n'estic sortint prou bé. Ja saps que algunes qüestions m'agrada fer-les a la meva manera. Tu prou feina tens empaitant aquest criminal que té esgarrifada mitja ciutat. Avui mateix, quan he anat al mercat, la gent no parlava de res més. Per cert, esteu avançant en la investigació?

En Miquel va veure que res no la faria canviar de parer i va decidir, a contracor, deixar d'insistir en la possibilitat d'ajudar-la.

—Si vols que et digui la veritat, ni jo mateix no ho sé. Només et puc dir el que tu em deies fa un moment: hi estem treballant.

Havent sopat, la Clàudia es va posar uns pantalons foscos, un jersei de coll alt de color beix, un penjoll de medalles daurades, una jaqueta de pana negra, i va tornar a sortir. En Miquel va estar a punt de preguntar-li si tornaria tard, però es va mossegar la llengua. S'havia fet el propòsit de no preguntar-li res de totes aquelles sortides nocturnes, per més que frisés per saber on anava i què feia cada nit fins tan tard. No hi havia cap

dubte que aquell acomiadament inesperat de la feina l'havia trasbalsada de mala manera.

Anés on anés, però, era una responsabilitat exclusivament seva. La Clàudia era una persona adulta que sabia cuidar-se. La preocupació d'en Miquel en aquest sentit no tenia cap lògica.

Va decidir no pensar-hi més i posar-se a treballar.

Va preparar una cafetera i, mentre es feia el cafè, va fregar els plats. En acabar, amb una tassa de cafè ben carregat al costat, es va posar a redactar el resum de l'entrevista amb l'Eric, va revisar i contrastar els informes d'en Serrat amb les dades que ell i en Joan havien obtingut i va preparar el que diria a la reunió de l'endemà. Es va estar escrivint i remenant papers fins a quarts de tres tocats. Finalment, va tancar els dossiers, se'ls va deixar a punt per agafar-los quan es llevés, i es va ficar al llit.

La desagradable sensació de no haver avançat gens ni mica en la investigació en què treballava el va mantenir despert durant una bona estona. Tant la Montserrat Gavarró com l'Eric Horn tenien un físic que hauria pogut correspondre al de l'assassí que cercaven, però cap dels dos no semblava amagar dintre seu una ment prou torturada, prou corrompuda, per cometre aquelles atrocitats. Com més hi pensava més es reafirmava en la convicció que el que calia era llegir correctament els missatges que l'assassí els havia enviat encriptats en cada un dels dos crims. Únicament d'aquesta manera es podria evitar un tercer assassinat.

Assetjat per aquestes cabòries, i cada vegada més convençut que les pistes que havia seguit fins aleshores el portaven a un cul-de-sac, en Miquel encara va donar uns quants tombs al llit intentant adormir-se.

Quan ho va aconseguir, ja era de matinada. La matinada de divendres.

En aquella hora, la Clàudia encara no havia arribat.

El cafè de la Pedrera, 22 d'octubre del 2010, divendres

La Núria havia suggerit aquell lloc perquè era «discret i molt agradable».

En Joan va obrir la sessió informant de les gestions que havia fet amb el món de la premsa. Els havia promès la màxima transparència informativa, tot i que els havia advertit que la gravetat del cas exigia forçosament certes prudències. Dit més clarament: els secrets del sumari s'havien de respectar escrupolosament. La majoria dels reporters, encara que amb reticències, ho havien entès. Havien acordat que mentre durés la investigació faria com a mínim una roda de premsa cada setmana i que si hi havia novetats importants, els convocaria immediatament.

—Ara la gent ja torna a omplir els seus espais mentals amb els temes de cada dia, els escàndols polítics, les futures eleccions, el futbol i els esports en general. Tothom respira una mica més tranquil que fa uns dies.

Tot seguit, juntament amb en Miquel, van informar de les gestions que havien efectuat, especialment de les entrevistes amb la Montserrat Gavarró i l'Eric Horn.

—Algun d'ells us ha presentat alguna coartada prou sòlida, prou convincent? —va preguntar en Serrat.

—No. Tots dos tenen unes coartades molt febles, sense testimonis ni proves de cap mena —va contestar en Miquel.

—I aleshores, per què no aprofundim en aquesta direcció? Potser amb un interrogatori més persuasiu, més contundent… —va replicar en Serrat.

—Ja t'hem dit que no els descartem en absolut. Però hi ha alguna cosa en els seus perfils que ens obliga a ser prudents —va respondre en Joan.

—A què et refereixes?

—És difícil d'explicar —va continuar en Miquel— però després de parlar amb tots dos, cap d'ells no m'ha semblat capaç de cometre una brutalitat com la que investiguem. En tot cas, abans d'actuar en qualsevol direcció, opino que hauríem de ser capaços d'interpretar uns

quants signes més dels que l'assassí ens envia.

—I si aquests signes són per despistar-nos, per confondre i frenar la investigació, tal com jo sospito? —va replicar en Serrat, cada vegada més convençut de la seva tesi.

—És un risc que hem de córrer. Però anar més de pressa del compte també podria tenir un preu molt elevat i al final resultar-nos negatiu —va replicar en Joan.

En Serrat va fer una ganyota d'escepticisme i es va arronsar d'espatlles.

—Bé, vosaltres sabreu el que us porteu entre mans. Tant el fiscal com el comissari, però, us recordo que estan molt impacients. Quan vegin que de la setmana passada a aquesta no s'ha fet cap progrés, clamaran al cel.

En Joan es va mirar en Serrat de fit a fit.

—No pateixis pel fiscal i pel comissari. Jo *també* hi estic en contacte diari.

En Serrat va encaixar la resposta amb desdeny. Aquell *també* el situava en un pla d'igualtat que a ell l'humiliava.

—D'acord. Però no oblideu que només falten cinc setmanes per a les eleccions…

Tot seguit va informar la Núria Coll. Va explicar resumidament el tema del polèmic concurs literari en què havien participat com a jurats en Narcís Espina i en Mateu Guillamet. Va comentar el rebombori que va provocar que el guanyador fos un *recomanat* d'en Narcís Espina. Va recordar l'escàndol mediàtic que es va produir i la indignació que va expressar públicament un dels aspirants al premi.

—Un dia, a més, va tenir una discussió molt forta amb en Narcís Espina, en plena Ronda de la Universitat. Va estar a punt d'agredir-lo. Si no hagués estat per uns vianants que els van descompartir, sembla que l'hauria atonyinat de valent. De tota manera, el que és més rellevant, és que el va insultar brutalment i va amenaçar que un dia el mataria.

—Caram amb els premis literaris! Se sap qui era, aquest aspirant tan irascible? —va preguntar en Jònatan.

—Sí. L'he pogut localitzar i parlar amb ell i tot. Es diu Màrius Calafell. Ara fa classes de secundària i ha deixat del tot la creació literària. S'ha pres

com un sarcasme que després de tants anys del que va passar encara pogués figurar en una llista de possibles sospitosos per assassinat.

—Quin aspecte físic té? —va preguntar en Miquel.

—És alt i ben constituït. Físicament —si ho dius per això— podria haver estat perfectament l'autor dels crims.

—Tenia alguna coartada? —va voler saber en Joan.

—El dia onze de setembre em va dir que havia estat per Barcelona, assistint als actes de la Diada i anant a algunes manifestacions. El dia nou d'octubre em va assegurar que l'havia passat als voltants de la Pobla de Lillet, buscant bolets.

—En té algun testimoni, alguna prova?

—No. Als dos llocs em va insistir que hi havia anat sol. Quan surt de l'institut diu que li agrada molt d'anar a la seva. De fet, en Màrius Calafell és un personatge molt solitari. Ell mateix n'és conscient, i m'ho va advertir en algun moment de la conversa.

—És un detall que haurem de tenir molt en compte —va apuntar en Miquel.

—Per què? —va preguntar en Jònatan.

—Jo crec que l'autor dels crims que cerquem ha de ser una persona molt solitària, amb moltes dificultats per comunicar-se amb l'entorn.

—Però això sol no el faria més sospitós, suposo —va apuntar en Joan—. Convindrà, no obstant, que tinguem en compte el seu perfil i, com en els casos anteriors, haurem de vigilar-lo de prop.

En Serrat es va remoure neguitós a la cadira.

—Ja em direu com ho fareu. Només som els que som. Si continuem obrint vies arribarà un moment que ens trobarem davant un laberint ple de carrers sense sortida.

Les paraules d'en Serrat van provocar un silenci momentani en l'equip. Finalment, en Miquel va donar la seva opinió.

—És evident que en Serrat té raó en una part del que diu. Amb els efectius de què disposem, seria impossible muntar un dispositiu de vigilància eficaç sobre cadascuna de les persones relacionades amb el cas susceptibles d'amagar dins seu la personalitat pertorbada d'un assassí en sèrie. I això sense oblidar que la recerca continua i que necessitem

tenir tots els membres de l'equip constantment disponibles. La meva proposta, malgrat tot, és que continuem investigant en tots els fronts.

En Joan va remenar el cap.

—I deixaries sense una vigilància discreta a qualsevol de les persones que hem interrogat fins ara?

—Sí. Si no comptem amb més efectius, en aquests moments necessitem disposar de tot l'equip dedicat a la investigació. No sé si hi haurà cap més crim, però si es produeix, no tinc cap dubte que seguirà el mateix ritual que en els casos anteriors. I això vol dir que l'assassí avisarà abans d'actuar. Aquesta mena de criminals s'autoimposen unes regles absolutament estrictes.

En Jònatan, que fins aleshores s'havia limitat pràcticament a escoltar, va alçar la mà, demanant discretament la paraula.

—Ja sé que el que diré ara potser ens portarà a un altre cul-de-sac, però està en la línia d'aquesta necessitat que tenim d'obrir nous fronts de què ara parlava en Miquel.

El membres de l'equip se'l van mirar expectants. En Jònatan va continuar.

—He descobert que en Narcís Espina i en Mateu Guillamet també van coincidir en un tribunal d'oposicions que va resultar molt polèmic, fins i tot dramàtic. Es tractava de dotar una plaça de professor per a la facultat. Arran de la decisió d'aquell tribunal, un professor que fins aleshores treballava a la casa es va quedar sense feina. És un tema que tot just he començat a investigar i ara per ara no us en puc donar més detalls. Però crec que valdria la pena que hi dediqués algun temps. En aquests moments estic estudiant les actes del tribunal i algunes particularitats de les oposicions. Hi ha molta paperassa i encara voldria parlar amb gent que han viscut el cas de prop. També convindria parlar amb els altres aspirants i la resta de membres del tribunal. Com us podeu imaginar, estic davant d'una feina molt extensa i feixuga. Per anar més de pressa m'aniria bé que, si ho considereu prou rellevant, algú m'ajudés.

En Joan va estar d'acord que calia seguir aquell fil.

—Si la pista ens duu a un carrer sense sortida, farem mitja volta i n'encetarem una altra, però no podem deixar cap corriol sense fressar.

La resta de companys hi van estar d'acord. Únicament en Serrat va fer un somriure burleta, una mica sarcàstic.

—Si us sembla bé —va intervenir la Núria— l'hi podria ajudar. Aquest cap de setmana, precisament, m'he quedat sola a Barcelona i disposo de temps.

—Em sembla magnífic. Poseu-vos d'acord amb en Jònatan —va sentenciar en Joan, poc abans d'aixecar la sessió.

En Miquel va sortir disparat de la reunió. Aquell migdia volia arribar al mercat abans que no el tanquessin i omplir la nevera per al cap de setmana. D'aquesta manera podria disposar de tota la tarda per intentar lligar caps entre un núvol d'impressions, de notes, de resums i d'informes.

En Joan, amb el pas dels dies, es va anar adaptant a la mena de vida que es duia al destacament de les Corneres. La seva feina en aquell emplaçament no hauria d'haver estat pas allò que se'n diu una feina difícil. Una part consistia a fer controls de carretera i una altra, una mica més carregosa, la constituïen les marxes nocturnes destinades a vigilar les rutes que solien seguir els contrabandistes a peu, és a dir, els paquetaires.

Al control del Pas de la Guineu, la seva tasca era bastant mecànica i senzilla. Mitjançant un gest convencional i rutinari, feia aparcar al costat de la garita els pocs cotxes que passaven per aquella pista perduda entre les muntanyes. Un cop aturat el vehicle, un seu company es dirigia al conductor i el convidava a obrir el maleter. Regirava una mica i, generalment, el deixaven passar. De vegades, però, n'enganxaven algun que portava més alcohol del compte, més tabac del permès, més *nylon*…

Per aquell indret encara hi transitava un altre grup de viatgers. Aquests li va costar més de detectar-los. Eren els contrabandistes professionals que actuaven en complicitat amb alguns dels mateixos guàrdies civils. Eren els que deixaven «la propina» al costat del volant i que el company que escorcollava el cotxe es posava discretament a la butxaca.

Les marxes nocturnes solien ser bastant dures i arriscades. Els carrabiners sortien amb *jeep* fins a un punt estratègic en què deixaven el vehicle aparcat perquè la seva presència no els delatés. Després calia caminar amb molta cautela fins al lloc on suposaven (o sabien) que passarien els paquetaires. De vegades l'operació es dissenyava com un simple control rutinari que, generalment, acabava no donant cap resultat. Altres vegades, però, aquell lloc el triaven amb antelació a partir de la delació d'algun confident, fet que comportava imprevisibles topades amb els contrabandistes que queien en l'emboscada. Solien acabar amb la requisició del contraban que aquells deixaven anar tot fugint cames ajudeu-me mentre sonaven alguns trets a l'aire. En Joan ho sabia molt bé tot allò.

Hi havia hagut èpoques en què els controls nocturns a muntanya havien gaudit d'una certa laxitud, d'una certa tolerància, per part dels comandaments de la Guàrdia Civil. Fins i tot es deia que entre els paquetaires i els civils hi havia una certa complicitat, que es feia especialment patent als taulells d'alguns cafès de la comarca. Darrerament, però, les coses havien canviat. Sobretot d'ençà que al destacament de les Corneres s'hi havia incorporat un «primera» que gastava molt males puces: en Torcuato, el «primera» del bigotet.

En Torcuato s'havia forjat com a carrabiner en aquelles muntanyes i havia aconseguit els seus ascensos pel valor i la decisió que havia demostrat als inicis de la seva carrera en la lluita contra els maquis, gent per qui sentia una aversió que perdurava més enllà de la seva mateixa desaparició. Quan els maquis es van extingir, una part d'aquesta aversió la va projectar cap als paquetaires, en els quals veia una mena de reencarnació dissimulada i covarda d'aquells antics lluitadors antifranquistes.

Aquests devien ser els motius de fons pels quals en Torcuato mostrava un zel implacable contra els contrabandistes d'espardenya i, en canvi, era tan indulgent amb els de pneumàtic, amb els qui passaven amb cotxe gairebé cada dia pel Pas de la Guineu (i hi deixaven el corresponent «peatge»). Però d'això en Joan encara no se n'havia adonat, malgrat que

no trigaria pas gaire a ser-ne conscient.

Va ser un d'aquells dies que en Joan va sortir a fer una marxa nocturna que acabaria canviant-li la vida.

La patrulla constava de quatre carrabiners. Arribats en una clariana del bosc, van deixar el *jeep* rere uns arbustos i van continuar el camí a peu. Una estona més amunt, dos es van col·locar cobrint un engorjat que hi havia a l'entrada d'una vall petita i penjada, que s'estrenyia en la part més baixa, lloc on quedava reduïda a un pas estret entre boixos. Aquest pas estret no era ni tan sols un corriol. Era un barranc sec, conseqüència dels petits torrents que es formaven els dies de pluja i que els paquetaires solien emprar com a camí per passar entre l'exuberant boscúria de pins i matolls que creixien en aquell paratge, gairebé intransitable. Dos carrabiners més, en Joan i en Torcuato, es van posar a la part baixa de la petita vall, cobrint aquell senderó entre fenassos i boixos, un a cada banda. L'emboscada era perfecta.

Al cap d'una bona estona de ser allà parapetats es van sentir les primeres passes d'un grup de paquetaires. Els dos carrabiners situats a l'engorjat de la part alta els van deixar passar sense dir-los res. Eren cinc, cinc ombres de perfils platejats que es retallaven en els clarobscurs que la lluna projectava en les escasses clarianes que hi havia entre els arbres. Quan van arribar aproximadament a la part central de la vall, en Torcuato i en Joan els van cridar l'alto. Els contrabandistes immediatament es van dispersar i, a l'acte, es van sentir alguns trets. Aleshores tot va anar molt de pressa. Cada paquetaire va agafar un camí diferent i gairebé tots van deixar anar els farcells que duien. Un d'ells, però, va optar per fugir amb el paquet a l'esquena. Com una fera esverada es va entaforar als boixos vigilats per en Joan i el primera Torcuato en el mateix moment que se sentien alguns trets de rèplica. Segurament algun d'aquells paquetaires anava armat i volia cobrir el seu company.

En sentir aquells trets, en Torcuato es va excitar i es va posar a cridar al Joan com un energumen.

—¡Dispara, coño, dispara!

El contrabandista, amb el paquet a l'esquena i desorientat enmig dels

boixos, es va dirigir molt a prop d'allà on era en Joan.

En Torcuato, des de la seva banda, va tornar a cridar.

—*¡Dispara, ya, cojones, dispara!*

I en Joan va disparar.

Aquell divendres, dia 22 d'octubre, a la tarda, el director, i propietari, de Fincas Borges va rebre una visita inesperada.

En Daniel Borges solia aprofitar els divendres a la tarda per repassar qüestions administratives diverses, com ara les nòmines i les comissions dels venedors; per programar les visites de la setmana, i per supervisar les vendes de cada empleat. Generalment es quedava fins tard i, ben sovint, acompanyat d'una de les dues secretàries, les quals, pressionades perquè no pleguessin fins que ell marxés, havien acordat tàcitament d'alternar-se en aquella mena de servitud a l'empresa. No fer-ho els hauria representat enfrontar-se amb l'amo i els hauria posat les coses molt difícils a la feina. Els temps laborals no estaven per a aquesta mena de riscos.

Cap a quarts de set va sonar el timbre i la secretària que s'havia quedat aquell dia va obrir la porta.

—El senyor Daniel Borges?

Eren dos joves molt ben plantats, tenien la pell colrada i lluent, i vestien amb una elegància discreta, vagament esportiva. Gastaven un perfum suau i refrescant, probablement, però, no gaire car. La secretària va pensar que es tractava de dos venedors d'algun tipus d'assegurances que, per fer més impressió als clients, s'empolainaven com si fossin executius.

—Per a què el volen veure?

—Tenim una oferta excepcional per al seu negoci. Venim de part de l'empresa Construmet, de Santa Coloma de Gramenet.

—Un moment, si us plau.

Al cap d'una mica la secretària els va fer passar a la garita de fusta envernissada on en Borges treballava rere una taula envoltada de piles d'arxivadors, de dossiers i de papers diversos.

—Bona tarda, senyor Borges. Som representants de Construmet,

de Santa Coloma de Gramenet, i voldríem fer-li una proposició molt avantatjosa.

En Daniel Borges, visiblement cansat, demacrat, es va mirar els seus interlocutors per sobre de les ulleres, amb una mica de desconfiança. Anaven ben vestits i semblaven seriosos, però no estava disposat a refiar-se'n. A la seva edat ja havia vist massa coses com per anar amb el lliri a la mà. De tota manera, se sentia tranquil. A l'altre costat de les vidrieres hi havia la seva secretària que, a través de la persiana entreoberta, ben segur que no es perdria cap detall de qualsevol cosa que pogués passar a la garita. Els va convidar a seure.

—Bé, vostès diran.

—Primer de tot, perdoni que ens presentem en aquestes hores —va dir un dels joves allargant-li una targeta de l'empresa Construmet, SA—. Però la urgència del negoci que li volem proposar ens hi ha obligat.

—De quin negoci es tracta?

—El volem prevenir que el tema és una mica delicat, però si surt bé, els guanys podrien ser substanciosos.

—M'estan dient que hi ha alguna qüestió que podria resultar, legalment…, dubtosa?

—Oh, no! No és pas això. Potser no ens hem explicat prou bé. Nosaltres sabem perfectament que vostè sempre treballa dins els marges de la llei. I la nostra empresa també. De cap manera no li proposaríem res que no estigués totalment en regla!

En Daniel Borges va posar cara d'interrogant.

—Llavors?

—Miri, tenim informacions confidencials que els preus dels pisos començaran a caure a partir de principis d'any.

En Borges es va arrepapar a la butaca.

«Això fa molt de temps que es diu»,—va pensar.

—Bé, i en tot cas, què hi tindria a veure això amb la seva visita?

—És molt senzill. Construmet, la nostra empresa, ha edificat una gran quantitat de pisos, una part dels quals necessita vendre urgentment.

—Això tampoc no és cap novetat. Totes les constructores necessiten vendre els seus pisos, com més aviat millor i fer-ne de nous. El negoci

funciona així.

—Sí, però és que la nostra té un paquet de pisos que necessita vendre d'una manera urgentíssima i amb la màxima discreció: tenim problemes urgents de liquiditat.

En Borges s'acaronà a barbeta. De fet, ja s'imaginava alguna cosa així.

—I si tenen problemes de calés, com pensen pagar el tant per cent de les vendes?

—Ho tenim tot previst. Tenim problemes, però no pas d'aquest nivell. Li podem garantir que per cada pis que vengui rebrà immediatament la seva part. No fer-ho així seria suïcida. El que nosaltres volem és que vengui molts pisos i guanyi molts euros.

En Daniel Borges se'ls va tornar a mirar per sobre de les ulleres. Encara que ja començava a pensar en la possibilitat de fer un bon negoci, no sabia si se'n podia refiar poc ni molt; va mantenir un aire d'escepticisme a la cara.

—I per què han pensat en mi, per a aquesta feina?

—Busquem una empresa petita, que sàpiga treballar sense fer gaire soroll; amb un cap responsable i que disposi d'un personal ambiciós, ben disciplinat i de total confiança. Ens ha semblat que la seva reunia aquestes condicions. Tenim molt bones referències de la manera com vostès treballen.

En Borges es va sentir afalagat. A poc a poc, es va començar a oblidar dels seus mals i de sobte se li va encendre un puntet de llum a la mirada. La possibilitat de fer un bon negoci inundà el seu esperit d'una lava de felicitat que li pujava de les entranyes. Calia, però, controlar les emocions, dissimular; no era convenient d'exterioritzar l'interès creixent que l'oferta d'aquells dos individus li produïa. Aquella gent el necessitaven i ell estava disposat a treure tot el suc que pogués de la situació. Va decidir collar-los tant com fos possible.

—Ho sento, però nosaltres ja disposem d'una bona cartera de pisos i de clients. Ara com ara, se'ns fa molt difícil agafar més feina.

—La feina que li oferim té alguns avantatges. Li faria res de dir-nos quin tant per cent li queda amb les seves vendes?

En Borges va optar per continuar jugant fort i va decidir posar un

llistó alt.

—Entre un cinc i un sis per cent. (En realitat treballava entre un tres i un quatre).

—Nosaltres podem oferir-li un vuit i un sistema de primes complementari.

—Un vuit, més un sistema de primes?

—Sí. Un punt més per aquells pisos venuts en els primers dos mesos, i mig punt més per als pisos venuts en els dos mesos següents.

En Borges es va mossegar el llavi inferior. «Això podrien ser molts diners».»

—I tenen molts pisos per vendre?

—Cent seixanta-set. I en unes condicions de mercat excel·lents.

En Borges es va fregar les mans, les va ajuntar com si resés i es va quedar uns instants en silenci. Cent seixanta-set pisos a un vuit per cent de comissió! Allò podia ser el somni de la seva vida; una d'aquelles ocasions que només passen una vegada.

—Les tenen aquí, aquestes condicions?

—Li n'informarem detalladament. Cada pis varia lleugerament segons les característiques i la ubicació. Però ara el que voldríem és que ens acompanyés. Li mostrarem l'edifici i així es podrà fer càrrec de la qualitat dels acabats i de les característiques de la zona.

—I no seria millor que hi anéssim dilluns?

—Ja li hem dit que tenim molta pressa. Dilluns, si vostè accepta la nostra oferta, ja volem començar la promoció. Si vostè ens diu que no pot acompanyar-nos ens veurem obligats a fer la nostra oferta a alguna altra agència. Però per les raons que li dèiem, ens agradaria donar-li l'exclusiva a vostè.

En Borges va sentir com unes gotes de suor enganxoses i fredes li relliscaven pel front. Li feia pànic només de pensar que poguessin oferir aquell caramel al seu rival més odiat, el seu antic soci de Fincas García que, instal·lat al mateix replà, ben segur, encara no devia haver plegat.

—Bé, si no hi ha cap més remei…

—Ho sentim molt senyor Borges, però aquest cap de setmana, si no es vol deixar escapar la nostra oferta, haurà de treballar de valent. Faci's

a la idea que se l'haurà de passar entre quatre parets.

—Cap on cauen, els pisos?

—Per la zona de la plaça d'Espanya. No cal que agafi el seu cotxe. Nosaltres mateixos el conduirem fins a l'obra.

En Borges es va arronsar d'espatlles. Ben mirat, en l'estat que es trobava tampoc no li convenia gaire conduir.

Cap de setmana amb la Clàudia, 23 i 24 d'octubre del 2010

Després de passar tota la tarda de divendres posant en ordre les informacions que havia anat acumulant durant la setmana, en Miquel va sortir a estirar les cames. Tenia el cap ple de dubtes, de carrerons que no sabia si duien enlloc o eren simplement nous culs-de-sac. Va decidir sortir a estirar les cames, segur que això l'ajudaria a desemboirar-se…

Quan va tornar a casa, la Clàudia encara no havia arribat. En Miquel li va trucar al mòbil, però, una vegada més, no responia: el tenia desconnectat. Tenia ganes de sopar amb ella i de parlar-hi, però al final va haver de sopar sol. Després va decidir preparar-se un cafè amb la idea d'esperar-la despert, rellegint documents i repassant detalls del sumari amb l'esperança de trobar algun indici que pogués donar peu a qualsevol pista mínimament acceptable. En les pauses de la lectura, les imatges de la Montserrat Gavarró, de l'Eric Horn i el nom d'en Màrius Calafell apareixien i desapareixien de la seva ment com les ombres d'una dansa espectral. Per uns instants, va tenir la sensació que tot el que havien fet fins aleshores no els serviria de res; que l'assassí amb qui s'enfrontaven era tan astut com cruel i els estava portant per on li donava la gana. «Però no podem deixar cap corriol sense fressar»,—es va dir, repetint la frase preferida del Joan… Finalment, la son el vencé, endreçà els expedients a la carpeta i es ficà al llit.

Abans d'adormir-se pensà que el que realment li passava era que sentia remordiments per no haver-se preocupat més per l'acomiadament de la Clàudia, per no haver-li preguntat si necessitava diners, per no haver-li dedicat prou temps. La Clàudia tenia molt d'amor propi i sabia que ell estava capficat en la investigació que duia a terme, però aquesta vegada ho tenia molt difícil per sortir-se'n ella tota sola. Aquesta devia ser la causa del neguit que sentia. «Soc un egocèntric incorregible. No pot ser que el cas d'aquests crims m'absorbeixi d'aquesta manera»,—es va recriminar finalment.

L'endemà, el dissabte, quan en Miquel es llevà, la porta de l'habitació

de la Clàudia era tancada. «Qui sap a quina hora deu haver arribat»,—es va dir. Una estranya inquietud el va envair de nou.

Es va preparar un suc de taronja, amb llimona i aranja i hi va afegir uns tallicons de kiwi. Mentre se'l prenia es va adonar que saber que la Clàudia era a casa el tranquil·litzava. Les seves sortides nocturnes el preocupaven més del que ell mateix era capaç d'admetre. Encara que es negués a acceptar-ho, perquè considerava que no era cosa seva, el turmentava la idea que, desbordada per les circumstàncies, la Clàudia s'hagués vist empesa a tornar als tèrbols mons de la prostitució d'anys enrere. S'esgarrifava només de pensar-ho, encara que fos tan sols com una possibilitat remota. Per altra banda, notava que l'envaïa una sensació imprecisa i desagradable que no sabia com etiquetar. Era un simple neguit? Era gelosia? De què hauria d'estar gelós? La Clàudia és una dona lliure i independent i no tinc cap dret a furgar en la seva vida. A més, altres problemes deu tenir ella, ara. Ja només li faltaria que li muntés una escena de gelosia, després que no m'he preocupat per a res del que li passava. Decididament soc un egoista incorregible…»

Quan la Clàudia es va llevar feia una cara de son que no s'hi veia. Duia un barnús setinat que només se li ajustava per la cintura i posava al descobert la morenor natural i lluent d'una bona part del seu cos. En Miquel li havia preparat un suc de taronja com el seu, a més d'unes torrades integrals amb tomàquet, formatge de cabra i uns cafès carregats per a tots dos.

La Clàudia li va fer maquinalment un petó en una galta i s'assegué a taula, tapant-se les cuixes amb els faldons del barnús. La cabellera, esbullada i escampada en rínxols per sobre de l'esquena, li feia una intensa pudor de tabac.

«Nicotina en estat pur»,—es va dir en Miquel, alhora que s'imaginava alguna d'aquelles cofurnes de la ciutat on se servia alcohol i sexe de garrafa, que ell havia conegut tan bé temps enrere.

Van esmorzar en silenci fins a l'hora del cafè.

—Mmm… Això et retorna a la vida —va sospirar amb veu rogallosa la Clàudia, olorant la tassa.

—T'agrada?

—Més que res, ho necessitava. Vas anar a comprar, ahir a la tarda, oi?

—Sí. Ben bé a la tarda, no. Hi vaig anar al migdia, en tornar de la reunió.

—Gràcies. A mi aquests dies no m'ha estat possible.

—No m'has d'agrair res, Clàudia. Al contrari, soc jo qui t'hauria d'estar agraït: encara no hem parlat ni de la quantitat que t'he de pagar per ser aquí, vivint amb tu…

La Clàudia es va escurar la gola abans de parlar.

—Pagar? No em facis riure. Si et penses que et cobraré per quatre dies que t'estaràs aquí… A més, vaig ser jo qui et va convidar.

—Sí, però tu, mentrestant, t'has quedat sense feina… I ara veig que vas molt atabalada. Gairebé no tens temps ni de dormir…

—Sí, és veritat que tot això de la feina m'ha trasbalsat una mica. Però no crec pas que trigui gaire a resoldre's. Estic en molt bones mans.

—En molt bones mans? N'estàs segura? No m'agradaria que m'ho diguessis per tranquil·litzar-me.

—Ja hi pots pujar de peus. No crec que trigui gaire a haver-hi novetats —va sentenciar la Clàudia amb un somriure confiat, una mica enigmàtic.

«Què es devia portar entre mans?»

Poc abans de dinar, va sonar el mòbil de la Clàudia.

—Digui?

—(…)

—Tot arreglat…? I ell està disposat a demanar perdó?

—(…)

—Bé, si és així no tinc cap inconvenient a tornar a la feina. Però res de càrrecs ni de recompenses, eh? Que jo amb la feina que tenia abans ja en tinc prou… Jo vull fer la meva feina i que se'm respecti. Ni més ni menys: no vull res més…

—(…)

—D'acord. Gràcies amor. Un dia ho celebrarem tota la colla.

«Què es deu portar entre mans?»

Aquella tarda en Miquel i la Clàudia la van passar passejant per l'antiga carretera que travessa els barris de Sants i d'Hostafrancs, l'actual via de la Creu Coberta i del carrer de Sants. Fresquejava i en Miquel es va comprar un jersei de coll alt i uns pantalons. Més cap al tard, es van prendre unes patates braves a ca la Maria del carrer Guadiana, i finalment van anar a sopar al Terra d'Escudella, a prop de la plaça d'Osca. En aquest restaurant —el preferit de la Clàudia— hi treballava de cambrera la seva filla, la Jèssica, però aquell dia no hi era perquè feia el torn del migdia.

Van demanar una amanida amb vinagreta dolça, uns fideus rossejats, unes mandonguilles amb sípia, un platillo de xai amb pèsols i un vi del Priorat.

Després de tota la tarda de passejar relaxadament, la Clàudia estava transfigurada, com si de cop i volta se li n'haguessin anat totes les preocupacions.

—En Roger domina la cuina millor que ningú.

—Qui és en Roger?,—va preguntar en Miquel.

—El noi que cuina, home. Jo crec que és el millor cuiner de Barcelona. Però com que cuina per a la gent normal com tu i com jo i, a més, no li interessen les medalles i aquestes coses, no crec que li donin mai cap estrella d'aquestes dels pneumàtics que donen… Com es diuen?

—Michelin.

—Això: Michelin.

Per postres es van prendre unes catànies amb un gotet de ratafia i se'n van anar cap a casa. Allà, en Miquel va tenir ocasió de prendre les mides del llit de la Clàudia i va poder comprovar una vegada més la seva saviesa sexual inigualable.

L'endemà es van llevar tard. Primer ho va fer en Miquel, que va preparar dos sucs de taronja i dos plats de fruita. La Clàudia, amb cara de son, s'incorporà a l'àpat frugívor al cap d'una estona.

La plaça d'Herenni, plena de màquines, de les tanques i de les eines de les obres de remodelació, aquell matí de diumenge estava en silenci i ells van aprofitar aquella calma per posar el pis en ordre i netejar-lo una mica. Ni l'un ni l'altre no semblava tenir ganes de sortir.

—M'han readmès a la feina —va deixar anar la Clàudia en algun moment del matí.

En Miquel va estar a punt de preguntar-li com havia estat, com havien anat les coses. Però es va estimar més esperar que, més tard o més d'hora, li vingués de gust d'explicar-li-ho.

—Això sí que és una gran notícia!

—Sí. I no ha estat gens fàcil d'aconseguir-ho. Quan tinguem una estona ja t'ho explicaré. La història és una mica llargueta.

En Miquel es va quedar intrigat. Però no li va fer cap més pregunta.

Abans de dinar van sortir a passejar, disposats a gaudir d'un dia amb un sol de tardor agradabilíssim. En passar per davant de l'antiga plaça de toros de les Arenes es van aturar a veure les obres de remodelació que hi feien.

—Sembla que hi construiran un gran centre comercial, amb tot de botigues, restaurants, cinemes i aquestes coses… Allò d'allà serà un ascensor exterior que permetrà pujar a la terrassa de l'edifici des de fora —va explicar la Clàudia assenyalant amb el dit un eix vertical amb una cabina enlairada a tocar de la façana.

—Com ho saps?

—M'ho van dir els Centaures. Són els responsables de la seguretat de l'obra quan no hi treballa ningú. Sense ells els robarien el material i les màquines.

Els Centaures! En Miquel ja gairebé no se'n recordava. Els Centaures eren aquell grup musical que la Clàudia havia protegit anys enrere i que en una ocasió l'havien ajudat a resoldre un problema en què es trobava. Els Centaures…

De tornada cap a casa, en arribar a la plaça d'Herenni, els va sortir al pas un gitano d'edat indefinida que portava un gros barret negre d'ales de corb, un vestit encreuat, gris amb ratlles blanques i solapes amples, amb un mocador de seda platejada, perfectament plegat, a la butxaca de pit. Al Miquel li va semblar que la seva fesomia no li era del tot desconeguda.

—Hola, Bea (Beatriu és el nom autèntic de la Clàudia). Aquest és el teu amic?

—Sí… Ja el coneixes, oi?

—Tens raó. Ja deia jo que la seva cara em recordava algú… Una vegada vostè em va comprar un rellotge, oi? Se'n recorda, *barbaló* (senyor)?

—Sí, encara el tinc. Un rellotge de butxaca, amb una cadena d'or i un gravat misteriós, que encara no he pogut desxifrar. Vostè és en Melquíades, oi?

—Exactament, per servir-lo! I vostè és en Miquel, l'amic de la Bea; el *pasma* (policia) que els de la mateixa *pestanyí* (policia) van fotre al *tiroi* (carrer), eh que sí?

Que els Mossos d'Esquadra l'haguessin fet fora del cos per al Melquíades era tota una garantia. En Miquel li va tornar la salutació amb un somriure.

—Encantat de tornar-lo a saludar, Melquíades.

—Igualment. Per a mi és un gran plaer retrobar-lo —es va inclinar cerimoniosament el gitano colombià, traient-se el barret negre d'ales enllustrades d'una manera totalment exagerada.

—Com ja deu saber —va continuar en Melquíades, alhora que es treia un paquetet de la butxaca— els amics de la Bea són amics meus. I jo tinc una cosa per als meus amics.

«Ara em voldrà encolomar un altre rellotge»,—va pensar alarmat en Miquel.

—Melquíades! Deixa en pau en Miquel! —es va queixar la Clàudia.

Però en Melquíades no li'n va fer cas. O potser ni tan sols la va sentir.

—Oi que vols veure el que hi ha al paquet? Té, agafa'l, desembolica'l tu mateix.

—No necessito cap rellotge, Melquíades! —es va queixar en Miquel, apartant-se una mica.

—Però si no es tracta pas d'un rellotge, compare! Els rellotges són de la prehistòria! Mira!

A l'interior del paquet hi havia una capsa i, a dintre, un telèfon mòbil daurat.

—Té, aguanta'l! És d'or massís, extret de les millors mines del meu país, i funciona de meravella; és un mòbil sense fronteres i funciona amb energia solar —li va insistir, agafant-lo fortament pel braç—. Amb aquest mòbil ja et pots oblidar de la ferralla que portes a la butxaca. Com que ets amic de la Bea, te'l deixaré molt bé de preu. A mi m'han fet una paral·lela els d'Hisenda i necessito fer calés urgentment. A tu no t'han fet mai cap paral·lela, compare? Quina sort que tens *gatcí* (fill) meu.

—Ja n'hi ha prou, Melquíades! Que no ho veus que ja en té, de mòbil? —va retrunyir una veu poderosa, a pocs metres d'on eren ells.

De la penombra d'una entrada propera va aparèixer com un espectre la figura panxuda i inconfusible de l'oncle Virgili.

Amb els seus elàstics negres, el seu barret beix amb cinta de seda i el seu bastó de comandament ben empunyat, va anar cap a la Clàudia i li va fer dos petons.

—Sé que tot ha anat bé, Bea. Era de justícia que fos així. Els nois li han fet una bona feina *en* aquell *crestet* (pinxo).

—Sí, *onclo*. Moltes gràcies per tot.

—No m'has d'agrair res. Era el nostre deure. No podíem permetre que una dona de les nostres com tu fos ultratjada d'aquella manera. Esperem que aquell *pastili* (ximple) hagi après la lliçó per sempre més.

De què parlaven? Segur que era d'alguna cosa relacionada amb la Clàudia i la seva readmissió a la feina. En Miquel es va mirar els rostres de l'oncle Virgili i de la Clàudia intentant de llegir-hi alguna informació que li permetés esbrinar què havia passat. Allà tothom ho sabia excepte ell. Però va ser l'oncle Virgili el qui, canviant de conversa, es va dirigir a en Miquel.

—Sabia que eres aquí, Miquel —va dir l'oncle—. (L'oncle Virgili sabia sempre tot el que passava al barri: per això n'era l'«*onclo*»). Passeu, que farem el vermut.

Van entrar en una sala amb les quatre parets plenes de llibres vells i espellifats fins al sostre. L'única llum de l'estança provenia d'una finestra no gaire gran que donava a un antic hortet abandonat, amb una trista parra, sense fulles, recargolada i nerviüda, que sobrevivia com podia entre un munt de deixalles. L'oncle Virgili va encendre un llum, es va

treure l'americana, es va fer espetegar els elàstics sobre la camisa, i els convidà a seure al voltant d'una taula que hi havia davant de la finestra.

—Ja tenia ganes de tornar-vos a veure!

En Miquel estava expectant. Ell també tenia ganes de parlar una estona amb el vell Virgili. Recordava perfectament l'ocasió en què l'havia ajudat a sortir d'un mal tràngol després d'haver-se apropiat del carnet de soci del Barça d'un client que havia mort a l'hotelet on ell aleshores treballava.

En un tancar i obrir d'ulls va aparèixer en Melquíades que, només entrar a l'estança, s'havia esmunyit cap a la cuina. Duia una safata amb quatre gots, una ampolla de vermut, una altra de terrissa que fumejava, una llauna d'olives i un plat amb patates de xurreria. Va posar vermut a la Clàudia i al Miquel i per a ell i per a l'oncle serví una mica del líquid sulfurós, d'olor penetrant, de l'ampolla de terrissa.

—«Cinabri» —es va limitar a dir abans de brindar.

Després, la Clàudia va comentar la passejada que havia fet amb en Miquel fins a l'antiga plaça de les Arenes.

—Serà un gran canvi per al barri; sobretot portarà clientela per a les botigues de la Carretera (els carrers de Sants i de la Creu Coberta es coneixen popularment amb el nom de «Carretera», fent referència a l'antiga carretera d'entrada a Barcelona).

L'oncle Virgili, aprofitant l'ocasió que el tema li brindava, va evocar els temps en què prop de la plaça de toros hi havia el famós bar la Pansa i, potser per l'efecte dels vapors del cinabri, s'emocionà una mica.

—Aquell bar era un autèntic espectacle. I no únicament per les magnífiques tapes de vermut que hi servien! Els diumenges a la tarda t'hi podies trobar qualsevol corista o *vedette* del Paral·lel, fumant, lluint les lligacames i fent el pendó entre la clientela. Ah, quins temps, aquells!

En aquell moment va sonar el mòbil d'en Miquel. Era en Joan.

—Miquel? —la veu d'en Joan semblava excitada.

—Sí, digues…

—En Jònatan i la Núria aquest cap de setmana han trobat una pista que podria ser decisiva. Ens hem de veure demà a primera hora!

En Miquel va estar a punt de fer un salt de la cadira.

—Una pista *decisiva*? —va repetir, volent-se assegurar que ho havia entès bé.

—Sí… Pel que sembla tot giraria a l'entorn d'aquell tribunal d'oposicions en què havien participat les dues víctimes. Els he citat demà a les vuit al bar el Paraigua, darrere l'Ajuntament, molt a prop d'on jo visc.

Cocteleria-bar el Paraigua, 25 d'octubre del 2010, dilluns

La cocteleria-bar el Paraigua era un local que es trobava entrant pel carrer del Pas de l'Ensenyança a mà dreta, en plena plaça de Sant Miquel.

Al cap de poc d'arribar-hi, tots els membres de l'equip ja seien en un d'aquells compartiments del local, davant els seus respectius cafès carregats i una safata acaramullada de pastes. Imperava en l'ambient i en les mirades un aire d'optimisme davant les novetats que els havien de donar la Núria i en Jònatan i una certa esperança que per fi s'havia trobat una via important per resoldre el cas. La trucada d'en Joan convocant-los els havia activat al màxim l'expectació. Només en Serrat, que com sempre hi era i no hi era, mantenia el seu posat sorrut i distant característic.

La Núria i en Jònatan no podien evitar de mostrar-se eufòrics. S'havien passat —explicaven— el cap de setmana treballant de valent, parlant amb gent, llegint documents, regirant arxius, biblioteques i ordinadors, però tenien la sensació que els havia valgut la pena. Estaven convençuts que tenien una pista sòlida; probablement, tal com havia dit en Joan per telèfon, decisiva.

—Com ja sabeu, pel juliol passat, tant en Narcís Espina com en Mateu Guillamet van formar part d'un tribunal d'oposicions en què els opositors es disputaven una única plaça de professor universitari. Es dona el cas —va subratllar la Núria— que dos dels opositors ja feien classes com a interins a la mateixa universitat, circumstància que no impedia que optessin a presentar-se al concurs. Aquest és un fet força habitual a les nostres universitats. Un dels dos aspirants —que pel que hem pogut comprovar era molt ben valorat pels alumnes amb qui hem parlat— va presentar i defensar un treball que era una edició crítica i comentada sobre el poema *Escacs d'Amor*, un text valencià inèdit, del segle xv. Aquest aspirant era el qui feia més anys que treballava a la universitat i el qui, sobre el paper, semblava comptar amb més possibilitats d'obtenir la plaça. Encara que el que compta són els coneixements i les capacitats, l'antiguitat —l'escalafó psicològic—, també sol tenir un cert pes subjectiu entre el personal d'aquests llocs. Però contràriament al que s'esperava, la seva proposta no va tenir l'èxit que alguns malpensats preveien que

tindria: el tribunal no li va donar la plaça; una plaça que, pel que es veu, ell ja tenia coll avall que guanyaria.

—Va defensar malament el seu treball? No l'havia preparat prou? —preguntà en Miquel.

—Segons alguns companys seus i alumnes que hem pogut localitzar a la biblioteca i pel claustre, no. El treball havia estat elaborat amb rigor i l'aspirant en va fer una bona defensa, fins i tot brillant, al parer d'alguns.

—Hem de suposar, per tant, que la defensa del seu treball que féu l'altre opositor va ser millor, oi? —continuà en Miquel.

—Pel que es comentava, no es pot pas dir que l'opositor que va guanyar la plaça fes un gran treball ni que el defensés amb especial brillantor. La seva exposició va ser correcta, però no pas destacada. Això explicaria que el tribunal estigués, segons ens han dit, molt dividit.

—Com es deia l'aspirant que confiava obtenir la plaça i va sortir derrotat? —va continuar preguntant en Miquel.

—Bé, *derrotat* potser és una expressió una mica forta. De tota manera, pel que fa al nostre cas, no importa. L'aspirant *derrotat*, com tu dius, es deia Pau, Pau Castells. Curiosament, abans de les oposicions havia estat objecte d'algunes crítiques per part dels seus companys (els mateixos, per cert, que ara el defensen aferrissadament i s'escandalitzen farisaicament del que ha passat). Segons es deia, aquest tal Pau era el preferit, per no dir el protegit, del cap del departament. Abans del veredicte, hi havia qui assegurava que aquella plaça que havia sortit a concurs s'havia dissenyat perquè la guanyés ell. No obstant això, la plaça l'havia guanyada *l'altre candidat* i, el que és més important, en Castells s'havia quedat sense contracte, és a dir, sense feina, ja que es reduïa un lloc de treball al departament, i el que quedava seria per al guanyador, és clar.

—S'ho devia prendre malament —va comentar en Joan.

—Molt, mooolt malament. Segons hem pogut saber, en Pau Castells es va enfurismar de mala manera. Va fer tota mena de comentaris, la majoria fora de lloc, hostils i tot, contra alguns membres del tribunal, entre els quals Narcís Espina i Mateu Guillamet, que eren precisament dos dels qui havien votat contra seu.

—Comentaris hostils? —va voler saber en Joan.

—Més que hostils: va amenaçar grollerament que es venjaria dels qui segons ell li havien «arruïnat la vida i l'havien deixat a la intempèrie».»

—Bé, això és important. Però hauríem de situar-ho en el context d'un moment de molta tensió. Perdre unes oposicions i un lloc de treball quan ja te'l veus teu és fàcil que desencadeni una explosió temperamental i que es diguin coses que no es pensen. D'altra banda, per la manera com procedeix la persona que busquem, no lliga gens amb algú que abans proferís amenaces contra les seves futures víctimes… —va objectar en Miquel.

—Sí. Però és que hi ha més coses.

—Més coses? Quines?

—Es tracta del tema que en Pau Castells defensava a les oposicions: el poema *Escacs d'Amor* —va dir en Jònatan, amb un somriure de triomf sota el nas.

Es va produir un silenci que expressava la confusió amb què l'equip havia acollit aquella nova dada tan poc aclaridora.

—Què té d'especial aquest poema? En què consisteix, el poema *Escacs de mort*? —va preguntar, finalment, en Miquel.

—No és *Escacs de mort*, sinó «d'amor»; *Escacs d'Amor*…, amb *o* tancada —va corregir en Jònatan—. Nosaltres no hem tingut temps d'estudiar-lo, és clar, però ho pensem fer tan aviat com ens sigui possible. Segur que cercant per Google hi trobarem informació. El que ara ens interessa destacar, no obstant, és que els fragments de vers que l'assassí ens ha anat fent arribar són trets d'aquest poema.

Es va produir un nou silenci, durant el qual cada membre de l'equip provava de lligar caps a la màxima velocitat neuronal de què era capaç. La frase amb què els acabava de sacsejar en Jònatan era una autèntica sotragada interior que els havia trasbalsat tots els esquemes: «***els fragments de vers que l'assassí ens ha anat fent arribar són trets d'aquest poema***».

No tothom, però, veia les coses de la mateixa manera.

—Això no vol dir pas gran cosa —va intervenir sornegueramente en Serrat, que fins aleshores s'havia limitat a fer glopets de cafè i a escoltar

amb el seu aire allunyat i escèptic de sempre—. Podria ser perfectament que l'assassí conegués aquests detalls relacionats amb les oposicions i els estigui utilitzant per crear més confusió. Jo gairebé apostaria que és això. Estic convençut que aquesta nova pista que us penseu haver trobat us portarà a un altre carreró sense sortida…

—Per què ho dius, que aquesta informació ens portarà a un cul-de-sac? En què et bases? —va voler saber en Jònatan, visiblement molest.

—Tot plegat continua tenint un aire massa novel·lesc. Les coses a la vida real van d'una altra manera. Un opositor no mata per un lloc de treball, i si ho fa, no envia notes a la policia perquè el detinguin en un tres i no res. Aquí el conflicte que es planteja ha de ser més complex, més tortuós, no pot ser que no us n'adoneu…

—Heu localitzat, aquest tal Pau Castells? —va preguntar en Joan, obviant les paraules d'en Serrat.

—Pel que ens van dir uns alumnes, es veu que vivia sol en una caseta de Sant Andreu. Després de les oposicions del mes de juliol sembla que va anar un parell de vegades a la universitat, probablement a recollir les seves coses. A partir d'aleshores diuen que ja no l'hi han tornat a veure, cosa que d'altra banda és normal, havent perdut el lloc de treball que hi tenia. Malgrat el poc temps que hem tingut, hem intentat localitzar-lo, però ens ha estat impossible. Un alumne seu ens va facilitar el telèfon de casa seva, per si encara hi vivia. Li hi hem trucat diverses vegades, però ningú no ha despenjat l'aparell…

—Us heu posat en contacte amb algú del seu antic departament de la universitat? —va voler saber en Miquel.

—No. No hem pas pogut. No oblidis que avui és dilluns! Durant el cap de setmana, com és natural, ha estat tancat. I avui, en aquesta hora, tot just fa una estona que deuen haver començat a treballar.

—Bé. No hi fa res. Si us sembla bé, amb en Joan els farem una visita —va concloure en Miquel—. Em sembla que el cap d'aquell departament, que si no vaig errat va ser també president del tribunal d'oposicions, ens podria aclarir moltes coses.

En Serrat, en sentir-ho, va accentuar el seu rictus d'escepticisme sardònic.

—Sabeu què us dic? Jo tinc una pila d'expedients per resoldre damunt de la meva taula. De manera que me'n vaig al despatx. Que tingueu sort! —va exclamar, al mateix temps que recollia la gavardina i es dirigia cap a la porta.

La bala li va travessar el cor i aquell contrabandista va caure fulminat de bocaterrosa amb tots els objectes de l'interior del paquet que duia a l'esquena, escampats per terra.

En Torcuato hi va acudir de seguida. El va girar de cara amunt. Tenia els ulls oberts, sorpresos, esbalaïts, amb la mirada perduda cap a l'infinit.

—*¡Coño! ¡Le has dado de lleno! ¡Lo has matado! ¡Tenías que haber disparado al aire!*, —va exclamar.

Al Joan aquelles paraules el van deixar garratibat; se li van clavar a les orelles i al cor com dos ganivets.

El contrabandista era un noi jove. Duia, com la majoria de paquetaires d'aquell temps, tabac ros americà, cigars Rössli i Toscano, whisky, mitges de *nylon*… I algunes peces d'un aixovar que pacientment es devia estar preparant: al cap d'alguns dies de la seva mort es va saber que estava a punt de casar-se amb una noia de la contrada.

En Joan, en veure el cos d'aquell jove amb els mateixos objectes que temps enrere havia dut ell, es va quedar aclaparat, atordit, sense parla. Semblava que li haguessin donat un cop de massa al cap.

—*No te quedes ahí como un pasmarote* —li va dir en Torcuato, empenyent-lo cap a dos dels guàrdies civils, que de seguida van acudir a veure què havia passat—. *Llevadlo al* jeep *y haceros cargo de él*. *Ayudadle a olvidar ese mal rato. Ya sabéis lo que tenéis que hacer. Nosotros resolveremos el problema del cadáver*.

Aquella mort, finalment, va constar oficialment com un accident al bosc. Els pares del noi van acabar acceptant aquella fatalitat irreversible com un mal menor. S'estimaren més admetre i reforçar la versió que el seu fill havia sofert un accident tallant pins, que no pas donar peu a qualsevol sospita sobre la veritable causa de la seva mort en mans d'un carrabiner, fent el contraban.

—Da gracias que estos lugareños han entrado en razón. Gracias a ellos, tu expediente se mantendrá limpio, sin mácula —li va engaltar un dia el «primera» Torcuato.

Aquell dia, ni en Miquel ni en Joan no podrien parlar amb el cap del departament, tal com hauria estat la seva intenció. El cap havia anat a un congrés de lingüística a Lisboa i no en tornaria fins el dia 27. En Joan, aleshores, havia decidit quedar-se al despatx, resumint la reunió del matí, ampliant i revisant l'expedient i atenent altres qüestions. En Miquel va pensar que es dedicaria també una estona a rellegir les notes que havia anat prenent aquells dies, a la recerca de qualsevol detall que li pogués haver passat per alt i que fos susceptible de projectar alguna mica més de llum a aquell cas que tenien entre mans i que ara semblava entrar en una via tan suggestiva i emocionant com encara desconeguda. En Jònatan i la Núria, mentrestant, havien de continuar intentant localitzar en Pau Castells, l'opositor que s'havia quedat sense plaça ni lloc de treball, i a més a més s'havien compromès que s'informarien per Internet i per tots els mitjans al seu abast sobre el cap del departament de la universitat, perquè quan en Miquel i en Joan el visitessin disposessin d'algunes dades sobre el personatge.

Aquella nit, durant el sopar, la Clàudia es va decidir a parlar-li del problema que havia tingut a la feina abans que l'acomiadessin. De fet, no s'havia decidit a fer-ho fins que no va tenir del tot resolta la situació. «De cap manera no t'hauria volgut distreure en l'embolicat tema de la investigació que duus a terme».»

Des que començà en aquella feina, la Clàudia havia estat sempre molt orgullosa de ser venedora de pisos. Aquella —solia dir— era la seva primera feina «normal» després de molts anys de moure's en el món del sexe a canvi de diners, primer llogant el seu cos, i després, habitacions per hores. Havia aconseguit ser venedora de pisos per mèrit propi, saltant moltes barreres i superant dificultats de tota mena. Per primera vegada tenia una feina que no li venia imposada per la fatalitat i estava

disposada a defensar-la amb dents i ungles, i mai tan ben dit «perquè vaig acabar fent-ho d'aquesta manera». Per això, quan la van acomiadar, es va quedar estabornida uns instants. Però no va trigar a arremangar-se i a plantar cara als fets. A la seva manera, és clar. A la manera com ella solia fer les seves coses.

Amb el pas dels dies la Clàudia va tenir temps de conèixer i fins i tot d'estudiar el seu cap, el senyor Daniel Borges —l'amo i senyor de l'empresa Fincas Borges—. Durant el temps d'esmorzar, es parlava a cau d'orella de la seva proverbial gasiveria; de la rivalitat malaltissa que mantenia amb el propietari de Fincas García, el seu antic soci i veí de replà; de la seva ambició forassenyada; de la seva inseguretat, i de la necessitat que sentia d'afirmar-se a través del domini sexual sobre algunes de les empleades que havia tingut (fet que li havia ocasionat més d'un problema notori en el passat, el qual se sumava amb els que solia tenir amb Hisenda i les diferents administracions). Per algun d'aquests tripijocs que ningú no coneixia exactament, en Daniel Borges havia acabat dedicant-se a la compravenda de locals i habitatges, i havia hagut de deixar d'exercir d'administrador de finques, que era la seva autèntica i inicial professió.

La Clàudia no era dona «de fer gaire cas de les enraonies; simplement escoltava el que s'explicava, per pura curiositat. Jo feia la meva feina i cobrava cada final de mes, i de moment això era tot».»

Un dia que es va quedar a acabar de tancar un expedient mentre els altres empleats havien baixat a esmorzar, però, va comprovar que els seus companys no parlaven en va. Tan bon punt van ser sols al despatx, en Borges se li va acostar com una ombra per darrere i li va posar una mà en un pit. Ella es mirà la mà fixament. La hi apartà amb contundència i, tot seguit, el mirà als ulls de fit a fit. «No m'ho tornessis a fer! Que no et passi pel cap de tornar-m'ho a fer!», li etzibà, secament, contundentment. El director enretirà la mà desconcertat, gairebé espantat, davant la duresa glacial de la mirada verda i felina de la Clàudia. S'havia pensat que amb una exprostituta del *Xino* allò li hauria d'haver resultat molt més fàcil.

Però en Borges no es va donar per vençut. Al cap d'un temps va tornar-ho a provar. Va ser un divendres cap al tard. Al despatx, a part

d'en Borges, només hi havia una de les secretàries que sempre se solien quedar i la Clàudia, que també s'havia quedat passant a net les vendes de la setmana i preparant l'agenda de les visites de la setmana entrant. Quan ja estava a punt de plegar, va entrar al recambró llarg i estret que feia les funcions de registre amb la intenció d'arxivar alguns papers. No es va adonar que el seu amo i cap d'oficina l'havia seguida sigil·losament. Alguns arxivadors anaven en llocs alts i aleshores la Clàudia s'havia de posar de puntetes o enfilar-se en un escambell que hi havia per a aquests casos. Quan els arxivadors s'havien de desar en llocs més baixos, l'única solució que hi havia era ajupir-se. Va ser en un d'aquests moments en què estava ajupida que el seu cap se li abalançà pel darrere mentre amb la mà esquerra s'abaixava la cremallera de la bragueta i amb l'altra l'engrapava pels malucs, amb tots els seus cinc dits buscant-li frenèticament l'entrecuix. La Clàudia, sobresaltada, es girà d'una revolada al mateix temps que ell l'arrapava pels cabells amb les dues mans i amb tota la seva força i li duia la cara cap al seu baix ventre; la Clàudia va notar com el penis vacil·lant i llefiscós d'en Borges li fuetejava les parpelles i les galtes mentre buscava desesperadament la seva boca. La Clàudia va pensar mil coses en un sol instant. Havia tingut el temps just de veure la mirada lasciva i famèlica d'en Borges i sabia que una resistència frontal li podia ser contraproduent i perillosa. «En aquests casos potser sigui millor no resistir-se. Deixar entrar la verga a la boca i mamar-la-hi fins que quedi retut i foti el camp! Els homes quan s'han escorregut fugen igual que conills…» Però aleshores en Borges, cada cop més embogit, cada cop més libidinós, s'impacientà i perdé del tot els estreps: «*Chúpamela*, mala puta! *Chúpamela* com ho feies al *Xino*!» La reacció de la Clàudia va ser fulminant. Va serrar les dents amb tanta força que li van carrisquejar els queixals i les mandíbules, i se li van esquerdillar els ullals. En Borges va fer un esgarip horripilant, esfereïdor, que anà seguit d'uns udols d'ultratomba. La Clàudia aleshores no va dubtar un instant. Li clavà un *caix* (puntada de peu) als ous i sortí de l'arxiu arreglant-se els cabells i estirant-se el vestit, sense ni tan sols adonar-se del bocí de carn pastosa que li surava a la boca ni del rajolí de sang que li regalimava pels llavis, barbeta avall. La secretària que s'havia

quedat aquell dia se la va mirar esgarrifada, amb els ulls a punt de sortir-li del cap. La Clàudia, instintivament, va escopir sang i carn sangonosa a la paperera de l'entrada i sense dir ni una sola paraula, va sortir esperitada de l'oficina. Al replà de l'escala va perbocar.

Al cap de pocs dies, la Clàudia va ser acomiadada. Oficialment l'empresa Fincas Borges havia començat a tramitar un ERO que l'afectaria únicament a ella.

Dia 27 d'octubre del 2010, dimecres

La Núria i en Jònatan tenien un nou motiu per sentir-se satisfets. El perfil del cap del Departament de Filologia, el Dr. Sirvent, que els havien encarregat ja estava enllestit. En Joan els havia felicitat en nom de l'equip. Però de l'opositor que s'havia quedat sense plaça, en Pau Castells, en canvi, no n'havien trobat ni el rastre. Únicament la cambrera del bar de Sant Andreu, on solia sopar, els havia dit que probablement era fora de Barcelona o a l'estranger. «Fa dies que no el veig i té la casa tancada i barrada com si no hi hagués ningú».»

«Amadeu Sirvent (Guissona, 1954). Doctor en filologia. Estudis eclesiàstics al seminari de Solsona, que abandona molt poc abans de cantar missa.

1976: Classes particulars a Barcelona.

1977-1980: Classes en escola privada.

1981: Llicenciatura en Hispàniques.

1982: Professor interí a la universitat. Relació conflictiva i fugaç amb una alumna que causà un cert escàndol en la comunitat educativa.

1986: Professor titular.

1991: Catedràtic.

Actitud distant i fins i tot esquerpa a dintre de l'aula. Hi ha alumnes que opinen que «explica poc, però exigeix molt». Altres consideren que «exigeix però també s'exigeix ell mateix». En el que tothom està d'acord és que es tracta d'un home molt recte, amb un tarannà molt estricte. «Un autèntic maníac de l'ortografia».

De tarannà solitari, es diu que hauria renunciat al sexe. Alguns ho atribueixen a la relació conflictiva amb aquella alumna que ja hem esmentat. Altres, a la repressió soferta durant els seus estudis religiosos. Una frase del Dr. Siurana —aleshores cap del departament— ajudà a difondre els rumors i les tafaneries entre els estudiants: «La cigala, al Sirvent només li serveix per pixar, i amb prou feines!». Entre el Dr. Sirvent i el Dr. Siurana, en l'època en què aquest darrer estava en actiu, hi havia hagut una sana rivalitat que havia desembocat en un odi tan intens com

formalment cordial. La qual cosa, en l'àmbit universitari, no té pas res d'extraordinari.

El Dr. Sirvent viu sol, sense que se li conegui cap més companyia que una cadernera que té engabiada a l'eixida del pis.

El despatx era net, ordenat, impecable. El Dr. Sirvent seia en una taula en forma de lletra ela, amb un ordinador a l'ala de l'esquerra i la taula pròpiament de despatx orientada a la sala, formant-hi un angle recte. En aquesta taula hi tenia un telèfon, un bloc de notes, un calendari de taula, una estatueta i un munt de dossiers pulcrament apilats. Davant de la taula hi havia dues cadires de braços per a les visites. A la paret de darrere, una fotografia de Pompeu Fabra i una altra de Carles Riba, noblement emmarcades; un pòster amb la reproducció del retrat de Joan Maragall de Ramon Casas (el 2010 era l'any Maragall), dos quadrets minúsculs i una petita prestatgeria atapeïda de llibres trencaven la nua monotonia de les quatre parets.

Quan en Miquel i en Joan van trucar a la porta, el Dr. Amadeu Sirvent s'alçà i els convidà a passar.

—El Dr. Amadeu Sirvent? —va preguntar en Joan.

—Per servir-los. Seguin, si us plau —els indicà assenyalant-los les dues cadires de davant de la taula—. Vostès deuen ser els responsables d'investigar els crims dels nostres companys, que en pau descansin. La meva secretària m'ha informat de la seva visita.

El Dr. Sirvent era un home relativament alt i ben proporcionat i es movia amb una certa elegància, gens afectada. Duia els cabells curts, probablement acabats de tallar, i vestia uns pantalons grisos, una jaqueta blau marí, que semblava feta a mida, i una camisa blanca amb una ratlleta grisa, gairebé imperceptible, amb el botó del coll sense cordar.

—Efectivament, estem treballant en aquest cas. El meu nom és Joan Deulofeu i el meu company es diu Miquel Trilla —va respondre en Joan.

Es va produir un breu silenci que el Dr. Sirvent va aprofitar per ajuntar les dues mans amb els dits estirats a l'alçada de sota el nas, com si es tapés la boca, amb els colzes recolzats als braços de la butaca i la mirada

fixa, interrogant, envers els seus interlocutors.

—Hem vingut a fer-li unes quantes preguntes —obrí el joc en Miquel.

—Vostès diran. Estic a la seva disposició. La veritat, no obstant, és que estem passant per uns moments molt difícils i dolorosos a causa d'aquests assassinats. Pensin que tots dos professors eren companys nostres, membres del departament. Els prego, per tant, que em perdonin si en alguna resposta no estic a l'alçada de les seves expectatives. Però malgrat el meu estat d'ànim procuraré atendre'ls tan bé com em sigui possible.

—No en tenim cap dubte. Per començar, ens interessaria saber si hi havia bona relació entre els membres del departament.

—Jo diria que era una relació prou correcta. De vegades hi havia friccions, és clar, però com en totes les feines. Francament, no gosaria pas dir que hi hagués cap mena de mala maror en l'ambient. En aquests llocs, la gent sol ser una mica individualista. Fa la seva feina tan bé com sap i després toca el dos i es dedica a les seves coses. Els horaris, d'altra banda, fan que el professorat coincideixi molt poc, per la qual cosa les ocasions de discutir disminueixen notablement.

—Però a les oposicions del mes de juliol passat, que vostè presidia, sí que hi va haver diferències importants, oi? —va voler saber en Joan.

—Certament. Vam discutir a balquena, hores i hores. Però aquest és un fet bastant normal. Pensi que les exposicions dels dos candidats van estar molt igualades; tots dos, a més, treballaven a la casa… I, dissortadament, només un dels dos podia obtenir la plaça.

—Ens consta que el candidat que la va guanyar no era el que vostè defensava… —va deixar anar en Miquel.

El Dr. Sirvent se'ls va mirar amb cara de sorpresa.

—Veig que han fet molt bé els deures, vostès. És veritat, jo hauria donat la plaça a l'altre candidat, al professor Pau Castells. Ja els he dit que les exposicions que van fer van ser força equilibrades. I en Pau, al meu parer, tenia a favor seu que feia més anys que treballava al departament. La meva idea era que aquesta vegada entrés ell i que la pròxima ho fes el que la va acabar guanyant, que també és professor nostre, l'Alfred Carrasco. Però el tribunal no ho va veure així i cal acceptar-ho, encara

que sigui des de la més cordial discrepància.

—Tenim la intenció de parlar amb aquest candidat que es va quedar sense plaça, en Pau Castells. Vostè té alguna idea d'on el podríem localitzar?

—Volen parlar amb en Pau? Em temo que si els corre pressa ho hauran de fer per telèfon. En Pau és a Califòrnia. Fa classes a la Universitat d'Stanford. Jo mateix li vaig proporcionar la feina quan vaig veure que no passava les oposicions.

—A Califòrnia? En Pau Castells és a Califòrnia? —va preguntar amb sorpresa i una certa decepció en Joan—. Des de quan hi és?

—Des de la darreria d'agost, suposo. El dia primer de setembre ja s'havia d'incorporar a la feina.

—I durant aquest temps, sap si ha vingut alguna vegada a Barcelona? —va continuar preguntant en Joan.

—Que jo sàpiga, no. M'ha telefonat un parell o tres de vegades, sempre des de Califòrnia. Si hagués vingut suposo que com a mínim m'ho hauria comunicat. Teníem molt bona relació, ell i jo.

En Miquel i en Joan es van mirar amb preocupació. Aquella informació els havia caigut com un gerro d'aigua freda. Però tenien encara una darrera pregunta per fer al Dr. Sirvent.

—El tema que va defensar en Pau Castells a les oposicions es basava en el poema *Escacs d'Amor*. Ens en podria parlar una mica?

El Dr. Sirvent va mostrar inicialment una certa incredulitat per aquella petició tan curiosa, però de seguida se'n va refer.

—*Escacs d'Amor*? Volen que els parli del poema *Escacs d'Amor*? Bé, sí, justament, aquest va ser el tema que va defensar en Pau a les oposicions. Realment veig que s'han documentat molt bé en tot. No entenc gaire els seu interès per aquell poema, però intentaré complaure'ls. M'hauran de perdonar, no obstant, el meu desconeixement sobre el tema. Jo estic especialitzat en llengua. En la literatura hi tinc moltes llacunes. La literatura només la vaig fer durant uns anys als primers cursos i el que els en podré dir serà molt general, una mica vague.

—Precisament voldríem això. Una introducció al tema. No cal que sigui una explicació exhaustiva ni detallada.

—Els interessa per a la seva investigació?

—Diguem que sí. I ens aniria molt bé que ens en parlés ara. Després nosaltres si cal ja ampliarem la informació pel nostre compte.

—Bé, doncs si és així, faré un esforç.

El Dr. Sirvent es va aixecar de la butaca i va treure un bloc d'anelles del prestatge. El va obrir. A dins hi havia els apunts esgrogueïts que temps enrere havia fet servir a les seves classes de primer curs.

«El poema *Escacs d'Amor* —va començar a llegir el Dr. Sirvent, després de buscar uns instants— és una obra de tres poetes valencians de la segona meitat del segle xv. Es deien Francí de Castellví, Narcís Vinyoles i Bernat Fenollar. Eren amics i tenien una concepció dialogada, col·laborativa i lúdica de la poesia. Tot el que ha quedat d'alguns d'ells ha estat fet en equip amb altres poetes i rimaires. Bernat de Fenollar, per exemple, sostingué debats poètics amb gent tan important com Ausiàs March o Joan Roís de Corella, entre molts altres.

>>*Escacs d'Amor* és un prodigi d'habilitat poètica i una autèntica filigrana versificatòria. En primer lloc descriu, amb una gran precisió tècnica, una partida d'escacs entre Francí de Castellví, que juga amb les peces vermelles, i Narcís Vinyoles, que ho fa amb les verdes. Cada jugador compon una estrofa de nou versos per cada moviment que fa. Una vegada que els dos adversaris han fet els seus respectius moviments traduïts en estrofes, Bernat Fenollar replica amb una tercera estrofa en què comenta la jugada. El total d'estrofes del poema és seixanta-quatre, és a dir, una per cada quadrat que té el tauler d'escacs.

>>Però el que resulta verament interessant i enginyós d'aquest poema és que en cada estrofa els jugadors no solament expliquen els moviments de les peces, sinó que hi exposen també una situació amorosa, que és la que dona nom al poema. Aquesta situació amorosa es basa en la simbologia de cadascuna de les fitxes o peces del joc. Així, els peons de Castellví (anomenat Mart) són «Serveis»; els alfils, «Pensaments»; els cavalls, «Llaors»; les torres, «Desigs»; la reina, «Voluntat», i el rei, «Raó». Els peons del seu contrincant Vinyoles (anomenat Venus) són «Cortesies»; els alfils, «Dolços Esguards»; els cavalls, «Desdenys»; les torres «Vergonya», la

reina, «Bellesa», i el rei, «Honor». El crit de guerra de Castellví és «Amor» i el de Vinyoles, «Glòria».

>>Encara que el poema és un mer joc poètic en què es representa una pugna entre Venus, la deessa mitològica de l'amor, i Mart, el déu de la guerra, el resultat és un esclat de la riquesa lingüística d'aquella València entre els segles XV i XVI, un esclat d'enginy i de traça literària. La partida, a més, té la virtut que es pot reproduir perfectament sobre un tauler. De fet, es tracta de la descripció més antiga que es coneix del joc dels escacs amb les regles modernes.»

Mentre escoltaven l'explicació, per la ment d'en Miquel i d'en Joan hi van desfilar una ventada de paraules que totes els portaven als crims que estaven investigant. *Fitxes verdes i fitxes vermelles. «Cortesies», «Serveis», «Bellesa»*… No hi havia cap dubte que la clau d'aquells crims passava pel poema que el Dr. Sirvent tot just els acabava de comentar.

—Bé, això és tot el que jo els en puc explicar en aquest moment. Comprengui'n que m'han agafat de sorpresa i m'he vist obligat a acudir als meus apunts —va dir el Dr. Sirvent una mica compungit en acabar la seva exposició.

—Moltes gràcies, doctor —va agrair en Joan—. Ha estat prou il·lustrador.

—Si necessitessin més informació o ampliar el que jo els he dit, podrien acudir al Dr. Siurana. Ell aquest tema el coneixia molt bé.

—El Dr. Siurana?

—Sí. És l'antic cap del departament. Actualment és professor emèrit. Estic segur que estaria encantat de parlar amb vostès d'aquest poema.

—Gràcies. En prenem nota. La seva explicació ha estat realment molt clara i ens podria ser d'un gran ajut, però no descartem que fem una visita al Dr. Siurana —va contestar en Miquel.

—Gràcies a vostès pels seus comentaris. Són molt indulgents i amables… Els puc ajudar en alguna altra cosa?

En Miquel i en Joan es van interrogar mútuament amb la mirada. A cap dels dos no els quedaven preguntes sobre el tema i l'entrevista semblava definitivament acabada. En Miquel, però, no va poder resistir

la temptació de deixar-se portar per la seva incorregible tafaneria.

—Per pura curiositat, em permet que miri de prop aquell quadret? —va preguntar, assenyalant un dels petits quadres que el Dr. Sirvent tenia darrere seu.

—Vostè mateix; no faltaria més. És un poema visual de Joan Brossa —va contestar el Dr. Sirvent, aixecant-se de la butaca i convidant-los a passar darrere la seva taula.

El poema estava format per un simple tauler d'escacs.

—S'intitula *Nostàlgia*. L'entenen? —els va inquirir el Dr. Sirvent.

—No —van dir en Joan i en Miquel, tots dos alhora.

El Dr. Sirvent va somriure.

—Observin la casella de la dreta.

—Ah, sí! És negra —va exclamar en Miquel.

—Exactament! —va assentir el Dr. Sirvent—. I la casella corresponent de la fila de la banda oposada també ho és. Totes dues haurien de ser blanques, oi? Què ha passat?

—?

—És molt senzill: en aquest tauler hi manquen una fila i una columna. Els diu alguna cosa, aquest fet?

En Joan i en Miquel es van arronsar d'espatlles. Era evident que «aquell fet» no els deia res.

El Dr. Sirvent va somriure, condescendent.

—I què és la nostàlgia, sinó la percepció d'una mancança? En aquest poema —va continuar el Dr. Sirvent, adoptant un to de professor comprensiu i benèvol—, l'autor ens presenta la racionalitat freda i implacable del món dels escacs posada de costat i en contrast amb el de les emocions.

En Miquel i en Joan, una mica bocabadats amb l'explicació, es van donar per satisfets.

—Ahà!

—Volen saber res més? —va preguntar el Dr. Sirvent.

—Ja que és tan amable —va dir en Joan, assenyalant l'estatueta que hi havia sobre la taula—, li faria res de dir-nos què és aquesta figura?

El Dr. Sirvent va assentir amb un somriure. Es notava que li venia de

gust poder parlar d'aquell tema.

—És un record de la meva estada a Grècia. És la reproducció en miniatura d'una Quimera. Saben de què els parlo? —va contestar el Doctor, agafant l'estatueta amb les mans.

En Joan i en Miquel es van tornar a arronsar d'espatlles.

—No…

—Per als antics grecs era el símbol de la imaginació exaltada, un dels principals símbols de la perversitat humana.

—Ah, sí? Per quin motiu?

—Segons ells, la mateixa evolució de l'espècie havia allunyat la humanitat de les seves necessitats naturals, essencials, i havia situat l'home en un laberint de desigs que, lluny de facilitar-li el camí, li barrava el pas a l'autèntica felicitat.

—Ja. I quin paper hi jugava la Quimera, en tot això?

—L'ésser humà, segons els antics grecs, naixia amb una fatalitat congènita: la seva vida estava condemnada a ser una lluita constant, un combat heroic contra l'exaltació de la imaginació, que era considerada la mare de tots els desitjos i, per tant, de tots els falsos plaers. El símbol pervers d'aquesta imaginació desbocada era la Quimera, un monstre que simbolitzava les tres pulsions malignes de la vida. Observin aquesta cua —els va dir, mostrant-los l'estatueta— està formada pel cap d'una serp, el símbol per excel·lència de la vanitat. El cos de lleó representa l'instint de dominació maligna, i el cap de boc és el símbol de la perversió sexual. Aquestes tres pulsions, la vanitat, el domini maligne i la perversió sexual haurien estat la font de la majoria dels mals que assolen la Terra. Els sonava d'alguna cosa, tot això? —va preguntar finalment el Doctor.

En Miquel i en Joan es van tornar a mirar desconcertats.

—No…

—Ja m'ho temia. La cultura actual no té en compte per a res la saviesa que s'amaga en l'antiga mitologia… Si jo fos policia o investigador privat, per exemple, m'interessaria molt pel món dels mites, sense cap mena de dubte.

—Amb quina finalitat ho faria? —va preguntar en Joan

—Estic segur que els ajudaria a resoldre molts casos… Coneixen

el mite d'Ícar? —va tornar a preguntar el Doctor, que ja començava a trobar-se a gust en la tarima imaginària en què s'havia instal·lat.

—Em sona, sí. És el d'aquell jove que es va fer unes ales de cera i se li van fondre per voler volar massa alt? —va preguntar retòricament en Miquel, recordant vagament els seus temps de seminarista.

—Més o menys. Les ales no se les va fer ell, sinó Dèdal, el seu pare. Però això és secundari; el que és realment interessant és el motiu pel qual li va fer aquestes ales. El saben?

—No.

—Ícar i Dèdal vagaven perduts en el Laberint del Minotaure, construït precisament pel pare d'Ícar. Perquè el fill en pogués sortir, el seu pare li va fer unes ales de cera. Un cop fetes, Ícar va començar a volar i aconseguí sortir del Laberint, però aleshores la seva vanitat el va perdre. Oblidant que les seves ales eren un artifici humà, destinat únicament a facilitar-li la sortida del Laberint, la seva imaginació perversa el va fer sentir-se més fort i potent del que realment era i va voler arribar al punt de màxima llum: el Sol. Com més s'acostava Ícar al Sol, però, més s'anava fonent la cera de les seves ales, fins que finalment, desproveït d'aquell instrument que li havia permès alliberar-se de vagar indefinidament pel Laberint, caigué a l'abisme i després al mar, que és el símbol dels perills i de les aventures que ens depara la vida.

—Ens està dient que si un dia ens trobem davant un cas molt complicat, laberíntic, el millor que podem fer és elevar-nos per damunt dels problemes i contradiccions que planteja? —va preguntar en Joan.

—Exactament. Elevar-se. Elevar-se, però no més del compte, procurant evitar que la vanitat els encegui. Això, si més no, és el que sembla que el mite ens vol dir.

—Li agraïm les seves explicacions i no dubti que les tindrem en compte —va dir en Miquel, que ja semblava haver satisfet amb escreix la seva curiositat.

—I ara, si m'ho permeten, els voldria fer una pregunta jo a vostès —els va dir amb un tímid somriure el Dr. Sirvent, en veure que ja es disposaven a marxar.

—Pregunti. Si podem la hi contestarem.

—Simplement em volia interessar per la investigació que duen a terme. I, més concretament, voldria saber si compten amb algun cens, amb alguna llista, d'homòfobs perillosos, de persones, en definitiva, susceptibles de convertir-se en criminals en sèrie. Ja em perdonaran la indiscreció, però és que al departament estem molt preocupats per la mort d'aquests dos companys…

—Ens en fem càrrec, Dr. Sirvent. Però no podem entrar en aquestes qüestions. Com ja deu saber, la investigació està sota secret de sumari. Permeti'ns, per tant, que ara com ara no anem més enllà en les nostres explicacions.

—Ho entenc. Es tracta d'un cas molt greu i delicat. Amb aquests criminals en sèrie totes les cauteles són plenament justificades. Espero, com a mínim, que tinguin èxit com més aviat millor —els va respondre tot acompanyant-los a la sortida.

En Miquel i en Joan, una mica aclaparats pel to professoral del Doctor, van travessar la plaça de la Universitat, en direcció al metro.

—Jo m'encarregaré d'encomanar a la Núria i en Jònatan un perfil d'aquest professor jubilat de què ens ha parlat. Per cert, com es deia? —va dir en Joan abans d'acomiadar-se.

—Siurana. Dr. Siurana.

La Clàudia sentia una desconfiança atàvica —i qui sap si no innata— envers qualsevol mena de policia. Per a ella, eren com un adversari, una organització hostil a la qual valia més no acostar-se. Les raons de la seva aversió eren molt simples. De les converses familiars li havien arribat les històries de quan els de la seva ètnia eren perseguits de poble en poble i de fira en fira per les forces d'ordre públic, ja fossin del sometent, municipals, mossos o forces de la Guàrdia Civil. No podia oblidar, tampoc, les batudes de quan treballava al carrer d'en Robador, en aquella època que, sense saber-ho, les del seu gremi feien de vàlvula d'escapament de l'olla de pressió en què s'havia acabat convertint la societat postfranquista per obra i gràcia de la repressió ancestral que permanentment s'inoculava al poble a través de l'educació. «I a sobre —

solia queixar-se— ens tractaven com a malfactores, com a delinqüents, com a escòria social. Ens utilitzaven encara més que els mateixos *pilléns* (proxenetes). Quan els convenia per raons polítiques o per algun altre motiu, els de l'*esveri* (policia) organitzaven una de les seves batudes i, si t'enxampaven amb un client, t'entaforaven en les seves furgonetes i ens portaven totes amuntegades com animals a comissaria, on sovint t'engarjolaven, fora que fossis prou *pistona* (hàbil) i acceptessis la protecció d'algun d'aquells *crestets* (esbirros) que pul·lulaven pel que aleshores s'anomenava el Districte Cinquè, el *Xino*. A la clientela, en canvi, no se la molestava mai per a res, perquè se suposava que eren una gent distingida i discreta que, homes al capdavall, es limitaven a desfogar-se. Les úniques '<culpables'> d'aquell desgavell érem sempre les dones que ens vèiem obligades a prostituir-nos per sobreviure i tirar endavant les famílies».

Aquella desconfiança envers les forces de l'ordre s'havia projectat cap a tot allò que fes olor d'estructura jerarquitzada, ja fossin partits polítics, sindicats o qualsevol mena d'organisme mínimament burocratitzat. A la Clàudia, en definitiva, no li agradava res que fes tuf d'oficial, de món funcionarial. No és estrany, doncs, que quan la van fer fora de la feina i li va passar tot el que li va passar, refusés d'acudir a un sindicat, tal com li havia proposat en Miquel, i que ni tan sols li passés pel cap de denunciar res a la policia. «A més. Qui faria cas d'una *exllumí* (exputa) com jo, quan denunciés que l'havien volgut violar?» De fet, fins i tot al Miquel mateix li amagà les seves intencions, potser perquè, en el fons i més enllà de la seva amistat, no deixava de veure'l com un mosso d'esquadra.

La Clàudia, doncs, era una dona de principis, fet que juntament amb la seva dilatada experiència l'havia obligada a desenvolupar els seus propis mètodes d'autodefensa. La primera cosa que va fer en veure's tan injustament acomiadada va ser visitar l'oncle Virgili i explicar-li el que li havia passat. L'oncle se l'escoltà amb indignació creixent, però sense perdre els estreps. Finalment, s'acaronà el masclet i, després d'uns segons de rumiar, va esclatar:

—Això es mereix un escarment dels més grossos.

La Clàudia es va mantenir en silenci.

—Cada nit, els nostres amics Centaures assagen al bar Picasso del Poble Sec. Vés-los a veure i explica'ls el que t'ha passat. Després m'hauràs de mantenir informat per si s'excedissin. Aquests nois, com ja saps, tenen molt bon cor, però de vegades són una mica primaris, un pèl salvatjots.

28 d'octubre del 2010, dijous

Després de tres trucades sense èxit, a les vuit i deu minuts, hora de Barcelona, en Jònatan va aconseguir parlar amb en Pau Castells.

—*Hello*? —va dir una veu d'home, quan li van passar la trucada.

—Parlo amb el professor Pau Castells? —-va preguntar en Jònatan.

—Sí… Soc jo mateix.

—Li truco des de Barcelona. Soc en Jònatan Ruiz, membre de la Unitat d'Investigació dels Mossos d'Esquadra que porta el cas dels dos professors assassinats.

En Pau Castells es va quedar en silenci uns segons abans de contestar.

—Vostè em dirà en què el puc ajudar.

—Primer de tot el volíem localitzar. Li he de dir que no ens ha estat gens fàcil.

—Ho sento. Va ser tot molt precipitat. De cop i volta em vaig trobar sense la feina que havia tingut des de feia un munt d'anys. Per sort em va sortir la possibilitat de venir a Califòrnia. Quan el Dr. Sirvent m'ho va proposar, no ho vaig dubtar ni un instant.

—Recorda quin dia va sortir de Barcelona?

En Pau va pensar una mica abans de contestar.

—A veure…, sí. Va ser el dia 22 d'agost. Era diumenge. Vaig venir amb poc més d'una setmana de temps perquè volia conèixer una mica el lloc abans de començar les classes. Com que era en plena època de vacances, gairebé no em vaig poder acomiadar de ningú. Barcelona a l'agost es queda buida de barcelonins. Suposo que és per aquest motiu que a vostès els ha costat tant de localitzar-me.

—Vostè coneixia les dues víctimes, oi?

—I tant! M'agradés o no, era company seu!

—No hi tenia bona relació?

—Era una relació laboral. Una relació laboral que, no li ho amagaré, per a mi, no va resultar gaire gratificant.

—A què es refereix?

—Tant en Mateu com en Narcís eren professors titulars. Jo vaig haver d'emmotllar-me, per tant, a les seves preferències.

—Van tenir discussions?

—Les normals en aquests casos. De tota manera, per a mi tot allò ara ja és història. Vist des d'aquí fins i tot em sembla ridícul.

—Sap que, com a membres del tribunal, tots dos van votar a favor de l'altre candidat que es presentava a les oposicions?

—Això em van dir.

—I com s'ho va prendre?

—Imagini-s'ho! Jo havia fet una bona exposició del meu tema i, per uns motius que encara no he acabat de comprendre, em vaig quedar sense feina, després de més de deu anys de fer classes a la casa. Com s'ho hauria pres, vostè? De tota manera, he de reconèixer que em vaig exaltar. Vaig perdre els estreps i vaig dir coses que no havia d'haver dit; no ho nego i ara em sap greu d'haver-ho fet. De tota manera, si m'ho permeten, m'estimo més no tornar a remoure una vegada més aquest tema.

—Ho comprenc. Però era el meu deure preguntar-li-ho. Permeti'm encara un parell de preguntes més.

—Pot fer-me les que cregui convenient.

—Des que és a Amèrica, ha tornat per algun motiu a Barcelona?

—No, és clar que no. Tot just fa uns dos mesos que soc aquí!

—On era, senyor Castells, els dies 11 de setembre i 9 de novembre?

—Es refereix als dies en què van morir en Narcís i en Mateu, oi?

—Sí.

En Pau va fer memòria uns instants.

—Doncs miri, devia ser per aquí… El dia 11 de setembre, ara ho recordo, era a Sant Diego, fent una conferència sobre el poema *Escacs d'Amor*, el tema de les meves *opos,* al Casal Català. La secció d'escacs del casal hi estava molt interessada i, per cert, els va agradar molt. El dia 9 d'octubre, en canvi, no li ho sabria concretar. Segurament em devia quedar a casa fent la neteja.

—A quina hora va pronunciar la conferència del dia 11 de setembre?

—Al migdia. A les dotze. Ho recordo molt bé. Aquell dia aquí als Estats Units és un dia especial. Es recorda la tragèdia de les Torres Bessones. Els del Casal Català van lligar les dues coses i van organitzar una sèrie

d'actes, entre els quals la meva conferència.

—Me'n podria facilitar alguna prova que el dia 11 de setembre a les 12 del migdia era al Casal Català de Sant Diego fent una conferència?

—Alguna prova? Bé, si vol li puc fer arribar el programa on s'anunciava. Si em facilita el seu correu electrònic, ara mateix l'hi escanejo i l'hi envio. I per comprovar que la conferència es va dur realment a terme, només ha de trucar al casal i li confirmaran el que li acabo de dir. Vol saber alguna altra cosa?

—No. De moment això és tot, senyor Castells. Moltes gràcies per la seva col·laboració.

—De res. Disposin. Si necessiten alguna altra informació, ja saben on em poden trobar. Ah!, i per cert, la conferència va ser molt aplaudida.

—L'enhorabona, senyor Castells. Fins una altra!

—Fins una altra.

El programa de la conferència els va arribar al cap d'uns minuts. En Jònatan i la Núria, no obstant, ja l'havien pogut llegir a la pàgina web del Casal Català. El van imprimir per mostrar-lo l'endemà als companys de l'equip operatiu.

Poques hores després de parlar amb el Dr. Amadeu Sirvent, en Miquel ja havia començat a endinsar-se en el poema *Escacs d'Amor*. Era un poema llarg, d'una vintena de planes. Al final de la sisena estrofa hi va localitzar el fragment que l'assassí havia fet arribar a la policia el dia 7 de setembre, és a dir, quatre dies abans del primer assassinat:

Fenollar
(Diu que lo tocat se hagia de jugar)
La ley que deu primer esser admesa,
es, en tal joch, que la pessa toquada,
ab fermetat, sens debat ni contesa,
per cascu, cert, hagia d'esser jugada,
havent elet, liberta ni sospesa
restar no deu, mes del tot subjugada.

E per ço's diu**: «Ardiment y follia**
en cascun fet, puys fet és, fet se sia!»

Aquella descoberta el va animar a continuar llegint amb els cinc sentits posats al text. A la setena estrofa —justament a la que es descrivia la mort de la primera peça de la partida— un peó de color vermell, anomenat «Servey» se'n menjava un altre de color verd, anomenat «Cortesia»:

Castellví
(Lo Peo del Rey pren lo Peo de la Dama)
Lo bon Servey, rebut ab Cortesia,
prengue de nou, esforç per accepta la,
fent se senyor del lloch hon la cullia,
sens pus pensar si podra 'nujar la:
perque lo grat que'l força tant [a] amar la,
a desigiar tal gloria'l movia
tostemps seguint amor, fins a trobar la.
l'emprenedor, per eixir ab la sua,
no's deu parar per nengun plech ni rua.

En Miquel s'aturà uns instants a pensar. «Tinc, per tant, localitzades tres peces de l'endimoniat trencaclosques en què s'ha convertit aquest poema: el primer fragment que l'assassí va fer arribar a la policia; el peó vermell que respon al nom de <Serveis> i que l'assassí va fer servir per anunciar el seu primer crim, quatre dies abans de cometre'l; i el peó verd que, amb la paraula <Cortesies> escrita a la base, va ser entaforat a la boca de la víctima».»

En Miquel va sentir un calfred. Per primera vegada començava a trepitjar amb força rere les petjades de l'home que perseguien…

Al final de la vuitena estrofa hi va descobrir el fragment que, juntament amb una reina de color verd, l'assassí havia enviat a la policia el dia cinc d'octubre, quatre dies abans del segon assassinat. Aquella reina duia escrita la paraula «Bellesa» a la base. I era la reina que en aquella estrofa

es menjava el peó vermell que responia al nom de «Servey», és a dir, just el mateix peó que havien trobat a la cavitat bucal de la segona víctima…

En Miquel, contenint l'emoció, va rellegir l'estrofa amb la sensació de satisfacció que produeix adonar-se que alguns enigmes del cas començaven a desentranyar-se:

Vinyoles
(La Dama, a la quarta casa sua, pren lo Peo que li havia pres lo seu)
Perque'l renom de Bellea rellua
vent que'l Servey gustava Cortesies,
ab gran rigor ixque de casa sua
per castigar tant folles fantasies.
E, no curant de moltes lloçanies,
mirant se'ntorn, com fa lo camp la grua,
mata'l Peo que feya valenties.
Lo qui empren, mirar deu, ans que'nprenga
Perque la fi del que fa no'l reprenga.

El poema continuava descrivint la partida i les regles que la regien. Fins a l'estrofa número vint, no hi tornava a morir cap més fitxa. En aquesta, un alfil de color verd anomenat «Dolç Esguard» es menjava un cavall vermell que responia al nom de «Lahor».

Vinyoles
(L'Orfil de Reyna pren lo cavall del Rey)
Perque Lahor los esperits desperta
y fa placar Belea'b cara francha,
ab Dolç Esguart, que'l cor ferint acerta,
Lahor prengue, en qui sperança tancha;
a denotar que a l'amant no mancha,
en nengun temps, la fi d'amor offerta,
si de lahors la font nuncha s'estancha.
Que los legots fan dama tan contenta,
que'l descontent content se representa.

«Si interpreto bé el codi de l'assassí —es va dir en Miquel— això vol dir que el proper crim serà anunciat mitjançant un alfil de color verd, que durà l'expressió <Dolç Esguard> escrita a la base i, segurament, anirà acompanyat d'algun fragment del text… I vol dir també que —si no som capaços d'impedir-ho— a la boca d'una nova víctima hi apareixerà, juntament amb els seus òrgans sexuals, un cavall de color vermell, amb la paraula <Lahor> escrita a la base.»

En Miquel es va esgarrifar només de pensar-ho. Tot seguit, va agafar el seu quadern de notes i apuntà: «Comencem a saber la manera *com* procedeix aquest criminal. Ens queda per conèixer *on* i *quan* té previst tornar a actuar. *Quina* podria ser la propera víctima. Serà un altre professor universitari? Un altre homosexual? Un altre membre del tribunal d'oposicions?».

Els Centaures, un grup d'amics inseparables, format per tres bordegassos forts i decidits del barri d'Hostafrancs, eren uns vells coneguts de la Clàudia. Músics vocacionals, gràcies a ella havien pogut gaudir des de petits d'unes inoblidables lliçons de guitarra que en aquella època es feien a l'Orfeó Atlàntida. Tan aviat com van dominar una mica els instruments van muntar un conjunt rumber que va assolir èxits diversos. De ben jovenets, van començar a combinar les actuacions musicals amb els exercicis de musculació que durant hores i hores efectuaven al poliesportiu de l'Espanya Industrial. Després, saltant de l'una a l'altra com papallones, van treballar en diverses feines, la darrera de les quals era la de l'empresa de vigilància *Pinxerar* (vigilar), empresa de solvència contrastada, que ells mateixos havien creat per garantir la integritat dels materials de les obres que es duien a terme a la ciutat.

A partir del seu accidentat comiat de la feina i de la posterior recomanació de l'oncle Virgili, la Clàudia es va passar unes quantes tardes i nits, fins ben avançada la matinada, al bar Picasso del Poble Sec, seguint els assaigs musicals dels Centaures. En una atmosfera carregada de fum, de música rumbera i d'olor de cervesa i de gintònic, conjuntament van anar estudiant el cas i dissenyant el càstig que caldria

infligir a en Daniel Borges. S'havia de pensar, a més, la manera com es faria perquè la Clàudia fos readmesa a la feina, que per a ella era una qüestió fonamental, no solament de dignitat, sinó també d'honra.

Després d'hores i hores de *brainstorming* i de discussions interminables, van arribar al desànim més absolut. Totes les solucions que se'ls acudien posaven en perill la vida del cap de la Clàudia. La Mola —el més fort i bèstia de tots tres— era partidari de clavar-li una «simple *llúvia* (pallissa)». El Vocalista s'inclinava per practicar-li una castració artesana, feta amb unes tenalles. El conegut com Xacal, prim i escanyolit, era el més sanguinari de tots. Va proposar emparedar-lo en un mur d'alguna de les obres que *Pinxerar* tenia al seu càrrec.

—Jo només vull recuperar el meu *curro*! Però no que us carregueu aquell *crestet*.

Sortosament per a l'empresa, l'oncle Virgili i en Melquíades havien estat donant tombs al tema i, després de molt cavil·lar, de molt discutir, i de molts xerrics de rom cremat amb cinabri, els van fer arribar una solució alternativa, que seria la que al final es va acabar duent a terme.

Durant el trajecte, la cara exsangüe i quasi sens vida d'en Daniel Borges va recuperar el seu color natural i fins i tot un cert somriure. Pensava en el seu antic soci de Fincas García i en la cara que se li posaria en saber —perquè ben segur que ho sabria: ell mateix s'encarregaria prou de fer-li-ho saber— que Fincas Borges seria la responsable en exclusiva de posar a la venda, a uns preus sense competència i amb unes comissions excepcionals, els cent seixanta-set pisos de l'empresa Construmet de Santa Coloma de Gramenet.

Tan bon punt van arribar a l'obra, en Daniel Borges va arrufar les celles. En aquell lloc no hi havia cap bloc de pisos, sinó una antiga plaça de toros en fase de remodelació. De seguida es va adonar que eren a les obres de remodelació de l'antiga plaça de les Arenes. Què hi feien allà? Però en Borges ja no va tenir temps de preguntar-se res més. Els dos acompanyants que l'havien dut fins aquell lloc el van agafar un per cada braç, empenyent-lo, i un tercer individu que va sorgir de la penombra el va engrapar per la camisa amb una mà que semblava de ferro i que li va

fer saltar uns quants botons. En un tancar i obrir d'ulls el van entaforar cap a l'interior del recinte, un lloc fosc i solitari, en els clarobscurs del qual només es distingien les ombres de les bastides, de les grues, de les formigoneres i d'altres eines i materials de construcció.

—Què em voleu fer? —va suplicar en Borges, en veure's en aquell lloc tan inhòspit, caçat com un pinsà.

—Despulla't! —li va ordenar en Xacal.

—Que em despulli?

—Immediatament!

En Borges, atemorit, va començar a treure's la roba lentament, sense acabar-se de creure el que li estava passant.

—Sense tanta parsimònia! —va esclatar la Mola, alhora que li arrencava la camisa i els pocs botons que hi quedaven, d'una estrebada.

—Però què preteneu? —va somicar.

—I ara els calçotets! —va ordenar el Vocalista.

—No! Els calçotets, no! —va suplicar en Borges, cada vegada més esgarrifat.

Quan la Mola els hi anava a arrencar va veure que encara duia una gasa amb un esparadrap al penis.

—Ha!, ha! D'acord. No cal que la gent vegi la magarrufa que la Clàudia et va cardar a la cigala. Encara que no t'ho mereixes, et deixarem anar amb calçotets.

A continuació li van mostrar el que semblava la cabina d'un ascensor. Era de vidre i estava tota guixada amb retoladors de colors. «*El violador de Fincas Borges*», va veure que hi deia en una de les cares.

—Cap a dins! —el va empènyer el Xacal—. I dona gràcies que hàgim estat tan benèvols.

L'ascensor va començar a enlairar-se. La impressionant font monumental que presideix la plaça d'Espanya (situada exactament on abans hi havia l'antiga creu de terme coneguda com la Creu Coberta), amb el seu pebeter encès al capdamunt, es va anar fent petita. Per sobre de l'hemicicle de columnes barroques que encerclen l'espai van aparèixer el Palau Nacional de Montjuïc, amb els seus focus blaus perforant la foscor de la nit; la font il·luminada, que serpentejava

exuberant de vivacitat i de colors, com el cap d'una medusa, i el passeig de l'Exposició, amb les seves dues rengles de brolladors escumejants, resplendents, platejats…

—Una vista magnífica! —va bromejar, sospirant, el Vocalista.

—T'agrada? —va reblar la Mola, dirigint-se a en Daniel Borges—. Tindràs tota la nit per clissar-la.

En Borges, resignat a la desgràcia que li havia caigut a sobre, s'aguantava els calçotets amb una mà, com si li anessin a caure, i amb l'altra s'agafava a la barana de l'ascensor. Li tremolaven les cames i li espetegaven les dents. Què li pensaven fer, aquells esbirros? Ell no contemplava cap vista. Tot el que veia era que per sota seu, els cotxes anaven d'una banda a l'altra, amb els seus fars daurats i vermells, amb els seus clàxons i les seves frenades, amb la indiferència més absoluta del que a ell li estava passant uns quants metres més amunt de la calçada per on circulaven.

—Però què us he fet? Què preteneu?

—Demà, quan surti el sol, tot Barcelona sabrà quina mena de *rom* (home) ets. No et fa il·lusió, sortir als diaris, a les ràdios, a les teles? Demà tots el mitjans parlaran de tu. De debò que no et fa il·lusió? —li va preguntar en Xacal.

—Sortiré a tots els mitjans? Us heu tornat bojos? —va exclamar en Borges, cada vegada més astorat, veient-se ja a les portades dels diaris i dels telenotícies i pensant en la gent que el coneixia, en la seva família, en la seva dona.

L'ascensor s'aturà a l'altura de la cornisa de l'antiga plaça. La vista, des d'allà dalt, era realment superba, de postal nocturna. Els Centaures van baixar de l'ascensor i hi van deixar en Borges mig arraulit, mirant-se'ls amb ulls d'animal acorralat, esparverat.

—De moment passaràs la nit aquí engabiat. Volem que reflexionis sota la llum de la lluna i de les estrelles. Si demà quan surti el sol has pensat alguna cosa per reparar el greuge que li vas infringir a la Clàudia, és possible que negociem. Com pots comprovar, nosaltres som gent de diàleg! —va sentenciar el Xacal abans de tancar la porta amb un cadenat.

En Joan no arribaria a saber mai quantes copes de conyac i d'aiguardent es va empassar la maleïda nit que va disparar sobre aquell dissortat paquetaire. Immediatament després de la mort d'aquell pobre noi, els dos carrabiners que l'acompanyaven l'havien dut a les Corneres, a la casa dels Civils. Allà, l'havien hagut d'ajudar a canviar-se l'uniforme per la roba de paisà. Després l'havien tornat a fer pujar al *jeep* i se l'havien endut, pista forestal avall, de dret cap al bordell de la Mamy.

El bordell era en un antic casalot que hi havia al costat de la carretera general. Al davant hi tenia el que anys enrere devia haver estat una era i que a partir del vespre es convertia en l'aparcament dels clients del local. La façana, amb una gran portalada i unes quantes finestres amb les persianes sempre abaixades, era molt espaiosa i pintada de blanc. Durant el dia semblava un edifici abandonat. A partir del vespre, en canvi, un esclat de rètols lluminosos que s'encenien i s'apagaven informaven els viatgers —mitjançant un dels codis semiòtics més universals i potents del planeta— de l'existència d'aquell local nocturn destinat a oferir serveis sexuals i alcohol a canvi de diners.

L'ampul·losa entrada de la porta estava presidida per un rètol de diferents colors en què es podia llegir Club-whiskeria Mamy. A la banda dreta, una petita fotocòpia en blanc i negre indicava, en castellà, que estava prohibida l'entrada als menors.

L'interior del local era força decadent. Sota la penombra d'uns llums pàl·lids i esgrogueïts, una decoració matussera, dominada per tons de color vermell, tirant a morat llardós, intentava crear un clima mig de misteri, mig de voluptuositat. Guspirejada per la lluïssor esblanqueïda de les cuixes, les cames i els escots de cinc o sis noies que seien als tamborets del voltant del local, l'atmosfera pastosa d'aquell antre de l'amor devorava inexorablement qualsevol mostra de bellesa que hi pogués posar els peus i la convertia a l'instant en una simple exposició de carnositat reblanida, disponible a preu de garrafa.

Al centre del local hi havia un taulell circular que tenia una forma ovalada. L'atenien un cambrer relativament jove, esprimatxat, corbat i amb aire d'estar sempre cansat, i una dona grossa, rodona, massissa, alegre i enèrgica, que controlava la caixa. Era la mestressa, la Mamy.

Quan la Mamy els va veure se li va il·luminar la mirada.

—*¡Hola, guapetones! ¡Ya veo que me traéis un retoñito nuevo!* —va exclamar amb familiaritat mal dissimulada i un marcat accent català.

La Mamy era una antiga prostituta de Barcelona que gràcies a uns pocs estalvis i, sobretot, als seus bons oficis amb un vell jerarca del règim franquista de la zona, havia aconseguit reciclar-se en mestressa d'aquell club de carretera.

En Joan, mig estabornit i tentinejant sobre les dues cames, semblava no assabentar-se de res. Fins i tot quan la Mamy li acaronà el sotabarba i li estirà la barbeta cap a la viscositat dels seus pits monumentals es va quedar impassible, absent.

—*Pero, ¿qué te pasa querido? ¿Por qué estás tan serio*?

—*Está muy desanimado. Ha pasado un mal rato en la montaña* —va comentar un dels companys.

—*¿Desanimado? ¿A tu edad, desanimado? ¡Ay, hijo mío! Eso lo vamos a arreglar enseguida. ¡No hay nada que un buen culo, un par de buenas tetas y unas cuantas copas no puedan solucionar! Precisamente tengo unas francesitas que hacen maravillas. A ver nenas, vosotras tres, acompañad a los señores al reservado i servidles todo lo que os pidan. Tratadlos bien, que son como si fueran de casa.*

—*Yo siempre digo* —encara els va dir la Mamy abans que es fiquessin al reservat— *que si la gente viniera más por aquí no tendría que ir tanto al médico ni gastaría lo que gasta en las farmacias*…

En Joan es va deixar portar com un autòmat. Incapaç de reaccionar, devastat per un dolor immens, per la cremor de l'alcohol que va començar a empassar-se mecànicament i pel record fulgurant d'uns ulls oberts que el sotjaven incrèduls, sorpresos, esgarrifats, aquella nit va sentir com una barreja de tristor i de fàstic se li infiltraven per les entranyes com una boira espessa. Quan amb la llum del dia va abandonar, balancejant-se, el Club-whiskeria Mamy era un home ensorrat, destrossat.

Jardí de l'Ateneu Barcelonès, dia 29 d'octubre del 2010, divendres

Per a la major part de l'equip operatiu, en Pau Castells era, fins feia molt poc, el sospitós número u. Des d'un primer moment havien tingut la sensació de seguir una pista consistent, potser definitiva.

Això no obstant, la informació que en Jònatan i la Núria els van donar durant la reunió de l'equip aquell divendres al matí, els va caure com un gerro d'aigua freda.

Segons van explicar detalladament, quedava plenament demostrat que en Pau Castells havia estat al Casal Català de Sant Diego el dia 11 de setembre a les 12 del migdia; hora que corresponia, aproximadament, a les nou del vespre de Barcelona. Per tant, el dia del crim, i gairebé a la mateixa hora que es cometia, era amb tota certesa a milers de quilòmetres del lloc on s'havia produït. Allò el descartava plenament com a sospitós. Si més no, del primer crim. I, tenint en compte la similitud que hi havia entre el primer i el segon, pràcticament també l'exonerava de la sospita que hagués pogut cometre el segon. «Es pot calcar l'escenari d'un crim ja comès, però no pas tot el ritual complexíssim dels que nosaltres investiguem», havia precisat la Núria.

A partir d'aquest raonament era evident que calia esborrar en Pau de la llista de sospitosos.

—Fet i fet, d'entre tots els sospitosos que hem examinat els darrers dies aquest era el que tenia una coartada més sòlida —va reblar en Jònatan.

«Fins i tot potser massa sòlida»—es va dir en Miquel, íntimament decebut, en conèixer la precisió amb què encaixaven el dia i l'hora de la conferència amb les dades del primer assassinat.

—Una altra pista que se us esfuma —va ser el comentari lacònic, però complagut, d'en Serrat.

Però en Miquel tenia molt clar que sempre que es descartava un sospitós, que sempre que es tancava una via d'investigació, calia tornar al punt de partida. I, si calia, se n'havia d'obrir una de nova, encara que només fos per no caure en l'ermot improductiu del desànim i la depressió

col·lectives. Ara sabia que tot girava a l'entorn del poema *Escacs d'Amor*. Tenia, a més, la convicció que havia aconseguit desxifrar les claus de la manera *com* actuava l'assassí. Però li faltaven dues peces molt importants per completar el trencaclosques. *Quan* tornaria a actuar? *On* ho faria? Estava escrita en alguna part del poema, la resposta a aquests dos interrogants?

En aquell estat de la situació, en Miquel va veure que no es podia quedar aturat ni un instant. Va decidir entrevistar-se amb el Dr. Siurana, el professor jubilat que el Dr. Sirvent els havia dit que era un gran coneixedor del poema. Si volia saber més coses sobre *Escacs d'Amor* i començar a entendre quin paper jugava en la trama que s'amagava darrere d'aquells crims execrables, era imprescindible que es posés en contacte amb l'antic cap del departament. Va trucar al Joan i li ho va comentar.

—Jo aquesta tarda tinc la roda de premsa amb els periodistes, ja ho saps. Però si tu poguessis parlar amb el Dr. Siurana ens aniria molt bé. Guanyaríem temps.

Va localitzar el telèfon del Dr. Siurana i li va telefonar. El Dr. Siurana des que havia deixat la seva feina a la universitat ja no era una persona gaire ocupada. En saber que en Miquel investigava els crims d'aquells dos antics companys seus es va posar de seguida a la seva disposició.

—Si a vostè li a bé, podem quedar aquesta mateixa tarda. A l'Ateneu Barcelonès. Sap on és?

A continuació en Miquel va obrir el seu correu electrònic. En un arxiu hi tenia l'informe d'urgència, preparat per la Núria i en Jònatan, que en Joan li havia fet arribar. El títol era «*Perfil Siurana*».

Ricard Siurana i Garcia (Barcelona, Poble Nou, 1939).

Fill de família republicana, humil i represaliada a la postguerra.

De nen, en Ricard, havia estat un noi despert que ja destacava a l'escola. Més endavant, havia aconseguit estudiar Filosofia i Lletres a còpia de moltes dificultats i esforços. Acaba la carrera l'any 1963.

1964: Comença a fer classes a la universitat. No se li coneixen idees

polítiques.

1967: Publica articles a la premsa de l'època, especialment a *Solidaridad Nacional* i a *Noticiero Universal*. No està mal vist per les autoritats del feixisme.

1975: S'afilia a un sindicat clandestí de l'òrbita del PSUC. Comença a escriure en mitjans de caire aperturista.

1976: Professor titular.

1983: Se'l comença a situar en l'òrbita del PSC.

1985: Catedràtic. Impulsa l'ensenyament del català, malgrat que, en públic, mai no havia mostrat el més mínim interès per aquesta llengua.

1987: Cap del departament. Bones relacions amb el Departament d'Ensenyament de la Generalitat.

2009: Es jubila. Professor emèrit. Manté molt bones relacions amb els estaments universitaris, on segons es diu, hi té molta mà. Participa en tertúlies radiofòniques i és un dels membres més assidus a totes les activitats de la Secció d'Escacs de l'Ateneu Barcelonès.

El Dr. Siurana, de fet, hauria estat més el que es coneix com un animal polític que no pas un professor destacat en la seva matèria. En això gairebé tothom hi estava d'acord. Un home, en definitiva, amb un gran afany de poder.

En Miquel es va anotar tres conceptes clau al seu bloc de notes: *hàbil, jugador d'escacs, afany de poder…*

Cap a mitja tarda, en Miquel Trilla havia sortit del metro a la plaça de Catalunya i es dirigia Rambla avall, esquivant la bigarrada munió de turistes que envaïen el passeig, cap al carrer de la Canuda. En arribar al número sis, el lloc on té la seva seu l'Ateneu Barcelonès, s'endinsà amb una certa emoció en l'entrada de carruatges de l'edifici.

Un conserge uniformat l'aturà al primer replà de l'escala i li va preguntar si era soci de l'entitat.

—He quedat amb el Dr. Siurana —va dir en Miquel.

El Dr. Siurana, pel que es veu, ja havia avisat el conserge de la seva visita.

—Passi. L'està esperant a la sala Joaquim Borralleras. És la primera

entrant a la dreta. Coneix el Dr. Siurana?

—No.

—Doncs l'acompanyaré.

En Miquel i el conserge van pujar per una escala encatifada de vermell. El conserge li va obrir la porta del cap de l'escala i el va fer passar cap a dintre. Van travessar el vestíbul i entraren en una sala moblada amb sofàs i algunes taules, bàsicament equipades per jugar a escacs. En aquell espai, el conserge li assenyalà un home de cabells blancs i llargs, despentinats i força abundants, que feia una partida. Se'l veia totalment concentrat en el joc, capficat. Un parell d'espectadors es miraven els moviments sobre el tauler a peu dret. S'hi van acostar.

—Dr. Siurana —va dir el conserge, en arribar a la taula on jugaven—. El senyor Miquel Trilla.

El Dr. Siurana alçà la vista cap al conserge. Tenia uns ulls grossos i grisos, molt expressius, cridaners, amb unes celles cendroses, llargues i esbarriades. La seva mirada, fins aleshores totalment concentrada en la partida d'escacs, semblava com si no aconseguís de connectar amb la realitat. Finalment, però, va descobrir la presència d'en Miquel Trilla. Les faccions de la seva cara no van poder dissimular la sensació d'inoportunitat que li causava aquella presència. «Ja ha arribat el diantre de policia que m'ha telefonat aquest matí i que ara ve a donar-me la tabarra i a fer-me perdre la tarda. Quina murga!»

—Si és tan amable d'esperar-me al jardí, de seguida que acabi aquesta partida estaré per vostè —va concedir finalment.

El conserge es va acomiadar amb un gest lleugerament reverencial, gairebé imperceptible, que en aquell context devia significar «jo ja he complert».

En Miquel es va dirigir cap al jardí i s'assegué en una cadira, al costat d'una taula que hi havia a molt poca distància d'un petit estany amb plantes i peixos de colors.

—Perdoni si l'he fet esperar més del compte —s'excusà el Dr. Siurana al cap d'una estona, mentre allargava la mà al Miquel.

Un minut abans, el Dr. Siurana havia entrat al jardí de l'Ateneu per la

porta de la vidriera que el comunica amb la sala. Era un home alt i ben conservat, amb una presència que imposava una mica. Havia mirat a una banda i una altra, i quan va descobrir el lloc on l'esperava en Miquel, l'havia assenyalat amb el seu bastó de puny —saludant-lo i indicant amb aquest gest que ja l'havia localitzat— i s'havia dirigit somrient cap a la seva taula. El Dr. Siurana coixejava lleugerament, però amb l'ajut del seu bastó encara caminava amb molta energia i una notable agilitat.

—Soc jo qui s'hauria d'excusar per haver-li interromput la partida —li respongué en Miquel en encaixar-li la mà i invitant-lo a seure.

—Els escacs tenen aquestes coses. Són com la vida mateixa. De vegades és fa molt difícil de preveure quan i com s'acabarà una partida. Vostè juga a escacs, senyor Trilla?

—No. Però, hi havia jugat de petit.

—És el que sol passar. La majoria de gent acaba deixant-ho. Però jo penso que vostè no ho hauria d'haver deixat.

—Per què?

—Quan m'ha trucat, m'ha dit que es dedica a la investigació dels dos assassinats que hi ha hagut darrerament, oi?

—Sí…

—Doncs, miri, jo opino que un bon policia hauria de ser també jugador d'escacs i, a ser possible, un bon jugador d'escacs.

—Ah, sí? Per què?

—Sí. Miri, jo considero que els escacs constitueixen una gimnàstica mental immillorable. Observi que, a part d'ajudar-lo a exercitar la memòria visual —habilitat que suposo que en la seva feina deu ser molt necessària—, l'entrenen a analitzar situacions; a valorar posicions; a preveure intencions i moviments…

—No se m'havia acudit. Però ara li anava a preguntar…

—Ah! Ja l'entenc! Vostè ha vingut a investigar la mort d'en Narcís Espina i en Mateu Guillamet, oi? I jo l'estic entretenint amb les meves coses de vell jubilat repatani.

—No, no és això…

—No, no es preocupi. Faré el que sigui per col·laborar amb vostè i poder detenir el culpable com més aviat millor. Aquests dos professors,

com tothom, tenien els seus defectes; no li ho negaré, però una mort així no la desitjaria a ningú. A part de ser tots dos companys meus, el seu assassinat constitueix una de les accions més incomprensibles i cruels que jo recordi en aquesta ciutat.

—Sí, han estat dos crims espantosos. Quan parla dels defectes de les víctimes, em podria concretar a què es refereix?

—Bé, suposo que ja m'ha entès. Com sap molt bé, ningú no és perfecte i un professor universitari tampoc no té per què ser-ho, però seria convenient que guardés unes formes, no? Pensi que poc o molt són un mirall per als joves amb qui treballen.

—A quines formes es refereix?

—Em pensava que ja m'havia entès, sense la necessitat de dir-li-ho clarament… Vostè deu saber que aquests dos professors eren… homosexuals.

—Però això avui dia no hauria de considerar-se pas com un defecte. Tothom és lliure de fer el que cregui amb la seva sexualitat, oi?

—Avui dia, potser és veritat que l'homosexualitat ja no es considera com una anomalia, com un impediment per a res. Però, miri, jo soc de la vella escola. I quan dic de la vella escola no es pensi pas que soc una persona conservadora i ultramuntana. El meu pensament ha estat sempre progressista. Però l'homosexualitat, es digui el que es digui, en realitat és sempre un problema. Un problema que si no es tracta a temps pot arribar a convertir-se en una autèntica xacra. I això no ho dic jo. Un sexòleg tan avançat com Wilhelm Reich ja deia una cosa així. Vostè sap qui era Reich?

—Em sona. Era un psicòleg marxista, no?

—Efectivament. Es tracta d'un dels pensadors revolucionaris més importants del segle XX. Per a ell, les causes bàsiques de l'homosexualitat calia cercar-les en la repressió de la sexualitat natural. Sense la pressió cultural de la moral religiosa i especialment de la cristiana, l'homosexualitat amb prou feines hauria existit. Reich considerava que molts homosexuals ho passaven malament, fins i tot patien intensament, no pas per la repressió amb què les diferents societats tendien a tractar-los, sinó per la seva mateixa condició d'homosexuals.

—No soc cap expert en el tema, però em sembla que aquests punts de vista avui dia han estat molt rebatuts pels pensadors actuals. No li sembla una mica anacrònic, fins i tot homòfob, el que deia Reich?

El Dr. Siurana va crispar les faccions.

—En absolut! Reich era un home obert i tolerant. Però pensava que calia ajudar a guarir els homosexuals que ho passessin malament per tenir una orientació sexual que lluny de satisfer-los els causava sofriment i dolor. El tractament s'havia de fer, no obstant això, sense obligar-los ni empènyer-los a guarir-se.

En Miquel es va mirar fixament el Dr. Siurana.

—Vostè va empènyer o obligar algú?

El Dr. Siurana li va aguantar la mirada, sense poder amagar un gest de contrarietat, acompanyat d'una lleugera contracció a les parpelles que delatava una certa prevenció.

—De cap manera! Jo en algunes ocasions els vaig intentar ajudar, és cert, tant al Narcís com al Mateu. Més al segon que no pas al primer, perquè era el que més malament ho passava. En Narcís, de fet, també devia patir de mala manera, però era més intel·ligent i ho dissimulava millor. Bé, el cas és que ells van rebutjar sempre el meu suport i es van negar a fer res per sortir del forat on havien caigut.

—Un rebuig que a vostè li devia doldre.

—Em va decebre bastant, sí.

—Però ha de reconèixer que era la seva opció i que ells no feien cap mal a ningú…

En Siurana, poc acostumat que se'l contradigués i cada vegada més tens amb les objeccions del Miquel, va perdre el control dels seus impulsos verbals.

—Ni cap bé tampoc. No em faci parlar…! Jo crec que tot hauria anat molt millor si s'haguessin dedicat més a preparar les seves classes i a investigar en comptes de fer el pendó i anar pel món donant pel cul el primer que se'ls hi posava bé.

En Miquel va fer com qui no sentia l'exabrupte i optà per virar la direcció de les seves preguntes.

—M'està dient que com a professors eren poc competents?

—Em sap greu dir-ho, perquè són morts, però tampoc no el vull enganyar: en Narcís i en Mateu eren uns incompetents, uns dropos!

—Ells em sembla que es consideraven uns bons professors. Si no ho tinc mal entès, fins i tot presumien de ser dels pocs humanistes que quedaven enmig d'una societat egoista i ferotgement competitiva. Això és, si més no, el que he llegit en algun diari.

El Dr. Siurana va esclafir a riure.

—Humanistes? No em faci riure! No confongui la vanitat i la pedanteria amb l'humanisme! Suposo que ho diuen per algun dels pamflets buits i ridículs que de tant en tant publicaven…

En Miquel es va encongir d'espatlles: era evident que el Dr. Siurana tenia molt mal concepte dels dos professors assassinats.

Gairebé sense adonar-se'n s'havia fet de nit. A les finestres de la biblioteca, els lectors ja tenien els llums encesos i al voltant dels seus caps inclinats hi lluïa una aura ataronjada, una mica malenconiosa.

El Dr. Siurana seia a la seva butaca, mirant a una banda i altra del jardí i bellugant a dreta i esquerra el bastó que tenia entre les cames. Semblava nerviós, potser fatigat. De tant en tant feia picar el bastó contra terra, potser per assegurar-se que la goma negra que duia a la punta responia adequadament.

—Abans d'anar-nos-en encara voldria que em parlés d'una altra qüestió —li va suggerir en Miquel.

—Vostè dirà. Ja li he dit que avui estava enterament a la seva disposició.

—M'agradaria que m'aclarís alguns aspectes del poema *Escacs d'Amor*.

—Com diu? Vol que li parli del poema *Escacs d'Amor*? Què té a veure aquest poema amb el tema que estem tractant, amb els crims que vostè està investigant?

—Miri, no li puc dir res més del que li diré, però podria ser que en el contingut d'aquest poema o en alguna qüestió que s'hi relaciona hi hagués la clau dels dos crims.

—Caram! Em diu que la clau dels crims que investiga podria estar

relacionada amb un poema de finals del segle XIV? No m'ho puc creure!

—Sí…

Tant en Miquel com el Dr. Siurana es van quedar uns instants en silenci. Observant-se.

—I seria tan amable de dir-me qui l'ha informat que jo li podria parlar d'aquest poema? —va preguntar finalment en Siurana, tan aviat com es va refer de la seva sorpresa.

—El seu successor al departament, el Dr. Sirvent.

—Ah, ja!, el Dr. Sirvent. Ell sempre traient-se les puces de sobre! I no hauria estat millor que l'hagués dirigit al professor Pau Castells? En Pau era especialista en poesia valenciana de final del XIV. Fins i tot em sembla que havia preparat aquest tema per a unes oposicions que hi va haver abans de l'estiu.

—El professor Castells actualment és a Califòrnia, fa classes a la Universitat d'Stanford. Darrerament ens hi hem posat en contacte per altres raons. Però a tanta distància no ens ha semblat oportú de plantejar-li que ens parlés d'aquest tema. A més a més, el Dr. Sirvent ens va assegurar que vostè coneixia molt bé aquest tema…

—No sap com m'afalaga que el Dr. Sirvent em valori d'aquesta manera —va bromejar en Siurana amb un punt de sarcasme—. El que no sabia era que en Pau Castells fos a Califòrnia…

—Hi és des de poc abans de començar el curs.

—Per què no parla amb en Sinibald Bacardí? Ell també coneixia el tema.

«Ara és el Dr. Siurana el qui es vol treure les puces de sobre»,—va pensar en Miquel.

—Sinibald Bacardí? Jo voldria que me'n parlés vostè.

—Bé, doncs ja veig que no em tocarà més remei que parlar-li del poema *Escacs d'Amor*. De tota manera, pensi que ara m'agafa una mica fora de joc. Ja fa molt temps que estic allunyat de les aules, m'entén?

—Ja li he dit que no es tracta de fer cap demostració d'erudició. Simplement li agrairia que em comentés el que recordi del poema. Allò que li surti d'explicar-me'n.

—Miri, Trilla, vostè pregunti i jo procuraré contestar-li. Però no

pretengui que li faci una exposició exhaustiva sobre tot el poema.

—D'acord. No ho pretenia pas. Comencem pel títol. Perquè s'anomena així?

—Com vostè ja deu saber, *Escacs d'Amor* és un poema perfecte, una autèntica filigrana, que encaixa meravellosament una partida d'escacs amb les situacions galants que s'entreveuen a partir del valor simbòlic atorgat a cadascuna de les peces del joc.

—Una partida d'escacs relacionada amb situacions galants, ha dit?

—Sí. L'obra es presenta com la típica disputa poètica que estava tan de moda en aquella època. Per una banda jugava Francí de Castellví i per l'altra, Narcís Vinyoles. Un tercer personatge —Bernat Fenollar— arbitrava la disputa. Aquests tres personatges són els tres coautors del poema i els protagonistes de la partida que simultàniament es jugava.

—En què consistien les situacions galants?

—Castellví, que portava el joc de Mart, jugava amb peces de color vermell. El seu crit de guerra era *Amor*. El rei estava simbolitzat per la Raó; la reina, per la Voluntat; les torres (que ells anomenaven rocs), pels Desigs; els cavalls, per les Lloances; els alfils, pels Pensaments; i els peons, pels Serveis. Vinyoles, que portava el joc de Venus, jugava amb les peces verdes. El seu crit de guerra era *Glòria*. El rei estava simbolitzat per l'Honor; la reina, per la Bellesa; les torres, per la Vergonya; els cavalls, pels Desdenys; els alfils, pels Dolços esguards; i els peons, per les Cortesies…

—Tot un desplegament d'emocions… Tenia algun valor simbòlic, el color de les peces?

—No especialment, El color vermell correspon al blanc de les fitxes actuals, i el verd correspon a les de color negre. Més enllà d'això, el vermell és el color de Mart i el verd el de Venus. A partir d'aquí, el valor simbòlic del poema va apareixent a través dels tòpics masculins i femenins que es van atribuint a cadascuna de les peces. Però per copsar-ho en profunditat caldria llegir tot el poema. M'entén?

—Justament és el que estic fent aquests dies. Però confio que les seves explicacions m'ajudaran a entendre'l millor.

Tot i que ja començava a ser tard, en Siurana no semblava que tingués ganes d'interrompre la seva explicació. Era obvi que conversar o, més

concretament, parlar, l'apassionava. Aleshores, per a ell, era com si el temps no existís.

—El poema constitueix també una primícia pel que fa a la descripció d'una patida d'escacs moderna.

—Una partida d'escacs moderna? A què es refereix?

—Els escacs, amic meu, tenen un origen antiquíssim, jo diria que remot. Hi ha qui hi veu un origen xinès que es perdria més enllà del mapa del nostre temps històric. Més tard, cinc-cents anys abans de Crist, ja s'hi jugava a l'Índia, amb el nom de xaturanga. D'allà es difongué a Pèrsia amb el nom de *xantranj*. Els àrabs el devien aprendre allà, a partir de la conquesta de l'imperi persa, l'any 640 de la nostra era, i van ser ells els qui el van portar a les nostres terres. A Catalunya, la primera referència que en tenim és de l'any 1010. Borrell de Barcelona i Ermengol d'Urgell van fer una expedició a Còrdova i en portaren un joc destinat al convent de Sant Egidi del Llenguadoc. Hi ha una magnífica novel·la d'un escriptor de la Seu d'Urgell, ara no em ve a la memòria el seu nom, que en parla.

—Albert Villaró?

—Això, Albert Villaró… L'ha llegida?

—Sí. Em sembla que es deia *L'any dels francs*. I si no ho recordo malament, els escacs, segons ell, no haurien anat a parar a Sant Egidi.

—Potser no. Però el que m'interessa d'explicar-li és que en aquella època aquí ja hi textos que parlen d'aquest antic joc… I ara per què ho deia, tot això?

—Parlàvem que el poema *Escacs d'Amor* descrivia les normes d'una partida d'escacs moderna.

—Ah, sí! En efecte. El que volia fer-li veure era que les regles del joc dels escacs ha anat evolucionant al llarg del temps. Del xaturanga hindú i el *xantranj* persa als nostres escacs hi ha hagut nombrosos canvis en les regles de joc i força transformacions en les figures de les diferents peces. Doncs, bé, justament és en aquest poema que es descriu per primera vegada en la història una partida d'escacs completa amb les regles de joc actuals.

—Els autors del poema, tenien la intenció de transcriure les noves regles?

—Sens dubte! Un dels autors, Bernat Fenollar, n'aporta una vintena.

—Ho trobo molt interessant.

—Li agraeixo la seva amabilitat. Però no oblidi que tot això és secundari. El que cal tenir molt clar és que els escacs representen sempre una lluita amb un adversari, amb una inequívoca voluntat de guanyar-lo. Són una metonímia de la lluita per obtenir el poder. Els escacs, fins i tot els que segueixen un fil conductor amorós, són això. O és que vostè es pensa que entre una parella que s'estima no hi ha també una lluita de domini, una lluita per aconseguir el poder?

En Miquel, es va posar les dues mans encarades davant de la boca, com si resés, i va deixar que la pregunta retòrica del Dr. Siurana es perdés en l'espai. Rumiava. Què li havia volgut dir realment el Dr. Siurana? Li estava dient alguna cosa que anava més enllà del seu significat immediat? Li estava donant alguna pista, algun indici important?

S'havia fet fosc i al jardí de l'Ateneu ja hi fresquejava.

—En fi —va dir finalment el Dr. Siurana, mentre es llevava i allargava la mà al Miquel—. M'agradaria que alguna de les coses que li he dit l'ajudessin a resoldre aquests crims tan espantosos com més aviat millor. I ara, si no li importa, m'acomiadaré de vostè. Generalment no em quedo mai fins tan tard…

En Miquel li va encaixar la mà.

—Bona nit, Dr. Siurana. I gràcies per la seva col·laboració.

El Dr. Siurana, es va tirar enrere un floc de cabells blancs que li baixaven esfilagarsats per la cara i, ajudant-se amb el seu bastó de ganxo, es va dirigir coixejant cap a una de les portes de vidre que envolten el jardí.

En Miquel es va quedar uns minuts assegut. Tot seguit, va treure el seu quadern de notes i hi va anotar algunes paraules: *alt, ben constituït, cabells llargs, coix, bastó, obsessionat pel poder, apassionat pels escacs, ressentit amb les víctimes, homòfob i, sobretot, un gat vell…* «Un retrat quasi perfecte del presumpte assassí. Potser massa perfecte i tot»,— es va dir. «S'ha d'estar molt ressentit amb algú per criticar-lo com ell ho ha fet després d'un final tan tràgic com el que van tenir aquells dos professors». Tot seguit va apuntar: *Sinibald Bacardí*.

30 i 31 d'octubre del 2010: Un cap de setmana llarg

El dissabte al matí en Miquel es va llevar d'hora. Encara era fosc. Les esferes del rellotge del campanar d'Hostafrancs, aquells ulls de mussol que el sotjaven d'ençà que havia arribat al barri, encara estaven il·luminades. Va apujar la persiana, sense fer soroll, per no despertar la Clàudia; la plaça d'Herenni continuava amb el terra panxa enlaire per les obres i en aquella hora hi regnava un silenci total.

Va sortir al carrer amb idea de fer un cafè i comprar el diari.

Quan va tornar a casa, la Clàudia ja s'havia llevat i s'estava preparant l'esmorzar.

—Vols un suc de taronja? Com que he vist que no hi eres m'he pensat que no vindries a esmorzar.

—M'acabo de prendre un cafè i una pasta. He anat al bar per no despertar-te.

—Aquest matí he de comprar unes quantes coses. Tens pensat quedar-te a casa, oi?

—Sí. He de redactar les notes que he pres durant la setmana i parlar amb en Joan. Ho faré mentre tu compres. Després, si et sembla, et rellevaré de les feines del pis.

—D'acord.

En Miquel va treure el seu bloc de notes. Hi tenia les anotacions que havia anat prenent cada dia, redactades desordenadament i amb una lletra gairebé il·legible. Havia d'intentar fer els resums de la setmana per fer-los arribar a l'equip operatiu. «Tan aviat com acabi —es va dir—, trucaré al Joan per comentar-li com ha anat tot plegat i després li faré arribar els resums per correu electrònic».»

En enllestir els resums, en Miquel va marcar el número d'en Joan. El va trobar una mica inquiet per la manera com havia anat la roda de premsa.

—Fins ara ens han deixat treballar amb una certa tranquil·litat, però no sé si aquesta situació es mantindrà gaires dies.

—Què t'ho fa pensar?

—Ens pensàvem que no seria així. Però les dades econòmiques

indiquen que el turisme —i no solament el turisme gai— ha sofert una davallada molt forta, i saps perfectament com n'és d'important, el turisme, per a l'economia de la ciutat i de tot el país.

—És clar. Aquesta situació acabarà inevitablement pressionant-nos.

—La presència latent d'un maníac sexual que, a més a més, és un assassí en sèrie intimida i fa que la gent es retregui. La premsa estrangera no para de parlar-ne i, fins i tot, d'inventar-se històries fantàstiques. La més sensacionalista, amb gran satisfacció d'altres destinacions turístiques, ja ha situat sobre el mapa de l'Eixample l'existència totalment fora de control d'un «Esbudellador de Barcelona».

—És lògic. Els interessa desgastar la marca de la ciutat, sobretot ara que és tan potent, i de passada, les mentalitats més centralistes ho aprofiten per desprestigiar els Mossos i oferir una imatge feble de la seguretat ciutadana.

—Sí. Em consta que al Consistori i a la Generalitat hi ha una gran preocupació… Als hotels, als bars i als locals d'oci de l'Eixample gairebé no hi entra ningú i les vendes dels comerciants de la zona han caigut en picat. A la resta de la ciutat el descens de visitants també es fa notar.

—I la premsa suposo que reclama conèixer més detalls de la investigació i ja deu voler començar a fer-se ressò d'aquest malestar general, oi?

—A una part de la premsa cada vegada se li fa més difícil de mantenir l'actitud prudent i serena, sense alarmismes, que ha demostrat fins ara. Han entès perfectament que no han de fer el joc a l'assassí magnificant els seus crims, tal com ell probablement pretén. I que han d'eludir certes informacions per no donar-li pistes que afavoreixin els seus macabres objectius. Però la seva funció i el seu compromís amb el públic és informar i això implica que les pressions en demanda de novetats i de notícies d'última hora cada dia siguin més fortes.

—Preveus que està a punt d'esclatar una onada mediàtica?

—No sé si podem qualificar-ho d'aquesta manera. Em sembla que, després de l'esperit de col·laboració amb què hem treballat fins ara amb els mèdia, seria una manera injusta de definir-ho. Però, ahir, a la roda de premsa, els periodistes començaven a mostrar-se nerviosos, i alguns es

van queixar d'un excés de cautela per part nostra.

—Què et van preguntar?

—Ja t'ho pots imaginar. Volien saber en quin estat es troba la investigació, quin risc hi ha que es cometi un nou assassinat… Alguns volien conèixer els detalls que envolten els crims…

—S'entén. És la seva feina.

—Sí, per això et dic que no sé fins a quin punt es podrà mantenir la situació actual i, al final, no acabarem fent el joc a les intencions ocultes de l'assassí.

—Hem de fer tots els possibles per mantenir aquesta situació informativa assenyada tant de temps com puguem. El que l'assassí vol és notorietat, autopromocionar la seva crueltat i la seva vilesa, provocar el pànic i que els mitjans actuïn d'altaveus de la seva bogeria. És vital que no caiguem en els seus paranys, no t'ho sembla?

—Se'm fa difícil saber què és el que realment pretén aquest monstre, però probablement sigui tal com ho dius… Segons informacions que tenim, d'altra banda, s'està preparant una gran manifestació contra l'homofòbia i la violència, fet que ens tornarà a posar al centre de totes les mirades. I per si això no fos prou, el comissari Furriol ens ha informat que no para de rebre pressions polítiques perquè hi hagi detencions abans de les eleccions i, si pot ser, immediates. «Encara que només siguin preventives. Cal demostrar que es fa alguna cosa», m'ha dit molt crispat, exasperat, fent picar la mà a la taula amb contundència.

—Ja saps que no penso entrar en aquest joc. No podem anar detenint la gent així com així, només per donar resposta i satisfacció a les pressions dels polítics. És immoral, i seria la pitjor manera de fer el joc als designis perversos de l'assassí. No tinc cap dubte que el que ell vol és que ens precipitem i cometem algun error. Suposo que hi estàs d'acord, no? És imprescindible que ens mantinguem ferms en aquest punt.

—És el mateix que he dit jo al comissari. Encara no tenim cap evidència de res. Detenir algú podria ser caure de quatre potes en alguna de les trampes que ens ha parat aquest malparit. Per cert, canviant de tema, com va anar l'entrevista amb l'antic cap del Departament de Filologia?

—Et refereixes a l'entrevista que vaig mantenir amb el Dr. Siurana?

D'aquí una mica t'escriuré un correu i te l'enviaré juntament amb la resta dels informes.

En Miquel va passar la resta del matí i una part de la tarda arxivant papers i feinejant pel pis de la Clàudia. Cap a mitja tarda es va posar a l'ordinador. No li va costar gaire de trobar el que cercava:

Sinibald Bacardí.

Restaurador de còmics i especialista en llibres antics.

Parada pròpia al Mercat de Sant Antoni.

En va prendre nota a tot drap: la Clàudia ja l'esperava amb el xandall i les botes posades, a punt de sortir a córrer tots dos, muntanya de Montjuïc amunt.

El diumenge al matí, en Miquel va sortir d'hora de casa i pel carrer de la Creu Coberta, la plaça d'Espanya i l'Avinguda Mistral, es va plantar en aquell bigarrat i populós empori del paper imprès a bon preu que és el Mercat de Sant Antoni.

No li va costar gaire estona de localitzar una parada de dimensions reduïdes on un rètol discret i esgrogueït anunciava: «Llibres antics. Compro, venc i restauro còmics».

S'hi va acostar.

L'home que la regentava era alt i fort, amb les espatlles una mica encorbades. Es movia nerviosament d'una banda a l'altra de la parada, com un felí engabiat. Tenia un front ample, solcat per marcades arrugues i visualment engrandit per dues entrades pregones que s'endinsaven com els meandres d'un riu en una esponerosa selva de cabells, encara força negres, lleugerament esclarissada a la part central del crani. La seva mirada era neta i vigorosa, grisa, potser un pèl cansada i també decebuda. La resta de la fesomia, fofa i molt pàl·lida, era d'una blancor vampiresca, com de recuit de cabra. Devia tenir una seixantena d'anys, però hauria pogut passar per més jove. En Miquel es va acostar a la parada i va allargar el braç per fullejar un dels còmics que hi havia a sobre la taula.

—Està venut! —va exclamar amb contundència l'home de la parada,

alhora que dipositava un volum gruixut de tapes vermelles sobre el còmic que en Miquel tenia la intenció de fullejar.

En Miquel al primer moment es va quedar desconcertat. Però de seguida va reaccionar.

—Si està venut, per què el teniu exposat?

—Me l'ha encomanat un client de primera hora i no tinc cap lloc millor per guardar-l'hi —va respondre secament el venedor, alhora que es mirava en Miquel de fit a fit, amb un aire de suficiència, «d'aquí mano jo».

En Miquel no es va immutar. Va semblar donar-se per satisfet amb la resposta i va continuar fent un cop d'ull a la parada, atapeïda de còmics dels anys cinquanta i seixanta del segle passat i de llibres d'història de Barcelona. Un feix de revistes «Pulgarcito», que ell havia llegit de menut, li va cridar l'atenció. Una mà d'historietes i de personatges de còmic li van passar com un llamp per la ment i li van provocar una lleugera fiblada als fils invisibles que connecten les emocions amb el cor.

Va tornar a allargar el braç, amb la intenció de fullejar el primer exemplar de la pila.

—Aquests també estan venuts —va tornar a tallar amb energia el venedor, alhora que dipositava un volum de la «Geografia» de Carreras Candi damunt el feix de «pulgarcitos».

En Miquel es va adonar que havia de canviar de tàctica. El mètode d'acostament que havia assajat, definitivament, no funcionava. Va decidir anar al dret.

—Vostè és en Sinibald Bacardí, oi?

El venedor es va alzinar lleugerament, com si es posés més en guàrdia del que ja ho estava.

—Sí. I vostè és policia, no fa? —va deixar anar finalment.

Ara va ser en Miquel el sorprès.

—Què li ho fa pensar?

—Us ensumo. El diable fa olor de sofre i els policies en feu de resclosit. La floridura de les comissaries se us ha quedat impregnada a la pell.

En Miquel va somriure abans de parlar.

—Doncs s'equivoca. Soc expolicia.

—Expolicia? —va preguntar en Sinibald, amb una mirada entre

escèptica i curiosa.

—Sí, vaig deixar el cos ja fa temps.

En Bacardí no va abaixar la guàrdia.

—I es pot saber què hi busca un expolicia en una parada de llibres de vell i còmics de segona mà?

—Alguns còmics no semblen de segona mà. Aquest mateix és ben nou —va dir en Miquel assenyalant una col·lecció d'«*El Cachorro*» que tenia al davant.

En Bacardí va tensar encara més les faccions i va mirar en Miquel amb uns ulls que llançaven xàldigues d'irritació i de desconcert, tot alhora.

—No es preocupi —el tranquil·litzà en Miquel— no sé què es porta entre mans amb aquesta història dels còmics, però no he vingut per això. Em dic Miquel Trilla i, efectivament, soc exmosso d'esquadra. Actualment, però, col·laboro privadament amb els Mossos en la investigació dels dos crims que hi ha hagut a l'Eixample. Sap de què li parlo, oi?

En Bacardí se'l va mirar amb incredulitat.

—Vostè era mosso i va deixar el cos? Per quin motiu?

—M'hi vaig veure obligat. Problemes… Ara seria molt llarg d'explicar-li'n els detalls.

—Ja… Ara seria molt llarg d'explicar, oi? I vostè pretén que el cregui? Abans la bòfia almenys s'ho treballava una mica i emprava recursos mínimament intel·ligents, creïbles. Si el que vostè vol és tancar-me la parada, endavant, faci-ho! I si em vol tancar a la presó, estic disposat a anar-hi ara mateix —li va dir allargant els dos punys i mostrant-li els canells aparellats, disposats per ser emmanillats—. Però li demano que no doni més tombs i que em digui d'una vegada què és el que vol. I si no ho fa, giri cua! Que jo tinc feina i no puc estar per romanços. Almenys per romanços d'aquesta mena. M'ha entès bé?

En Miquel es va adonar que calia jugar una carta nova, potser la darrera.

—M'ha donat el seu nom en Siurana.

En sentir el nom d'en Siurana, les faccions d'en Sinibald Bacardí es van transmutar.

—En Siurana? L'envia en Siurana? I amb quina finalitat?

—Ja li ho he dit: col·laboro amb els Mossos en la investigació dels dos crims que hi ha hagut a l'Eixample. En Siurana m'ha remès a vostè.

En Bacardí estava desconcertat; es va gratar el clatell, cosa que va fer que se li estarrufés la cabellera encara més del que ja la hi duia. Què collons pretenia, aquell policia?

—En Siurana, l'envia? No m'ho crec. Vostè és policia i no cal que se n'amagui. A mi el nas no m'enganya. Reconegui-ho i ens podrem mirar cara a cara, cadascú des del seu lloc.

—Per què hauria d'enganyar-lo? Si fos policia i hagués volgut interrogar-lo, ho hauria fet i punt. Però no es tracta d'això. No tinc cap intenció de fer-li un interrogatori.

—Ah, no? I què vol, si es pot saber? Per què no em deté, em porta a comissaria i m'endinya un tercer grau d'aquests que vostès fan, amb tanta delicadesa i amabilitat?

En Miquel va fer un esforç per contenir-se. Els sarcasmes d'en Bacardí el divertien i el treien de polleguera alhora. «Aquest home em vol fer perdre els nervis. He d'evitar caure a la seva trampa i ser molt persuasiu, astut»,—es va dir abans de tornar a enraonar.

—El que necessito és la seva col·laboració, no pas la seva desconfiança. El seu ajut em pot ser de molta utilitat, i per això em cal que estigui del meu costat. Tot el que li he dit és veritat: jo actualment no soc policia, senyor Bacardí. Soc com una mena d'agent privat que investiga —al servei de la policia— els dos crims que hi ha hagut a l'Eixample. Ja sé que resulta estrany, difícil de comprendre, però és així. Vostè és lliure de creure-s'ho o no… De tota manera, sabent que no pretenc ficar el nas per a res en els afers de la seva parada, això hauria de tenir molt poca importància, em sembla.

En Bacardí va arrugar el front. La menció final als «afers de la seva parada» no li havia fet cap gràcia. Potser havia arribat el moment de començar a afluixar.

—Per a mi en té molta, d'importància. Però, a veure, provaré de fer una hipòtesi intentat de creure el que em diu. Vostè era mosso. Suposem que el seu cap o algun company mediocre comencessin a fer-li la guitza i no paressin fins que va tocar el dos del cos. Oi que podria ser això?

—Si vostè ho diu…

—Perfecte. Anem bé. Continuo intentant creure'l. I resulta que ara aquella colla d'ineptes que li van fer la guitza tenen un problema de nassos amb aquest criminal en sèrie que campa per l'Eixample i, com que són uns fotuts ganduls, uns sapastres, uns buròcrates de nassos, no han tingut cap més remei que venir a buscar-lo. Continuo anant bé? —va preguntar en Bacardí, escrutant fixament el rostre d'en Miquel, a la recerca de qualsevol gest que li obrís la porta a l'impenetrable món interior dels seus pensaments.

En Miquel, però, es va mantenir impertorbable.

—Si vol, un dia li ho explicaré tot amb calma i detalladament. No soc partidari de les simplificacions, encara que he de reconèixer que vostè simplifica molt bé. Però abans voldria que em contestés la pregunta que li he fet sobre si sap alguna cosa d'aquests crims que investigo.

En Bacardí, gens satisfet amb la resposta, va contestar-li amb un cert laconisme.

—Dels crims no en sé res, ni ganes. De les víctimes, sí. En sé vida i miracles. Tots dos havien estat companys meus a la universitat. Però em faria molt poca gràcia haver-ne de parlar. Per a mi tot allò ja és passat.

En Miquel de seguida es va adonar que en Bacardí també era un ex, un exprofessor. Va intuir que explotant la mínima empatia que pogués derivar d'aquella coincidència podria desarmar el seu interlocutor de l'escepticisme que l'embargava.

—Actualment ja no fa classe?

—Ho vaig deixar.

En Miquel va guardar silenci, interrogant-lo únicament amb la mirada.

—Per uns motius que també serien bastant llargs d'explicar —va concedir finalment en Bacardí.

—I que jo, suposo, que també seria força capaç d'aventurar… La *burrocràcia* de sempre, oi? Escolti, si vol podem quedar una altra estona. Un exprofessor i un expolicia, cara a cara. Tinc molt interès a parlar amb vostè. I no únicament dels seus companys assassinats, dels seus caps al departament i del petit món universitari… Li semblaria bé que quedéssim per fer un cafè, sense presses?

En Bacardí va dubtar uns instants. La imatge d'un «exprofessor i un expolicia, cara a cara», li havia arribat.

—Miri, Trilla, em comença a semblar un personatge curiós, inquietant, però també curiós. Per una vegada em saltaré les meves normes morals. No acostumo a parlar amb gent del sistema i encara menys amb algú que ha estat de la bòfia, però en aquest cas faré una excepció. Fet i fet, no deixa de ser una ocasió ben peculiar. No soc capaç d'imaginar-me el que es deu sentir sota una epidermis d'aquesta mena i potser vostè m'ho sàpiga explicar… Li va bé demà al matí?

En Miquel va acceptar a l'acte. En la cursa contrarellotge en què estava embrancat, esgarrapar hores o dies al ritme implacable del temps que se li tirava a sobre tenia un valor incalculable. D'altra banda, per a ell, no era pas una mala manera d'aprofitar el matí de Tots Sants.

—Sí. Em sembla una bona idea. Per sort, aquí a Barcelona no hi tinc cap difunt que esperi les meves flors. Digui'm on el puc trobar.

—L'espero demà a les deu a la parada del metro del Poble Sec, la que hi ha al Paral·lel, a l'alçada del carrer Ricart.

—Entesos. Demà a les deu ja hi seré.

—I ara foti el camp, que he d'atendre la clientela —li va dir alçant la mà i assenyalant amb el dit en direcció a la corrua de gent que circulava entre les parades.

—D'acord —va somriure en Miquel. Fins demà a les deu a la parada del metro del Poble Sec.

Els primers raigs de sol d'aquella matinada de tardor s'havien estès esgrogueïts sobre les teulades i els terrats de la ciutat. En Daniel Borges estava estirat al terra de l'ascensor quan un raig de llum li entreobrí les parpelles. Va sacsejar el cap d'una banda a l'altra i per fi va badar els ulls del tot. On era? Què hi feia en aquella gàbia de vidre, únicament abrigat amb aquells tristos calçotets blancs que duia?

En Borges s'havia passat una bona part de la nit sense dormir, mirant com els cotxes que travessaven la plaça d'Espanya posaven llums i colors a la penombra i comptant les estrelles. A trenc d'alba havia aconseguit adormir-se i havia somiat que venia molts pisos i guanyava molts diners. Havia estat un somni breu, però

molt agradable, que li havia fet perdre per uns instants la consciència de la crua realitat en què es trobava.

En despertar-se, la força dels fets li havia caigut a sobre com una llosa. Era en plena plaça d'Espanya, penjat d'un cable a la façana d'unes obres, a una alçada de vertigen, exposat a la vista de tothom i sense més roba que uns calçotets que li anaven amples i s'havia d'aguantar amb una mà. La cabina de l'ascensor on aquells galifardeus l'havien tancat era de vidre transparent i a cada vidre hi havia frases pintades amb retolador que el denunciaven com a assetjador sexual, com a violador i com a explotador laboral, entre altres floretes.

«Si aquells bergants avisen la premsa, tinc assegurada la pena del telenotícies pel que em resta de vida. Ja m'imagino els titulars: «Violador en calçotets penjat a cinquanta metres d'altura a la plaça d'Espanya»,—es va dir. Un horror asfixiant va començar a inundar-lo.

A mesura que passaven els minuts i es feia de dia, el pànic se li estenia per les entranyes com les flamarades d'un gran incendi. Com podria tornar a mirar a la cara a la família, als amics, a la clientela, als empleats de l'empresa? «Aquests malparits em destrossaran la vida».»

De sobte va sentir sorolls que es van convertir en passes a la terrassa de l'edifici en obres. Eren aquells «tres bergants, els tres malparits» que l'havien deixat tota la nit tancat a la serena en aquell ascensor que encara no estava del tot acabat d'instal·lar. Aleshores es va recordar amb alleujament que havien parlat de negociar, de dialogar. Tant de bo. Estava disposat a tot amb tal que el traguessin d'aquella maleïda gàbia.

Tant l'oncle Virgili com la Clàudia van rebre la notícia de l'acord amb una gran satisfacció. En Borges s'havia compromès davant els Centaures a no perseguir mai més cap dona de la seva feina i havia readmès la Clàudia al lloc de treball que «mai no havia d'haver arribat a perdre». De fet, li havia ofert el càrrec de cap de vendes, però la Clàudia l'havia rebutjat, perquè estava en contra de qualsevol privilegi que no s'hagués *afanat* honradament. «Res de càrrecs ni de compensacions, eh? Que jo amb la feina que tenia abans ja en tinc prou…», havia puntualitzat als Centaures, quan li ho van comunicar per telèfon.

L'oncle Virgili i en Melquíades van destapar una ampolla de cinabri per celebrar-ho.

Dia 1 de novembre del 2010, dilluns. Tots Sants

Quan en Miquel es va llevar, el pis era buit. La Clàudia li havia deixat una nota on li deia que se n'havia anat al cementiri a portar flors al seu difunt marit i a tots els morts de la família Bonaventura. Per a ella, el tema dels seus morts era una cosa sagrada.

En Miquel es va preparar una llesca de pa torrat amb tomàquet, un tall de formatge i un cafè llarg i va sortir de casa en direcció al Paral·lel. Quan va ser al carrer es va adonar que queia una pluja fina i freda que semblava que li foradés la pell, però li va fer mandra de tornar a pujar l'escala i va continuar caminant, aprofitant les volades de les cases, carrer de la Creu Coberta avall. «Ja s'espassarà»,—es va dir.

Poc abans d'arribar a l'estació del Poble Sec, ja va veure en Sinibald Bacardí que l'esperava, passejant d'una banda a l'altra amb un paraigua a la mà i un diari a sota el braç. Faltaven cinc minuts per a les deu i, contràriament al que havia suposat en Miquel, cada vegada plovia més fort.

—Bon dia!

—Hola —va contestar en Bacardí, adoptant el posat fred i distant que en Miquel ja coneixia, però invitant-lo discretament a posar-se sota el ràfec del paraigua que duia. En Miquel s'hi aixoplugà.

Sense dir res més, en Bacardí, acompanyat d'en Miquel sota el paraigua, va començar a caminar barri endins, en direcció a la falda de Montjuïc.

Van fer uns quants tombs per un laberint de carrers i carrerons fins que van arribar a un casalot amb jardí, just a tocar del punt on començava la muntanya i s'acabava la ciutat. En Bacardí s'hi va dirigir amb decisió i va obrir la porta.

—Passi!

A l'interior, una entrellum esgrogueïda surava a l'atmosfera i donava als relleus la imatge irreal de ser objectes daurats. A mesura que els ulls d'en Miquel es van anar acostumant a aquella penombra d'aram es va poder anar fent una idea del lloc on es trobava. A la paret del costat

esquerre hi havia una cuina senzilla, un armari que devia fer d'escudeller, una màquina de rentar plats i una nevera. A la paret oposada, sota un pòster gairebé inidentificable de Bob Dylan, s'estenia un llit sense fer i una estora a terra. No hi havia dubte que era el lloc on en Bacardí feia vida.

—Abans de prendre el cafè que tenim emparaulat, li ensenyaré una mica la casa —li va dir en Bacardí.

Van entrar a un llarg passadís, amb prou feines il·luminat per una mena de quinqués laterals, que contenia una galeria amb un reguitzell de vinyetes de còmic ampliades i emmarcades, de totes les èpoques. De tant en tant, l'obertura d'una porta indicava l'existència d'altres passadissos i d'altres estances. En arribar al final del passadís s'obria una cambra ampla, de sostre no gaire alt, sense cap finestra i amb unes quantes taules estratègicament distribuïdes, totes acaramullades de còmics. En aquell lloc, la foscor trencada per un parell bombetes llardoses adquiria unes tonalitats grisoses, tirant a ocres. Les quatre parets estaven folrades amb prestatgeries, atapeïdes de col·leccions de còmics perfectament relligades, de terra fins al sostre.

En Miquel va fer una llambregada al conjunt de l'estança. En sa vida no havia vist una quantitat de còmics com la que tenia al davant. Sota la llum malaltissa d'una de les bombetes, va començar a fullejar alguns exemplars que hi havia sobre una taula.

Allà hi havia la col·lecció sencera d'«*El Llanero Solitario*», la d'«*El Aguilucho*», la del «*Capitán Coraje*», la d'«*El Capitán Trueno*», la de «*Blek El Gigante*», la d'«*El Cachorro*», les nou aventures de «*Chispita*», la de «*Dick Relámpago*», la de l'«*Espadachín Enmascarado*», la de «*Flecha Negra*», la de «*Florita*», la de «*Mendoza Colt*», la de «*Pantera Negra*», la de «*Superman*», la de «*Tarzán*», la de «*TBO*»…

En Miquel girava els fulls d'aquelles historietes gràfiques amb la màxima cura i delicadesa i, a mesura que anava descobrint els herois de la seva infantesa, una emoció progressiva s'anava apoderant del seu interior.

En Bacardí se'l mirava satisfet, amb la imatge de gaudi que produeix el fet d'haver dut a terme una gran obra, dibuixada al seu rostre.

—Si li ve de gust, podem anar a prendre el cafè que tenim pendent —li va dir al cap d'una estona, dirigint-se de nou al passadís per on havien vingut.

En Miquel va parar de fullejar aquells somnis fragmentats del seu passat més remot i va seguir en Bacardí en direcció a la cambra que feia de cuina i sala d'estar de l'entrada. Allà, en Bacardí va treure una cafetera de l'armari, va preparar dues bones tasses de cafè i van començar a parlar.

Després de passar uns quants anys estudiant i fent classes en diversos centres universitaris dels Estats Units, en Sinibald Bacardí s'havia incorporat al Departament de Filologia que el Dr. Ricard Siurana dirigia a Barcelona.

—Vaig fer classe de psicolingüística i de sintaxi durant dotze cursos, però al final ho vaig deixar. N'estava cansat i vaig començar a interessar-me per altres coses, com per exemple el món dels còmics —va dir, fent un gest expressiu en direcció a la porta del passadís per on acabaven d'entrar.

—Durant aquells anys que va fer classe, devia conèixer les dues víctimes dels crims que estic investigant, en Narcís Espina i en Mateu Guillamet, oi?

—Sí. Eren dos bons companys i dos excel·lents professors.

—Hi ha gent que no els tenia en tan bon concepte…

—Sí, ja sé que hi havia qui els criticava molt severament. Al meu parer, es tractava de crítiques injustes. En el fons tot consistia en les típiques enveges gremials pels èxits de les seves publicacions i, molt especialment, perquè havien aconseguit d'introduir-se en les pàgines d'alguns diaris i emissores de ràdio.

—Quina mena de relació hi havia entre en Siurana i els dos professors assassinats?

En Bacardí va fer un glopet de cafè i ho va aprofitar per reflexionar uns instants abans de contestar.

—Jo diria que era una relació complicada. En Siurana era com una mena de patriarca, un pare espiritual de la majoria de membres

del departament. I no solament perquè tenia una ment privilegiada i poderosa, sinó perquè tothom li devia algun favor o altre. Tant en Mateu com en Narcís, per exemple, havien entrat contractats per fer classes a la universitat a través seu.

—Ell era qui ho decidia tot?

—En aquells primers temps de la transició del franquisme a la democràcia, sí. Després, quan va arribar la normalitat del dia a dia, les cartes ja estaven donades i en Siurana era qui controlava quasi tot el poder.

—Però hi devia haver alguns criteris, algunes normes de selecció, a l'hora de contractar nou professorat…

—Criteris? Normes de selecció? No em faci riure. En aquells moments en Siurana feia i desfeia. Venia de l'antic règim i aviat va començar a trepitjar fort en el nou.

—Actuava com un dictador?

—A la seva manera, sí. Era un autèntic dèspota, un dictador amb guants de seda. Vostè sap com li dèiem, en aquells temps?

En Miquel es va arronsar d'espatlles.

—No.

—«Sí *bwana*». Li dèiem el «Sí *bwana*» en memòria de l'expressió que feien servir els esclaus negres d'una historieta del *TBO* per referir-se als blancs que els tenien dominats.

—Tant de poder tenia?

—Ja li he dit que tothom qui treballava a la casa li devia algun favor. En Siurana, a més, tenia línia directa amb el rector, que era de la seva mateixa generació i també havia passat del franquisme a la democràcia amb la mateixa habilitat funambulesca amb què ho havia fet ell. Ja no cal que li digui que aquesta relació li conferia moltíssimes prerrogatives.

—Com la de contractar qui li vingués de gust?

—Exactament. A mi també em va contractar ell, certament. Però ho va fer perquè li van cridar l'atenció les meves publicacions i necessitava algú amb prou prestigi en les àrees de psicolingüística i de sintaxi. Però en altres casos no va ser pas així.

—Es refereix als casos d'en Narcís i en Mateu?

—A aquests i també a alguns altres.

—En el cas concret d'aquests dos, em podria explicar com va anar?

—Com pot comprendre, en desconec els detalls. Sé que la influència de les seves respectives famílies hi va tenir un pes important, però no tinc ni idea de la manera concreta com es va produir.

—Ha dit influència? Quina mena d'influència podien tenir, les seves famílies?

—Digui'm, si vol, malpensat, però al cap de pocs mesos de la contractació d'en Mateu Guillamet, en Siurana va començar a publicar una sèrie d'estudis d'una qualitat execrable en una editorial en què el pare d'en Mateu era un dels principals accionistes. La contractació d'en Narcís Espina va coincidir també amb l'accés d'en Siurana a la direcció d'una col·lecció de textos clàssics; l'editorial que la va publicar, curiosament, depenia econòmicament dels diners del pare d'en Narcís, que en aquella època era un constructor important…

—Això que m'acaba de dir explicaria que en Siurana, malgrat el seu tarannà homòfob, acabés contractant dos professors homosexuals, oi?

—No, en aquesta ocasió s'equivoca. En Siurana al principi no en podia saber res, d'aquest tema. En Mateu no va acabar de sortir mai de l'armari i en Narcís encara no havia fet el pas que el duria a fer pública la seva bisexualitat. Més tard, quan l'opció sexual de tots dos va ser més o menys coneguda i notòria, en Siurana va intentar infructuosament de reconduir-la. Volia, «dur-los pel bon camí», «redimir-los». Ha!, ha!, ha! No cal dir que el seu fracàs va ser total i absolut. Una cosa és condicionar els actes i les decisions quotidianes de les persones i una altra molt diferent intentar dominar els seus desigs. La relació d'amor-odi entre els dos professors i el seu cap, al meu parer, es deuria a aquest fet.

Van passar una estona llarga parlant de temes diversos, alguns relacionats amb els dos crims del Gaixample i altres que no. En Miquel prenia notes del que en Bacardí li explicava i intentava lligar caps mentalment.

—Li ve de gust prendre un altre cafè? —va preguntar en Bacardí.

En Bacardí va omplir dues tasses de cafè i n'acostà una a en Miquel.

—Per què va deixar el seu lloc a la universitat? —va preguntar de sobte en Miquel, instants abans d'acostar-se la tassa als llavis.

En Bacardí, agafat de sorpresa, va vacil·lar uns segons. Finalment, agafà la seva tassa i féu un tastet.

—Va arribar un moment que el departament d'en Siurana s'havia convertit en una mena de cort medieval. Amb reverències, afalacs i, sobretot, amb el repartiment de càrrecs i privilegis a dit. Les coses, és clar, no funcionaven d'un manera tan diàfana com ara li ho estic explicant. Allà tot era molt subtil i farcit de sobreentesos, però en el fons, la hipocresia i l'acatament a les normes del cap eren les pautes que dominaven les relacions de l'equip. Jo cada vegada estava més fastiguejat de tot allò i em penedia d'haver tornat dels Estats Units.

—Se sentia enganyat?

—Sens dubte, sí. Res no era tal com m'ho havien venut. Em van contractar perquè fes de professor, però per fer-ne en igualtat de condicions amb la resta m'havia de convertir en un lacai d'en Siurana. Això ho condicionava tot: les relacions amb els companys, la manera de treballar, el tracte amb els estudiants… Gairebé res no era comparable amb l'esperit d'exigència i alhora de llibertat que jo havia conegut a Amèrica.

—Se'n va anar dolgut, ressentit?

—Vaig tenir raons suficients per odiar tot aquell sistema de coses i per menysprear l'actitud submisa i llagotera d'alguns companys. De vegades sentia una ràbia i una impotència que hauria estat capaç de fer qualsevol bestiesa. Però amb el temps vaig saber superar-ho. Odiar en Siurana i tot el seu món hauria estat una manera estúpida de continuar estant sotmès a les misèries de la seva tirania.

—Actualment, com suposo que deu saber, ja no és el cap del departament. S'ha jubilat.

—Ho sé. Ara ja no és el cap, però continua manant. L'han fet emèrit i hi va cada dia unes quantes hores.

—Em diu que continua manant?

—Directament i formalment, no. Però no tingui cap dubte que es mou entre bastidors i manipula tant com pot les decisions que es prenen en

benefici dels seus interessos. En Siurana, jubilat i tot, és un líder i manté una autoritat indubtable. Pensi que, del dret o del revés, va aconseguir aglutinar i motivar un equip al seu voltant. Com ja li he dit, tothom li devia favors i sospito que li'n continuen devent. El seu poder, gràcies a les seves immillorables relacions amb el rectorat, sempre va anar —i no dubti que continua anant-hi— molt més enllà del que li correspondria pel seu antic càrrec. El seu successor, en Sirvent, és tot el contrari. No té fusta de líder ni sap moure's pels cercles del poder amb l'habilitat que sempre ha sabut fer-ho en Siurana.

—Com era en Sirvent, com a professor?

—El vaig tractar molt poc. Era un company molt reservat, molt estricte i, segons els alumnes, una mica sever. No crec que fos un mal professor, malgrat que entre els estudiants, tal com es pot suposar, no tenia gaire bona imatge. El seu tarannà pedagògic, tot i ser correcte, era d'un altre segle. Tinc la sospita que se sentia incomprès, una mica arraconat, eclipsat davant la refulgència enlluernadora d'en Siurana.

—Però, contràriament al que va fer vostè, es va quedar a la casa i ara és el cap del departament.

—Sí, però no l'envejo. Cadascú ha de fer la seva vida de la manera que cregui més convenient.

—No em negarà que la seva opció personal, a més de valenta, és força peculiar.

—Per què ho diu?

—Tinc la sensació que viu enclaustrat com un fugitiu, com un refugiat.

—En certa manera té raó. Em limito a anar cada diumenge de casa als Encants de Sant Antoni i dels Encants a casa. No tinc televisor, ni Internet, però llegeixo tot el que vull i estic refent una pila de col·leccions de còmics oblidats que, mal m'està el dir-ho, sense la meva feina s'haurien perdut.

—Tot això que fa és molt lloable, però em fa l'efecte que fuig d'alguna cosa que va més enllà de la seva decepció universitària. Té por d'alguna cosa, Bacardí?

En Bacardí va escurar el seu cafè d'una glopada i es va quedar mirant el fons de la tassa abans de decidir-se a contestar.

—Em refugio de Barcelona —va concedir finalment—. La imatge que m'arriba de la ciutat em fa por, pànic. I no em refereixo a aquella ciutat que vaig redescobrir en tornar de Harvard. Amb la roba estesa als balcons i les antenes de televisió a les teulades, amb piles d'escombraries i muntanyes de residus industrials escampades entre les pinedes dels voltants…

—A quina ciutat es refereix? Quant temps fa que no surt de la seva cripta embruixada?

—No em faci riure, Trilla. Conec la realitat actual de Barcelona perfectament, sense haver de sortir d'aquesta cripta embruixada que vostè acaba d'esmentar. Li parlo de la gent que dorm al carrer; de la gent que es queda sense feina, de la que la fan fora de casa perquè no es va llegir la lletra petita de la hipoteca; de la gent que ja no pot més amb les riuades de turistes que corren pels carrers…

—Però convindrà amb mi que aquesta ciutat no solament s'ha endreçat i fet habitable, sinó que és una de les més desitjades de tot el planeta per passar-hi una temporada. Continuo pensant que no hauria de fer-li cap por sortir a trepitjar-la algunes estones.

—Tindré en compte els seus consells, encara que de moment penso mantenir el meu programa de sempre: de casa als Encants i dels Encants a casa.

—Té tot el dret a fer el que cregui més convenient, però he de dir-li que penso que s'equivoca tancant-se d'aquesta manera.

—Vingui amb mi! —li va dir de sobte, agafant-lo pel braç.

Es van tornar a endinsar pel passadís que duia a la cambra dels còmics. La llum pàl·lida i esgrogueïda dels quinqués donava un aspecte fantasmagòric al corredor i les ampliacions de les vinyetes emmarcades adquirien tonalitats de pergamí. En arribar a mig passadís, van trencar per una obertura que hi havia a la dreta i a continuació van pujar per una escala de cargol que semblava treta d'una obra de M. C. Escher. Van continuar per un laberint de passadissos i galeries amb les parets folrades de llibres antics i de col·leccions de còmics, fins que a través d'un túnel de formes arabitzants van penetrar en una sala d'unes dimensions

catedralícies. Una penombra verdosa ho cobria tot i difuminava les formes del mobiliari i de tot el que hi havia.

En Miquel va aclucar els ulls amb força per acostumar-los a la foscor de l'espai.

Al terra de l'habitació hi havia diverses màquines i piles de materials per a la impremta de tota mena. Una escala que girava a l'entorn d'un eix de ferro s'enfilava des d'una de les cantonades cap a uns passadissos amb baranes que penjaven del sostre i donaven la volta a tot el perímetre del recinte. Es comunicaven d'una banda a l'altra a través de dos ponts suspesos, construïts amb cordes gruixudes i una rastellera de taulons a la base. A les parets, les vinyetes de còmics, ampliades i convenientment emmarcades, s'alternaven amb les inevitables prestatgeries atapeïdes de llibres, col·leccions de còmics i altres materials. Dues finestres altes i estretes, acabades en punta d'ametlla, que donaven a un frondós jardí, deixaven entrar una lluminositat escanyolida, malaltissa, olivàcia, completament esmorteïda per la densitat del fullatge exterior.

—Aquest és el meu secret més ben guardat: el meu lloc de treball —va dir en Bacardí, amb una punta d'emoció a la veu—. Un autèntic paradís de la historieta gràfica antiga.

—Què hi fa?

—Recupero còmics. Ja ho sap.

—Sí, però, com ho fa? D'on treu els originals?

—He creat una petita infraestructura, una indústria de reciclatge.

—Una indústria de reciclatge? M'ho podria explicar? Sento curiositat per saber en què consisteix aquesta indústria.

—Sí. No hi tinc cap inconvenient a explicar-li-ho. Si no fos així no l'hauria deixat pas entrar fins aquí. Sé que em puc fiar de vostè, malgrat les seves intrigants relacions amb la bòfia. Li ho explicaré breument. Recullo els antics còmics que les editorials han descatalogat i llencen per inservibles. També els d'editorials que han desaparegut o fet fallida i han deixat els seus materials abandonats a la bona de Déu.

—Però això, vostè no ho fa sol. Qui li subministra els originals?

—Ja li he dit que he creat una petita indústria. Tinc una xarxa de gent sense sostre que treballa per a mi. Quan troben algun original, me'l

porten i jo els el pago trinco-trinco.

—I això és legal?

—Pot ser il·legal salvar i salvaguardar un bé cultural?

—No ho sé, però em sembla que s'arrisca. El podrien denunciar.

—Ho dubto. Jo només treballo amb gent de confiança. Amb gent que sap valorar la meva tasca de recuperació.

—I com és que es fia tant de mi, si amb prou feines em coneix?

—Sé que me'n puc fiar. A part que tinc un bon nas per identificar la gent, en el seu cas, li puc dir que també tinc bons informes sobre la seva persona. Si no, no hauria posat els peus a la «meva cripta» —va contestar en Bacardí, amb un deix d'ironia.

Van fer uns quants tombs per la sala i van examinar els originals i algunes planxes de còmics autènticament prehistòrics. En Sinibald es mirava de reüll en Miquel i veia satisfet la fascinació que li produïa aquell taller de lluita contra l'oblit.

—Tot això li deu haver costat molts diners i deu tenir un manteniment molt alt. Tant dona, la parada dels Encants de Sant Antoni?

En Sinibald va riure.

—Vostè, senyor Trilla, no es traurà mai de sobre la pàtina de policia.

Al cap d'una estona en Miquel tornava a ser al Paral·lel. Continuava plovent, ara amb més ganes que abans. Als tolls de les vores de la calçada, unes bombolles rodones i grosses, com de sabó platejat, corrien esperitades per l'aigua i es precipitaven pels reixats de les clavegueres. Les rodes dels cotxes fendien l'aigua entre grinyols i frenades; llançaven esquitxos sense manies, i aixecaven vaporosos nuvolets de calitja resplendent per tota l'amplada de la via. Va començar a caminar amb pas decidit per l'ampla vorera de la banda de Montjuïc. A la mà dreta hi duia el paraigua d'en Bacardí i sota el braç esquerre, un exemplar de la quarta aventura de «Chispita», nova de trinca i magníficament relligada.

«Castanyes! He quedat amb la Clàudia que compraria castanyes i moniatos!» —es va dir en Miquel quan ja era a punt d'arribar a la plaça d'Herenni. Es va girar en direcció a la de Sants on, tot i la pluja, una

serp de paraigües oberts feien cua davant la barraqueta de llauna de la castanyera.

La mort d'aquell jove paquetaire va trasbalsar profundament en Joan. Per més que intentava treure-s'ho del cap, no podia oblidar la mirada perduda d'aquell noi ni evitar recordar el dia que li havien disparat a ell pel mateix motiu. Per si això no fos prou, l'exclamació d'en Torcuato en examinar el cadàver continuaria ressonant-li a les orelles i al cor durant tot la vida: *¡Coño! ¡Le has dado de lleno! ¡Lo has matado! ¡Tenías que haber disparado al aire!*

Va ser en aquells dies que en Joan va començar a beure i a dur una vida arrossegada que acabaria ensorrant-lo al cul d'un pou que semblava no tenir fons ni sortida.

Per acabar-ho d'adobar, a partir d'aquell fet va començar a tenir accés a les propines que —a vint duros de «tarifa» mínima— alguns contrabandistes amics deixaven a tocar del volant del cotxe. Una bona part d'aquells diners l'acabaria destinant a comprar alcohol. En aquell lloc les nits eren molt fredes i llargues, i les guàrdies es feien molt més suportables si anaven acompanyades d'unes bones xarrupades de conyac o de whisky.

Durant aquella temporada de beure com un bocoi anava torrat del matí a la nit. Alguns companys, com que sabien el que li havia passat, feien els ulls grossos i intentaven comprendre'l i fins i tot ajudar-lo, amb l'esperança que a poc a poc anés oblidant i s'anés refent.

—*No te sientas tan desesperado* —li va dir un dia el mateix Torcuato, segurament per conhortar-lo—. *Ser capaz de matar a veces es una prueba de hombría y de lealtad. Morir es fácil. Pero no todo el mundo sirve para matar. Para matar se necesita tener un par de cojones.*

Però en Joan es veia incapaç d'afrontar els fets sense l'ajut de l'alcohol i de les cada vegada més constants visites al bordell de la Mamy. Va arribar un moment en què únicament en aquella atmosfera densa, quasi asfixiant, d'alcohol i de sexe era capaç d'estabornir el cervell, d'ofegar les veus i les imatges que, com les flamarades d'un gran incendi, li brollaven de les entranyes.

—Mataste a ese contrabandista en cumplimiento de tu deber. Te ocurrió a tí como podía haberle ocurrido a cualquiera de nosotros. Con el tiempo vas a olvidarlo —li va dir un dels companys.

Volien consolar-lo i ell els ho agraïa. Però què sabien ells del que ell sentia?

—Creo que no podré hacerlo nunca.

—Llega un día en que todo se olvida. Lo superarás. Ya lo verás.

Ell, però, estava convençut que no es refaria mai d'aquella desgràcia. Una vegada i una altra li revenia a la memòria la nit que anys enrere la Guàrdia Civil li havia disparat, sense tocar-lo. Sempre havia pensat que no l'havien volgut encertar. Que només l'havien volgut avisar i obligar-lo a llençar el farcell. Ell, en canvi, tenia les mans tacades de sang… Com es podia superar un tràngol com aquell?

Plaça d'Herenni (Barcelona), 2 de novembre del 2010, dimarts al matí

Eren dos quarts de dotze del migdia. En Miquel no feia gaire que havia parlat amb en Joan i li havia comentat el contingut del que li havia dut el carter aquell mateix matí: un petit paquet, que en aquells moments desava curosament a l'interior d'un maletí. A l'interior del paquet hi havia una fitxa d'escacs —un alfil de color verd, nou de trinca— amb l'expressió «DOLÇ ESGUARD» escrita a la base. A part d'aquest alfil verd, que ja s'esperava, a dins de la capseta hi havia un altre full de paper amb una nota que deia:

MES FONCH PACTAT — QUELS *REYS*, ON SE POSENTA
VALER TANT GRAN, —SOBRELS ALTRES NO SALTEN.

En Miquel va agafar el maletí i va sortir en direcció a la caserna dels Mossos de la plaça d'Espanya. Feia sol i el dia era net i clar, transparent. Semblava com si la pluja del dia anterior hagués passat una camussa seca per la superfície de l'atmosfera de la ciutat. Les inacabables obres que tenien tot el barri de panxa enlaire, no obstant, l'obligaren a saltar d'una banda a l'altra del carrer per no mullar-se els peus i esquitxar-se en els bassals d'aigua que hi havien quedat entollats. «Aquests polítics, d'ençà que han descobert que les obres porten vots, no paren d'amargar-nos la vida», es va dir, fent broma amb si mateix, en Miquel.

A la porta de la caserna hi havia en Joan que l'esperava.

—Hola, Joan! Has pogut reunir tot l'equip?

—Hola, Miquel! Sí. Ha coincidit que tothom era per la casa. Finalment, presidirà la reunió el comissari. Ens vol dirigir unes paraules a l'inici. Està molt preocupat davant la notícia que el criminal hagi tornat a donar senyals de vida. De seguida que ho ha sabut m'ha dit que volia presidir la reunió.

En el moment d'entrar a l'edifici, en Miquel no va poder evitar de sentir un calfred. Inesperadament, els seus ulls es van desenfocar i tornaren a veure la pugna entre dues ombres que es disputaven una

bicicleta; la fulla brillant d'un ganivet que s'enlairava sota la llum d'un fanal; un cos que queia i es retorcia en un toll de sang. Es tornà a veure a si mateix atrapant el delinqüent; immobilitzant-lo; pegant-li dos cops de puny a la cara. I, aleshores, el delinqüent autolesionant-se. Va tornar a veure el judici; la premsa; la cara morada; el cop baix d'un company en qui confiava… La frase: «Ha perdut el control i s'ha excedit en les seves funcions», li va espetegar als timpans. Totes aquelles escenes i veus van esclatar a la seva ment com la fulguració d'un llampec. Feia dies que no li passava. De fet, d'ençà que havia tornat a treballar no recordava haver tingut cap visió d'aquella mena. Però ara el retorn a aquella comissaria li havia desfermat tots els dimonis interiors. Va respirar fondo i, a poc a poc, va intentar recuperar el control de si mateix. Quant temps feia que no trepitjava aquelles dependències en què havia passat tantes hores?

Van pujar al primer pis i, per un passadís força ample que donava a un pati interior, es van dirigir a una sala on hi havia la resta de membres de l'equip que xerraven i reien, amb vasets de plàstic a les mans, al voltant d'una màquina de cafè.

—Així que la bèstia ha tornat a bramar! —va comentar en Jònatan.

Al cap d'uns moments de ser en aquell lloc, el comissari Furriol els va fer cridar al seu despatx. Allà, després d'una breu salutació al Miquel, els va invitar a passar a una sala de reunions del costat, on hi havia una taula allargada envoltada per diverses cadires i, a la paret del fons, una pantalla connectada a un ordinador i un mapa de la ciutat amb algunes agulles de diferents colors clavades.

El comissari, amb un posat que evidenciava preocupació, es va asseure al cap de taula. A continuació, a la seva dreta, es va situar en Joan; a l'esquerra, en Miquel; tot seguit, es van col·locar la Núria i en Jònatan i, a l'altre cap de la taula, en Serrat.

El comissari es va posar al cap del nas unes ulleres de llegir de prop i, en un to que volia ser amable, però que no amagava la gravetat que atorgava al tema de què anava a parlar, els va dirigir unes paraules que portava resumides en un full de paper.

—Tal com suposo que ja deuen saber, aquest matí l'assassí que estem

perseguint ens ha enviat un altre dels seus estrambòtics i macabres missatges. Després en Miquel els en donarà tots els detalls. Per part meva els voldria dir que sé que estan treballant de valent i, per tant, compten amb tota la meva confiança. Però em veig en l'obligació de recordar-los que el temps corre en contra nostra i a partir d'avui em temo que ja ha començat a precipitar-se a una velocitat de vertigen. Saben sobradament que les pressions perquè resolguem aquest cas ens plouen de totes bandes. Estic perfectament preparat per assumir totes les critiques, els retrets i els comentaris que ens puguin fer, molts dels quals serien sens dubte més que justificats, si més no, pel que a mi respecta. El que de debò m'inquietaria no és que el tema pugui esclatar a la premsa, sinó les conseqüències que això comportaria. Com també saben prou bé, estaríem fent el joc a aquest criminal assedegat de notorietat que estem perseguint. Li estaríem donant ales. No ens podem permetre facilitar-li un èxit d'aquesta mena i satisfer la seva vanitat perversa. Des de les instàncies polítiques, d'altra banda, ja es poden imaginar amb quina preocupació i amb quant de neguit se segueix l'assumpte. Hi ha por que la crisi del sector turístic acabi afectant seriosament l'economia. No cal que els insisteixi, per tant, en l'interès que hi ha a les altes esferes per fer que aquest cas es resolgui com més aviat millor. És a dir, abans de l'inici de la campanya electoral, el dia 15 de novembre…

En arribar a aquest punt, el comissari Furriol va fer una pausa i es va mirar els components de l'equip per calibrar l'efecte de les seves paraules. El comissari era un expert en la lectura de fesomies.

—Comprenc com se senten i no penso exigir-los més del que estan fent —va continuar el comissari, amb un to estudiat, que volia ser tranquil·litzador—. Sé que treballen fort i amb mètode i no tinc cap dubte que tard o d'hora arribaran els resultats definitius que tots perseguim. En aquest moment, però, voldria que focalitzessin la seva atenció en el que ara els diré. El nostre objectiu és detenir l'assassí, però si encara no podem agafar-lo, tal com seria de desitjar, haurem de fer tots els possibles per evitar que torni a actuar. La meva proposta és que ara concentrem *tots els nostres esforços a intentar impedir el proper crim*. Jo no sé si això s'ha de fer amb detencions preventives o simplement

tenint controlats els principals sospitosos que hagin detectat. El meu parer és que les detencions són més efectives que no pas les mesures de control de sospitosos. I de cara a l'opinió pública resulten més… tranquil·litzadores. I ara, si els sembla bé, jo els deixaré perquè tinc altres temes que m'esperen. Abans d'anar-me'n, però, passaré la paraula al Miquel Trilla perquè els expliqui el contingut dels missatges que ha rebut aquest matí mateix.

En Miquel va obrir el maletí que portava i el va posar a sobre de la taula. Tot seguit va mostrar el paquetet.

—Si l'assassí que perseguim manté la seva manera d'actuar —i, meticulós i detallista com és, ben segur que ho farà— amb aquest alfil verd, amb l'expressió «DOLÇ ESGUARD» escrita a la base, i amb aquest fragment de vers antic ens anuncia, com ja sabeu molt bé, que aviat hi tornarà a haver un nou crim de les característiques dels anteriors. (Aquí en Miquel va llegir el fragment del vers en veu alta).

—Què proposes fer? —va preguntar en Joan, després d'uns moments en què el silenci semblava haver-se imposat en el grup.

—D'entrada, demanar més mitjans. Si volem ser més eficients, necessitem més efectius, més mossos.

—Més mitjans? Per a què els vols? El comissari m'ha advertit que no poden destinar més gent al cas. Estan desbordats.

—Les excuses de sempre —va mormolar en Miquel—. Si volem evitar un nou crim, l'ideal seria controlar tots els sospitosos que hem anat detectant, Joan. Però necessitaríem poder comptar amb un nombre notablement més elevat d'efectius.

—Tots els sospitosos? Et refereixes a les parelles de les víctimes i a la colla de companys seus que hem entrevistat?

—Alguns potser es podrien descartar. En Pau Castells, per exemple…

—Però la resta…

—Jo també descartaria les parelles de les víctimes, la Montserrat Gavarró i l'Eric Horn. Amb un sol crim, el mòbil de la gelosia hauria pogut tenir una certa raó de ser, però en produir-se el segon, aquest mòbil perd quasi tot el sentit i ens posa en la pista d'un assassí en sèrie. La hipòtesi

d'un segon crim, calcat del primer, per desorientar-nos, ja em semblava descabellada, i ara, amb el nou assassinat que se'ns anuncia, la considero totalment desestimable.

—Oblideu una cosa —va intervenir en Serrat, amb sornegueria—. Per una banda, el tercer crim encara no s'ha produït, i el seu anunci podria ser perfectament un ardit més per fer-nos precipitar. Per una altra banda, el fet que hi hagi hagut dos crims gairebé calcats no descarta tan dràsticament el mòbil de la gelosia com en Miquel ens ha volgut vendre. ¿Heu pensat en la possibilitat que s'hagués establert algun tipus de relació sentimental entre les dues víctimes? En aquest cas, el mòbil de la venjança per gelosia tornaria a ser perfectament possible. Ho heu investigat, potser?

La intervenció d'en Serrat va provocar malestar i una sensació d'esgotament es va estendre entre els membres de l'equip. La via que obria semblava altament improbable i molt en la seva línia de mantenir la hipòtesi de la gelosia peti qui peti, però, coherents amb la manera d'actuar de l'equip, ningú no es va decidir a rebutjar-la de front.

En Serrat es va remoure complagut a la seva cadira. Se sentia satisfet. La hipòtesi de la gelosia, en què des d'un bon principi s'havia entestat i que en certa manera l'havia apartat d'encapçalar aquella investigació, encara era sobre la taula.

En Joan va mirar el rellotge. Eren prop de les dues. Preveient que la reunió s'allargaria va proposar de fer una breu pausa. Tothom hi va estar d'acord.

—Un cafè, encara que sigui de màquina, potser ens aclarirà les idees —va reblar en Jònatan.

—Podria ser que el comissari tingués raó —va comentar en Serrat després del descans.

—En quin sentit? —va voler saber en Joan.

—Si no som capaços de controlar tots els sospitosos, podríem optar per fer alguna detenció, encara que només fos preventiva. Entre totes les persones que heu interrogat n'hi ha algunes que semblen més sospitoses que altres, no? Qui sap si no evitaríem el proper crim.

—No sembla una mala idea —va admetre en Joan, després d'uns moments de pensar-hi—. La decisió no és pas que m'entusiasmi, però si hi ha la possibilitat que evitem un nou crim, una nova carnisseria, em penso que hauríem de córrer el risc d'equivocar-nos. D'altra banda, amb les investigacions que hem dut a terme disposem d'alguns perfils realment molt sospitosos.

—A qui et refereixes, com a «molt sospitosos»? —va voler saber en Miquel.

En Joan va rumiar uns instants.

—Si no ho recordo malament, d'acord amb l'informe que tu mateix ens vas fer arribar, el Dr. Siurana seria un retrat robot quasi perfecte de l'assassí que perseguim, Miquel. És alt, encara fort, duu cabells llargs, va una mica coix i amb bastó… Es mostrava, a més, decebut i gelós per la manera de ser dels dos professors assassinats. El molestaven els seus èxits en el món dels mitjans i algunes de les seves expressions mostren d'una manera clara el seu tarannà homòfob. I per si això no fos prou, és un apassionat del món dels escacs! Si sabéssim que arrestant-lo podem evitar el proper crim, no dubtaria a fer-ho.

—Entenc el que dius, Joan. Però no veig tan clar que la seva detenció ens ajudi a resoldre aquest cas. Certament el retrat robot del Dr. Siurana és un perfil gairebé fet a mida de l'home que perseguim. Però té dos inconvenients. Per una banda, és un retrat massa perfecte, massa delator; sobretot tenint en compte que l'assassí amb qui ens enfrontem és algú que no deixa res a l'atzar. Per una altra, qualsevol dels altres sospitosos amb qui hem parlat, amb una mica de teatralització, podria adoptar la imatge que tu ens has descrit.

—És possible que tinguis raó, però si detenint-lo s'acabessin els crims, tindríem una prova irrefutable de la seva culpabilitat.

—Irrefutable, no. Imagina't algú que sentís un odi profund contra en Siurana i el conegués molt bé. No li seria gaire difícil d'adoptar la seva imatge, simular la seva coixesa, els seus gestos… La detenció d'en Siurana, si l'autèntic assassí deixava de matar, no solament l'exoneraria de qualsevol sospita, sinó que condemnaria irremissiblement en Siurana.

—I a aquest algú, no li hauria estat més fàcil desfer-se directament

d'en Siurana? —va objectar en Joan, satisfet d'haver agafat el seu company i amic en contradicció.

—No pas si també sentia un odi profund per les dues víctimes. En Siurana en aquest cas seria el cap de turc d'una jugada perversa, però perfecta. L'assassí satisfaria la seva set de venjança en les dues víctimes que ja hi ha hagut i, de passada, carregaria tota la responsabilitat dels fets en l'antic cap del departament —va replicar en Miquel—. No, decididament, no soc partidari de detenir ningú sense unes proves mínimament concloents que ho avalin.

—Ja torneu a jugar a novel·les de lladres i serenos! —es va indignar en Serrat—. Si es deté algú i cessen els crims és que aquell algú era qui els cometia. El problema és que siguem capaços de posar-nos d'acord en la persona que cal detenir.

—No hi estic d'acord —va protestar la Núria—. La nostra ètica professional no ens ho permet. A més, a la carrera de criminologia vaig fer un treball sobre casos com aquest. Recordo el cas d'un cèlebre criminal nord-americà que el van dur a la cambra de gas sense cap prova consistent. El fiscal es va basar únicament en el fet que, a partir de la seva detenció, els crims que es cometien en una determinada zona van deixar de produir-se. Es va conèixer com el cas del *Bandit del llum vermell*. Es tractava d'algú que es dedicava a assaltar parelles que es trobaven en cotxes i en parcs. Assassinava els nois i, a les noies, primer les violava i després també les assassinava. La policia va detenir un jove com a sospitós, però com us dic, sense cap prova. La seva detenció va ser per motius molt qüestionables: rondava perdut pel lloc dels fets. L'única prova que hi va haver en contra seu va ser que, a partir de la seva detenció, els crims van deixar de cometre's. Es deia Caryl Chessman i el seu cas es va fer mundialment famós. Diverses autoritats, entre elles el papa d'aleshores, van demanar el seu indult. Finalment, però, el van dur a la cambra de gas, sense cap altra prova concloent que el fet que *amb la seva detenció el* Bandit del llum vermell *havia deixat d'actuar.* No es va poder saber mai, però, si aquest Caryl Chessman era realment l'autèntic autor de tots aquells crims i violacions.

Després d'una estona de discutir sobre els avantatges i els inconvenients que hauria pogut comportar dur a terme alguna detenció preventiva, i davant de la dificultat material de controlar tots els possibles sospitosos, en Miquel va decidir que calia canviar d'estratègia.

—Una altra de les coses que podríem fer per evitar un nou crim seria protegir les possibles víctimes.

—Protegir possibles víctimes? —va repetir en Joan.

—Sí. L'inventari de les possibles víctimes seria més fàcil d'acotar i més manejable per a nosaltres que els dels sospitosos en potència. Us accepto que el risc d'equivocar-nos és gran, però és l'únic que ens podem atrevir a controlar amb els efectius de què disposem.

—Es pot saber qui entens per possibles víctimes? Creus que podem arribar a saber quines són les intencions de l'assassí? —va preguntar en Jònatan.

—Amb certesa, no, però podem intentar aproximar-nos-hi. Fixeu-vos en una cosa. Si repassem els fets rellevants que relacionen les dues víctimes, en tenim quatre que destaquen per sobre de la resta. Tots dos eren professors universitaris. Tots dos eren homosexuals. Tots dos van morir en una illa de cases de l'Eixample. Tots dos formaven part d'un tribunal d'oposicions. De totes aquestes quatre coincidències, només n'hi ha una que es relacioni amb el poema *Escacs d'Amor* i el ritual de peces d'escacs que ens ha anat enviant l'assassí: el fet de pertànyer al tribunal d'oposicions que va deixar sense plaça en Pau Castells, l'opositor que defensava el seu lloc de treball amb la seva tesi sobre *Escacs d'Amor*.

—Estàs proposant, per tant, protegir o tenir controlats els membres d'aquell tribunal que queden amb vida, oi?

—Sí. No crec que ens fos gaire difícil de localitzar-los.

—No. Gens —va intervenir la Núria, obrint una carpeta i remenant uns papers—. De fet, jo fins i tot ja els havia investigat una mica. Aquí ho tinc: en aquell tribunal, a part de les víctimes, hi va haver una professora de la Universitat de Bellaterra, anomenada Rosa Bartrina, i un professor de la Rovira i Virgili, que es diu Arcadi Perera.

—De manera que amb dos membres de l'equip que els tinguessin vigilats ja n'hi hauria prou —va mormolar en Joan.

—Dos ja ens fan falta per als membres del tribunal, però també en necessitaríem un per protegir el president, el Dr. Sirvent. Per tant, hi hauríem de dedicar tres mossos. Com ho veieu?

—Jo podria protegir i tenir controlada la Rosa Bartrina —va dir la Núria, alçant dos dits d'una mà.

—I jo, el president —es va apuntar en Jònatan.

—Jo, si hi ha dietes, m'encarrego del de la Rovira i Vigili —va dir, alçant la mà, en Serrat.

—Abans caldrà trucar-los i informar-los del tipus de protecció que els oferim. Haurà de ser durant tot el dissabte, des de la nit de divendres fins a les dotze de la nit de dissabte —va dir en Miquel.

—Tot el dissabte? Únicament el dissabte?

En Miquel va posar un calendari sobre la taula.

—Sí. Els recomanareu que s'estiguin a casa com més temps millor. Si en surten per qualsevol motiu us ho hauran de comunicar a vosaltres que fareu guàrdia en algun lloc estratègic des d'on pugueu controlar discretament l'entrada del seu domicili. Observeu que la sintaxi dels fets fins ara obeeix a una precisió cronològica gairebé matemàtica. La primera víctima va morir el dia 11 de setembre, en dissabte, i a comissaria s'havia rebut la fitxa d'escacs amb la nota, just quatre dies abans, el dimarts dia 7. En el segon cas, el crim s'havia produït exactament quatre setmanes després, el dissabte dia 9 d'octubre, i a comissaria hi havia arribat la fitxa d'escacs amb la nota també quatre dies abans, el dimarts dia 5. No crec que aquesta periodicitat tan exacta tingui res de casual. Si tenim en compte la resta de detalls que envolten la macabra litúrgia dels crims i el tarannà minuciós i ultraperfeccionista de l'assassí, hem de considerar que aquesta manera d'actuar tan regular i precisa continuarà produint-se. Amb la seva nota d'avui, per tant, una de les coses que l'assassí ens comunica és que té previst tornar a actuar aquest dissabte dia 6.

—No creus que és molt arriscat, jugar-nos-ho tot a una sola carta? —va objectar en Joan.

—Sí, sens dubte. Qualsevol decisió que prenguem tindrà un tant per cent de risc. Però, a part d'aquesta, en tenim alguna altra? Penseu que, justament el dia 6, farà també quatre setmanes que va cometre el

darrer crim i que avui, dimarts dia 2, hem rebut el paquetet amb què, amb tota probabilitat, ens anuncia el nou crim. Segur que ja el deu tenir mil·limètricament preparat…

Després d'una breu roda d'opinions (s'estava fent tard i qui més qui menys ja tenia ganes d'anar a dinar), es va acceptar el plantejament d'en Miquel. Com a mínim hi havia un pla d'acció amb unes tasques concretes distribuïdes. Això va produir una certa distensió en l'equip. Abans d'acomiadar-se, van decidir prendre un altre cafè per enganyar la gana el temps just d'arribar a casa.

A partir que va matar aquell jove contrabandista, en Joan va tornar als pitjors anys de lassitud i deixadesa de la seva adolescència. Als anys en què s'arrossegava, assedegat d'alcohol, per totes les cofurnes i els caus dels volts de Vilareny. La diferència era que ara tenia un sou, un uniforme i bevia whisky i conyac del que li regalaven els contrabandistes, sense la necessitat de pagar-lo ni d'anar a raure a cap cul de cafè per obtenir-lo.

El verí en què a poc a poc es va anar convertint l'alcohol que diàriament s'empassava, ara l'obtenia parant simplement la mà i corrompent-se una mica més cada dia. Aquell alcohol, més les llargues vetllades de sexe i llangor al Club-whiskeria Mamy i els diners abundants, però fugissers, obtinguts fraudulentament amb les «propines» dels contrabandistes, eren els recursos amb què aquell tros d'ànima esquinçada intentava vanament de sepultar el record esbalaïdor d'aquella tràgica nit.

A part de la vida derrotada que duia, la basarda que a partir d'aleshores li provocaven les inacabables batudes nocturnes; les guàrdies sota els estels i els udols de les salvatgines; un fred glaçador, esmolat i inclement, i una solitud que se li ramificava per les entranyes com les arrels d'una parra, reforçaren encara més la seva tendència a refugiar-se en la beguda i en el sexe, d'una manera totalment compulsiva.

En els moments d'una certa lucidesa, es dedicava a turmentar-se. Recordava que una vegada la Guàrdia Civil li havia disparat a ell, i no l'havia volgut tocar; que només l'havia volgut avisar. I no es podia treure del cap les paraules del primera Torcuato: *¡Coño! ¡Le has dado de lleno! ¡Lo*

has matado! ¡Tenías que haber disparado al aire!

En Joan, per més que a estones ho intentava, no sabia com sortir del pou en què havia caigut. Se sentia com un gos, com un animal salvatge, com un cuc.

A poc a poc, el seu caràcter es va anar transformant. L'excés d'alcohol el va fer tornar imprevisible, unes vegades podia mostrar-se normal, graciós i fins i tot simpàtic, unes altres, agressiu. El seu caràcter, el seu comportament, depenien de l'estat en què es trobava.

Els companys li seguien la veta com podien, amb graus diferents de preocupació i també de comprensió. Curiosament, un dels qui més tolerants es mostraren amb ell aquells dies va ser el primera Torcuato. Potser perquè, en el fons, sabia que una part de la culpa del que li passava era seva.

Un dia, quan ja s'acostava el bon temps, va arribar al control del Pas de la Guineu un cotxe estranger, sense capota. Hi anaven dos nois i dues noies. En Joan estava de guàrdia i, com darrerament solia passar, anava completament begut. Aquells estrangers, en aquella zona, constituïen una rara mostra del fenomen turístic que en aquells moments ja es començava a produir en altres punts del país. Gent jove i despreocupada, amb ganes de passar-s'ho bé i de meravellar-se amb els costums i la manera de ser dels habitants d'aquell país que visitaven i que algú els l'havia venut com un lloc exòtic i paradisíac.

La imatge de la parella de la Guàrdia Civil, amb els seus tricornis, els seus uniformes i les seves capes, probablement va acabar d'animar-los a fer una mica de broma i de gatzara amb aquells dos curiosos vigilants de la frontera que els havien fet aturar. Segurament excitats pel goig d'haver arribat, després d'una ruta infernal i plena d'abismes, es van posar a saludar amb crits de «*¡Toro! ¡Bravo! ¡Olé!*» i alguns altres tòpics que els havien venut sobre el país que visitaven.

En Joan aleshores va tenir un encreuament de cables i va perdre el sentit de la realitat. Es va treure la capa i va començar a passar-la per damunt dels turistes al mateix temps que ells reien i continuaven fent crits de «*¡Bravo!*, *¡Toro!*» i «*¡Olé!*» El company d'en Joan, que també portava

una bona dosi de conyac a dins, no parava de riure, d'aplaudir i d'animar-lo davant aquella escena tan divertida i inesperada en un lloc tan solitari i poc transitat com aquell.

Els estrangers, bocabadats per aquella rebuda tan hilarant i gratuïta, no paraven de xisclar i de fer barrila. Per a ells allò era una benvinguda que superava totes les expectatives que s'havien fet i totes les explicacions que els havien arribat a través dels tríptics publicitaris de les oficines de turisme que havien visitat. Eren els temps en què un ministre del règim franquista promocionava el turisme a l'estranger mitjançant l'eslògan «*España is different*» i aquella rebuda no feia sinó confirmar les raons del missatge publicitari.

Aquells estrangers, disposats a seguir-li el joc, van començar a posar-se els dos dits índexs al costat del front i a fer com que tossaven la capa cada vegada que en Joan els la passava per sobre dels seus caps. Entusiasmats amb aquella rebuda, imitaven el mugit dels bous com millor sabien: muuu, muuu, muuu, entre aplaudiment i crits de «*¡Bravo!*» i «*¡Olé!*».

De sobte, però, en Joan es va posar seriós, com si es concentrés. Tot seguit, es va treure el tricorni i, fent una volta de 360 graus sobre les seves cames, el va enlairar per saludar un públic imaginari que només existia en les profunditats cavernoses de la seva ment pertorbada per tota mena d'excessos. Un cop efectuada la salutació, es va tornar a encaixar el tricorni i va exclamar:

—Ha arribat l'hora de donar l'estocada!

Es va treure la pistola i se la va posar al darrere de la capa com si fos l'espasa d'un matador i va continuar torejant i fent contorsions, intentant imitar les escenes de toreig que havia vist a la tele. El seu company va començar a alarmar-se, i els turistes, totalment desconcertats, van emmudir i parar de riure. No anava massa enllà, aquell guarda de fronteres, amb la seva espectacular cerimònia de rebuda?

Quan en Joan va haver fet dues o tres capotades més, amb la mà dreta va empunyar la pistola i va començar a apuntar tremolós, amb els ulls enrogits i un posat agressiu, aquells estrangers, que en un instant van passar del desconcert a l'esglai.

—I ara, a matar! —va cridar, fora de si.

Per sort, el seu company, esgarrifat, es va moure amb prou celeritat; se li va tirar a sobre, el va fer caure a terra i li va prendre l'arma.

En Joan havia perdut totalment el senderi.

Com a conseqüència d'aquell fet, en Joan va haver de posar fi voluntàriament al seu pas pel cos de la Guàrdia Civil.

—*Mira, Juan. Tú te vas por voluntad propia y aquí no ha pasado nada* —li va dir en Torcuato tan aviat com en Joan va estar en condicions per entendre les seves paraules.

Aquell tema es va tancar així. En Joan sempre es va pensar que, a més d'haver estat de sort, els seus companys no havien tingut cap interès a ventilar-lo. S'hauria provocat un escàndol massa gros i hauria estat un desprestigi per al cos, a més de facilitar que es fiqués el nas en les coses del control del Pas de la Guineu, eventualitat que no interessava a ningú.

Dies 3 i 4 de novembre del 2010, dimecres i dijous

En Miquel es va passar una bona part del matí del dimecres dia 3 repassant els resums i els perfils dels personatges. Després, convençut que la clau de tot plegat era al ritual que envoltava els crims, a les fitxes i a les frases que les acompanyaven, va estar-se una estona llarga llegint i rellegint el poema *Escacs d'Amor* per veure si hi trobava alguna pista nova, algun nou indici del que «aquell malparit d'assassí els estava dient».

L'única cosa que va aconseguir va ser localitzar el fragment de vers que l'assassí els havia enviat. Era al principi de l'estrofa vint-i-u:

Fenollar
(Diu que'l Rey no salte a la tercera sobre les altres pesses)
Mes fonch pactat que'ls Reys, hon se [a]posenta
valer tan gran, sobre'ls altres no salten,
mas, per camins segurs de sobreventa,
vagen tostemps o lladres may asalten.
Car, puix d'aquells nostres honors s'esmalten,
deixant atras qui'ls pot donar empenta,
sy's guarden mal, a si y al poble falten.
Natura vol los membres ser defenssa
del dan del cap, on tots reben ofensa.

Però aquella descoberta no li aportava res de nou. Si més no, ell no hi trobava cap sentit. Cap al migdia, cansat de no trobar cap resposta als seus dubtes, va baixar una estona al poliesportiu de l'Espanya Industrial, on encara va trobar alguns dels seus antics companys. Necessitava córrer una estona, encara que només fos damunt d'una cinta i estirar una mica la musculatura per relaxar la tensió interior.

Al migdia va dinar amb la Clàudia, que estava molt preocupada perquè la venda de pisos havia començat a estancar-se i entre els empleats ja es parlava de si un dia no es trobarien la porta de l'oficina tancada i amb en Borges fugit a l'estranger. «Fes alguna cosa, Clàudia. A

tu et té com un respecte especial» —li havia dit la secretària.

—Em sembla que hauré d'actuar, no ho creus? —li va preguntar la Clàudia.

—Segur que et farà cas —va somriure en Miquel.

A la tarda, després de tornar a llegir una vegada més *Escacs d'Amor,* en Miquel es va ficar en un cine. Necessitava desconnectar.

El dia que va deixar de pertànyer al cos de la Guàrdia Civil, en Joan es va passar tota la nit al local de la Mamy. «Vaig beure alcohol a semalades i vaig fornicar compulsivament, com un desesperat, amb totes les noies del club, com si el món hagués estat a punt d'acabar-se. En Torcuato m'havia donat un sobre amb uns quants diners, segurament tots els que s'havien recollit aquell mes, procedents de les propines dels contrabandistes homologats, i el vaig deixar tot sencer en aquell club de mala mort. Va ser la meva manera d'acomiadar-me de tot aquell món», havia confessat un dia, al Miquel.

En aquella ocasió, però, la divisa de l'astuta mestressa que regentava la casa, segons la qual «*No hay nada que un buen culo, un par de buenas tetas y unas cuantas copas no puedan solucionar*» no va donar cap resultat positiu.

Al cap d'un parell de dies, ningú no sap com va ser, en Joan va aparèixer a Vilareny, fet un manyoc de carn tremolosa i espasmòdica. Uns joves del poble el van carregar en un *jeep* i el van portar a la masoveria solitària, voltada de rostolls, de pastures eixarreïdes i mig perduda entre serrats i cingleres, on feien vida els seus pares.

La mare va rebre aquell fill seu sanglotant i plorant com una Magdalena. El pare, visiblement compungit i molt envellit, els ho va agrair amb una frase que no podia ser més lapidària:

—Més m'hauria estimat que me l'haguéssiu dut mort.

Tan aviat com es va haver refet físicament, en Joan se'n va anar a Barcelona. Es va instal·lar en una pensió del carrer de la Lleona, un carrer estret, fosc i, en aquell temps, força brut, que va de la plaça

Reial al carrer d'Avinyó. En aquella pensió només hi anava a dormir. La portaven dos homes grans que llogaven habitacions amb dret a dutxa i s'encarregaven de rentar la roba dels dispesers. Les habitacions, gens ventilades i fosques, eren minúscules, amb un trist armari, una cadira plegable, i sense cap taula (que no hi hauria pas cabut). La dutxa —de plat— era d'allò més senzilla i la compartien les set o vuit persones que habitualment s'allotjaven a la pensió. Però el preu era raonable i tot plegat semblava força net i endreçat. L'ambient que s'hi respirava, doncs, estava marcat per l'austeritat i la senzillesa, fet que no impedia que les relacions de convivència, tant pel que fa amb els amos de la pensió com amb la resta de companys, fossin correctes, agradables, fins i tot cordials.

Menjava on s'esqueia i sopava generalment al bar *Muy Buenas* del carrer del Carme. La primera feina que va trobar va ser la de repartidor de vestits, a la sastreria del Liceu. Guanyava molt poc i es pot dir que malvivia gràcies a les propines que li donaven. Tot i això, els caps de setmana se'ls passava bevent alcohol de garrafa i arrossegant-se pels bars més sòrdids i ronyosos del barri *Xino*, mentre li quedava algun diner a la butxaca.

Al cap d'un temps de ser a Barcelona, en Joan va entrar a treballar en una agència de duanes. El fet d'haver estat carrabiner va jugar a favor seu a l'hora d'obtenir el lloc de treball. (En Joan, però, no va explicar els autèntics motius que l'havien obligat a abandonar el cos de la «Guardia Civil»). La seva feina consistia a despatxar els productes d'importació que arribaven al port. Cada matí, a l'oficina de l'agència li donaven un dossier amb un feix de permisos i de certificats i ell tenia com a única missió fer-los arribar als llocs adequats, en el temps oportú, perquè el vaixell pogués desembarcar la mercaderia que transportava i sortir.

Aquella nova feina era més ben pagada que l'anterior i li resultava molt més liberal i entretinguda. Des que sortia de l'agència fins que acabava, depenia únicament d'ell mateix. I per dur-la a terme havia d'anar d'una banda a l'altra del port amb una moto que li posava l'empresa. La descoberta de l'horitzó obert i refulgent de la mar, de les enormes i laberíntiques instal·lacions del port —que ell travessava a tota velocitat— i el contacte amb el món mariner, van tenir un fort impacte en

la retina d' algú com ell que fins aleshores havia viscut sempre envoltat de roquissars i de tarteres, de contrabandistes i de guàrdies civils.

El problema era que de vegades l'expedient que li facilitava l'agència era incomplet. (Els permisos d'importació venien de Madrid i no hi havia temps material de corregir cap error ni mancança). Alguns dies hi faltava un certificat, un permís, o una autorització de les moltes que es requerien. Aleshores calia improvisar solucions urgents perquè el vaixell pogués desembarcar i abandonar el port en l'horari previst.

Ja no cal dir que mantenir aquell circuit engreixat requeria tenir una certa habilitat personal i disposar d'un bon dipòsit de recursos per resoldre imprevistos (dipòsit que l'empresa ja s'encarregava de nodrir adequadament). A alguns càrrecs i funcionaris de la duana d'aleshores els encantava tenir mostres de totes les novetats que arribaven al port: màquines d'afaitar, planxes de vapor, nous aparells de ràdio i televisió…. A altres els agradava el marisc. Uns altres s'estimaven més els formatges suïssos, molt cars i difícils d'aconseguir en aquells temps. Uns altres es delien pels bons vins o els whiskys escocesos. D'altres, en canvi, volien tabacs rossos o cigars havans… Saber els gustos de cadascú i ser capaç de satisfer-los era una condició indispensable per surar en aquell port d'aigües tan enlluernadores com purulentes.

Sense gairebé adonar-se'n, en Joan es va trobar a l'altre costat del mirall. Ara era ell qui subministrava ampolles de conyac, de vi i altres regals als carrabiners i els funcionaris de la duana que ho admetien a canvi que *no veiessin* el caràcter més que dubtós d'una signatura o que tanquessin els ulls davant la manca d'algun permís.

Aquella feina, però, era molt ben pagada i sense els riscos i les dificultats de fer el contraban a les seves muntanyes ni, sobretot, la solitud i les angoixes de les guàrdies nocturnes, que tan mals records li portaven. En Joan, d'altra banda, cada dia disposava de més diners per gastar… Ara ja no sortia i s'emborratxava únicament els caps de setmana; ara ja ho feia la major part de les nits.

A la pensió del carrer de la Lleona, en Joan hi va anar descobrint unes maneres de viure que no s'assemblaven en res a les que havia conegut fins aleshores. Els amos de la pensió —l'Àngel i en Gabriel— vivien de les dues ridícules pagues de jubilació que es pagaven en aquell temps (en quina època les pagues de jubilació no han estat ridícules?) i del que obtenien del lloguer de les habitacions.

El pis, provinent d'una herència familiar, era propietat d'en Gabriel. Era un pis antic, gran i fosc, amb dues úniques finestres. Una donava al carrer de la Lleona i l'altra, al carrer de la Trinitat, just a sobre de l'entrada de l'antic restaurant Agut d'Avinyó, un local molt concorregut en aquell temps. A l'habitació amb finestra del carrer de la Lleona hi dormien els amos. A la que donava al carrer de la Trinitat, hi dormia en Lluís, el llogater més antic de la casa. Aquell petit privilegi, però, l'obligava a pagar-ne un preu. Cada nit, fins ben tard, pujava per la finestra el ressò del xivarri que es produïa a la sortida del restaurant i, sobretot, el de la fressa de coberts, plats i olles que feien els cambrers i els cuiners en endreçar la cuina i les diferents dependències del restaurant.

Tant l'Àngel com en Gabriel descendien de dues famílies republicanes i tots dos havien sofert les conseqüències de la inacabable repressió del franquisme. Amics de l'ànima des que eren joves, els anys de la postguerra els havien separat per un llarguíssim període de temps, en què amb prou feines havien mantingut una intermitent correspondència epistolar. L'Àngel se n'havia anat a l'estranger (a Londres, a Amsterdam, a Nova York…) a treballar en les feines més diverses: porter de discoteca, recepcionista, cambrer, fotògraf… En Gabriel s'havia quedat a Barcelona. Havia aconseguit refugiar-se en el món del teatre, primer fent-hi de coreògraf i, més tard, de tramoista en un conegut local que hi havia al carrer de les Tàpies (aleshores epicentre del barri *Xino* més atrotinat), anomenat Barcelona de Noche. En algunes ocasions, s'havia vist obligat a sortir a fer de corista en alguns números de la revista humorística que s'hi representava.

No havia estat fins a la darreria de la seva carrera que, amb la creació del personatge *Monsieur Papillon*, havia aconseguit una certa popularitat

i havia pogut guanyar uns pocs diners. Era un número en què en Gabriel —que ja era un home d'una edat respectable, alt, prim, escardalenc— sortia amb la cara enfarinada i els llavis vermells. Duia unes grans ales de seda platejades a l'esquena, un barret de copa enxarolat, una capa grisa, una armilla verda, uns pantalons granat amb una veta lateral negra i ampla, unes botes de muntar negres i un fuet a la mà, que feia oscil·lar capriciosament per l'escenari. Amb aquesta indumentària tan cridanera, en Gabriel representava que dirigia un cor de ballarins i ballarines, en què per primera vegada en aquells temps de foscor hi actuaven actrius transvestides, com ara la Coccinelle, la Capucine o la Dolly Van Doll, a més de gais tan glamurosos en la nit barcelonina d'aleshores com Madame Arthur o Àngel Pavlovsky.

De tots aquells antics companys, en Gabriel recordava amb un afecte especial la Dolly Van Doll, de la vida de la qual ho coneixia gairebé tot.

—En realitat es deia Carla i era italiana, de Torí. Va créixer entre les bombes, la fam i la misèria de la Segona Guerra Mundial. Des de la primera infantesa va haver d'aprendre a sobreviure en un món que li era hostil. L'esperit de lluita que va adquirir en aquells temps després li serviria durant tota la vida. La seva imatge d'actriu frívola i despreocupada no tenia res a veure amb la seva autèntica manera de ser. La Dolly era una lluitadora, una supervivent, que va saber triomfar i fer-se estimar en uns escenaris que tenien els seus focus posats justament per a tot el contrari: per banalitzar-la i ridiculitzar-la com a persona; a ella i a tots els qui eren com ella. Va aconseguir ser qui era després de molts anys de sacrifici i de treball rigorós. Abans de convertir-se en el mite vivent que va ser (aquí en Gabriel potser exagerava una mica) havia fet de maquilladora, de modista, de dissenyadora de vestuari artístic… En aquells anys, el triomf de la Dolly, més enllà del seu èxit professional, per a molts es va convertir en un símbol de la lluita per la llibertat i la dignitat. En un símbol del dret a ser allò que un vol ser i de l'esforç que moltes vegades cal fer per aconseguir-ho.

L'Àngel, que ja havia sentit explicar diverses vegades aquella història i que probablement estava una mica engelosit per aquell amor platònic

del seu company, solia cloure aquella hagiografia laica amb alguna broma.

—Recorda, Gabriel, que qui rota és perquè paeix i qui recorda és perquè envelleix…

En Gabriel, en realitat, no en solia parlar pas gaire, del passat. Únicament pels seus sants respectius, tant en Gabriel com l'Àngel, convidaven tots els membres de la pensió a fer un arròs, que —segons en Joan— cuinaven meravellosament bé. Tan sols aquell dia, havent dinat, entre cafès i copes, en Gabriel s'hi deixava anar i rememorava aquelles nits de color rosa a través d'una vella capsa de fotos i una multitud de prospectes del Barcelona de Noche, on apareixien ell i els seus antics companys, a través d'un estol de rostres jovenívols, vestits fastuosos, maquillatges estridents, lluentons platejats i escenaris en blanc i negre.

—En aquell temps —solia dir en Gabriel— la «gent com nosaltres» (llavors els termes *gai* o *homosexual*, encara no tenien l'acceptació social i la vitalitat que tenen avui) només tenia dues sortides: acabar en una presó condemnada sota qualsevol acusació o tenir el «privilegi» d'entretenir la gent benpensant per la via de caricaturitzar i escarnir la nostra condició en escenaris de revista marginal, que, per ben interpretada que pogués estar, no deixava de ser un gènere estigmatitzat, vergonyant, únicament admissible com a mostra d'una escòria social que la «gent de bé» d'aquells dies no sabien com treure's de sobre.

Quan en Gabriel i l'Àngel es van retrobar, després dels anys més durs i inacabables del franquisme, els seus cossos ja havien amorosit la força impulsiva i abassegadora que encén els desigs dels anys joves. Però la necessitat que sentien l'un de l'altre, com a manifestació d'un amor ardent no consumat, continuava cremant amb una força incontenible dintre els seus cors.

Tant l'un com l'altre, aleshores, passaven la major part del temps a casa i només abandonaven les seves responsabilitats a la pensió una tarda a la setmana. Era la seva tarda lliure. En Gabriel sortia el dimecres i l'Àngel, el dissabte. Ningú no sabia on anaven i ells mateixos es guardaven prou de parlar-ne. Semblava com si aquell no donar explicacions fos una part

substancial del sentit ordenat i disciplinat que tenien de la seva llibertat. L'endemà de les seves respectives sortides, però, es notava sempre una tibantor continguda i molt passatgera entre ambdós.

A part d'aquestes sortides sistemàtiques, cadascun tenia els seus gustos i, de setmana en setmana, negociaven les activitats puntuals que pensaven fer. A l'Àngel li agradava llegir, anar al cinema Cèntric a veure pel·lícules de reestrena i als teatres d'afeccionats. Els coneixia tots. Al cinema d'estrena i al teatre professional, en canvi, només hi anava en casos molt comptats, quan hi havia alguna pel·lícula excepcional o quan s'estrenava una obra que li interessés especialment. Una bona part del seu temps de lleure se'l passava llegint literatura anglesa i nord-americana. Deia que era la que s'entenia millor. «Perquè està ben escrita i molt treballada», solia reblar. Al Gabriel li agradaven les revistes del cor, la música clàssica i l'òpera. Assistia a totes les representacions del Liceu que podia i la resta de dies mirava un munt d'hores la televisió; sovint s'adormia, amb alguna revista a la falda, a la butaca del menjador, i feia una becaina al costat d'en Lluís.

En Joan, per la seva banda, continuava portant una vida al límit de les seves possibilitats físiques i mentals. Anava a treballar i feia el que podia per complir a la feina. Però gairebé cada nit sortia fins a altes hores i sovint arribava a casa en un estat deplorable. Sortosament, l'aire net i fresquívol del port el deixondia i a poc a poc el cos li reviscolava. Començava el dia com un autòmat. Anava adormit a l'oficina, recollia la documentació d'esma i se n'anava cap alguna de les guinguetes que aleshores hi havia al moll a fer cafès carregats, a escoltar les històries inconnexes dels alcohòlics i els perdularis que hi havien passat la nit, i es limitava a esperar que arribessin els vaixells i les mercaderies. Generalment, ja de bon de matí, regava els cafès amb uns bons raigs de conyac. Fins que els vaixells no atracaven, ell no sortia de la garita i no era fins aleshores que, després d'omplir els pulmons amb l'aire liquat, pur i revitalitzador, de la mar, es posava a treballar.

Una d'aquelles nits en Joan va sobrepassar el límit de les seves forces. Ningú no va saber mai què li havia passat ni què havia fet. El cas

és que uns amics seus, a trenc d'alba, el van portar a la pensió, en un estat llastimós. Estava semi-inconscient, suat, duia la roba esquinçada i li sortia un rajolí de sang a la comissura del llavi inferior.

Els va obrir la porta l'Àngel, que es va mirar en Joan compungit.

—Gràcies per acompanyar-lo —els va dir—. Nosaltres ens en farem càrrec. Aquest noi, l'haurem d'ajudar a sortir d'aquest pou.

En Joan, encara no ho sabia, però en aquell carreró estret i brut, a estones pudent, anomenat de la Lleona, hi havia trobat una família.

En aquell temps, l'Àngel i en Gabriel portaven una vida pacífica, ordenada, metòdica i probablement força feliç. Vivien en una situació de pobresa digna, cosa que en aquell cas equivaldria a dir *en una situació de riquesa sense gaires diners*. Els hostes de la pensió els donaven feina, certament, però també els feien molta companyia i els proporcionaven un escalf humà indubtable. Sense ells probablement no haurien estat tan feliços. En Lluís era com un més de la família i la resta vivien la seva vida, però sempre amb un autèntic sentit de respecte i quasi veneració, cap als dos patriarques de la pensió.

L'Àngel tenia una gran experiència i molta humanitat. «Les dificultats fan créixer», solia dir. Quan algú de la pensió tenia algun problema, ell sempre hi era. Va ser ell qui va detectar de seguida que en Joan tenia un problema amb la beguda, i que probablement era degut a unes causes profundes. Després de tants anys d'anar pel món, l'Àngel havia desenvolupat una forta empatia.

—De casos com el teu n'he vist a carretades. Si vols te'n pots sortir —li va dir al cap d'uns dies d'aquell incident.

En Joan es va estar uns moments en silenci abans de dir res.

—Com? No en soc capaç.

—Sí que n'ets. He vist casos més greus que el teu que han tirat endavant. Primer de tot has de tenir molt clar que vols deixar de dependre de la beguda.

—Vull deixar de beure, però ja t'ho he dit: no puc —va replicar en Joan.

—Ho sé. És molt difícil; però si t'ho proposes, no és pas impossible. Jo

he ajudat a molta gent que han aconseguit deixar-ho.

—Què he de fer?

—Passar uns mesos en una granja especialitzada. Allà hi rebràs un tractament. Si de debò vols deixar de beure estic segur que ho aconseguiràs. Nosaltres, mentrestant, et guardarem l'habitació.

Dia 5 de novembre del 2010, divendres

Aquell matí, després d'esmorzar, en Miquel es va dedicar a supervisar el pla de vigilància i de seguretat dels membres del tribunal que quedaven amb vida.

La primera amb qui va parlar va ser la Núria Coll.

—M'he posat en contacte amb la Rosa Bartrina, de la Universitat Autònoma. Ja sap que vigilem l'entrada de casa seva i que ens convé que en surti tan poc com li sigui possible. «Si per algun motiu n'haguessis de sortir, et faria de guardaespatlles», li he dit. M'ha assegurat que col·laborarà amb nosaltres al peu de la lletra.

Després es va posar en contacte amb en Jònatan.

—Caram, el paio aquest viu en una torreta amb jardí! No em pensava pas que els professors universitaris guanyessin tants diners!

—Sí noi, ja ho veus…! I hi has parlat?

—Sí. L'he informat de la nostra vigilància i de la conveniència que es mogui de casa tan poc com li sigui possible. Sap que controlem la seva entrada i també que si per algun motiu s'ha de desplaçar té l'obligació d'avisar-me.

—Com s'ho ha pres?

—Amb alleujament. Saber que l'estem protegint l'ha reconfortat. Em sembla que estava bastant acollonit. Volia saber si tenim la sospita d'algun nou atac de l'assassí, però no m'he volgut embolicar a donar-li cap informació que el pogués alarmar més del que ja en devia estar.

—Has fet bé.

Finalment, va parlar amb en Serrat. També s'havia posat en contacte

amb l'Arcadi Perera de la Universitat Rovira i Virgili, en uns termes similars als dos anteriors. L'operatiu de protecció de les possibles víctimes semblava força ben organitzat. «Ara només falta que hàgim interpretat correctament les intencions de l'assassí», es va dir.

Cap a final del matí, va rebre una trucada de comissaria. Era el comissari Furriol.

—Trilla?

—Sí.

—Li truco per un tema molt delicat —li va dir amb veu amable, però segura.

—Digui.

—Ha llegit els diaris, avui?

—No. Encara no he sortit de casa. M'he passat una bona part del matí supervisant el dispositiu de seguretat que hem muntat.

—Això està molt bé. Necessitem urgentment acabar amb aquest malson i tots els esforços que es facin seran benvinguts. No sé per on es pot haver escapat el rumor, però ja es parla de la imminència d'un nou assassinat. Avui la premsa, com li deia, ha tornat a carregar contra l'eficàcia dels Mossos. Alguns mitjans pinten un escenari espantós, apocalíptic. No cal que l'hi descrigui…

—No… Me'n faig càrrec. S'acosten les eleccions i els polítics juguen les seves cartes a través de la premsa… Pel que fa a la difusió del rumor, potser els periodistes han descobert la periodicitat amb què actua aquest monstre.

—És possible. El cas és que avui tots els diaris van plens d'insinuacions i d'hipòtesis macabres. L'atmosfera de la ciutat ja comença a anar carregada de mals presagis i es palpa en l'ambient que ha de passar alguna cosa. La gent torna a tenir por, i això no és gens bo…, sobretot per als diners que venen del turisme. Per aquest motiu, des d'instàncies polítiques, han tornat a intensificar-se les pressions de tota mena. Clar i català: ens exigeixen detencions immediates, preventives o no.

En Miquel va estar uns segons sense dir res.

—M'ha entès? —va tornar a parlar el comissari Furriol—. És urgent

que omplim les portades amb la notícia d'alguna detenció. Vostès a hores d'ara em consta que ja han detectat sospitosos prou consistents, oi?

—Sí, però cap d'ells no ho és prou perquè se'l detingui. No disposem de cap prova contra ningú. Vostè ja sap que sense proves no podem fer detencions…

El comissari va penjar el telèfon amb un cop sec. S'havia enfadat. En Miquel es va arronsar d'espatlles.

Per molt que hauria volgut evitar-ho, la trucada del comissari havia aconseguit posar-lo de mal humor. «Com s'atreveix, en Furriol, a demanar-me que detingui algú per raons purament polítiques? Per qui m'ha pres?»

Primer, va pensar posar-se a cuinar alguna cosa. Cuinar el relaxava i la Clàudia havia de venir a dinar a casa… La nevera, però, era buida i ja no tenia temps d'anar a comprar res. El neguit de la investigació havia fet que s'oblidés de les coses més bàsiques.

Va decidir trucar a la Clàudia.

—Podríem dinar a fora. No m'ha vagat de comprar i no tenim res a la nevera.

—No hi pateixis. Sé un lloc que t'agradarà.

—On és?

—Prop de les fonts de Montjuïc, al carrer Lleida. Es diu Expo 33.

L'Expo 33 era un bar-restaurant senzill, casolà, d'aquells que fa uns anys abundaven tant a Barcelona i que avui gairebé ja no en queden. Al Miquel li va agradar perquè li recordava els restaurants on menjava a les primeres èpoques de viure a Barcelona. El menjador era un petit local de forma allargada i austera, amb un passadís central i una renglera de taules a cadascun dels costats. La decoració era senzilla, amb algunes fotografies antigues de Montjuïc i d'alguns dels llocs més propers. El que més va agradar al Miquel va ser la filosofia del restaurant. Com els d'aquella època, el portava una família que es responsabilitzava de seleccionar els productes que compraven, de la cuina i del servei. Tota una garantia.

La Clàudia va triar un potatge de cigrons, de primer, i calamars frescos a la romana, de segon; en Miquel, unes carxofes amb tires d'albergínia arrebossades, de primer, i turbot salvatge a la planxa, de segon.

—Com va a la feina? Continuen els problemes? —li va preguntar en Miquel.

—La veritat és que no es venen els pisos que es venien. La gent s'ho pensa molt més que fa uns mesos. Es torna a parlar de la famosa bombolla immobiliària. Al final acabarà esclatant. Ja veurem el que passa. La gent està molt espantada i no paren de parlar d'un nou ERO.

—I el cap, en Borges, us ha dit alguna cosa?

—Ell fa dies que no diu ni piu. Però jo l'altre dia me li vaig plantar al despatx i li vaig demanar explicacions.

—I ell què et va contestar?

—Quan em va veure que entrava decidida a la seva garita va posar una cara d'*orellut* (conill) mort de *bua* (por) que em pensava que s'escaparia a córrer. Però quan li vaig dir que l'únic que volia saber era si pensava despatxar algú, em va assegurar que no m'havia de preocupar. «Estigui segura que no faré res sense consultar-li-ho, senyoreta Bea», em va dir. «Ah! I saludi de part meva aquells nois de la seva… família, els… Centaures», encara em va dir.

Durant la tarda, enmig del soroll eixordador de les inacabables obres de la plaça d'Herenni, en Miquel va tornar a llegir *Escacs d'Amor*, el poema que servia de full de ruta a l'assassí i en el qual el déu de la guerra (Mart) i la deessa de la bellesa (Venus) es disputaven amablement i lúdicament l'hegemonia i el poder.

Al cap d'una bona estona d'intentar treure'n l'entrellat es va sentir incapaç de descobrir-hi cap nova pista, cap clau de les que sospitava que s'amagaven sota aquell formidable desplegament verbal i escaquístic. Aleshores va decidir retallar les 64 estrofes de què constava el poema (una per cadascuna de les caselles del tauler) i estendre-les ordenadament damunt la taula. A continuació de cadascuna de les estrofes hi va anar anotant les jugades corresponents.

Tot seguit, va recapitular tot el que havia anat esbrinant fins aquell

moment per tal d'avançar pas a pas.

Sabien que els dos crims que hi havia hagut fins aleshores coincidien amb la desaparició de les dues primeres peces de la partida. Sabien també que cada crim era anunciat quatre dies abans que es cometés mitjançant la tramesa d'un fragment del text i una fitxa. El significat d'aquests fragments encara era un misteri: caldria rellegir-los i contextualitzar-los amb atenció més endavant. La fitxa que, curosament col·locada a l'interior d'una capseta, servia al criminal per anunciar un nou crim coincidia amb la peça que, en la partida, se'n menjava una altra. Un peó vermell en el cas del primer assassinat; una reina de color verd, en el cas del segon. El peó vermell duia escrita a la base la paraula «Serveis»; la reina de color verd hi duia escrita la paraula «Bellesa». «Serveis» i «Bellesa» eren els noms que rebien aquestes peces al poema.

Sabien també que les peces aparegudes a la boca de la primera i de la segona víctima eren, respectivament, un peó verd, amb la paraula «Cortesies» escrita a la base, i un peó vermell que hi tenia escrita la paraula «Serveis». Tant «Cortesies» com «Serveis» eren els noms de cadascuna d'aquestes peces al poema.

La mort del peó verd «Cortesies» a mans del peó vermell «Serveis» apareixia a la setena estrofa del poema. La mort del peó vermell «Serveis» a mans de la reina «Bellesa», ho feia a la vuitena. La propera mort a la partida no apareixia fins a la vintena estrofa. Allà un alfil verd es menjava un cavall vermell. L'alfil s'anomenava *Dolç Esguard*. El cavall, *Lahors*. En Miquel va sentir un estremiment. Aquell alfil verd era la fitxa que havia rebut ell a casa feia tres dies. «Això vol dir sense cap mena de dubte que, si no som capaços d'impedir-ho, demà ens trobarem amb un nou cadàver, amb la jugular seccionada, mutilat, i amb els genitals i un cavall vermell entaforats a la boca», es va dir.

Recapitular la sintaxi de tots aquells missatges el va fer ser més conscient de la gravetat de la situació en què es trobaven. La perspectiva d'un nou assassinat imminent, quan intuïa que ja gairebé estaven a punt de desxifrar el codi de l'assassí, li va produir un gran desassossec. En Miquel es va adonar que necessitava agafar-se a alguna idea concreta

i prou sòlida per continuar endavant. «Sabem —es va dir— la manera *'com'* procedeix aquest monstre; *'quan'* pensa tornar a actuar… però no saben *'on'* pensa fer-ho, ni contra *'qui'*».»

En Miquel feia esforços per no desanimar-se. No es podia negar que havien avançat força en la interpretació dels missatges que els feia arribar l'assassí, però, quan només faltava un dia perquè previsiblement es produís el proper assassinat, encara eren moltes —massa— les incògnites que quedaven per aclarir. «Avui dormiràs ben poc», va pensar.

Fins i tot la Clàudia li ho devia haver notat.

—A tu te'n passa alguna —li havia dit tot sopant.

Abans de ficar-se al llit, en Miquel va voler llegir aspectes sobre l'evolució dels escacs amb l'esperança de trobar alguna dada, algun pista, que l'ajudés a avançar en la resolució definitiva de l'enigma que l'assassí els plantejava. Ara ja estava completament segur que totes les claus eren en els codis simbòlics que s'amagaven en aquell text. Necessitava conèixer com més coses millor de tot aquell món.

A Internet va trobar força informació sobre els escacs de l'època en què es va escriure el poema, el segle XV.

Va descobrir que, als escacs que van portar els àrabs al segle VIII, la dama no existia. El seu lloc era ocupat per una alferes, amb unes possibilitats de moviment molt més limitades que les que més tard tindria la dama. Les figures d'aquell joc primitiu es van anar adaptant a la maquinària de guerra característica de l'edat mitjana, amb reis, torres, cavallers, etc. L'alfil actual, al tauler àrab (que era un tauler d'origen hindú), era un elefant guerrer. Aquí es va substituir per un bisbe, malgrat que va mantenir el nom d'elefant en àrab (alfil).

La primera vegada, en la història dels escacs, que apareixia la dama documentada era al poema *Escacs d'Amor*. De fet aquest poema havia estat innovador en moltíssims aspectes. No solament incorporava la dama a la partida, sinó que també desplegava vint noves normes d'aquest joc, que són les que haurien arribat fins als nostres dies.

Tot allò estava molt bé. Però de quina manera podia ajudar-lo a detenir l'assassí abans que tornés a actuar, probablement l'endemà mateix?

Quan en Joan va tornar de la granja de rehabilitació era un home nou. Ben aviat havia pres consciència de la gravetat de la seva malaltia i s'havia proposat vèncer aquella dependència amb la mateixa energia que de petit s'havia enfrontat a l'aridesa de la terra on guardava el ramat. Des del primer dia s'havia esforçat de valent i ben aviat havia començat a recuperar-se d'una manera sorprenent, quasi prodigiosa. Mantenia a tota hora un comportament exemplar i als treballs en grup destacava pel tremp mental amb què era capaç d'exercir el domini sobre si mateix. Els responsables de la granja on es recuperava estaven sorpresos de la seva evolució i es feien creus que algú, amb la seva força de voluntat, hagués pogut arribar al grau de prostració a què havia arribat.

Una setmana l'Àngel i una altra setmana en Gabriel no van deixar mai de visitar-lo.

El dia que el van donar d'alta, en Joan ja havia entès i assumit d'una manera definitiva que no podria tornar a tastar mai més l'alcohol. Ni tan sols una gota. Sabia que era un malalt i que la seva malaltia l'acompanyaria tota la vida. En el moment de sortir de la granja va tenir uns instants de vertigen. Seria capaç de mantenir l'autoprohibició que ell mateix s'havia imposat i que era una condició inexcusable per guarir la seva dependència?

Un dels factors que més van ajudar en Joan a recuperar-se i a canviar la seva percepció de la vida van ser els llibres que l'Àngel, amb molta discreció i tacte, li va anar facilitant. En Joan va descobrir amb passió les lectures que de xicotet no havia tingut ocasió de llegir. *Oliver Twist* el va sorprendre i divertir. *David Copperfield* el va captivar. L'escola de *Temps difícils* el va fer somriure. *La vida i la mort de Jordi Fraginals* el va impressionar i fer plorar… La literatura, sàviament triada per l'Àngel, va ser no solament una de les claus de la seva progressiva recuperació, sinó també la finestra a través de la qual va acabar descobrint les línies mestres d'un món que es perdia en el temps i en l'espai.

En Joan, d'ençà que va sortir de la granja de rehabilitació era certament un home nou, amb ganes de viure i de fer coses noves.

Va ser aleshores que decidí preparar-se per entrar al cos de Mossos d'Esquadra, que en aquells dies s'estava començant a desplegar. Allà es

trobaria amb en Miquel, que també era pirinenc d'origen i fins aleshores havia treballat de guardaespatlles d'un conegut industrial. En Miquel també volia canviar de feina.

Dia 6 de novembre del 2010, dissabte

La nit de divendres a dissabte en Miquel va dormir malament. En llevar-se tenia el cap tan emboirat, tan espès, que amb prou feines va fer cas del que la Clàudia li comentava mentre esmorzaven.

—T'has adonat de les llambordes que estan posant a la plaça?

—¿Llambordes? Ah, sí, les de les obres. Que no estan bé?

—Ja veig que no t'hi has fixat. Són de molt mala qualitat. Al carrer del costat la meitat ja ballen i l'altra meitat s'han esquerdat. Resulta que estan traient les llambordes de tota la vida i ara en posen unes que són d'un material de tercera. Si almenys les enganxessin bé!

—Tan malament estan?

—Malament, no: fatal! Estic segura que a Sarrià i a Sant Gervasi no hi posen materials tan *xungos* (falsos, adulterats) com aquests.

—Probablement, Clàudia. Però què hi podem fer?

—Suposo que no gran cosa. Com l'«onclo» no hi intervingui…

Després d'un parell de cafès, en Miquel es va posar a prendre notes per preparar l'informe. Necessitava ordenar les idees i una bona manera de fer-ho era començar per sintetitzar el que sabien fins aquell moment. Volia, també, que quedés clar que assumia totes les responsabilitats que poguessin derivar d'haver-se negat a detenir qualsevol sospitós. Va agafar una quartilla i hi va anotar:

1.- Tot el ritual que envolta els dos crims gira a l'entorn de la partida d'escacs que es juga al poema *Escacs d'Amor*. L'autor dels crims es val d'aquest text per enviar-nos missatges encriptats.

2.- Els dos únics crims que hi ha hagut fins ara es relacionen amb la mort de les dues primeres fitxes de la partida.

3.- Tot fa pensar que la mort de la tercera fitxa anirà seguida d'un

tercer crim.

4.- Sabem *com* actua la ment criminal que executa els crims. Previsiblement, intentarà tornar a actuar *avui* mateix. Sabem, per tant, també *quan* ho vol fer. Però no hem estat capaços de saber *on* ho farà ni *quina* serà la seva presumpta víctima.

5.- Hem dissenyat un dispositiu de seguretat per protegir aquelles persones que ens ha semblat que tenen més probabilitat de convertir-se en futures víctimes de l'home que perseguim: el Dr. Amadeu Sirvent, cap del departament; la professora Rosa Bartrina, de la Universitat de Bellaterra, i el professor Arcadi Perera, de la Universitat Rovira i Virgili; tots ells membres del mateix tribunal d'oposicions en què participaren les dues víctimes.

6.- Fer qualsevol detenció preventiva, com alguns pretenien, hauria estat immoral i probablement contraproduent. Qui sap si no hauríem acabat fent el joc a l'assassí.

Sabia que aquesta darrera frase, segons com anessin les coses, comportava un risc. I era segur que no agradaria. «Immoral» sonava molt fort. Però no li havia donat la gana d'ometre-la. «Qui no vulgui pols que no vagi a l'era», es va dir.

Tot seguit, va intentar analitzar alguns detalls dels missatges que l'assassí els enviava. Un aspecte que l'anguniejava era el possible significat de les frases que els havia fet arribar. Eren un pur guarniment retòric o tenien algun sentit?

En Miquel es va adonar que, més enllà del seu significat textual, l'assassí utilitzava aquells fragments per emetre informacions sobre els crims que pensava cometre.

Tretes del seu context, la primera semblava avançar la manera decidida i sense retorn amb què pensava actuar: «Ardiment i follia en cascun fet, puys fet es, fet se sia». La segona continuaria també en aquesta línia, però referint-se a les precaucions que pensava prendre. Aquí, l'assassí els advertia de la minuciositat amb què actuava: «Lo qui emprèn, mirar deu, ans que emprenga, perquè la fi —del que fa no el reprenga». I la tercera? De què devia parlar la tercera? Qui podia ser

aquell rei que havia transgredit els seus límits? A què es referia? Era una qüestió relacionada amb el poder? «Mes fonch pactat / quels *reys*, on se posenta valer tant gran, / sobrels altres no salten».

Quan va acabar el resum, no va poder evitar que un seguit de preguntes tornessin a anguniejar-lo. Quines intencions hi podia haver darrere d'aquella ment tan diabòlicament assassina? Estaven davant un maníac, davant un pertorbat? Era tot una simple estratagema per fer-los precipitar?

Després, durant el matí, va parlar amb en Joan, que estava expectant, preparat per actuar amb la màxima celeritat al més mínim indici que li pogués arribar a través de qualsevol dels cotxes que patrullaven la ciutat. «De moment, tot transcorre amb la normalitat de qualsevol altre dia. Si passés res de significatiu t'ho faria saber de seguida. Des de comissaria tinc un accés privilegiat a la informació de gairebé tot el que s'esdevé a la ciutat», li havia dit. Tot seguit, va comprovar telefònicament que en Jònatan, la Núria i en Serrat fossin al seu lloc, vetllant per la seguretat dels tres professors que, segons el van informar, continuaven a les seves llars.

Un cop va haver complert aquests tràmits, va decidir obrir una vegada més un dels dossiers del poema *Escacs d'Amor* i es va posar a llegir-lo per enèsima vegada. Finalment, va copiar ordenadament la seqüència que codificava la partida:

(1. e4 d5) (2. exd5 Dxd5) (3. Cce Dd8) (4. Ac4 Cf6) (5. Cf3 Ag4) (6. h3 Axf3) (7. Dxf3 e6) (8. Dxb7 Cbd7) (9. Cb5 Tc8) (10. Cxa7 Cb6) (11. Cxc8 Cxc8) (12. d4 Cd6) (13. Ab5+ Cxb5) (14. Dxb5+ Cd7) (15. d5 exd5) (16. Ae3 Ad6) (17. Td1 Df6) (18. Txd5 Dg6) (19. Af4 Axf4) (20. Dxd7+ Rf8) (21. Dd8 ++).

No li va costar gaire de descobrir el significat d'aquells signes.

La partida constava de vint-i-una jugades (vint jugades per a cada color, a part de la del mat). La seqüència corresponent a cada jugada descrivia primer el moviment de les vermelles i, a continuació, el de les

verdes. Les files del tauler havien estat numerades del número u al vuit i les columnes de la lletra *a* a la lletra *hac*. La reina era representada per una lletra D (dama). La resta de peces eren designades per la seva inicial també en majúscula: T (torre), C (cavall), A (alfil), R (rei). Un moviment genèric es descrivia per la inicial de la peça desplaçada —llevat del cas dels peons, en què s'obviava—, seguida de la lletra minúscula i de la xifra corresponents a la casella on anava a parar la peça. No hi havia confusió possible: en les jugades en què havia estat obviada la lletra inicial majúscula, se sobreentenia que la peça moguda havia estat un peó.

En casos ambigus en què dues peces del mateix tipus podien anar a la mateixa casella (com ara a la jugada vuitena ***[Dxb7 Cbd7]***, en què els dos cavalls verds podien anar a d7) es feia servir una lletra minúscula addicional (en aquest cas la *b*) per determinar la casella de procedència de la peça en qüestió.

El signe «x», intercalat entre la lletra inicial i la corresponent a la columna, destacava que en aquell moviment havia mort una peça.

L'escac era indicat pel signe «+» i l'escac i mat, per «++».

Amb el codi desxifrat, no va poder resistir la temptació d'agafar un tauler de la Jèssica —la filla de la Clàudia— i reproduir una vegada i una altra la partida en solitari.

Malgrat que cada vegada estava més convençut que l'assassí els deia *com i on* podien atrapar-lo i impedir un nou crim a través d'aquella partida, era incapaç de desxifrar el significat dels missatges que els enviava. «Per més vegades que la jugui, no aconseguiré avançar gens», es va dir desanimat.

Quan un martell pneumàtic de les obres va començar a repicar a la plaça se li van posar els nervis de punta i, emprenyat, va estar a punt de donar un cop de colze a les fitxes i estendre-les per damunt de la taula, però es va contenir per respecte a la Clàudia i a la seva filla. «Almenys podrien descansar els dissabtes. Aquests polítics es passen tres anys sense fotre ni brot i quan venen unes eleccions fan treballar els obrers nit i dia», es va desfogar.

Per relaxar-se una mica va pensar de connectar el televisor. Però a l'últim instant, es va decidir per agafar un llibre que tenia la Clàudia al moble del bufet. Era un llibre de format ample, amb tapes dures de color ocre, una mica atrotinat. Segur que la Clàudia el devia haver llegit moltes vegades. El va obrir. Es titulava *Barcelona a vol d'ocell* i contenia nombroses fotografies de la ciutat vista des del cel. Va veure que l'havia escrit Montserrat Roig i que les fotografies eren de Xavier Miserachs.

En Miquel va llegir la dedicatòria que hi feia l'autora.

> *A totes les Ariadnes que, en escriure aquest text, m'han conduït pel laberint de la ciutat. I també a Miquel Tarradell, arqueòleg, que, en estudiar les pedres, no s'oblida de les persones.*

En llegir-la, el cor se li va accelerar. La paraula «laberint» li va ressonar a les orelles. Què li recordava? «Ah, sí, el Laberint del Minotaure». El Dr. Sirvent els n'havia parlat el dia que el visitaren. «Era aquell laberint en què un noi, com es deia?, Ícar, aconseguia sortir-ne gràcies a unes ales de cera que li havia fet el seu pare…» De sobte, li van venir al cap unes paraules que el Dr. Sirvent els havia dit a ell i al Joan: «si un dia ens trobem davant un cas molt complicat, laberíntic, el millor que podem fer és elevar-nos per damunt dels problemes i de les contradiccions que planteja».»

En Miquel va obrir el llibre amb deler i va començar a fullejar-lo. Era la Barcelona preolímpica vista des de l'aire. «Havia trobat les ales de cera?» Allà hi havia el barri de la catedral, amb els seus campanars senyorejant el territori; la plaça de Catalunya amb els seus sortidors i la gran estrella central envoltada d'arbres i de gespa; el barri de les Corts, en constant creixement; la muntanya del Tibidabo; el port; les platges d'aquell temps preolímpic; la Rambla; l'espectacular barri vell; el Palau de la Generalitat; el parc de la Ciutadella; Montjuïc; l'Eixample… En arribar a l'Eixample una foto panoràmica de dues pàgines mostrava un conjunt d'illes de cases harmoniosament disposades, d'una bellesa impactant. Els carrers,

arbrats i plens de cotxes, delimitaven les quadrícules habitables, amb els seus famosos xamfrans, els seus espaiosos patis centrals i les seves terrasses guspirejades de minúscules teulades. Era una fotografia espectacular, bellíssima; una fotografia que reflectia simultàniament la precisió i l'harmonia d'aquella antiga i prodigiosa expansió de la ciutat.

En Miquel s'aturà uns instants davant d'aquella fotografia. L'espectacular regularitat geomètrica del conjunt i l'equilibri de les proporcions dels edificis, vist des d'aquella perspectiva, el van captivar. Al cap d'uns quants segons de mirar-ho, aquell conjunt de requadres tan homogenis li evocà la imatge d'un tauler d'escacs. «És aquest, el significat ocult de les caselles?», es va preguntar, cada vegada més excitat per la possibilitat d'estar arribant a desxifrar el codi secret de l'assassí.

El seu cervell es va posar a treballar a tot drap. Els dos crims que hi havia hagut fins aleshores —el de la Sauna Leonardo i el del bar Sembrant Flors— havien tingut lloc a la mateixa illa de cases. Les dues primeres fitxes del poema havien mort també a la mateixa casella…

Va agafar un mapa de Barcelona i el va posar al costat del tauler d'escacs. L'illa de cases on s'havia produït el primer crim era la que hi havia entre els carrers Mallorca, València, Aribau i Enric Granados. La casella de l'escaquer on morien els dos peons era la d5.

A partir d'aquesta dada va intentar dibuixar un tauler d'escacs sobre les illes de l'Eixample barceloní. Va comptar cinc files d'illes avall i es va trobar amb la Gran Via de les Corts Catalanes. Va comptar quatre columnes a l'esquerra (a, b, c, d) i es va trobar el carrer Villarroel. Ja tenia l'angle inferior esquerre del tauler. Des d'aquell vèrtex va comptar vuit files amunt i es va trobar amb el carrer de Còrsega. Vuit columnes a la dreta el van portar a Pau Claris. Ja disposava del tauler amb què probablement treballava l'assassí, amb les seixanta-quatre illes de cases a dins!

La tercera fitxa que moria a la partida (el cavall vermell que l'alfil verd es menjava), ho feia a la casella f3. Va buscar-la al mapa de l'Eixample. La casella f3 corresponia a l'illa que hi havia entre la Rambla de Catalunya, Aragó, Balmes i Consell de Cent.

Immediatament va trucar al Joan i li va explicar el que acabava de descobrir.

—Aquest criminal ha convertit l'Eixample en un tauler d'escacs, en què reprodueix la partida que juguen els autors d'*Escacs d'Amor*. Cada illa és una casella. I per cada fitxa que mor, ell comet un dels seus espantosos assassinats.

En Joan va pensar uns instants.

—Hosti, noi! Una troballa molt bona! Però ara mateix, si t'he de ser franc, no veig de quina manera ens pot ajudar, això…

—No te n'adones? Situant la casella en què van morir les dues primeres peces just al damunt de l'illa en què es van cometre els dos primers assassinats, podrem saber el lloc exacte *on* es produirà el proper crim.

Al seu company li va costar de creure's el que en Miquel li exposava. Però va reaccionar a l'instant, amb decisió.

—Sembla que no pugui ser! Però només que hi hagi una oportunitat entre mil d'evitar un nou crim, haurem d'estirar aquest fil. Vols que et passi a recollir amb un cotxe patrulla?

—No. Surt cap a l'illa de cases que hi ha entre la Rambla de Catalunya, Aragó, Balmes i Consell de Cent i examina quins llocs podrien ser els més idonis per cometre-s'hi un crim de les característiques dels que estem investigant. Ha de ser un lloc amb unes condicions determinades. Un crim d'aquesta mena no es pot programar en qualsevol espai. Hauràs d'aplicar la lògica i afinar la intuïció. Hauria de ser un lloc solitari, amagat. No oblidis que l'assassí actua sempre amb traïdoria. Els dos crims que hi ha hagut fins ara han estat tots dos perpetrats amb atacs per sorpresa, per l'esquena…

En Joan es va sentir hiperprotegit. De vegades en Miquel tenia la tendència a explicar-li excessivament les coses.

—*Okey*, Trilla. Ordenes alguna altra cosa?

En Miquel no estava per bromes i segurament ni tan sols va captar la intencionalitat irònica de les paraules d'en Joan. Només pensava que, amb una mica de sort, potser podrien impedir un nou crim i fins i tot detenir per fi aquell misteriós assassí.

—Surt immediatament cap a allà. Fes-ho sigil·losament, sense sirenes ni res que pugui alertar aquell monstre. Jo vinc de seguida. Ens trobarem allà.

—A les teves ordres —va contestar, rient, en Joan.

En Joan va fer un tomb a l'illa de cases. Va descartar les galeries d'art del carrer Consell de Cent i de Balmes. Mai no s'havia adonat que n'hi arribés a haver tantes en tan poc espai. En va comptar sis o set. Va descartar també les botigues de roba, els forns, els petits bars de tapes, les hamburgueseries, els bancs, les botigues de queviures. Va veure un bar gran i bastant solitari en una cantonada que el va fer dubtar. Hi va entrar, però de seguida es va adonar que tenia un lavabo més aviat petit i individual. De cap manera s'hi podia cometre un crim com el del bar-restaurant Sembrant Flors… Baixant per la Rambla de Catalunya a mà dreta va veure un rètol blau i blanc, amb una P de pàrquing, que li va cridar l'atenció. L'entrada era ampla, profunda i suaument inclinada. Semblava l'entrada a un gran aparcament. Hi va entrar. A mà dreta un conserge se'l va mirar sense fer-ne gaire cas. Hi devia entrar tanta gent en aquell aparcament!

En Joan s'hi va dirigir, sense dir-li que era policia. No volia crear cap mena d'alarma ni de moviment que pogués alertar el possible assassí.

—Bona tarda. Em podria dir quantes plantes té aquest pàrquing?

—Cinc que, en realitat, són onze.

—Com vol dir?

—Entre una planta i una altra hi ha mitja planta. Així s'aprofita millor l'espai i hi caben molts més cotxes.

—Gràcies. Una arquitectura molt interessant.

En Joan es va endinsar cap al pàrquing. Amb les mitges plantes de què li havia parlat el conserge, els sostres resultaven baixos i era impossible veure una planta sencera des de qualsevol punt en què se situés. De seguida es va adonar que era un lloc amb una atmosfera una mica opressiva, un lloc ple de racons solitaris, un lloc «ideal» per cometre-hi un crim esgarrifós de les característiques dels que hi havia hagut.

Va començar a baixar plantes, mirant atentament d'una banda a l'altra. Era dissabte i algunes places no estaven ocupades. En aquella

hora del migdia, l'aparcament estava tranquil, gairebé sense moviment.

En cada planta la situació era molt semblant a l'anterior. Com més avall descendia, més places buides hi havia. De tant en tant, algun cotxe, que pujava o baixava amb els fars encesos, trencava el silenci i la solitud del replà. Sotjant totes les raconades, va continuar davallant, lentament i discreta, de replà en replà.

En arribar a la planta de sota del tot, va notar com s'intensificava la sensació d'opressió, de solitud i de silenci angoixant que aquell lloc li provocava. Va caminar unes quantes passes per escodrinyar tots els topants. De cop i volta, però, es va sentir el soroll d'algun objecte que queia. Al fons de tot, a tocar d'una de les cantonades, va veure l'ombra fugaç d'algú que es desplaçava apressadament, malgrat que ho feia amb una certa dificultat: coixejava! No n'hi havia cap dubte; era l'ombra d'algú que podia respondre a la descripció que tenien de l'assassí: alt, fort, vestimenta estrafolària, cabellera llarga… En Joan es va treure la pistola, i passant entre els cotxes, de columna en columna, es va anar acostant al lloc on feia uns moments havia vist, com en un llampec, que es movia aquella ombra. Ara havia desaparegut de la seva vista, però no podia ser gaire lluny. En Joan intentava estar tranquil, serè, però no va poder evitar sentir com el cor li bategava a tot drap sota la camisa. El silenci era total i en Joan notava com els batecs del cor li espetegaven als polsos i posaven a prova les seves artèries. On podia ser aquella ombra? Semblava com si s'hagués fos, difuminada en la penombra. Per uns moments, amb la pistola a la mà, li va venir a la memòria la imatge de la nit en què va matar aquell jove contrabandista. «Seré capaç de prémer el gallet?», es va dir, amb el cor encongit. Però va fer un esforç per treure's aquelles imatges de la memòria i centrar-se en la situació en què es trobava. Va fer un altre pas endavant i es va refugiar rere una altra columna.

De sobte, es van apagar els llums de l'aparcament i únicament van quedar encesos els pilots d'emergència. Instintivament, en Joan es va recolzar amb més força contra la columna. Al cap d'uns instants, va sentir un soroll darrere seu i es girà d'una revolada, protegint-se amb el braç. Però ja era massa tard. La fulla platejada d'un ganivet li havia travessat

les carns una vegada i una altra i ara li feia un séc precipitat d'una banda a l'altra del pit. En Joan va caure a terra intentant aturar amb les mans la sang que li rajava per les ferides, alhora que l'atacant, sorprès per algun motiu inesperat, deixava de coltellejar-lo i fugia esperitat.

Quan en Miquel va arribar a la darrera planta del pàrquing, havia vist una escena que ja l'havia viscuda amb anterioritat. Una pugna entre dues ombres. La imatge brillant de la fulla d'un ganivet que s'enlairava sota la feble llum d'un pilot d'emergència. Un cos que queia i es dessagnava…

—No! Joan, no! —havia cridat amb totes les seves forces, mentre corria cap al cos del seu company, estès a terra.

L'assassí, sense coixejar gens ni mica, havia fugit com un alè per una porta que donava a una escala de vianants. En Miquel, després d'examinar-lo uns moments, va deixar estès a terra el cos del seu amic, va fer una breu trucada i, ràpidament, es disposà a empaitar el fugitiu. En arribar a la planta baixa va sortir en direcció al carrer, però no va veure ni rastre de l'assassí. Va córrer per la Rambla de Catalunya, fins a la cantonada de Consell de Cent i fins a la d'Aragó, però no va aconseguir trobar la més mínima petjada de l'home que empaitava. S'havia esfumat. «Se m'ha escapat de les mans!», va maleir, mossegant-se amb ràbia l'ungla del dit gros de la mà.

Va tornar a entrar en direcció al pàrquing. En passar a tocar d'una escala metàl·lica que donava a una terrassa exterior, segurament una escala d'incendis, va veure una gota de sang al primer graó. En Miquel va mirar cap a amunt. L'escala, molt alta, s'enfilava fent ziga-zagues fins a dalt de tot de l'edifici. En aquell moment, una altra gota de sang va caure molt a prop d'on hi havia la primera.

Quan en Miquel va començar a pujar per l'escala, l'ombra d'algú que s'amagava al primer replà es va posar també a caminar escala amunt.

Sense córrer, en Miquel es va disposar a seguir-la.

—Per què ho ha fet, Sirvent? —va preguntar de sobte en Miquel.

—És llest, Miquel. Com m'ha identificat?

—Soc jo qui pregunta, Sirvent. Per què ho ha fet?

—Odiava en Siurana.

—Per quin motiu?

—Era un dèspota. Un dictador… Quan ell era el cap m'humiliava, em menyspreava…

—I per això havia de matar en Narcís i en Mateu? No ho entenc!

—Els odiava a tots dos! Els odiava intensament! En Siurana només tenia ulls per a ells i els reia totes les gràcies. Els proporcionava les millors conferències, els oferia l'oportunitat de publicar a les millors revistes especialitzades, els facilitava l'accés als mitjans… Tots dos eren «fills seus». Havien entrat de la seva mà, els havien contractat per la seva influència… Ell els protegia de qualsevol flaquesa, de qualsevol irregularitat que poguessin cometre… I tot per interessos obscurs! A mi, en canvi, em jutjava sempre amb la màxima severitat, sense cap mena de consideració. Cada vegada que podia intentava ferir-me. No podia sofrir que jo hagués fet carrera per mèrits propis, pel meu esforç personal, fora del seu mantell protector. De fet, em temia perquè estava més preparat que no pas ell i no em perdonava que en alguna ocasió hagués gosat contradir-lo.

—I això que em diu li sembla una raó prou consistent per cometre uns crims tan atroços com els que ha comès?

—En Narcís i en Mateu eren uns éssers menyspreables, repugnants. Uns homes plens de vicis que només pensaven a satisfer les seves baixes passions. La seva única ambició en aquesta vida era gaudir dels plaers terrenals. Em feien fàstic. Els odiava amb tota l'ànima. Per si això no fos prou, sempre estaven del cantó d'en Siurana, perquè era com ells: un home sense principis. Un ambiciós sense escrúpols. Aquells dos pervertits, ja li ho dic, eren uns llepaculs insofribles. Uns miserables. Ells, estic segur que, en el fons, també l'odiaven, Però el temien. El necessitaven. En Siurana, a base de corrupteles, s'havia anat construint una xarxa de relacions i tenia molt de poder. Les vegades que jo em vaig atrevir a plantar-li cara, ells sempre li van donar suport en contra meu. Fins i tot ara que en Siurana ja és un simple professor emèrit, continua passant el mateix. Jo era el cap del departament, però només

nominalment. Qui hi manava, qui decidia, era ell, en Siurana. Tothom li devia algun favor o altre. Tots, tret de jo, que m'havia guanyat a pols el meu càrrec, eren fills seus…

—Per tot això que m'explica no es mata a ningú, Sirvent. I molt menys de la manera que vostè ho ha fet!

—Els homes sempre matem per odi i per poder, Trilla. La força real que ens mou és l'afany de poder. El que manté els engranatges de la vida actius és la insatisfacció. La vida és insatisfacció. Sense insatisfacció la vida s'apagaria com una llàntia sense oli. I la insatisfacció genera la necessitat, el desig, la passió, l'ambició, el poder… Per satisfer les nostres ambicions ens veiem obligats a lluitar, a viure en un estat de guerra constant, perenne, larvat… Ens veiem obligats a matar. Això fa que l'home sigui un llop per a l'home, malgrat que ens esforcem a dissimular-ho…

—Els humans estem dotats de raó, Sirvent. Vostè, que és un home amb estudis d'humanitats, hauria de saber-ho molt bé.

—La raó? No em faci riure, Trilla. La raó està feta per dissenyar uns determinats esquemes de comportament que si tothom els complís farien que la vida fos molt més suportable. Però qui hi creu avui dia, en la raó i en les regles de comportament? En Siurana se les saltava constantment, quan em feia el pont amb els seus amics del rectorat i amb tothom qui li venia de gust. En Mateu i en Narcís feien tres quarts del mateix amb en Siurana. I això està molt mal fet, Trilla. Vostè recorda aquell vers que diu: «Mes fonch pactat / quels *reys*, on se posenta valer tant gran, / sobrels altres no salten»?

—El recordo, Sirvent. Però vostè el treu de context.

—Diguem que l'adapto al context que m'interessa, Trilla. Però ara tornem al tema que ens ocupava: el poder! Certament, els homes seríem molt més feliços si existís una raó coercitiva que ho ordenés i dirigís tot, un poder absolut, superior a tots els altres, que ens obligués a complir les lleis fil per randa i sense discussió. Només així s'acabaria amb el caos actual… Però quan la raó no existeix i el poder no es respecta, no tenim més remei que defensar-nos i, si cal, prendre'ns la justícia per la nostra mà. Imposar-nos de la manera que sigui, encara que sigui acudint a la

crueltat i a la violència, que són les fonts ancestrals del poder.

—Això que vostè proclama és totalitarisme i barbàrie. No és res de nou. Altres abans que vostè ja ho van provar amb uns resultats desastrosos.

—Totalitarisme i barbàrie… No em faci riure. I el que fan vostès, els policies, què és? Diuen que actuen en nom de la llei. Però de quina llei? De la llei del més fort, del més ric, del que amb les seves mentides i mitges veritats ha estat capaç d'enlluernar més gent!

—Té una visió molt simple i maquiavèl·lica del que és la policia, Sirvent.

—Maquiavèl·lica, diu? Vostè s'atreveix a parlar de maquiavel·lisme, Trilla? Vostè que és un lacai d'un sistema corromput i el defensa a ulls clucs? Vostè que va ser expulsat del cos dels Mossos per maltractar un detingut? Vostè és un expolicia corrupte, Trilla!

—Jo no soc cap expolicia corrupte, Sirvent. En democràcia la policia té el dret legítim d'emprar la violència en defensa de la llibertat dels més febles. Vostè no sap com van anar les coses!

—Ho sé tot, de vostè, Trilla! Vostè és un violent, per molt que en l'argot corporativista del seu gremi intentessin suavitzar aquest qualificatiu amb un eufemisme tan ridícul com el que el descriu com un policia que «tendeix a excedir-se».

—Està totalment equivocat, Sirvent. Deixi de cercar justificacions en la vida dels altres. Vostè és un home d'una altra època. En les societats actuals ni el poder ni l'afecte no es guanyen amb la violència o la por. La democràcia descansa en la força de les majories, en la capacitat de convèncer i de concertar complicitats, però no pas en el poder dels més forts.

—Continua fent-me riure, Trilla. La democràcia es basa en la política, és a dir, en l'art d'aparentar, de seduir, de corrompre. En Siurana és un autèntic animal polític. La seva carrera professional se sostenia sobre una xarxa de lleialtats i de favors. Per a ell la qualificació professional era una pura anècdota. El «consol dels mediocres», n'havia arribat a dir. Vostè creu que es podia treballar en un departament edificat amb aquests fonaments?

—Potser no era fàcil. Però res no explica, ni justifica, les atrocitats que vostè ha comès.

—En Siurana era un monstre amb forma humana. Una encarnació de la Quimera dels mites. La seva set de poder no tenia límits. Necessitava dominar tot el que l'envoltava per poder satisfer la vanitat exacerbada que li corsecava l'ànima. Vostè sap com l'anomenava tothom, fins i tot els seus mateixos protegits, quan no els sentia? Li deien el «Sí *bwana*». Tothom el temia, tothom l'odiava, tothom se sentia esclau seu!

—Per què no s'unien en contra d'ell?

—Li ho torno a dir: en Siurana tenia tot el poder. Ningú no gosava enfrontar-s'hi. Sense la seva benedicció no es podia fer res. Per publicar, per participar en congressos, per a fer conferències, per a escriure als diaris o per a sortir a la televisió, calia sempre el vistiplau d'en Siurana. El seu control de la situació era total, absolut. Jo m'imaginava que quan es jubilaria la seva actitud canviaria, però no va ser així.

—I el poema *Escacs d'Amor*, què hi té a veure, amb tot això?

—Les oposicions del mes de juliol van ser la gota que va fer vessar el got. El meu candidat era en Pau Castells, un noi correctíssim amb qui donava gust de treballar. Feia una pila d'anys que estava a la universitat. Va fer una defensa del seu tema, el poema *Escacs d'Amor*, impecable. Quan la vaig sentir, estava convençut que guanyaria la plaça per unanimitat. Però no va ser així. Tant en Narcís com en Mateu van predisposar la resta del tribunal en contra d'en Pau i el van fer passar darrere de l'Alfred Carrasco, també professor de la casa, i candidat predilecte d'en Siurana, però menys competent i amb menys anys d'antiguitat. Allò perpetuava la seva dominació perversa del meu departament i deixava sense feina el professor Castells, a qui vaig haver de trobar una plaça a corre-cuita. Per a mi va ser com una punyalada. Un malson. No m'ho podia creure. Vaig passar un estiu espantós. Tothom odiava en Siurana, però ningú no gosava plantar-li cara. Vostè creu que jo ho podia admetre?

—Em continua semblant incomprensible la decisió que va prendre de matar els seus companys i la manera com ho va fer.

—Li ho repeteixo: odiava intensament en Narcís i en Mateu. Eren uns covards. Uns frívols. Uns inconsistents. Només pensaven a gaudir

de la *dolce vita*, aparentar, figurar. Eren incapaços de comprometre's en res que no fossin ells mateixos. Mentre jo em sacrificava pel bé del departament i de la universitat, ells únicament es preocupaven de les seves pseudopublicacions, dels seus articlets ridículs, de les seves impresentables conferències i, sobretot, de com gaudir de la seva sexualitat desenfrenada…

En Miquel va decidir canviar de tema.

—Com ho va fer per eludir la vigilància del mosso que li vam posar?

—El garatge de casa té una petita eixida que dona al carrer de darrere. Aquell noi, pendent de protegir-me, ni tan sols es va imaginar que em pogués escapar. Per cert, quan vaig saber que m'enviaven un policia per protegir-me, me'n vaig alegrar moltíssim. Van tenir una gran pensada.

—Per quin motiu?

—Imagini-s'ho! Vostès mateixos em facilitaven la coartada. El mosso que em vigilava hauria estat el primer a testimoniar que no m'havia mogut de casa.

—Una jugada perfecta.

—Sí. A mi m'agrada treballar amb rigor.

—Però en aquest pàrquing on som ara no hi havia cap de les seves possibles víctimes…

—S'equivoca. Sabia que vindrien. Els havia donat prou pistes perquè ho trobessin, fins i tot vostès. Li confesso que hi ha hagut moments que he dubtat, però la veritat és que confiava que, més tard o més d'hora, descobririen les claus de l'enigma. No em negarà que els vaig facilitar pistes abundants i fins i tot algun ajut. Qualsevol investigador de tercera hauria estat capaç de desxifrar els meus missatges.

—A quins ajuts es refereix?

—Al meu despatx els vaig parlar del Laberint del Minotaure. Els vaig fer referència al mite d'Ícar… Encara volia més ajuts? Només hauria faltat que els hagués agafat de la mà i els hagués dut a fer un tomb per damunt dels terrats de l'Eixample.

—M'està dient, per tant, que en aquest cas, la víctima havia de ser un de nosaltres?

—Encara no ho ha entès? Li confesso que m'hauria encantat assassinar-

lo a vostè, però les circumstàncies han fet que no fos possible…, si més no, de moment. Amb un investigador mort, la detenció d'en Siurana hauria estat segura, i jo hauria pogut deixar de fer per a sempre més aquesta feina tan bruta i desagradable que em veig obligat a dur a terme.

—Per què hauria volgut matar-me, precisament, a mi?

—Perquè era el que em semblava més vanitós de tots i la vanitat és una de les perversions humanes més execrables. Però en veure el seu ajudant, em vaig decidir a atacar-lo a ell. No disposava de gaire temps i volia fer una feina neta i ràpida. La seva arribada, però, ho ha capgirat tot una mica.

—Per què no ha intentat matar en Siurana, en tot aquest temps?

—Matar-lo hauria estat massa suau, massa benvolent envers aquell vell xaruc. El volia veure humiliat, fracassat, vençut. Me l'imaginava entrant a la presó emmanillat, bescantat per tothom. S'ho imagina, Trilla? La mort sobtada hauria estat un premi que no es mereixia. Als monstres mítics no se'ls pot matar d'un únic cop d'espasa. Tenen molts caps i cal anar tallant-los-els d'un en un, pacientment, sense mirar-los a la cara.

—És boig, Sirvent! Completament boig!

En Trilla i en Sirvent havien arribat al replà que hi havia al capdamunt de l'escala metàl·lica. Era un passadís amb terra de reixa i unes baranes també reixades, a banda i banda.

En Sirvent sagnava una mica del braç esquerre i les gotetes de sang es colaven pels orificis de la reixa i es perdien en direcció a la terrassa del pati que tenien, molts metres avall, sota els seus peus. Aquella ferida se la devia haver fet apunyalant en Joan. Encara portava una mena d'impermeable de plàstic, unes faldilles de quadres escocesos negres i verds, una perruca roja, la cara desfigurada per un maquillatge barroer i un ganivet a la mà.

El passadís, d'una llargada considerable, resseguia tota la façana d'aquell pati interior i quedava tancat en arribar a l'alçada del carrer. En Miquel va començar a caminar de cara al Sirvent.

En Sirvent, amb el ganivet ensangonat a la mà, va començar a recular.

—Ha arribat molt amunt, Trilla —va dir de sobte en Sirvent.

—Rendeixi's, Sirvent. No faci més bestieses!

—Vostè sap com va acabar, Ícar? —va exclamar en Sirvent, brandant enèrgicament el ganivet—. La seva vanitat malaltissa el va dur a voler volar fins al Sol, desobeint els consells del seu pare, que li havia recomanat que no fes un ascens massa audaç. Però la seva vanitat el va perdre. El Sol va fondre les seves ales de cera i Ícar va caure al mar, fulminat. El mateix li passarà a vostè, Trilla.

—Ah, sí? —va contestar en Miquel, que continuava caminant lentament, però amb decisió, cap en Sirvent.

—Sí!

—I per quin motiu? Encara no en té prou amb la sang que ja ha vessat, Sirvent? Doni'm l'arma ara mateix i rendeixi's!

En Sirvent, que continuava reculant, estava ja a punt d'arribar al final del passadís.

—Vostè també té ales de cera, Trilla, i amb la seva vanitat exacerbada, ha volgut arribar massa amunt! —va exclamar en Sirvent alhora que amb el colze movia una balda que hi havia a tocar de la barana.

El terra es va enfonsar sota els peus d'en Miquel. Una de les reixes de ferro que constituïen la base del passadís es va badar com una trapa i es va empassar el cos d'en Miquel que, amb prou feines, va ser capaç de subjectar-se amb els dits al marge d'aquella boca que s'acabava d'obrir.

En Sirvent va esclatar en una riallada bestial, perversa.

—Sap quantes plantes hi ha d'aquí fins a baix, Trilla? Deu plantes! Uns trenta metres! Ja li havia dit que s'havia enlairat massa, però vostè no m'ha fet cas. Cercar la llum és molt convenient, Trilla, però massa llum enlluerna! Aquesta és la gran ensenyança dels clàssics! Però a vostè la seva vanitat l'ha ofuscat i ara caurà cap a les profunditats de l'abisme, aquell món ple de monstres, que per als antics grecs era el símbol de l'infern.

En Miquel, mentrestant, havia aconseguit introduir els dits a través dels forats de les reixes del terra del passadís. Li sagnaven, però no li relliscaven i li permetien sostenir-se millor.

En Sirvent ho va veure i va tornar a fer una riallada salvatge.

—M'admira que vulgui allargar la seva agonia, Trilla. Li confesso que aquest és un suplement de l'espectacle que no m'esperava.

En Miquel va fer un esforç sobrehumà i, ajudat per la força dels seus bíceps, va pujar a plom fins a treure el cap per damunt de la trapa.

En Sirvent, alarmat, li va clavar un cop de peu a la cara i el va tornar a enviar cap avall.

—Vostè és un sàdic, Sirvent. Un malalt. Vostè mata i tortura per l'odi i la set de poder que el corsequen, però també ho fa pel plaer sàdic d'enfonsar el ganivet en la carn de les seves víctimes. La seva ànima corrompuda està assedegada de sang. Es justifica dient que els companys li feien la vida impossible i dient que els odiava perquè en el fons sent vergonya d'acceptar la seva pròpia perversió, la seva delirant bogeria.

En Sirvent, enfurismat, es va enravenar com si li hagués agafat una rampa.

—S'ha acabat. Vés-te'n a l'infern d'una vegada, malparit! —va bramular, al mateix temps que començava a trepitjar amb acarnissament els dits ensangonats de les mans d'en Miquel.

—Fill de puta! —va exclamar en Miquel, al mateix temps que se sentia una detonació i en Sirvent feia una cabriola d'esquena i sortia llançat barana avall.

En Joan, amb la pistola a la mà i la roba ensangonada, havia aparegut al cap de l'escala. Les lesions que aquell criminal havia aconseguit produir-li eren més aviat lleus. Una ganivetada al braç, que no li havia afectat cap òrgan important; una altra de superficial entre pell i costelles, que ell gairebé havia aconseguit esquivar, i un tall llarg, però sense greus conseqüències, que li anava de d'una banda a l'altra del pit. La ràpida reacció d'en Joan quan l'havia atacat i l'aparició d'en Miquel havien impedit que en Sirvent dugués a terme la seva macabra acció.

Abans d'abandonar aquell passadís, en Miquel i en Joan van treure el cap al carrer. Entre sorolls d'ambulàncies i sirenes de la policia, van poder veure el cos d'en Sirvent. Havia caigut sobre un dels pals de

ferro que sostenien la vela d'una hamburgueseria. Hi havia quedat amb el cos traspassat, perforat com si l'hagués travessat una llança. A la vela ensangonada de l'hamburgueseria, unes lletres negres i grosses anunciaven mig rebregades el nom del local: El Tàrtar.

—Havíem quedat que esperaries que arribés l'ambulància, Joan!

—Esperar l'ambulància? Pretenies que et deixés sol amb aquest monstre?

—Tens raó. Si no hagués estat per tu, ara estaria esmicolat al fons del pati i aquest dement se n'hauria tornat tranquil·lament a casa seva.

—Sí. Però aquest malson s'ha acabat. Ara sí que haurem de demanar una ambulància per a nosaltres —va dir en Joan, que tot just s'aguantava dret, abraçant-se a en Miquel.

En Miquel es va mirar les mans. Els artells li sagnaven i va començar a sentir-hi un mal espantós.

—Sí, però hauràs d'intentar trucar tu.